

TILINPÄÄTÖS 2023

SISÄLLYSLUETTELO

1	KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2023	5
2	KAUPUNGIN HALLINTO	6
2.1	Kaupunginvaltuusto	6
2.2	Kaupunginhallitus	7
2.3	Toimielimet	8
2.4	Tilivelvolliset	10
2.5	Toimielimet ja niiden esittelijät	10
3	TALOUELLINEN KEHITYS	11
3.1	Yleinen taloudellinen kehitys	11
3.2	Oman talousalueen kehitys	13
3.3	Olennot toiminnan ja talouden muutokset	17
3.4	Verotulot	17
3.5	Valtionosuudet	18
3.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	20
3.7	Kaupungin henkilöstö 31.12.2023	20
3.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	21
3.9	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	22
3.10	Ympäristöasiat	23
4	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	25
4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
4.2	Toiminnan rahoitus	27
4.2.1	Rahoituslaskelma	28
4.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	32
5	KOKONAISTULOT JA -MENOT	35
6	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	36
6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	36
6.2	Olennot konsernia koskevat tapahtumat	38
6.3	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	38
6.4	Tytäryhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen	38
6.5	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	43
6.6	Konsernin henkilöstömäärä 31.12.	47
7	HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMINPITEISTÄ	48

8	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	49
9	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	49
10	TARKASTUSLAUTAKUNTA	51
11	KAUPUNGINHALLITUS	53
11.1	Hallintopalvelut	53
11.2	Elinvoimapalvelut	58
11.3	Maaseutupalvelut	63
11.4	Maa- ja metsätilat	66
12	SIVISTYSLAUTAKUNTA	67
12.1	Sivistystoimen hallinto	67
12.2	Perusopetus	75
12.3	Toisen asteen koulutus	83
12.4	Vapaa sivistystyö	87
12.5	Kirjastopalvelut	91
12.6	Vapaa-aikapalvelut	97
12.6.1	Vapaa-aikatoimen hallinto	98
12.6.2	Liikuntapalvelut	99
12.6.3	Nuorisopalvelut	104
12.6.4	Kulttuuripalvelut	109
12.7	Varhaiskasvatus	112
13	TEKNINEN LAUTAKUNTA	117
13.1	Tekninen hallinto	117
13.2	Tilahallinto	119
13.3	Liikennealueet ja yleiset alueet	125
13.4	Vesihuolto (hulevesi)	129
13.5	Tietohallinto	130
14	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	132
14.1	Ympäristötoimen hallinto	132
14.2	Tietoimi	134
14.3	Rakennusvalvonta	136
14.4	Ympäristönsuojelu	139
14.5	Yhdyskuntasuunnittelu	143
14.6	Ympäristöterveydenhuolto	149
15	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	151
15.1	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	156
15.2	Talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailu v. 2023	160

16	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	161
17	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	167
17.1	Yhteenveto määrärahojen toteutumisesta	168
18	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	171
19	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	183
19.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	183
19.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	186
19.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	189
19.4	Tasetta koskevat liitetiedot	193
19.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	200
19.6	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	202
19.7	Muut liitetiedot	204
19.8	Kilpailuille markkinoille suuntautuvan myynnin eriyttäminen	206
20	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUSSIVU	208

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2023

Someron kaupungin investointimenot ovat olleet viimeisimmän kymmenen tilinpäätösvuoden aikana yli 57 miljoonaa euroa, josta lähes 44 miljoonaa on käytetty ns. talonrakennusinvestointeihin ja julkiseen käyttöomaisuuteen. Vuosi 2023 oli itseasiassa tämän tarkastelujakson toiseksi kovin investointivuosi lähes 9 miljoonan kokonaisinvestointeineen. Painavimmat kohteet olivat uusi Tervaskanto, Antintien alueen kunnallistekniikka ja urheilukentän peruskorjaus.

2023 oli ensimmäinen sotepalvelutuotannosta putsatun kuntamuodon toimintavuosi, mutta alaan kohdistuvaan kaupungin investointitarpeeseen sote-uudistus ei siis vaikuttanut ainakaan alentavasti. Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan strategiana ei ole kiinteistöjen merkittävä omistaminen, joten eivät nämä tarpeet taida vähentyä jatkossakaan. Ainakaan sikäli kun Varha säilyttää Somerolla palveluja suurinpiirtein nykylaajuudessaan. Näin sopii myös odottaa.

Valitettavasti erilaiset kiinteistökahnaukset tummensivat Varha-yhteistyön ensiaskeleita. Tässä tilinpäätöksessä tunnistettu suurin taloudellis-oikeudellinen riski onkin Varha-konserniin kuuluvan Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy:n vireillä oleva reklamaatio vuoden 2022 kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden kaupasta. Kaupunki on katsonut reklamaation perusteettomaksi, mutta asian käsittely jatkunee jossain muodossa.

Myös uudella kaupunkistrategialla, eli ns. yhteisöllisyysstrategialla oli ensimmäinen toteutusvuotensa. Strategian onnistuneelle toteutukselle valettiin vankka perusta: kaupungin toimiyksiköt kävivät läpi teemaan liittyvät koulutuspäivät, organisaatioon perustettiin ”yhteisöllisyysagenttien” verkosto ja laaja osa esihenkilöstöä opiskeli lähiesimiestyön ammattitutkinnon – yhteisöllisyysnäkökulmaa tässäkin painottaen.

Yhteisöstrategian sidosryhmätyössä panostettiin mm. kaupungin ja yrittäjähdistysten yhteiseen tekemiseen. Elinkeino-ohjelman laatiminen yhteistyössä em. tahojen kesken oli hyvä keskustelukehys. Ohjelma johti elinvoimalupauksen allekirjoitukseen kaupungin ja yrittäjähdistysten kesken, mikä symbolisoi osapuolten yhteistä visiota ja tahtoa elinkeinoasioiden kehittämisestä Somerolla. Yhteisöllisyysstrategian toteutus käynnistyi siis tässäkin teemassa onnistuneesti.

Vuoden lopussa valmistui myös pitkään prosessoitu oppimisympäristöselvitys, jonka myötä edettiin suurimman yksittäisen tulossa olevan investointikohteen, eli Leivonpesän uudisrakennuksen, hankesuunnittelussa. Samoin selvityksen valmistuttua saatiin askelmerkkejä kaupungin talouden tasapainottamiseen tähtäävään talousohjelmavalmisteluun. Tämän ohjelman akuutti tarve syntyi erityisesti veroperusteisen rahoituksen romahtamisesta.

Kaupungin väestömäärä pysyi vuonna 2023 lähes ennallaan, mikä on erityisesti voimakkaan maahanmuuton ansiota. Sama kehitys jatkui myös alkuvuonna 2024, ja tällä voi olla pidemmälläkin tähtäimellä erittäin suuri positiivinen vaikutus Someron väestörakenteeseen.

Alussa puhutun kymmenvuotiskauden aikana kaupungin taseeseen kertyneet ylijäämät (nyt lähes 36,7 milj. €) kasvoivat kaikkiaan noin 13,5 miljoonalla eurolla, ja siitä kasvusta erinomainen tilinpäätös vuosi 2023 puolestaan kattoi noin 2,3 miljoonaa euroa. Talousennusteiden perusteella tämä kehitys kääntyy nyt vääjäämättä toiseen suuntaan, kuten toki kuntakentässä yleisestikin.

Tulevaisuus näyttää jääkö vuosi 2023 muistiin taitekohtavuotena, jollaiseksi se edellä kirjoitettuihin asioihin perustuen saattoi monella tapaa muodostua. Someron kaupunki itsessään hoiti hommansa hyvinkin asiallisesti – siitä jälleen kiitokset kaikille mukana olleille!

Somerolla 25.3.2024

Sami Suikkanen
kaupunginjohtaja

2 KAUPUNGIN HALLINTO

2.1 Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä on 35.

Valtuuston kokoonpano toimikaudelle 1.8.2021 – 31.5.2025

KESK	12
KOK	7
PS	6
SDP	6
VAS.	2
KD	1
VIHR	1

Someron kaupungin valtuustoryhmät ja jäsenet vuonna 2023:

Suomen Keskustan valtuustoryhmä

Ahlbom Kari
Alitalo Minna
Kesäniemi Hannu
Kurvinen Jani (pj)
Kyyrä Jaana
Pirttilä Tero
Ryhtä Riitta (1. vpj)
Salo Juha
Tapio Maria
Tuomisto Heikki
Virtanen Mikko
Älli Mikko

Kansallisen kokoomuksen valtuustoryhmä

Fonsell-Laurila Kati
Malin Kalle
Mäki-Teeri Markku
Nuotio Laura
Ramsay Martina (3 vpj)
Seppälä Henry
Varjus Jutta

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Hakamäki Raila
Kotti Antti
Kotti Minna
Lehtinen Riitta
Ruuhilehto Taina
Valve Ismo (2 vpj)

Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Kujala Pertti
Kurki Kirsi
Känkänen Harri
Mäkinen Matias
Nurmi Janne
Salo Jaakko

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Kurkikangas Elli
Lehtinen Heikki

Kristillisdemokraatit

Anolin Reima

Vihreät

Bergström Heidi

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 1.8.2021 alkaen

Puheenjohtaja Kurvinen Jani (KESK)
1. varapuheenjohtaja Ryhtä Riitta (KESK)
2. varapuheenjohtaja Valve Ismo (SDP)
3. varapuheenjohtaja Ramsay Martina (KOK)

Kaupunginvaltuuston kokoukset:

Kaupunginvaltuusto kokoontui 6 kertaa vuoden 2023 aikana.

2.2 Kaupunginhallitus

KESK Pirttilä Tero
KESK Kyyrä Jaana
KESK Virtanen Mikko
KOK Malin Kalle 16.8.2023 alkaen
KOK Seppälä Henry 16.8.2023 asti
KOK Varjus Jutta
PERUS Mäkinen Matias
PERUS Nurmi Janne
SDP Lehtinen Riitta
SDP Ruuhilehto Taina

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat

Puheenjohtaja Jutta Varjus
1. varapuheenjohtaja Pirttilä Tero 16.8.2023 asti
1. varapuheenjohtaja Jaana Kyyrä 16.8.2023 alkaen

2.varapuheenjohtaja Ruuhilehto Taina 16.8.2023 asti
2.varapuheenjohtaja Lehtinen Riitta 16.8.2023 alkaen

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Sami Suikkanen

Kaupunginhallituksen kokoukset

Kaupunginhallitus kokoontui 21 kertaa vuoden 2023 aikana.

2.3 Toimielimet

Keskusvaalilautakunta (5 jäsentä)

Majuri Inkeri (pj)
Manni Markku (vpj)
Evsstifeeva-Auraniemi Larissa (16.1.2022 asti)
Kuu-Karkku Pirkko (17.1.2022 alkaen)
Kulmala Eero
Sintonen Arto

Keskusvaalilautakunta kokoontui 2 kertaa vuoden 2023 aikana.

Tarkastuslautakunta (5 jäsentä)

Kujala Pertti (pj)
Tuomisto Heikki (vpj)
Latva-Äijö Jaana 12.6.2023 alkaen
Rauhala Hannu
Tyni Janna 12.6.2023 asti
Virkki Maria

Tarkastuslautakunta kokoontui 7 kertaa vuoden 2023 aikana.

Perusturvalautakunta (11 jäsentä)

Rouhiainen Mirja (pj)
Kotti Minna (vpj)
Ahlbom Kari
Kurkikangas Tuomo
Kurkikangas Elli (13.6.2022 asti)
Lehtilä Jukka (13.6.2022 alkaen)
Mäkinen Jaakko
Romula Kai
Kurki Kirsti
Teräväinen Anne
Vaha Marianne
Valve Ismo

Kaupunginhallituksen edustaja:
Virtanen Mikko

Perusturvalautakunta kokoontui 1 kertaa vuoden 2023 aikana.

Sivistyslautakunta (11 jäsentä)

Kotti Antti (pj)
Alitalo Minna (vpj)
Anolin Reima
Fonsell-Laurila Kati
Hakamäki Raila
Hyytiäinen Petteri
Kylämäki Sini
Lehtinen Riina (19.12.2022 asti)
Pyykkö Leena (19.12.2022 alkaen)
Salomäenpää Olli (19.9.2022 -13.11.2022)
Mäkinen Jaakko (13.11.2022 alkaen)
Norrby Jani (19.9.2022 asti)
Ojala-Sirro Irina
Salo Juha

Koski TL kunnan edustaja:
Salminen Matti

Kaupunginhallituksen edustaja:
Kyyrä Jaana

Sivistyslautakunta kokoontui 9 kertaa vuoden 2023 aikana.

Tekninen lautakunta (9 jäsentä)

Känkänen Harri (pj)
Älli Mikko (vpj)
Hakala Antti
Lehtinen Heikki
Malin Kalle
Nuotio Laura
Pyykkö Leena (18.12.2022 asti)
Lehtinen Riina (19.12.2022 alkaen)
Salokoski Sari
Tapio Maria

Kaupunginhallituksen edustaja:
Riitta Lehtinen

Tekninen lautakunta kokoontui 16 kertaa vuoden 2023 aikana.

Ympäristölautakunta (9 jäsentä)

Kesäniemi Hannu (pj)
Nuoritalo Totti (vpj)
Bergström Heidi
Haho Eevi
Laine Outi
Lemberg Mikko
Moisander Visa
Rajala Sanna-Maria
Salo Jaakko

Kaupunginhallituksen edustaja:
Tero Pirttilä

Ympäristölautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2023 aikana.

2.4 Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet, kunnanjohtaja, konsernihallinnon johtajat sekä toimielinten alaisten tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat (yleensä esittelijät).

2.5 Toimielimet ja niiden esittelijät

Kaupunginhallitus: Kaupunginjohtaja Sami Suikkanen

Sivistyslautakunta: Sivistysjohtaja Minna Mäkelä-Rönholm

Tekninen lautakunta: Tekninen johtaja Mika Mäkelä 28.6.2023 asti
Vt. tekninen johtaja Markus Älli 3.7.2023 alkaen

Ympäristölautakunta: Rakennustarkastaja Juha Kopra
Ympäristönsuojelusihteeri Jonna Hostikka
Maankäyttöinsinööri Jyrki Virtanen

3 TALOUDELLINEN KEHITYS

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2023 – 2026

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2023 julkaiseman taloudellisen katsauksen (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:95) mukaan Suomen talouden on odotettu ajautuvan taantumaan vuoden 2023 lopussa ja odotukset ovat toteutuneet, Suomi on taantumassa. Taantumasta on tulossa odotettua syvämpi ja pidempi. Tämän myötä Valtiovarainministeriön ennusteen kuva vuodesta 2024 on heikentynyt.

Suomen talouden tilanne osoittautui alkuvuonna 2023 ennakkoarviota heikommaksi ja kolmannella neljänneksellä tuotanto väheni aiemmasta. Myös loppuvuoden taloustilanne toteutui edelleen heikona ja Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui 0,5 prosenttia.

Valtiovarainministeriö arvioi, että talouden odotetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun vuoden 2024 aikana. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Yksityisen kulutuksen ennustetaan kääntyvän vaiheeseen kasvuun ja kasvun vahvistuvan vuonna 2025. Korkojen lasku tukee myös investointeja, joita tukee myös energiasiirtymä ja puolustusinvestoinnit. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2024 BKT kasvaa 0,7 prosenttia ja kasvu vahvistuu vuonna 2025 ja 2026 2,0 ja 1,6 prosenttiin.

Maailmantalouden taloustilanne

Valtiovarainministeriö arvioi maailmantalouden tulevaisuuden näkymistä talouskatsauksessaan seuraavasti: Maailmantalouden näkymät ovat epävarmat. Korkeiden korkojen välittyminen yksityiseen kulutukseen ja siihen liittyvä kuluttajien heikko luottamus sekä maailmankaupan vaatimaton kehitys heikentävät maailmantalouden näkymiä. Lisäksi geopoliittiset jännitteet pysyttelevät korkeana Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen sekä Lähi-idän konfliktin takia. Toisaalta inflaation nopea hidastuminen ja työllisyyden pysytteleminen korkealla monessa taloudessa tukevat kasvunäkymiä. Valtiovarainennusteen arvion mukaan maailmantalous kasvaa 2,7 prosenttia vuonna 2024 ja kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin vuonna 2025.

Maailmantalouden epävarmuuksista huolimatta Yhdysvaltojen talousnäkymät ovat melko suotuisat. Kasvu oli vahvaa vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä pitkälti yksityisen kulutuksen ansiosta. Yleisesti arvioidaan, että taloudessa toteutuu ns. pehmeä lasku, eli talouskasvu hidastuu vuonna 2024, mutta talous ei ajaudu taantumaan kireästä rahapolitiikasta huolimatta. Lisäksi inflaatio on hidastunut nopeasti, mikä tukee reaalitylöitä. Ennakoivat indikaattorit ovat pysytelleet verrattain vahvoina. Finanssipolitiikan odotetaan olevan lähivuosina lievästi kiristävä. Talouden kasvu hidastuu vuoden 2023 2,3 prosentista 1,6 prosenttiin vuonna 2024, ja elpyy jälleen 2,2 prosenttiin vuonna 2025.

Japanin talouden verrattain suotuisa kehitys vuoden 2023 aikana pysähtyi kokonaistuotannon supistumiseen kolmannella neljänneksellä. Lähiaikojen näkymät ovat kuitenkin melko myönteiset viennin tukemana. Iso-Britannian taloustilanne on kohentunut hienoisesti inflaation hidastuessa, mutta teollisuuden näkymät ovat yhä vaikeat. Intian talousnäkymät ovat suotuisat kuluttajien luottamuksen sekä teollisuuden näkymien pysyessä vahvana.

Ruotsin talous on loppuvuonna 2023 taantumassa, ja tilanne on vaikea mm. rakennusteollisuuden kriisin takia. Kokonaistuotanto supistui 0,5 prosenttia vuonna 2023, mutta ennusteen mukaan kasvu elpyy 0,8 prosenttiin vuonna 2024 ja edelleen 1,8 prosenttiin vuonna 2025.

Euroalueen taloustilanne

Euroalueen talouskasvu on pysähtynyt loppuvuonna 2023. Kokonaistuotanto supistui vuoden kolmannella neljänneksellä. Erityisesti Saksan teollisuuden näkymät ovat vaikeat.

Euroalueen teollisuuden ja palveluiden ennakoivat indikaattorit ovat tasaantuneet heikolle tasolle. Inflaatio on hidastunut nopeasti, johtaen rahapolitiikan keventymiseen liittyvien odotusten aikaistumiseen. Rakentaminen on useassa maassa syvässä kriisissä.

Finanssipolitiikan odotetaan olevan lähivuosina lievästi kiristävää. Valtiovarainministeriö arvioi, että talouskasvu elpyy vuoden 2023 0,5 prosentista 0,9 prosenttiin vuonna 2024 reaalityulojen kasvaessa. Kasvu kiihtyy edelleen 1,8 prosenttiin vuonna 2025 maailmantalouden elpessä.

Talouden tunnuslukujen muutokset	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*
Lyhyet korot (Euribor 3 kk), %	-0,5	0,3	3,4	3,4	2,4	2,1
Pitkät korot (Valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,1	0,3	3,4	3,4	2,4	2,1
Kuluttajahintaindeksi, muutos %	2,2	7,1	6,3	2,0	1,4	1,7
Työllisyysaste, % (16-64-vuotiaat)	72,3	73,8	73,6	73,5	74,1	74,8
Työllisyysaste, % (20-64-vuotiaat)	76,6	78,1	77,9	77,9	78,7	79,5
Työttömyysaste, % (15-74-vuotiaat)	7,7	6,8	7,2	7,5	7,1	6,6

*ennuste

Lähde: Valtiovarainministeriö, Talouden katsaus, Talvi 2023:95 / 19.12.2023

Julkaisun osoite: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-452-3>

Kuntatalouden vuoden 2023 ennakkolliset tilinpäätösarviot

Valtiokonttorin keräämässä aineistossa, jota on jalostettu ja analysoitu Kuntaliiton julkaisussa ”Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviotiedoissa vuodelta 2023” kävi ilmi, että vuosi 2023 oli poikkeuksellinen vuosi johtuen 1.1.2023 sote-uudistuksesta.

Sote-uudistus muutti merkittävästi kuntien menoja ja tuloja vuonna 2023. Kuntien toiminta- ja investointikulut olivat noin 50 miljardia euroa 31.12.2022 saakka. 1.1.2023 alkaen kunnilta siirtyi hyvinvointialueille sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen menoja noin 21,9 miljardia euroa.

Manner-Suomen kuntien tilikauden tulos oli 1,83 miljardia euroa. Tulosta paransivat vuoden 2023 kertaluonteiset erät: jälkitilitykset paransivat tulosta 1,4 miljardilla eurolla ja sote-uudistuksen vuoksi takaisinperittävien valtionosuuksien tulosvaikutus oli 0,5 miljardia euroa. Ilman em. kertaluonteisia verorahoituseriä kuntatalouden tulos olisi jäänyt negatiiviseksi (-0,1 miljardia euroa).

Vuonna 2023 Manner-Suomen kunnista negatiivisen tuloksen teki 49 kuntaa, kun edellisenä vuonna tulos oli alijäämäinen 93 kunnassa.

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2023 ennakkollisten tilinpäätösarvioiden mukainen kuntien vuosikate oli noin 4,21 mrd. euroa eli noin 762 euroa / asukas. Vuonna 2022 kuntien vuosikate oli noin 3,45 mrd euroa eli noin 623 euroa / asukas.

Manner-Suomen kuntien lainakanta oli noin 18,39 mrd euroa, kun se edellisvuotena oli 18,76 mrd euroa. Asukasta kohden laskettu lainamäärä oli ennakkotietojen mukaan 3 320 euroa / asukas, kun edellisvuotena se oli 3 371 euroa / asukas.

Vuonna 2023 kuntien ja kuntayhtymien toimintakate pieneni 59 % (noin -20 miljardia euroa).

Kuntien toimintakulut laskivat 52 % (-22,5 miljardia euroa) ja toimintatuotot laskivat 28 % (-2,8 miljardia euroa) vuonna 2023.

Vuoden 2023 aikana kunnallisverotulot laskivat 53 % (noin -11 400 miljoonaa euroa), kuntien yhteisöverotulot laskivat 32 % (noin -990 miljoonaa euroa) ja kiinteistöverot kasvoivat 4,4 % (noin 90 miljoonaa euroa).

Kuntien valtionosuudet laskivat 66 % vuonna 2023 eli noin 7,1 miljardia euroa vuonna 2023. Kuntien valtionosuuksiin vaikuttaneet muutokset olivat seuraavat:

- Sote-uudistus: Kuntien sote-perusteiset valtionosuudet -5 340 milj. euroa
- Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta pienensi valtionosuutta -345 milj. euroa, muut vähennykset -160 milj. euroa
- Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus +89 milj. euroa (+3,8 %)
- Leikkaus kuntien valtionosuuksiin -43 milj. euroa, josta pysyvä leikkaus 33 milj. euroa
- OKM:n valtionosuuksien indeksitarkistus kunnissa +29 milj. euroa (+3,8 %), ammatillisen koulutuksen rahoituksen indeksikorotus +25 milj. euroa (+3,7 %)
- Kunnille korvattavat laajenevat tehtävät kasvattivat valtionosuutta +15 miljoonaa euroa (mm. varhaiskasvatuksen tuki, sitouttava kouluysteistyö)
- Verotulomenetysten kompensatio +29,5 milj. eurolla
- Ennakollinen sote-siirtolaskelma sisälsi valtionosuutta liikaa 500 miljoonaa euroa, joka vähennetään pois tulevina vuosina

Lähde: [Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2023 \(kuntaliitto.fi\)](https://www.kuntaliitto.fi)

3.2 Oman talousalueen kehitys

Varsinais-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli yhteensä 23 700 työtöntä työnhakijaa vuoden 2023 joulukuun lopussa.

Joulukuun aikana työttömien määrä kasvoi 2 700 hengellä edelliseen kuukauteen verrattuna. Vuotta aiemmasta on työttömien määrä noussut 2 200 henkilöllä (10 %), kun koko maan työttömien määrä on noussut samassa ajassa 14 %. Varsinais-Suomessa lomautettujen määrä nousi 1 000 henkilöllä (42 %) verrattuna vuodentakaiseen.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa Varsinais-Suomessa 10,3 %, joka oli 0,9 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. Työttömien osuus työvoimasta oli pienempi kuin keskimäärin koko maassa. Työttömien osuus työvoimasta oli koko maassa keskimäärin 11,2 %.

Joulukuussa työttömiä oli muissa Varsinais-Suomen seutukunnissa viime vuotta enemmän paitsi Turunmaalla. Turunmaalla oli työttömiä vajaat 1 prosenttia vähemmän kuin viime vuonna.

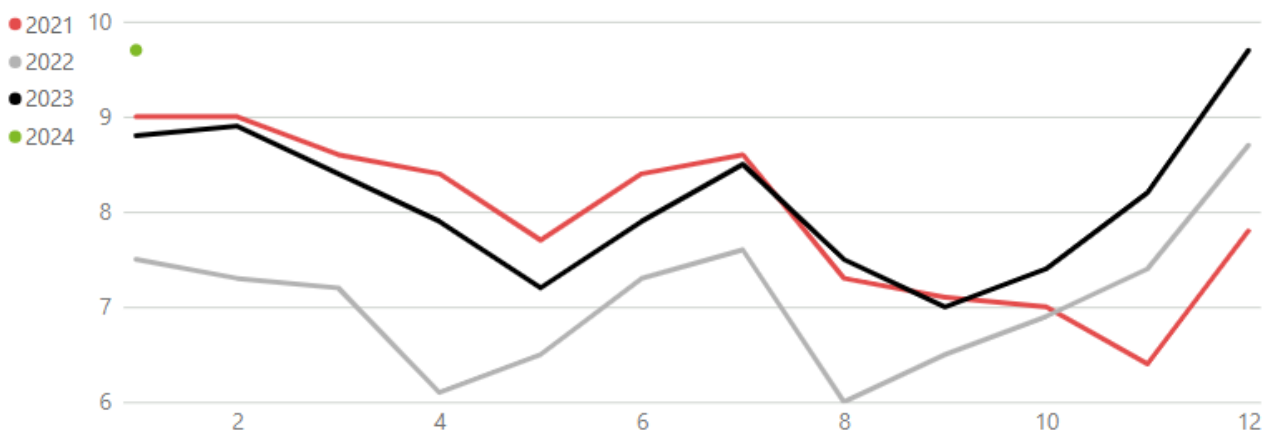
Varsinais-Suomen työttömyysaste oli korkein Salon seudulla (10,9 %) sekä Turussa (13 %). Pienin työttömyysaste oli Turunmaan saaristossa (6,5 %) sekä kunnista Ruskolla (4,8 %). Huomattavaa luvuissa on, että Salon seutukunnassa oli joulukuussa suhteellisesti enemmän työttömiä kuin Turun seutukunnassa.

Nuoria oli työttömänä enemmän kuin vuotta aiemmin 17:ssä 27 varsinaissuomalaisesta kunnasta. Työttömien naisten määrä kasvoi 19:ssä ja miesten määrä 24:ssä kunnassa verrattuna vuoden takaiseen. Pitkäaikaistyöttömien kokonaismäärä oli Varsinais-Suomessa vuoden takaista pienempi (-2 %) mutta 15:ssä Varsinais-Suomen kunnassa (pl. Turku) määrä oli kuitenkin suurempi.

Somerolla työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 344 henkeä (308), joista alle 25-vuotiaita 41 (28), yli 50-vuotiaita 170 (149) ja yli vuoden työttömänä olleita 83 (75). Työttömistä miehiä oli 215 (176) ja naisia 129 (132). Avoimia työpaikkoja oli Somerolla vuoden lopussa 40 (36). Työttömyysaste oli Somerolla 9,7 % (8,7 %). (Suluissa vuoden 2022 vastaava tieto.)

Lähde: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Varsinais-Suomen työllisyyskatsaus, joulukuu 2023. Työllisyyskatsaukset - ely - ELY-keskus

Työttömien %-osuutta työvoimasta vuosien 2021 – 2024 aikana Somerolla on kuvattu seuraavassa kaaviossa:

Lähde: Kuntamaisema, TEM

Väestön kehitys Somerolla

Somerolla kuntien välinen tulomuutto oli tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 287 (304) ja lähtömuutto 364 (340) henkilöä. Syntyneitä oli 50 (49) ja kuolleita 154 (156). Maahanmuuttajia oli 171 (22) ja maasta muuttajia 5 (11). Somerolla väkimäärä väheni 17 henkilöllä vuoden 2023 aikana. (Suluissa vuoden 2022 vastaava tieto.)

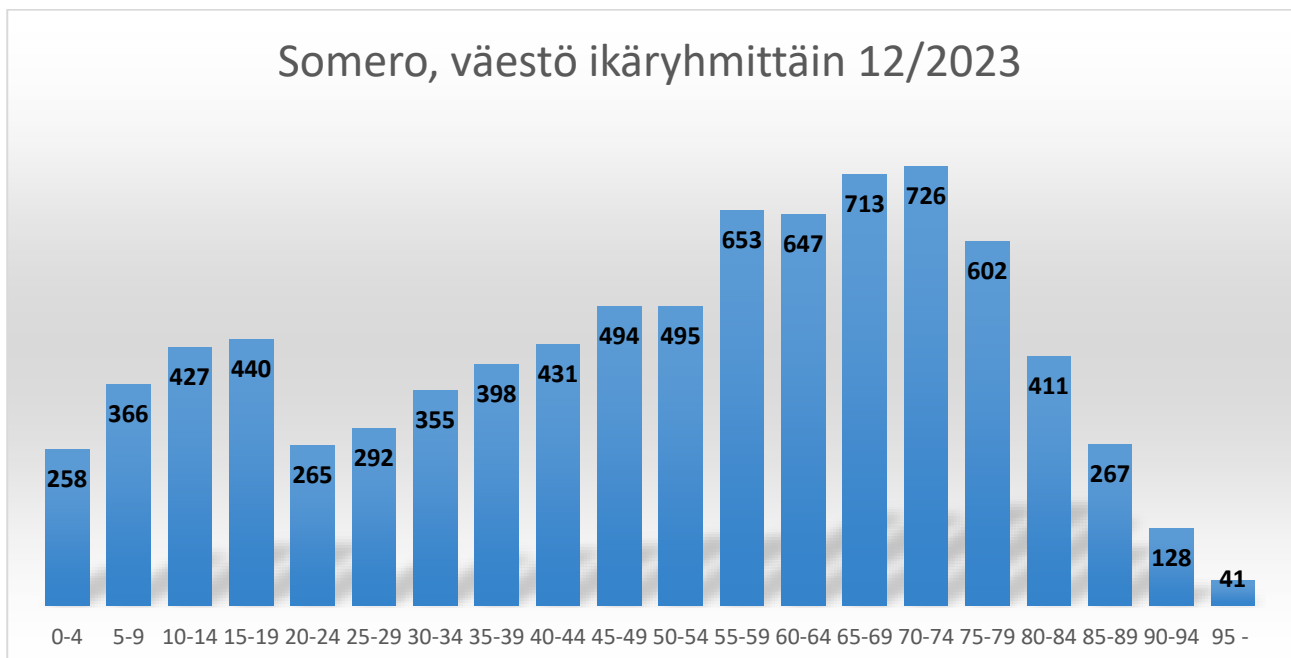
Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Someron väestömäärä oli vuoden lopussa 8 409 henkilöä. Tilastokeskuksen ylläpitämä Someron vuoden 2022 lopullinen väestömäärä oli 8 426 henkilöä.

Vuoden 2023 aikana Someron väkiluku on muuttunut seuraavasti:

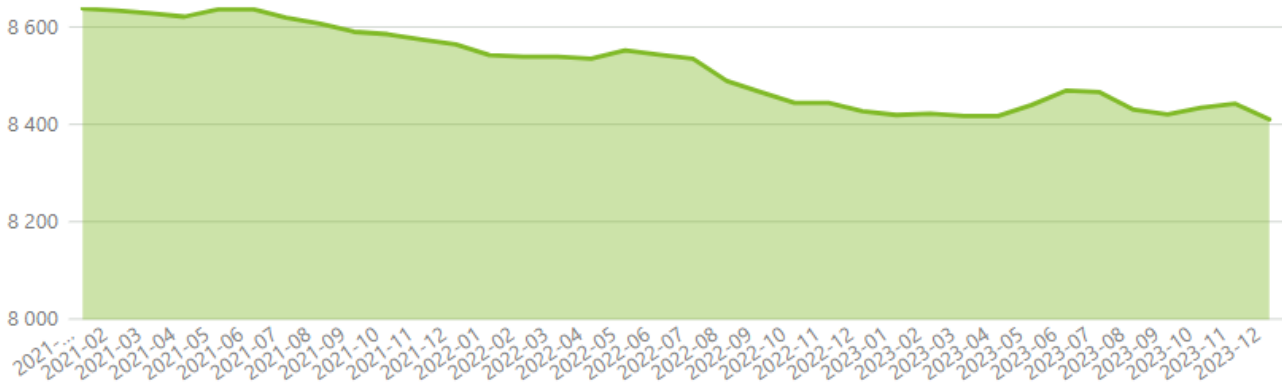
Vuosi 2023 kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen netto-muutto	Nettomuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
Tammikuu	5	11	-6	-1	1	-8	8 418
Helmikuu	3	9	-6	8	1	3	8 421
Maaliskuu	6	10	-4	-5	4	-5	8 416
Huhtikuu	2	19	-17	0	18	0	8 416
Toukokuu	2	13	-11	8	26	23	8 439
Kesäkuu	6	17	-11	10	30	29	8 468
Heinäkuu	2	19	-17	-3	17	-3	8 465
Elokuu	2	12	-10	-45	20	-36	8 429
Syyskuu	4	8	-4	-10	4	-10	8 419
Lokakuu	5	9	-4	2	16	14	8 433
Marraskuu	8	14	-6	-6	19	8	8 441
Joulukuu	5	13	-8	-35	10	-32	8 409
Yhteensä	50	154	-104	-77	166	-17	8 409

Lähde: Kuntamaisema, väkiluku 2023

Vuoden 2023 lopussa väestön ikäjakauma (pylväät 4-ikävuoden välein) oli jakautunut seuraavasti:

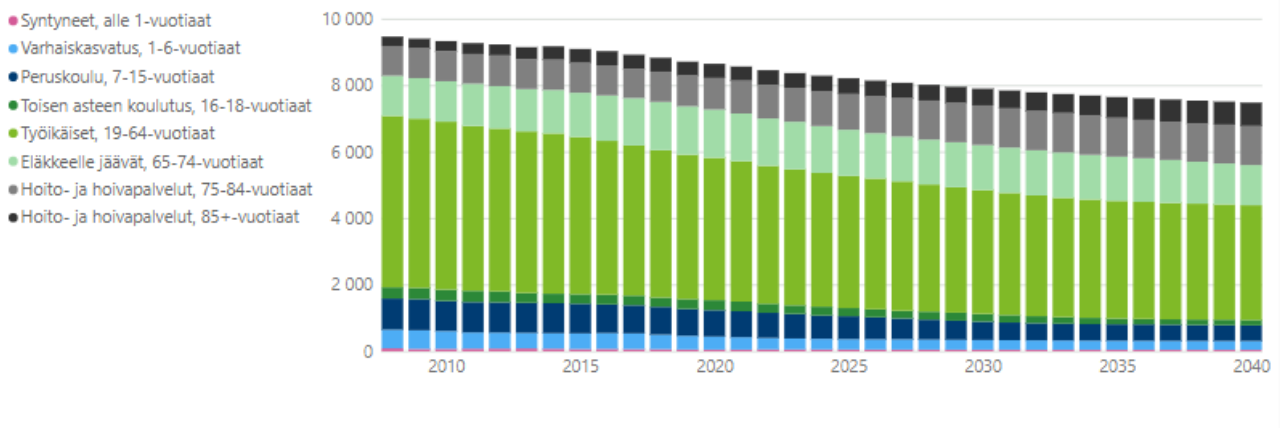
Alla olevassa kaaviossa on kuvattu Someron väkiluvun muutos vuosien 2021 – 2023 aikana:

Lähde: Kuntamaisema, Väestö kuukausittain, Somero

Tilastokeskuksen julkaiseman v. 2021- 2040 väestöennusteen kehitystä on kuvattu seuraavassa kaaviossa:

Väestö 2008-2020, väestöennuste 2021-2040 (Tilastokeskus)

Lähde: Kuntamaisema, Väestöennuste 2022-2040, Somero

3.3 Olennaiset toiminnan ja talouden muutokset

Vuoden 2023 tilinpäätös oli tuloksen kannalta edellisvuotta parempi. Tilikauden tulos oli ylijäämäinen. Ulkoiset toimintatuotot olivat n. 7,2 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 0,3 milj. eurolla (4,5 %). Vastaavat ulkoiset toimintatuotot vuonna 2022 olivat n. 10,2 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut olivat 28,8 milj. euroa ja ne jäivät n. 0,8 milj. euroa alle budjetoidun. Vastaavat menot vuonna 2022 olivat 68,7 milj. euroa. Vuonna 2023 tilinpäätöksen vuosikate oli n. 5,2 milj. euroa ja vuotta aiemmin vuosikate oli n. 3 milj. euroa. Poistot olivat n. 2,9 milj. euroa. Satunnaisia eriä ei ollut vuonna 2023. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2 328 945 euroa.

3.4 Verotulot

Vuoden 2023 talousarvion verotulojen arvio on laadittu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaan. Vuoden 2023 verotulojen toteumaa paransi aiemmilta vuosilta korkeammalla veroprosentilla maksuunpannut verotulot, jotka nostivat myös valtakunnallisestikin verotilitysten tasoja alkuvuoden 2023 aikana. Näiden jälkilitysten tasoa ei pystytty Kuntaliiton veroennustekehikossa ennakoimaan tarpeeksi tarkalla tasolla ja niiden kertymä ylitti kaupungin veroennusteessa ennakoitun tason. Vanhojen verovuosien tilitysten lisäksi vuoden 2023 verotuloihin vaikuttivat vuoden 2023 palkkaratkaisut ja sitä kautta kasvaneet palkkasummat, jotka myöskin kasvattivat verotuloja vuonna 2023.

Vuodelle 2023 valtuuston 14.11.2022 vahvistamat tulo- ja kiinteistöveroprosentit olivat: tulovero 7,86 %, yleinen kiinteistövero 0,93 %, vakituinen asuinrakennus 0,41 %, muu kuin vakituinen asuinrakennus 0,93 %, voimalaitokset ja –rakennelmat 3,10 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,00 %. (Vuoden 2023 tuloveroprosentti on vuoden 2022 veroprosentti vähennettynä 12,64 %-yksiköllä.)

Vuodelle 2023 verotuloja oli budjetoitu 15 687 000 euroa ja niitä kertyi lopulta kaikkiaan 16 389 842 euroa, joka oli 702 842 euroa arvioitua enemmän. Tuloveroarvio oli 12 225 000 euroa ja veroa kertyi 13 000 608 euroa. Ylitystä syntyi 775 608 euroa. Yhteisöverokertymä oli 1 452 488 euroa, joka alitti arvion 136 512 eurolla. Kiinteistöveroa kertyi 1 936 746 euroa, joka ylitti arvion 63 746 euroa.

	Talousarvio 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama	Talousarvion ylitys/alitus %
Kunnan tuloverot	12 225 000	13 000 608	775 608	6,34 %
Kiinteistövero	1 873 000	1 936 746	63 746	3,40 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 589 000	1 452 488	-136 512	-8,59 %
Verotulot yhteensä	15 687 000	16 389 842	702 842	4,48 %

3.5 Valtionosuudet

Valtion rahavirtoja kuntiin kutsutaan yleiskäsitteellä valtionavuuksi. Valtionavut jakautuvat valtionosuuksiin ja valtionavustuksiin.

Valtionavustukset ovat tiettyyn hakumenettelyyn tai kustannukseen sidottuja valtionapuja. Valtionavustukset kunnan tulee käyttää tietyn palvelun järjestämiseen, tietyn kustannuksen kattamiseen tai avustuksen myöntämiseksi kunnan tulee täyttää tietyt hakuilmoituksessa määrätyt kriteerit.

Valtionosuudet ovat kunnille yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa käytöstä. Poikkeuksen tähän sääntöön tekevät eräät opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusperusteet, joita maksetaan esimerkiksi taiteiden perusopetukseen.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki 618/2021), jota hallinnoi valtiovarainministeriö ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (laki 1705/2009), jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta. Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät: varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kirjastotoimi ja asukasperusteisesti rahoitettava taiteen perusopetus.

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät lisäosat ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset. Lisäyksissä ja vähennyksissä ovat mukana sote-erät eli muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen taseus.

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Uudistuksen rahoittamiseksi kunnilta siirtyi hyvinvointialueille yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät palvelut maksoivat ennen uudistusta. Tämä tarkoitti sitä, että kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi kaksi kolmasosaa, mutta yksittäisen kunnan leikkausosuus vaihteli kuntien välillä.

Vuoden 2023 alusta alkaen valtionosuusjärjestelmään lisättiin sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuva muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutosten taseus. Nämä erät laskettiin osana peruspalvelujen valtionosuutta.

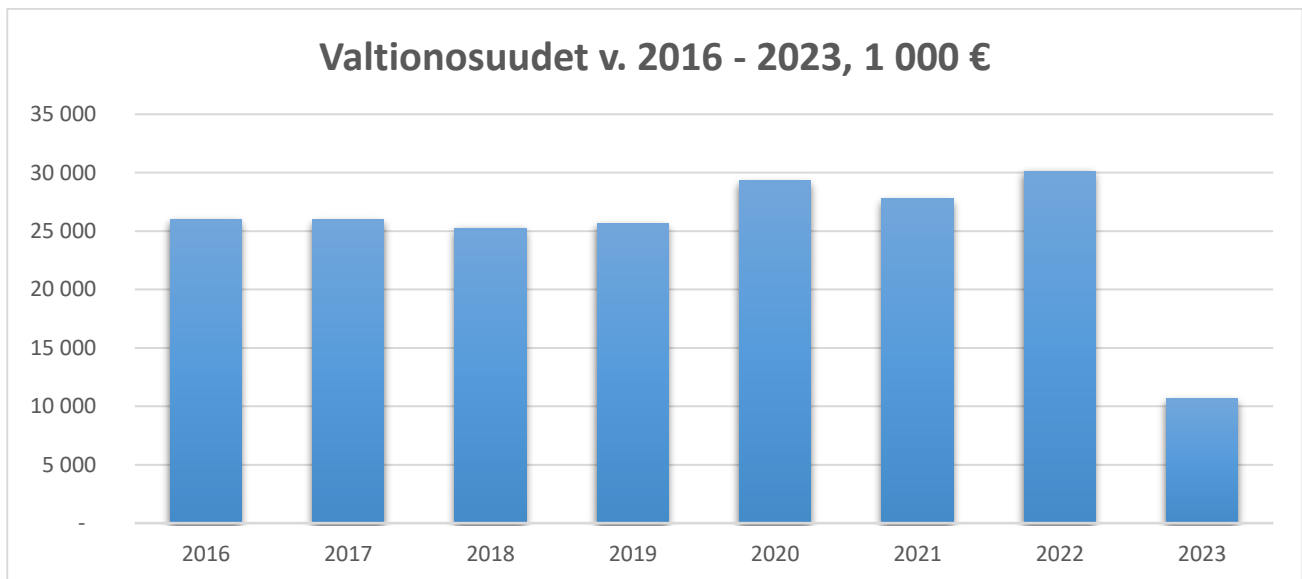
Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettava verotulomenetysten korvaus on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentiltaan. Verotulomenetysten korvauksessa on kyse eduskunnan säätämistä kunnallisveroon tehtävistä vähennyksistä. Nämä pienentävät kunnallisveron tuottoa kunnista riippumattomista syistä. Kaikki verovähennyksistä johtuvia menetyksiä ei korvata, vaan huomioon otetaan vasta vuodesta 2010 lähtien toteutetut veroperuste-muutokset. Kunnalle maksetaan sen verotulojen menetystä vastaava euromäärä.

Valtiovarainministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö antoivat päätökset vuoden 2023 valtionosuudesta joulukuun 2022 lopussa.

Someron kaupungin vuoden 2023 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan 10,57 milj. euroa. Lopullinen kertymä oli 10,64 milj. euroa. Ylitystä oli noin 0,06 milj. euroa. Kaikkiaan valtionosuudet vähenivät edellisestä vuodesta noin 13,7 milj. euroa.

Valtionosuudet 2023, euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 377 200	0	4 377 200	4 449 834	72 634
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 193 300	0	4 193 300	4 177 982	-15 318
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	196 100	0	196 100	168 262	-27 838
Verotulomenetysten kompensatit	1 807 400	0	1 807 400	1 840 449	33 049
Yhteensä	10 574 000	0	10 574 000	10 636 527	62 527

Alla olevassa kuvassa on kuvattu valtionosuuksien kertymät (1 000 euroa) vuosina 2016 – 2023:

3.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Edellisvuoden ylijäämäisen vuoden jälkeen vuodelta 2023 tuli ylijäämää noin 2,3 milj. euroa, jonka jälkeen taseessa on ylijäämiä kaikkiaan noin 36,7 milj. euroa.

Someron kaupungin talousarvio- ja suunnitelmavuosien 2024 investointimenot ovat tuntuvasti vuoden 2023 toteutuneita investointimenoja suuremmat, mutta talousarvio- ja suunnitelmavuosien 2025 – 2026 investointimenot ovat vuoden 2023 toteutuneita investointimenoja pienemmät. Investointiohjelman toteutus vuosien 2023-2024 aikana tulee kääntämään vähenemässä olleen lainamäärän nousuun. Velkamäärä kasvattaa siten tulevien vuosien aikana korkokustannuksia.

Vuoden 2023 alusta alkaen sote-uudistuksen toteutuminen vaikutti oleellisesti Someron talouskehitykseen sekä menojen että tulojen osalta.

Kaupungin väestörakenteesta johtuva keskimääräistä suurempi vanhuspalvelujen kustannuskasvupaine siirtyy suuremmalla väestöpohjalla katettavaksi, millä arvioidaan olevan kaupungin taloutta parantava vaikutus. Tästä huolimatta ennakoarvioiden mukaan kaupungilla tulee olemaan kunnallisveron korotuspainetta tulevaisuudessa.

Someron kaupunki on valmistellut vuodesta 2021 alkaen talousohjelmaa, jonka valmistelu jatkuu oppimisympäristöselvityksen perusteella tehtävien päätösten ja sote-uudistukseen liittyvien rahoituslaskelmien tarkennuttua keväällä 2023. Talousohjelma tähtää palvelurakenteen kehittämiseen tulevina vuosina niin, että kaupungin taloudellinen tilanne paranee.

3.7 Kaupungin henkilöstö 31.12.2023

Someron kaupungin henkilöstömäärä on kehittynyt vuosien 2018 – 2023 aikana seuraavasti:

Someron kaupunki	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Vakinaiset	255	505	478	443	463	459
Määräaikaiset (sis. työllistetyt, sijaiset, oppis.)	97	155	166	175	138	138
Koko henkilöstö yhteensä	352	660	644	618	601	597

Määräaikaisissa on mukana myös sairausloman- ja vuosiloman sijaiset, jolloin luvuissa on mukana sekä vakinainen että sijainen.

Kaupunki laatii vuosittain erillisen henkilöstöraportin, jossa on tarkemmat selvitykset henkilöstömuutoksista, sairauspoissaoloista ym.

Henkilöstökustannukset	2023	2022	2021	2020
Palkat ja palkkiot, €	13 369 207	23 829 109	21 965 608	20 469 709
Henkilösivukulut, €	3 409 903	5 876 092	5 395 441	5 074 574
Henkilöstökulut yhteensä	16 779 110	29 705 202	27 361 049	25 544 283
Henkilöstökulujen muutos, %	-43,5 %	7,9 %	8,6 %	7,1 %
Sisältää sairausvakuutus- ja tapaturma- korvauksia, €	213 304	428 102	336 409	333 433
Sisältää työllisyysvaroin palkattujen henkilöstökuluja, €	231 030	250 532	197 165	245 085
Työllistämistuki, €	113 623	162 669	125 288	105 319

3.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on tärkeä osa kunnan ja kuntakonsernin johtamista. Someron kaupungin eri toimintayksiköt pitävät yllä ajantasaista valmiussuunnitelmaa, jotta keskeiset uhat hallitaan suunnitelmallisesti.

Someron kaupungin valmiussuunnitelmaa on päivitetty vuonna 2023. Valmiussuunnittelulla luodaan sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla kunnan johtoryhmä ja kunnan eri organisaatiot sekä yhteistyöviranomaiset voivat toimia siten, että kunnan elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi.

Tulevaisuudessa vaikutuksiltaan merkittävänä riskinä on työvoiman saatavuuden jatkuvuuden turvaaminen mm. varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Riski on jo nyt realisoitunut vuoden 2023 aikana, koska sijaisten saatavuus on osoittautunut olevan haastavaa esimerkiksi lyhytkestoisissa sijaisuuksissa.

Sote-uudistuksen riskinä oli, että kaupunki ei pystyisi sopeuttamaan tukipalveluitaan taloudellisesti tehokkaalla tavalla tilanteessa, jossa merkittävä osa toiminnasta siirtyy hyvinvointialueelle. Asiaan on valmistauduttu vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana tehdyillä suunnittelutyöllä. Sote-uudistuksen jälkeen 1.1.2023 alkaen kaupunki on pystynyt toimimaan taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaasti, joten sote-uudistukseen liittyvät riskit ja epävarmuustekijät eivät toteutuneet vuoden 2023 aikana.

Someron kaupungin omistuksesta 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointikeskuksen omistukseen siirtynyt Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy (LHK) teki asiamiehensä välityksellä Someron kaupungille 20.10.2023 päivätyn reklamaation koskien 28.2.2022 tehtyä osakekauppaa, jossa LHK osti Someron kaupungilta Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakekannan 4 000 000 eurolla. LHK:n pääasialliset vaatimukset olivat kaupan peruminen tai kauppahintaa vastaava korvauksen maksaminen sille, sekä LHK:lle tästä aiheutuneiden kustannusten korvaaminen. LHK on tehnyt tämän jälkeen kaupan purkuilmoituksen. Someron kaupunki on ilmoittanut, että se ei suostu osakekaupan purkuun, ei hyväksy esitettyjä perusteita osakekaupan purun edellytykset täyttävinä ja kiistää Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n oikeuden purkaa osakekauppa.

Vuodesta 2024 alkaen tapahtuva TE-palvelujen siirto kaupungille asettaa tulevaisuudessa haasteita kunnan TE-palveluiden järjestämiseen. Uudistus on merkittävä ja se sisältää toiminnallisia muutoksia. TE-palvelujen siirto kaupungille tullaan huomioimaan suunnitellusti ja hallitusti kunnan palveluverkko- ja kehittämissuunnitelmissa.

Kaupungin tietoliikenneyhteyksien ja kaupungin käyttämien sovellusten toiminta oli vuonna 2023 luotettavaa, eikä niissä esiintynyt merkittävässä määrin toimintaa haittaavia häiriöitä. Kaupungin valmiussuunnitelmassa on varauduttu ICT-toiminnan häiriöihin. Kansainvälinen tilanne huomioiden tulee kiinnittää huomiota tietoliikenne- ja tietoturvahäiriöiden todennäköisyyden kasvamiseen. Henkilökunnan tietoturvakoulutusta on lisätty Digiturvamalli-ohjelmiston avulla vuoden 2023 aikana.

Vuonna 2023 kaupungin lainamäärä pieneni n. 0,2 milj. euroa. Kaupunki otti vuoden 2023 aikana uutta pitkäaikaista lainaa n. 1,9 milj. euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin n. 2,2 milj. euroa.

Kaupungin lähivuosien kasvavat investointisuunnitelmat voivat kuitenkin lisätä kaupungin lainanottotarvetta. Siten toimenpiteet oman tulorahoituksen ja investointien yhteensovittamiseksi myös tulevaisuudessa ovat keskeisiä haasteita, jotta kaupungin lainamäärän kasvu pysyisi myös tulevaisuudessa kohtuullisena.

3.9 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta. Sisäinen valvonta ja vastuut on määritelty hallintosäännössä hallitukselle, lautakunnille, toimialajohtajille ja esimiehille.

Sisäistä valvontaa koskevaa ohjeistusta annetaan vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa, jotka kaupunginhallitus hyväksyy vuoden alussa.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 29.9.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan päivitetty ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.12.2015 ja se on tullut voimaan 1.1.2016. Ohjeeseen on tehty muutamia tarkennuksia (kh 17.12.2018) ja se on tullut voimaan 1.1.2019.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan toimielimet ja tilivelvolliset seuraavat talousarvion toteutumista suoritetuilla kirjanpidon kyselyillä ja tulostetuilla raporteilla. Kaupunginhallitukselle raportoidaan talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain ja maksuvalmiudesta pääsääntöisesti kerran kuukaudessa. Lautakunnille raportoidaan kahden kuukauden välein talousarvion toteutumisesta. Valtuustolle raportoidaan tavoitteiden toteutumisesta puolivuositain ja talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain.

Tekninen lautakunta on kilpailuttanut vakuutukset 21.8.2018. Vakuutuspalveluiden toimittajaksi valittiin IF Vahinkovakuutus Oy 1.1.2019 alkaen. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Kaupungin hankinnat on kilpailutettu ohjeen mukaan ja ilmoitukset on julkaistu sähköisessä ilmoituskanavassa (HILMA). Someron kaupungin viimeisin hankintaohje on päivitetty ja se on hyväksytty kaupunginhallituksessa 3.2.2020.

Someron kaupungin uusi konserniohje on hyväksytty valtuustossa 19.9.2022. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten kunnalle puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehitymisestä sekä niihin liittyvistä riskeistä.

Tytäryhteisöjä koskevien raportointivelvoitteiden lisäksi Someron Kulttuuriyhdistys ry:tä, jonka kanssa kaupunki on tehnyt oman palvelutuotantonsa kannalta keskeiset erillisen yhteistyösopimuksen, pyydetään raportoimaan vastaavasti toiminnastaan kaupunginhallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi yhdistykset toimittavat yhdistyksen kokouksen esityslistat ja pöytäkirjat kaupunginhallitukselle.

Hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 14.11.2022 (§ 78) ja se on tullut voimaan 1.1.2023.

Kaupungissa on käytössä riskienkartoituslomake, jossa kartoitetaan henkilöriskit, omaisuusriskit, toiminnan riskit ja johtamisjärjestelmään/päätöksentekoon liittyvät riskit. Lisäksi tulee selvittää todettujen riskien osalta tarpeelliset/suunnitellut toimenpiteet. Asiaa on käyty lävitse säännöllisin väliajoin esimiespalavereissa. Lomake päivitetään vähintään vuosittain. Lomakkeen tietoja käytetään pohjana mm. talousarvion perustelutekstissä.

Riskienhallinta poikkeusoloissa on otettu huomioon valmisteltaessa Someron kaupungin valmiussuunnitelman yleistä osaa. Tämä perustuu Valmiuslakiin, jonka mukaan kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilikauden aikana.

3.10 Ympäristöasiat

Someron kaupungin uusi ilmasto-ohjelma vuosille 2024-2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.9.2023 § 40. Ohjelman toteutumisen seuranta tehdään vuosittain CO₂-raportin tai Suomen ympäristökeskuksen laskemien päästötietojen sekä asetettujen toimenpiteiden toteutumisen kautta. Someron kaupunki osallistuu Valonian koordinoimaan Varsinais-Suomen Helmikunnat II -hankkeeseen vuosina 2023-2024. Hankkeessa kartoitetaan huomionarvoisia pienvesiä ja laaditaan valittuihin kohteisiin kunnostus- ja suojeleusuunnitelmat.

Vesien suojele

Someron Vesihuolto Oy:ssä viimeisteltiin jätevesienkäsittelyn tehostamissuunnitelman mukaisten investointien työt. Akustin pääpumppaamon siirtolinja jäteveden puhdistamolle otettiin käyttöön ja jätevedenpuhdistamon toiminnan tehostamiseen liittyvät työt saatettiin loppuun. Laitteistojen hyväksytty käyttöönotto suoritetaan vuoden 2024 alussa. Suunnitelman mukainen tehostettu jätevesien puhdistusprosessi otettiin käyttöön vuoden lopulla ja sen vaikutukset puhdistamon tehokkuuteen tulevat näkymään vuoden 2024 tuloksissa. Puhdistamo toimi vuoden aikana laajennustyöstä huolimatta melko hyvin, vain typen poiston osalta jäätettiin hieman puhdistukselle asetetuista tavoitteista.

Jätevedenpuhdistamon purkuvesien osalta on vuonna 2023 tehty ympäristöluvan määräyksen mukainen purkupaikkaselvitys, joka käsiteltiin Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti jätevedenpuhdistamon purkupaikka pysyy ennallaan.

Vesihuolto anoi ja sai ympäristöministeriöltä avustusta vuosina 2024 ja 2025 suoritettaville energia- ja tehokkuuden parantamistoimenpiteille noin 240 k€. Avustusraha käytetään ilmastuksen energiatehokkuuden parantamiseen ja lämmön talteenottoon poistuvasta jätevedestä.

Avustussumma on 40 % suoritettavien investointien kustannuksista.

Maa- ja metsätilat

Someron kaupunki omistaa metsää 1740 hehtaaria, joka sijaitsee noin viidellätoista tilalla. Kaupunki ostaa metsäalueiden hoitoon, hoidon suunnitteluun ja puunmyyntiin liittyvät palvelut Metsänhoitoyhdistys Salometsältä. Metsien hoito ja käsittely perustuu vuoden 2021 metsäsuunnitelmaan. Uusi suunnitelma luovutettiin Someron kaupungille tammikuussa 2021.

Kertomusvuonna tavoitteena oli kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito, unohtamatta metsien eri moninaiskäyttömuotoja, luonnonsuojelua ja työllisyysnäkökohtia.

Kaupungin metsien käsittelyssä puuntuotanto on etusijalla, kuten talousmetsissä yleensä. Metsien käsittelyssä noudatetaan kestävyysperiaatetta siten, että tulevaisuuden hakkuumahdollisuudet turvataan. Tämä edellyttää taimikoiden hoitamista, metsien harventamista ja hakkuukypsien metsien uudistamista. Nuorten, ensiharvennusvaiheessa olevien kasvatusmetsien runsaus on ongelmallista.

Näiden metsien hakkuissa korjuukustannukset ovat korkeat, eikä hakkuutuloja juurikaan kerry. Riittävän aikaisin tehtävät ensiharvennukset ovat kuitenkin välttämättömiä, jotta kasvutappioilta vältyttäisiin ja metsien puusto järeytyisi.

Hakkuukaudella 2023 leimattiin 4 000 m³ puuta. Hakkuista oli ensiharvennusta 3 ha, muuta harvennusta 23,4 ha ja uudistushakkuuta 6,4 ha.

Metsänhoitotöitä tehtiin seuraavasti: taimikonhoitoa 28,6 ha, taimikon varhaisperkausta 55,7 ha ja ennakkoraivausta 3,3 ha ja kuuselle istutettiin 4,6 ha.

Metsien moninaiskäyttö ja luonnonsuojelu on mahdollista ainakin jossainmäärin yhteensovittaa puuntuotannon kanssa talousmetsienkin käsittelyssä. Kaupungin metsätiloilla on alueita, joissa puuntuotannolliset tavoitteet eivät ole ensisijaiset. Iso-Valkean lähialueilla metsien käsittelyssä noudatetaan erityistä varovaisuutta. Osa kyseisestä metsätilasta kuuluu Natura-verkoston ja metsänkäsittelyä on rajoitettu myös tämän takia. Painiojärven sijaitsevassa Holmansaaressa 11 ha:n metsäalue on ollut pitkään ilman hakkuuta ja alue on rauhoitettu kaupungin hakemuksesta luonnonsuojelualueeksi vuonna 2000.

Kaupungin metsien työllistävä vaikutus on suhteellisen suuri. Kaupunki työllistää metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa olevia metsureita ja paikallisia urakoitsijoita. Metsureita työllistävät myös metsänviljely- ja taimikonhoitotyöt. Puutavaran ajossa kaupungin metsistä johtuva työllisyysvaikutus on huomattava ja lisäksi ajoittain työllistetään hakkuu- ja muokkauskoneita.

Koneellistuminen lisääntyy metsissäkin, mutta kaikkia metsissä tehtäviä töitä ei voida tulevaisuudessaakaan koneellistaa. Työvoimapula saattaa joidenkin vuosien kuluttua muodostua ongelmaksi ammattitaitoisen työvoiman jatkuvasti vähentyessä.

4 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen välitulos arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot ja kulut, mistä syystä tulo-rahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

TULOSLASKELMA (Ulkoiset erät)	Toteutuma 1-12 / 2023 1 000 €	Toteutuma 1-12 / 2022 1 000 €
Toimintatuotot	7 153	10 163
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-28 753	-68 703
Toimintakate	-21 600	-58 540
Verotulot	16 390	31 282
Valtionosuudet	10 637	30 110
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitustuotot	154	214
Korkokulut	-375	-74
Muut rahoituskulut	-14	-6
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	233	136
Vuosikate	5 194	2 988
Poistot ja arvonalentumiset	-2 865	-3 052
Satunnaiset erät	0	2 722
Tilikauden tulos	2 329	2 658
Ylikauden ylijäämä / alijäämä	2 329	2 658

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	24,9	14,8
Vuosikate / Poistot, %	181	98
Vuosikate euroa / asukas	618	355
Asukasmäärä	8 409	8 426

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista:

= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Tunnusluku osoittaa, että 24,9 % toiminnan menoista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuloilla.

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa /asukas:

= Vuosikate / asukasmäärä tilikauden lopussa

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon myös erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

4.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla kunta järjestää palvelutuotannon edellytykset ja kerryttää tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä.

Toiminnan ja investointien rahavirran positiivinen (ylijäämäinen) välitulos osoittaa, kuinka paljon varoja jää käytettäväksi nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja rahavarojen lisäykseen. Negatiivinen (alijäämäinen) välitulos taas osoittaa, kuinka paljon menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia rahavirtoja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Antolainauksen muutoksina esitetään erikseen kunnan myöntämien lainojen lisäykset ja lainojen lyhennykset. Myös kunnan maksamat palautuskelpoiset liittymismaksut näkyvät tässä erässä.

Lainakannan muutoksista ilmenee, paljonko kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lainaa tai lyhentänyt niitä. Lyhytaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta lyhytaikaista lainaa tai uusinut niitä. Lyhytaikaisten lainojen vähennys osoittaa kuinka paljon kunta on lyhentänyt lyhytaikaisia lainojaan. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa nettona.

Muut maksuvalmiuden muutokset –kohtaan on laskettu toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutokset, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten muutokset sekä korottomien velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirran sekä rahoituksen rahavirran yhteenlaskettu muutos osoittaa rahavarojen muutoksen. Rahavaroja ovat rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

4.2.1 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2023 (1 000 EUROA)	Vuosi 2023	Vuosi 2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	5 194	2 988
SATUNNAISET ERÄT	0	2 722
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	368	-2 728
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-8 834	-4 769
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	2 610	216
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	23	4 091
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-639	2 520
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-92	0
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20	20
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	1 940	0
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 151	-2 318
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-12	-429
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-5	1
SAAMISTEN MUUTOS	731	-463
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-2 112	1 287
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 681	-1 902
RAHAVAROJEN MUUTOS (1.000 euroa)		
RAHAVARAT 31. 12.	4 211	6 531
1. 1.	6 531	5 913
	-2 320	618
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	9 237	7 546
Investointien tulorahoitus, %	83,4	65,6
Laskennallinen lainanhoitokate	2,8	1,8
Kassan riittävyys, pv	38	31
Asukasmäärä	8 409	8 426

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %:

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulo-rahoitusprosentti on pienentynyt, johtuen osaltaan pienentyneestä vuosikatteesta ja investointimenoista.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate:

$$= (\text{Vuosi-kate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla em. lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Lainanhoitokate on heikko, jos tunnusluvun arvo on jää alle yhden, joka tarkoittaa sitä, että vuosikate ei riitä lainojen lyhennysten maksuun.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosi-kate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 - 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Tulos osoittaa, että rahavarat riittivät 38 päivän kassasta maksuihin. Kaupungin maksuvalmius oli edelleen kuitenkin kohtalainen.

Vuoden 2023 aikana otettiin uutta pitkäaikaista lainan yhteensä noin 1,94 milj. euroa ja lyhennettiin pitkäaikaista lainaa yhteensä noin 2,15 milj. euroa.

Lyhytaikaista lainaa nostettiin 200.000 euroa ja se maksettiin pois vuoden 2023 aikana

Kassavarat vähenivät vuoden 2023 aikana noin 2,3 milj. eurolla ollen vuoden lopussa noin 4,2 milj. euroa.

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

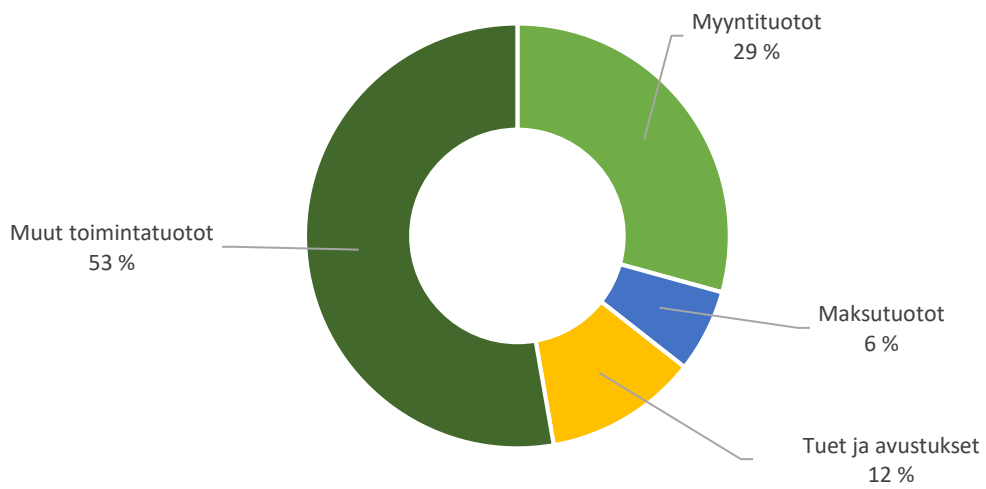
Investointimenot

Antolainojen lisäys

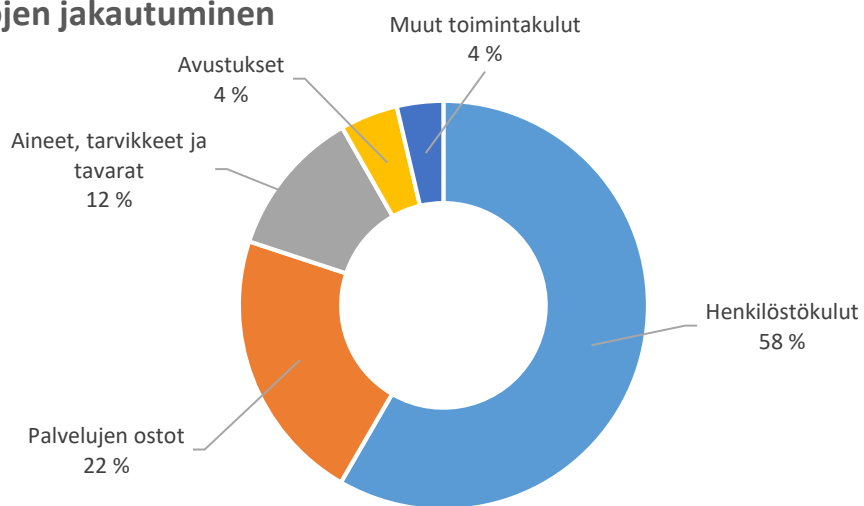
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kaupungin tulot ja menot jakaantuivat vuoden 2023 aikana seuraavasti:

Tulojen jakautuminen

Menojen jakautuminen

4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 2023 (1 000 euroa)

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	32	86
AINEETTOMAT OIKEUDET	32	86
AINEELLISET HYÖDYKKEET	63 026	60 062
MAA- JA VESIALUEET	6 964	6 663
RAKENNUKSET	42 927	44 910
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	6 541	5 365
KONEET JA KALUSTO	206	215
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	70	70
ENNAKKOMAKS JA KESKENER HANKIN	6 318	2 838
SIJOITUKSET	10 170	14 085
OSAKKEET JA OSUUDET	9 200	13 186
MUUT LAINASAAMISET	724	744
MUUT SAAMISET	247	155

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ 73 228 74 233

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT 502 498

TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ 502 498

VAIHTUVAT VASTAAVAT

VAIHTO-OMAISUUS	14	9
AINEET JA TARVIKKEET	14	9
SAAMISET	3 317	4 048
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 049	1 046
MUUT SAAMISET	1 049	1 046
LYHYTAIKAISET SAAMISET	2 268	3 001
MYYNTISAAMISET	809	1 488
MUUT SAAMISET	1 406	667
SIIRTOSAAMISET	53	846
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 211	6 531

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ 7 542 10 587

VASTAAVAA YHTEENSÄ 81 272 85 318

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

PERUSPÄÄOMA	25 790	27 947
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	34 370	31 764
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 329	2 658

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 62 489 62 369

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

VALTION TOIMEKSIANNOT	0	0
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 090	1 098

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ 1 090 1 098

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN	10 940	10 794
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSL	10 839	10 674
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	101	120
LYHYTAIKAINEN	6 753	11 057
LAINAT RAH.-JA VAKUUT.LAITOKS.	1 775	2 124
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	20	28
SAADUT ENNAKOT	247	449
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	2 024	2 955
MUUT VELAT	278	507
SIIRTOVELAT	2 408	4 994

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 17 693 21 851

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 81 272 85 318

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	77,1	73,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	51,0	29,9
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	36 699	34 422
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	4 364	4 085
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	12 735	12 946
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	1 515	1 536
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	13 593	13 870
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	1 616	1 646
Lainasaamiset, 1000 euroa	724	744

Omavaraisuusaste, %:

= 100 * (Oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoituksella.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa / asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä.

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + ostovelat + Muut velat) + vuokravastuut)

Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas

Em. lainojen ja vastuiden määrä jaettuna tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk –lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo- ja –meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1-12/2023 (1 000 EUROA)

TULOT	1000 EUROA
TOIMINTA	
TOIMINTATUOTOT	7 153
VEROTULOT	16 390
VALTIONOSUUDET	10 637
KORKOTUOTOT	1
MUUT RAHOITUSTUOTOT	154
INVESTOINNIT	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	2 610
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	23
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	1 940
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	38 929

MENOT	1000 EUROA
TOIMINTA	
TOIMINTAKULUT	28 753
KORKOKULUT	375
MUUT RAHOITUSKULUT	14
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTAPPIOT	-368
INVESTOINNIT	
INVESTOINTIMENOT	8 834
RAHOITUSTOIMINTA	
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	92
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	2 151
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	39 851

6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä (kohdeyritys), kun sillä on:

1. enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
2. oikeus nimittää tai erottaa enemmistö kohdeyrityksen hallituksen jäsenistä tai siihen verrattava toimielimen jäsenistä tai

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen (kpl)

Tytäryhteisöt

Yhtiöt

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3
- Ktö Oy Somerasunnot	1
- Ktö Oy Jukolantie	1
- As Oy Someron Aurinkopuisto	1
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3
- Someron Lämpö Oy	1
- Someron Vesihuolto Oy	1
- Someron Talkkari Oy	1

Kuntayhtymät

- Forssan seudun hyvinvointi ky	1
- Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä	1
- Salon seudun koulutus ky	1
- Varsinais-Suomen Liitto	1

Yhteensä **10**

Konsernista poistuivat 1.1.2023 alkaen (kpl)

Tytäryhteisöt

Yhtiöt

Muut yhtiöt	
- Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy	1
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	
- Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi	1

Kuntayhtymät

- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	1
- Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	1

Yhteensä **4**

Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa sulautui 31.12.2023 Kiinteistö Oy Somerasuntoihin.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

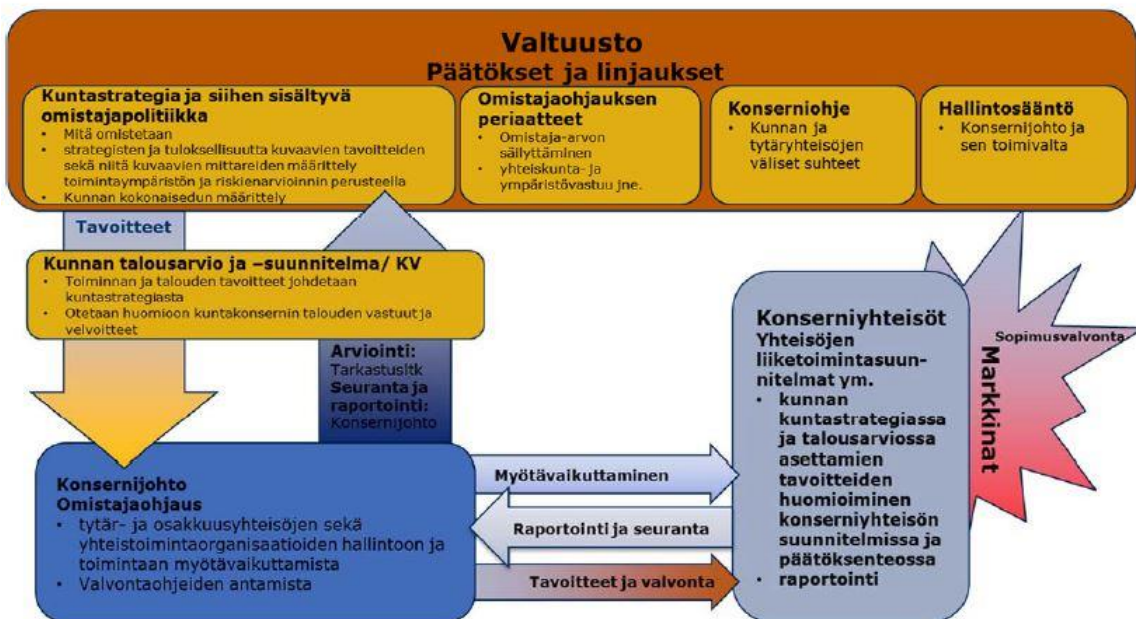
Valtuusto päättää osana kuntastrategiaa omistajapolitiikasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Hallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Konsernijohto vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Kaupunginhallitus vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan, antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kaupunginjohtaja toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan kaksi kertaa vuodessa. Raportointikaudet ovat 1.1. – 30.6. ja 1.7. – 31.12. Tytäryhteisö toimittaa yhtiökokouksen esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kaupunginhallitukselle.

Kuntayhtymät toimittavat hallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kaupunginhallitukselle.

Kuvio 1. Konserniohjaus kuntakonsernissa
Kuntaliitto

6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Someron kaupunkikonserniin kuuluu 1.1.2023 alkaen 6 tytäryhteisöä ja 4 kuntayhtymää.

Konsernista poistuivat 31.12.2022 jälkeen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky, Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky, Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy ja Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi.

Kaupunki omistaa kokonaisuudessaan kaukolämpöä tuottavan Someron Lämpö Oy:n, Ktö Oy Somerasunnot ja Someron Talkkari Oy:n. Lähes kokonaisuudessaan kaupunki omistaa Someron Vesihuolto Oy:n, josta kaupungin ulkopuolisessa omistuksessa on 4 kpl yhteensä 46 789 osakkeesta.

Ktö Oy Jukolantiestä kaupunki omistaa 100 %. As Oy Someron Aurinkopuiston 7 asunnosta kaupunki omistaa 4 eli 57,1 %.

Kaupunginhallitus päätti 30.8.2021 (§ 200) hyväksyä Koy Somerasuntojen ostotarjouksen ja myi Koy Somerasunnoille yhden Someron Talkkari Oy:n osakkeen.

Toimintavuoden aikana konsernissa valmisteltiin Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaan sulautuminen Somerasuntoihin siten, että niiden sulautuminen toteutui 31.12.2023.

6.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden toiminnan tulevaisuuden edellytyksiä on vahvistettu vuoden 2023 aikana mm. isännöintipalvelujen uudelleen järjestelyllä (Ktö Oy Somerasunnot ja Ktö Oy Jukolantie) ja aloittamalla kaupunkistrategian pohjalta yhtiökohtaisia strategiatöitä (mm. Someron Vesihuolto Oy, Someron Lämpö Oy ja Someron Talkkari Oy).

Lisäksi Somerasuntojen ja Lamminniemen Satumaan sulautuminen paransi Somerasuntojen tulevaisuuden valmiuksia myös uudisrakentamiseen, mikä palvelee kaupunkistrategian tavoitetta vuokra-asuntojen laadullisesta kehittämisestä.

6.4 Tytäryhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen

Someron Talkkari Oy

1. Kaupunkistrategiaan pohjautuvan yhtiökohtaisen strategian valmistelu ja käyttöönotto

Toteutuminen: Yhtiökohtainen strategia valmistunut ja hyväksytty 2023 vuoden lopussa.

2. Kaupungin konserniyhtiöiden yhteistyön kehittäminen ja sopimuksien selkiyttäminen

Toteutuminen: Sopimus sisältöjen työstämistä tehty koko 2023 vuosi ja saatetaan lopullisesti maaliin 2024 alkuvuodesta. Tekniseltä toimelta haluttiin myös uusi Tekninen johtaja mukaan loppuun saattamisessa.

3. Positiivinen tulos, josta maksetaan omistajalleen osinkoina 25 % voitosta.

Toteutuminen: Toteutunut, vuoden 2022 tuloksesta on maksettu omistajille osinkoa yli 25 % voitosta.

Taloudelliset näkymät ja toteutuma:

Vuoden 2023 tilikauden tulos on noin 17 600 euroa, josta tullaan todennäköisesti maksamaan omistajille osinkoa 25 %. Liikevaihdon ollessa n. 532 000 euroa, joka on n. 30 000 euroa yli budjetoidun. Vuoden 2023 taloudellinen tilanne oli tiukempi, koska liikevaihto laski noin 40 000 euroa vuodesta 2022. Vuodelle 2023 tuli myös työntekijöiden palkkoihin korotuksia, sekä yleinen hintataso nousi.

Vuodelle 2024 liikevaihto tulee todennäköisesti kasvamaan uusien sopimuksien sisältöjen laajentuessa, jotka nostavat huoltosopimusten hintoja. Epävarmuustekijänä on VarHa:n omistama Kiinteistö Oy Someron Lamminniemi ja siellä mahdollisesti tapahtuvat toimintamuutokset.

Someron Vesihuolto Oy

1. Kaupunkistrategiaan pohjautuvan yhtiökohtaisen strategian valmistelu ja käyttöönotto.

Toteutuminen: Strategia luotu ja otettu käyttöön.

2. Tuottaa vesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueella huomioiden saneeraustarpeet.

- JV-linjaston sujutukset.
- Puhdasvesilinjaston vuodon havainnoinnin parantaminen (seurannan parantamisen mahdollisuuksien kartoitus ja projektin aloitus).

Toteutuminen:

- Sujutettavat alueet kartoitettu. Työt suoritettu vuoden 2023 suunnitelman mukaan.
- Seurantajärjestelmä otettu käyttöön.

3. Puhdistaa jätevedet tehokkaasti ja minimoida ohijuoksutukset.

- JV-puhdistamon investoinnin loppuun saattaminen ja laitteiston käyttöönotto

Toteutuminen:

- Siirtolinja vastaanotettu.
- Työt puhdistamolla saatu valmiiksi. Lopullinen vastaanotto suoritettu helmikuussa 2024.

4. Investointiohjelma huomioiden positiivinen tulos 10 vuoden liukuvalla keskiarvolla.

Toteutuminen:

- Vuosi 2023 haasteellinen kohonneiden kustannusten ja puhdistamon investoinnin aiheuttaman kustannuspaineen osalta.
- Tilinpäätös osoittaa tappiota 150 208,15 euroa. Hallitus ehdottaa, että tilivuodelta 2023 ei jaeta osinkoa ja tappio siirretään vapaaseen omaan pääomaan voitto- ja tappiotilille.

5. Vuosikohtaisista positiivisesta tuloksesta maksetaan omistajille osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta verojen jälkeen.

Toteutuminen: Ei osingon jakoa vuodelta 2023

6. Energiatohokkuuden selvitystyö.

- Kartoitetaan järjestelmien energiatohokkuutta kehittävät keinot ja laaditaan toimintasuunnitelma tuleville vuosille
- JV-puhdistamon jätelämpöjen hyödyntäminen Harjun teollisuusalueen käyttöön, mahdollinen integraatio aurinkoenergiaan.

Toteutuminen:

- Kartoitus suoritettu ja keinoja löydetty. Jätelämmöt riittävät vain puhdistamon omaan käyttöön.
- Avustus YMP ministeriöltä kahteen projektiin, yhteensä ~ 600 000 euroa. (Tuki ~240 000 euroa), (40 % projektien kustannuksista)
- Projekti 1, Ilmastuksen energiatohokkuuden parantaminen, kokonaiskustannus ~55 000 euroa (Tuki ~22 000 euroa). Toteutus 2024.
 - Työ aloitettu ja valmistuu vuoden 2024/H1
- Projekti 2. Jätelämmön talteenotto, Kokonaiskustannus ~550 000 euroa. (Tuki 220 000 euroa). Toteutus 2024 – 2025.
 - Suunnittelu aloitettu
 - Valmistuminen H1/2025

Someron Lämpö Oy

1. Kaupunkistrategiaan pohjautuvan yhtiökohtaisen strategian valmistelu ja käyttöönotto.

Toteutuminen: Strategia luotu.

2. Tuotetaan kaukolämpöä edelleen asiakkaille edullisesti (valtakunnan keskihinta huomioiden).

Toteutuminen: Valtakunnan keskihinta Someron Lämmön hintaa korkeampi vuoden aikana suoritetuista hinnan nostoista huolimatta.

3. Aloitetaan tulevana vuonna kaukolämpöverkoston saneeraus verkoston vanhimmista putkistoista saneeraussuunnitelman mukaisesti - Rinnetie ja Pääskytie verkoston kunnostaminen.

Toteutuminen: Työt suoritettu.

4. Positiivinen tulos, josta yhtiö maksaa omistajalleen osinkoa 25 % tilikauden tuloksesta verojen jälkeen.

Toteutuminen: Tilinpäätös osoittaa tappiota -135 060,98 euroa. Hallitus ehdottaa, että tilivuodelta 2023 ei jaeta osinkoa ja tappio siirretään vapaaseen omaan pääomaan voitto- ja tappiotilille. Tappiollinen tulos aiheutunut pitkälti polttoaineen (hake) voimakkaasta hinnan noususta ja lainakorkojen noususta.

5. Selvitetään vaihtoehtoisten energiamuotojen hyödyntämismahdollisuuksia kaukolämmön tuotannossa.

- Suoritetaan kaukolämpöverkoston energiatehokkuus kartoitus (yhteistyössä kaupungin teknisen toimen kanssa) ja luodaan toimenpiteet/tiekartta tuleville vuosille 2024 – 2030.
- *Selvitystyö aloitetaan 2022 lopulla ja viedään päätökseen H1/2023.

Toteutuminen:

- Selvitystyö suoritettu ja tiekartta luotu kaukolämpöyhtiön osalta.
- Työtä jatketaan tarkan investointisuunnitelman aikaansaamiseksi tuleville vuosille.

6. Kaukolämmön käytön kannattavuus- ja ekologisuustekijöiden näkyväksi teko kaupungin alueella.

*Selvitystyö Somerolla vallitsevasta tilanteesta ja mahdollinen ”markkinointi” jos/kun tulokset antavat siihen aiheita.

Toteutuminen:

- Potentiaalisia oppilaitoskumppaneita kontaktoitu.
- Varsinaista työtä ei aloitettu.

Kiinteistö oy Jukolantie

- Ei ole valtuuston hyväksymiä tavoitteita.

Kiinteistö Oy Somerasunnot

1. Kiinteistö Oy Somerasuntojen oman strategian valmistelu.

Toteutuminen: Somerasuntojen strategia vuosille 2024 - 2028 on valmis ja yhtiön hallituksen hyväksymä.

2. Käyttöaste yli 90 % (vuoden 2022 käyttöaste n. 91 – 93 %).

Toteutuminen: Tavoitteeseen ei ihan päästy. Keskimääräinen käyttöaste vuonna 2023 oli 88,9% Keskimääräistä käyttöastetta laskivat yllättävän suuri vaihtuvuus ja siitä johtuvat hetkelliset tyhjänäoloajat sekä loppuvuonna tulleet irtisanomiset.

3. Huoneistojen ylläpidon ja markkinoinnin tehostaminen yhteistyössä uuden isännöintitoimiston kanssa.

Toteutuminen: Ei täysin toteutunut. Huoneistojen korjaustarve on selvästi arvioitua suurempi. Korjausrahaa tarvittaisiin enemmän, jotta korjausvelkaa saataisiin kurottua paremmin kiinni. Lähes jokaisessa vuoden aikana vapautuneessa asunnossa on korjattavaa ja usein isompaa remonttia vaativaa sellaista. Korjauksessa oleva asunto pienentää automaattisesti myös käyttöaste prosenttia.

Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa

Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa sulautui 31.12.2023 alkaen Kiinteistö Oy Somerasuntoihin.

As Oy Aurinkopuisto

Ei ole tavoitteita.

6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNIN TULOSLASKELMA (ulkoiset)

	31.12.2023	31.12.2022
	1 000 euroa	1 000 euroa
Toimintatuotot	12 175	35 969
Toimintakulut	-34 974	-94 474
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	-14
TOIMINTAKATE	-22 800	-58 519
Verotulot	16 356	31 208
Valtionosuudet	13 045	32 394
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	75	7
Muut rahoitustuotot	69	443
Korkokulut	-503	-268
Muut rahoituskulut	-132	-56
VUOSIKATE	6 111	5 208
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 043	-5 427
Omistuksen eliminointierot	0	-80
Arvonalentumiset	-1	-2
Satunnaiset erät	-5	
Tilikauden tulos	2062	-301
Tilinpäätössiirrot	0	
Tilikauden verot	-4	-53
Laskennalliset verot	2	-38
Vähemmistöosuudet	0	-4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 060	-396

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	34,8	38,1
Vuosikate/Poistot, %	151,1	96,0
Vuosikate, euroa/asukas	727	618
Asukasmäärä	8 409	8 426

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan tuloslaskelman tunnusluvut.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)

	Vuosi 2023	Vuosi 2022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 111	5 208
Satunnaiset erät	-5	0
Tilikauden verot	-4	-53
Tulorahoituksen korjauserät	366	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 685	-11 691
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 610	347
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	25	271
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 582	-5 917
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-92	0
Antolainasaamisten vähennykset	15	20
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 940	11 868
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 791	-4 028
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	706
Oman pääoman muutokset	27	-67
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14	-427
Vaihto-omaisuuden muutos	-52	-12
Saamisten muutokset	297	-106
Korottomien velkojen muutokset	-1 941	1 567
Rahoituksen rahavirta	-2 612	9 519
Rahavarojen muutos	-4 194	3 602
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	9 424	15 887
Rahavarat 01.01.	-13 617	-12 285
	-4 194	3 602
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, (1000 €)	4 243	4 433
Investointien tulorahoitus, %	75,7	45,9
Laskennallinen hoitokate	3,0	1,3
Lainanhoitokate	2,8	1,3
Kassan riittävyys, pv	70	52

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	84 259	95 324
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	159	225
Aineettomat oikeudet	159	200
Muut pitkävaikutteiset menot	0	25
Ennakkomaksut	0	0
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	81 685	92 320
Maa- ja vesialueet	7 482	7 412
Rakennukset	50 917	65 046
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 312	10 033
Koneet ja kalusto	3 562	5 264
Muut aineelliset hyödykkeet	88	144
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	8 323	4 422
<i>Sijoitukset</i>	2 416	2 779
Osakkuusyhteisöosuudet	0	243
Muut osakkeet ja osuudet	1 756	1 827
Muut lainasaamiset	657	672
Muut saamiset	2	36
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	860	839
Valtion toimeksiannot	111	89
Lahjoitusrahastojen varat	503	529
Muut toimeksiantojen varat	246	222
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 843	23 643
<i>Vaihto-omaisuus</i>	428	657
Aineet ja tarvikkeet	219	503
Keskeneräiset tuotteet	29	22
Valmiit tuotteet	0	0
Muu vaihto-omaisuus	180	132
Ennakkomaksut	0	0
<i>Saamiset</i>	4 991	7 099
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	3	593
Myyntisaamiset	0	0
Myyntisaamiset	0	593
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	3	0
Siirtosaamiset	0	0
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	4 988	6 505
Myyntisaamiset	1 674	2 681
Lainasaamiset	1 510	1 502
Laskennalliset verosaamiset	7	0
Muut saamiset	1 704	1 178
Siirtosaamiset	93	1 144
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	1 126	824
Osakkeet ja osuudet	1 049	824
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	77	0
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	8 298	15 063
VASTAAVAA YHTEENSÄ	99 962	119 806

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	71 174	69 226
Peruspääoma	25 790	27 947
Peruspääoma	0	0
Osuus ky:ien oman pääoman lisäyksestä	0	0
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	8	9
Arvonkorotusrahasto	52	52
Muut omat rahastot	2 895	3 083
Muut omat rahastot	0	0
Liittymismaksurahasto	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	40 369	38 530
Tilikauden yli-/alijäämä	2 060	-396
VÄHEMMISTÖOSUUDET	109	125
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
VARAUKSET	0	0
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	0	800
Eläkevaraukset	0	3
Muut pakolliset varaukset	0	797
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 453	1 446
Valtion toimeksiannot	112	89
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 095	1 132
Muut toimeksiantojen pääomat	246	224
VIERAS PÄÄOMA	27 226	48 209
<i>Pitkäaikainen</i>	18 784	29 110
<i>Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma</i>	16 820	27 113
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 785	27 062
Lainat julkisyhteisöiltä	35	49
Lainat muilta luotonantajilta	0	2
<i>Pitkäaikainen koroton vieras pääoma</i>	1 965	1 997
Saadut ennakot	9	9
Muut velat	1 956	1 988
<i>Lyhytaikainen</i>	8 442	19 100
<i>Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma</i>	2 361	4 347
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 341	4 319
Lainat julkisyhteisöiltä	20	28
<i>Lyhytaikainen koroton vieras pääoma</i>	6 081	14 753
Saadut ennakot	271	546
Ostovelat	2 215	4 607
Muut velat	647	1 240
Siirtovelat	2 819	8 229
Laskennalliset verovelat	0	0
Laskennalliset verovelat	129	131
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	99 962	119 806

Konsernitaseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	71,5	58,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	64,8	47,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	42 429	38 135
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	5 046	4 525
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	19 180	31 460
Konsernin lainat, € / asukas	2 281	3 733
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	20 405	35 424
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	2 427	4 204
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	657	672
Asukasmäärä	8 409	8 426

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuus-% mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämään sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Muut konsernitaselaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan taselaskelman tunnusluvut.

6.6 Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden lukumäärä.

	2023	2022	2021	2020
Kaupunki	255	505	478	443
Someron Talkkari Oy	5	6	7	7
Someron Lämpö Oy	4,5	3,5	3,5	4
Someron Vesihuolto Oy	7,5	8,5	8,5	4
Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy ja Ktö Oy Someron Lamminniemi		77	71	70
Kiinteistöosakeyhtiöt (Somerasunnot, Jukolantie)	0	1	1	1
Yhteensä	272	589	569	529

Henkilöstömäärässä on käytetty pelkästään vakinaisten määrää.

7 HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMINPITEISTÄ

Someron kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen vuosikate oli 5 193 544 euroa ja poistoja kirjattiin 2 864 598 euroa. Ylijäämää syntyi näin ollen 2 328 945 euroa.

Vuoden 2023 aikana nostettiin pitkäaikaista lainaa 1 940 438 euroa. Lyhytaikaista lainaa nostettiin 200 000 euroa ja se maksettiin pois vuoden 2023 aikana. Korvoja maksettiin 374 819 euroa ja lainojen lyhennyksiä maksettiin 2 150 947 euroa.

Kaiken kaikkiaan taseessa oli vuoden lopussa kertynyttä ylijäämää n. 36,7 milj. euroa. Tällä varaudutaan mm. tuleviin investointeihin ja taloussuunnitelmavuosien 2024 – 2025 alijäämien kattamiseen.

Vuoden 2023 ylijäämä 2 328 945,44 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämättilille.

8 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Toimielin: Vaalilautakunta			
Tehtäväalue: 100 Vaalit			
Kustannuspaikat tai vastualueet:			
1011 Eduskuntavaalit			
1012 Presidentinvaalit			
1013 EU-vaalit			
1014 Aluevaalit			
1111 Kuntavaalit			
Tilivelvolliset: Hallintojohtaja (1011 – 1111)			
Toiminta-ajatus			
Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnallisvaalien ja valtiollisten vaalien (eduskuntavaalit, presidentinvaalit, europarlamenttivaalit ja aluevaalit) järjestämisestä.			
Sen päätehtävänä on valtiollisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakkoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimitsijoiden koulutus ja järjestää alustava äänten laskenta.			
Kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävänä on edellä mainittujen lisäksi ehdokashakemusten käsittely, ehdokaslistojen yhdistelmän laadinta, vaalien tuloslaskennan suorittaminen ja vaalien tuloksen vahvistaminen.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Vuonna 2023 toimitettiin eduskuntavaalit.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
-			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Keskeiset menot ja tulot aiheutuivat vaalien toimittamisesta.			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Henkilöstöresurssi keskushallinnossa.			
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Ei muutoksia palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa.			

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Ei suoritteita.	-	-	-
Mittarit			
Ei mittareita.	-	-	-

Talousluvut

100 VAALIT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	17 500	0	17 500	16 738	-762	-4,36%
TOIMINTAKULUT	-38 100	0	-38 100	-22 762	15 338	40,26%
TOIMINTAKATE	-20 600	0	-20 600	-6 024	14 576	70,76%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-20 600	0	-20 600	-6 024	14 576	70,76%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-700	0	-700	-306	394	56,33%

10 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toimielin: Tarkastuslautakunta			
Tehtäväalue: 200 Tarkastustoimi			
Kustannuspaikat tai vastualueet: 2011 Tilintarkastus			
Tilivelvolliset: Talusjohtaja (2011)			
Toiminta-ajatus			
<p>Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus sekä huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja konsernissa toteutuneet, ja laatii arviointikertomuksen. Lisäksi tarkastuslautakunnalle on kuulunut 1.6.2017 lähtien kuntalain 84 §:ssä mainittujen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta sekä ilmoitusten käsittely ja vienti valtuustolle tiedoksi.</p> <p>Sidonnaisuusrekisteri julkaistaan kunnan tietoverkossa.</p> <p>Kaupunginvaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan esityksestä BDO Audiator Oy:n tilintarkastusyhteisöksi optiovuosille 2023-2024. Tarkastuspäiviä on arvioitu tarvittavan vuodessa 19. Tilintarkastus jakaantuu ajallisesti kahdelle vuodelle päättyen toukokuussa 2024 annettavaan arviointikertomukseen.</p>			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana 7 kertaa.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
-			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Keskeiset menot ovat tilintarkastuspalveluiden ostot BDO Audiator Oy:ltä.			
Henkilöressit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Henkilöstöressurssi taloushallinnossa. Pääkirjanpitäjä toimii tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä.	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Ei muutoksia.			

Tehtävääalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Ei keskeisiä suoritteita.	-	-	-
Mittarit Ei mittareita.	-	-	-

Talousluvut

200 TARKASTUSTOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-23 300	0	-23 300	-16 813	6 487	27,84%
TOIMINTAKATE	-23 300	0	-23 300	-16 813	6 487	27,84%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-23 300	0	-23 300	-16 813	6 487	27,84%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-200	0	-200	-64	136	67,78%

11 KAUPUNGINHALLITUS

11.1 Hallintopalvelut

<p>Toimielin: Kaupunginhallitus</p> <p>Tehtäväalue: 300 Hallinto</p> <p>Kustannuspaikat:</p> <p>3011 Kaupunginvaltuusto 3012 Kaupunginhallitus 3211 Keskustoimisto 3212 Tulostuspalvelut 3213 Edunvalvonta 3311 Talouspalvelut 3411 Verotus 3413 Palveluliikenne 3414 Joukkoliikenne 3416 Muu toiminta 3417 Edustus 3511 Henkilöstön yhteistyöryhmä 3512 Työsuojelutoimikunta 3513 Yhteistoimikunta 3514 TYHY-toiminta 3515 Muu henkilöstöhallinto 3516 Organisaation kehittäminen 3517 Työterveyshuolto</p> <p>Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja (3417), hallintojohtaja (3011-3213, 3416, 3511-3513, 3515-3517), talousjohtaja (3311-3414, 3514)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Yleishallinto johtaa ja ohjaa kaupungin ja kaupunkiorganisaation kehittämistä valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää yhteistyössä esimiesten ja henkilöstön kanssa yhdenmukaista henkilöstöpolitiikkaa.</p> <p>Yleishallinnossa luodaan edellytyksiä kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseen.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaaminen kaupungin strategian mukaisesti:</p> <p>talouden tasapainottaminen elinvoimaisuuden kehittäminen huomioiden palvelutuotantorakenteen kehittäminen tulevaisuuden palvelutarpeita vastaavaksi innostavan ja kehitysmuotoisen työyhteisökulttuurin luominen, työhyvinvoinnin lisääminen.</p>

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023 alkaen. Someron kaupungin henkilöstömäärä väheni noin 660 työntekijästä noin 350 työntekijään Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle tehdyn liikkeenluovutuksen myötä. Vuosi 2023 on ollut muutokseen sopeutumisen ja uudenlaisen kaupunkiorganisaation arvioinnin aikaa.

Vuoden 2023 aikana Someron kaupunki toteutti Kevan kehittämisrahalla toteutetun hankkeen "Juttu tääl onnistuu - Yhteisöllinen Somero". Hanke jatkui vielä helmikuulle 2024. Hankkeen myötä toteutettiin merkittävä koko kaupungin henkilöstön läpileikkaava yhteisöllisyyden arvoon sekä kaupunkistrategiaan osallistaminen. Jokainen työyksikkö osallistui kahteen yhteisöllisyystyöpajaan, joiden välissä työyhteisöissä toteutettiin yhteisöllisyyskokeiluja. Esihenkilöitä koulutettiin lähiesihenkilökoulutuksella johtamaan yhteisöllisyyttä sekä lisäksi työyksiköihin valittiin yhteisöllisyyden arvon ylläpitäjiksi yhteisöllisyysagentteja. Yhteisöllisyysagenttiverkosto kokoontui kolme kertaa hankkeen aikana ja tavoitteena on jatkaa kokoontumisia 1-2 kertaa vuodessa. Yhteisöllisyysagentit olivat mukana laatimassa mm. yhteisöllisyyden ja työhyvinvoinnin vuosikelloa sekä yhteisöllisyyden kultaisia sääntöjä. Hankkeen myötä koko kaupunkiorganisaation henkilöstön ymmärrys yhteisöllisyyden arvosta sekä sen merkityksellisyydestä vahvistui. Yhteisöllisyyden vahvistumisella odotetaan olevan positiivinen merkitys esimerkiksi sairauspoissaolojen vähenemiselle ja työnantajakuvalle.

Perusturvatoimen ympäristöministeriön rahoittama hanke "Yhteisöt ja yhteisöllisyys osana ikääntyvien kotona-asumisen tukemista" jäi kaupungin hankkeeksi perusturvatoimelta. Hanke päättyi 2 kk jatkoajan jälkeen 30.6.2023. Tavoitteena on löytää ja aktivoida yhdistysten ja yhteisöjen voimavaroja ikääntyvien kotona-asumisen tukemiseksi ja sitä kautta pidentää ikääntyvien kotona asumisen edellytyksiä niin keskusta-alueella kuin haja-asutusalueilla. Hankkeen myötä Turuntien rivitaloalue on nimetty Syreenipuistoksi ja entinen palvelutalo Syreenisaliksi. Syreenisalista on ollut tarkoitus luoda ikääntyvien kohtaamispaikka, johon yhdistyksiltä toivotaan aktiivista tapahtumien ja toimintojen järjestämistä. Hanketyöntekijän toimesta käynnistettiin Syreenisalissa ns. maanantaiklubitoiminta, jonka jatkoa oli tarkoitus toteuttaa yhdistysten voimin. Hanketyöntekijän työsuhdetta jatkettiin vuoden 2023 loppuun hankkeen aikana saatujen tulosten vahvistamiseksi sekä hyvien käytäntöjen juurtumiseksi. Hanketyöntekijä järjesti lisäksi yhdistystapaamisia sekä oli mukana suuren suosion saaneiden seniorimessujen järjestelyissä yhteistyössä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kuntatalouden sekä väestörakenteen muutos edellyttävät kaupungin palvelutuotantorakenteen sopeuttamista tulevaisuuden palvelutarpeisiin.

Osaavan henkilöstön varmistaminen: osaavan ja sitoutuneen henkilökunnan rekrytoiminen erityisesti runsaan eläköitymisen johdosta vapautuviin tehtäviin on käynyt yhä vaikeammaksi.

Sote-uudistuksen jälkeiset selvitystyöt ovat vaikuttaneet keskushallinnon resursseihin merkittävässä määrin. Omaisuuteen, tiloihin ja sopimuksiin liittyvät asiat ovat olleet erityisesti selvityksen alla vuoden 2023 aikana Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Sote-uudistuksesta johtuvia jälkikäteislaskutuksia sekä vuoteen 2022 kohdistuneita kustannuksia on aiheutunut (toimintokoodi 4400) yhteensä 109 284 euroa.

Vuoden 2022 aikana sattuneista työtapaturmista (työmatkatapaturmat) johtuen työtapaturmaksi maksut nousivat vuoden 2022 työtapaturmavakuutusmaksusta (46 127 euroa) 162 984 euroon. Ennakkomaksukerroin on ollut 6,06 promillea palkkasummasta ja vuonna 2023 lopulliseksi kertoimeksi tuli 11,03 promillea. Vuonna 2023 ei sattunut suuria työtapaturmia, joten tulevia vuosia ajatellen työtapaturmamaksujen maksukehitys toteutunee parempaan suuntaan vuoden 2024 jälkeen.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
KP 3012 Kaupunginhallitus Kaupunginjohtaja	1	1	1
KP 3211 Keskustoimisto Hallintojohtaja	1	1	1
Henkilöstösihteeri	1	1	1
Arkistonhoitaja	1	1	1
Yhdistyskoordinaattori/hanketyöntekijä	1	1	1
KP 3311 Talouspalvelut Talousjohtaja	1	1	1
Kirjanpitäjä	1	1	1
Pääkirjanpitäjä	1	1	1
Talouspalvelusihtheeri	0	0	1
Toimistovirkailija	0,6	0,6	0,6
KP 3213 Edunvalvonta Edunvalvoja	1	1	1
Edunvalvontasihteeri	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresurssissa

1.1.2023 alkaen perusturvatoimelta siirtyi edunvalvonta keskushallinnon tehtäväalueelle (edunvalvoja ja edunvalvontasihteeri). Edunvalvontasihteeri toimii myös osa-aikaeläkkeellä olevan toimistovirkailijan sijaisena.

Perusturvatoimen alaisuudesta siirtyi myös palveluliikenne keskushallinnon tehtäväalueelle. Tämän lisäksi hallinnon tehtäväalueelle siirtyvät hallinnoitaviksi synnytysavustukset ja omaishoitajien virkistystoiminnan palvelusetelit.

Ympäristöministeriön hankkeeseen "Yhteisöt ja yhteisöllisyys osana ikääntyvien kotona-asumisen tukemista" on palkattu yksi hanketyöntekijä, jonka työsuhdetta jatkettiin vuoden 2023 loppuun saakka hankkeen päättymisen jälkeen.

1.1.2023 alkaen työterveyshuolto toteutettiin ostopalveluna. Työterveyshuollon ulkoiset kustannukset keskitettiin hallinnon tehtäväalueelle, josta ne laskutetaan muulta organisaatiolta sisäisinä kustannuksina käytön mukaan.

Talouspalveluiden alaisuudesta siirtyi kirjanpitäjä eläkkeelle kesällä 2023 ja talouspalvelusihtheeri siirtyi kirjanpitäjän tehtäviin. Vapautuneeseen taloussihteerin toimeen ei palkattu uutta henkilöä, joten talouspalveluiden henkilöstöresurssi väheni yhdellä henkilötyövuodella.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Edunvalvonnassa olevien päämiesten määrä	80	79	80
Työterveyskäyntien määrä	2 000	2 204	1 649
Työterveyshuollon työpaikkakäyntien määrä	100 %	88 %	-

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Kuntaorganisaation kehittäminen työhyvinvointia sekä innostavaa ja kehitysmyönteistä työyhteisökulttuuria tukevaksi (sote-uudistuksen tuomat muutokset huomioiden)

Mittarit: Juttu tääl onnistuu -yhteisöllinen Somero –hankkeen toteutus

Toteutuminen: Toteutunut.

Hanke toteutettiin pääosin vuoden 2023 aikana. (Hankeaika 09/2022-02/2024)

2. Nykyaikaisen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen palvelutuotannon johtamisessa ja asiakaspalvelussa

Mittarit: Digi-palvelujen kehittäminen (sähköisten lomakkeiden ja asiointipalvelujen kehittäminen)

Toteutuminen: Toteutui.

Asianhallintajärjestelmä uudistettiin vuoden 2023 aikana. Lisäksi vuoden aikana käyttöön otettiin henkilöstölle digiturvamalli (tietoturvakoulutukset ja tietoturvatestit, sekä tietoturvaan liittyvät ohjeistukset ja asiakirjajulkisuuskuvaus). Osana verkkosivu-uudistusta toteutettiin verkkosivuille PTV (palvelutietovaranto) -integraatio.

3. Sote-uudistuksen huomioiva organisaatorakenteen optimointi

Mittarit: Arvio käyttöön otetun organisaatiomallin toimivuudesta (hyvinvointialueyhteistyö huomioiden).

Toteutuminen: Toteutui. (Khal 11.12.2023 § 249)

4. Palveluliikenteen kehittäminen osana muita kaupungin kuljetuspalveluita

Mittarit: Palveluliikennettä käyttäneiden määrä.

Toteutuminen: Osin toteutunut.

Palveluliikennettä käyttävien määrä on jäänyt pieneksi (alle 8 asiakasta / kuljettu reitti). Palveluliikenteen toimintamallin muutos kuitenkin suunniteltiin vuonna 2023 sellaiseksi, että se kytkeytyy jatkossa koulukuljetusten järjestämiseen ja toiminta-alueeltaan kattaa koko kunnan. Toimintamalli hyväksyttiin kaupunginhallituksessa vuoden 2024 puolella. Myös kilpailutus toteutuu vuoden 2024 keväällä.

Talousluvut

300 HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	239 700	0	239 700	272 850	33 150	13,83%
TOIMINTAKULUT	-1 884 450	-50 000	-1 934 450	-1 961 722	-27 272	-1,41%
TOIMINTAKATE	-1 644 750	-50 000	-1 694 750	-1 688 873	5 877	0,35%
VEROTULOT	15 687 000	0	15 687 000	16 389 843	702 843	4,48%
VALTIONOSUUDET	10 574 000	0	10 574 000	10 636 527	62 527	0,59%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-112 600	0	-112 600	-232 712	-120 112	-106,67%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-49 300	0	-49 300	-49 273	27	0,05%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	24 454 350	-50 000	24 404 350	25 055 512	651 162	2,67%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	781 500	0	781 500	841 309	59 809	7,65%
TOIMINTAKULUT	-264 900	0	-264 900	-320 246	-55 346	-20,89%

11.2 Elinvoimapalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: 320 Elinvoimapalvelut

Kustannuspaikat:

3611 Elinkeinojen kehittäminen

3612 Markkinointi

3613 Työllisyyden edistäminen

Tilivelvolliset: Kehittämispäällikkö (3611 – 3613)

Toiminta-ajatus

Elinvoimapalveluilla luodaan strategianmukaista, hyvinvoivaa kaupunkia, jossa on monipuolinen yrityskehitys, korkea palvelutaso sekä hyvä työpaikkaomavaraisuus- ja työllisyysaste.

Elinvoiman rakennuspalikoita ovat mm. vetovoimainen ympäristö, kilpailukykyinen yrityskehitys, osaamisen ja työvoiman saatavuus, vahva kuntatalous sekä palveluiden monipuolisuus ja laatu. Somerolla korostuu vahva yhteisöllisyys ja vuorovaikutus, joiden nostaminen entistä keskeisempään asemaan myös palveluja tuottaessa, tukee koko paikkakunnan elinvoimaisuutta. Elinvoimapalveluissa keskitytään erityisesti kilpailukykyisen yrityskehityksen kehittämiseen sekä osaamisen ja työvoiman saatavuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa uusien yritysten houkuttelemista, nykyisten yritysten toimintaedellytysten parantamista, koulutusmahdollisuuksien luomista sekä työllisyyden tukemista ja yhteisöllisyyden edistämistä.

Lisäksi elinvoimapalveluissa hoidetaan kaupungin yleisviestintä ja -markkinointi sekä osallistetaan kaupunki- ja organisaatiokehitystyöhön.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen

Yritysilmapiirin sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämiseksi on tehty työtä vuoden 2023 aikana aitojen kumppanuuksien ja yhteisten kehittämishankkeiden kautta. Yrittäjien aamukahvitilaisuuksia on järjestetty vuoden 2023 aikana yhteensä 6 kertaa.

Vuoden 2023 aikana laadittiin Someron kaupungin elinkeino-ohjelma, jonka laadinnassa tehtiin tiivistä yhteistyötä paikallisen elinkeinoelämän kanssa. Erityisesti yrittäjäjärjestöt ovat olleet työssä keskeisessä roolissa. Elinkeino-ohjelman työtä on ohjannut elinvoimatyöryhmä. Elinkeino-ohjelmaa käsiteltiin yrittäjien aamukahvitilaisuuksissa sekä erillisessä matkailuyrittäjien aamukahvitilaisuudessa. Konkreettisten toimien aikaansaamiseksi on pidetty erillinen yhteinen työpaja yrittäjille, luottamushenkilöille ja keskeisille viranhaltijoille. Yrittäjän päivänä 5.9. järjestettiin työpaja Lounais-Hämeen koulutus kuntayhtymän fasilitoimana. Työpajoissa osallistettiin paikallista elinkeinoelämää elinkeino-ohjelman laatimiseen.

Kestävän energiatuotannon toimintaedellytysten on ollut tarkoitus edistää teettämällä uusiutuvan energian kuntakatselmus, joka on poikkihallinnollinen projekti yhdessä teknisen toimialan ja konserniyhtiöiden kanssa. Selvitystyötä on viety eteenpäin, mutta aikataulu- ja resurssihaasteiden seurauksena työtä ei päästy aloittamaan vuonna 2023.

Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen

Osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi on tehty tiivistä yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa. SSKKY on mm. Aloittanut uuden hoiva-avustaja koulutuksen maahanmuuttajille, jossa heillä on ollut kielitukea venäjäksi. Suunnitelmia on tehty myös muiden työvoimapula-alojen osaajien kouluttamiseksi. LHKK on ollut vuoden aikana aktiivinen kumppani mm. Elinkeino-ohjelmaa tehtäessä. Työllisyydenhoidon puitteissa on mm. työllistetty kolme ukrainalaista palkkitukityöhön kaupungille ja näin tarjottu väylä suomalaiseen työelämään. Yritystilausuuksissa on keskusteltu osaavan työvoiman saatavuudesta, sen haasteista ja kerrottu samalla työllisyyspalvelu-uudistuksesta ja sen paikallisista vaikutuksista.

Markkinointi

Keskeisenä painopisteenä on ollut viimeisimmän markkinointisuunnitelman mukaisesti Somero-brändin tunnettuuden lisääminen. Monikanavaisella viestinnällä on varmistettu kuntalaisten ja muiden sidosryhmien mahdollisimman kattava tavoittaminen.

Vuoden aikana toteutettu omakotitonttikampanja tuotti paljon kiinnostusta ja kaksi kiinnostunutta ostajaa.

Vuoden 2023 aikana on viety eteenpäin kaupungin verkkosivu-uudistusta. Tavoitteena on luoda uudistettu, saavutettava ja houkutteleva sivusto, joka palvelee sen eri kohderyhmiä - asukkaita, yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita sekä matkailijoita. Uudet verkkosivut on saatu auki vuoden helmikuun alusta 2024. Niiden kehitystä jatketaan yhteiskehittämisen periaatteella yhdessä henkilöstön ja kuntalaisten kanssa.

Työllisyyden edistäminen ja maahanmuuttopalvelut

TE24 –uudistusta on valmisteltu vuoden 2023 aikana yhteistyössä Salon kaupungin kanssa. Someron kaupunginvaltuusto on päättänyt syksyllä 2023 hyväksyä yhteisten työllisyysalueen perustamisen Salon kaupungin, Someron kaupungin, Kosken TL kunnan ja Marttilan kunnan muodostamalla alueella sekä suunnitelman työvoimapalveluiden järjestämisestä.

Kotikuntaa Somerolta hakeneiden määrä on ollut noin 160 vuoden 2023 aikana. Ohjauspalveluiden tarve on yllättänyt vuoden 2023 aikana ja asiakasohjauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin on ollut haasteita.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Keskeiset haasteet tulevalle vuodelle nousevat ennakkoon tarkasteltuna isoista toimintaympäristön uudistuksista. Sosiaali- ja terveystieteiden uudistukseen liittyen elinvoimapalveluiden tehtäväalue uudistui kaupunkiorganisaation muutosten myötä.

Tilapäistä suojelua saavien ja kotikuntaa Somerolta hakeneiden määrä ei ole ollut ennakoitavissa. Sote-uudistuksen jälkeinen kaupungin rooli kotoutumispalveluissa sekä työllisyyden edistämisen palveluissa on ollut täsmentymätön myös valtakunnallisella tasolla keskeneräisistä asioista johtuen. Maahanmuuttotilanteen sekä kotikuntaa hakevien tilanteiden ennakoimattomuus, TE24 –uudistuksen valmistelutyö sekä keskeneräiset lainsäädäntöuudistukset ovat aiheuttaneet merkittäviä epävarmuustekijöitä toiminnan organisointiin ja suunnitteluun.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Vuoden 2023 aikana kotikuntaa haki Somerolta noin 160 tilapäistä suojelua saanutta henkilöä. Vastaanottokeskuksen piirissä on ollut noin 300 asukasta. Näistä ELY maksoi porrastetusti kotikuntakorvausta yhteensä 152 000,60 euroa.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
KP 3611 Kehittämispäällikkö	1	1	1
KP 3612 Viestintäasiantuntija	1	1	1
KP3613 Työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattori	1	1	0

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Työllisyyspalvelut organisoitiin hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä elinvoimapaalveluihin. Työllisyyspalveluiden esimiehen tehtävä jäi Someron kaupungille ja tehtävä muutettiin työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattorin tehtäväksi vuoden 2023 alusta alkaen.

Kaupunkiorganisaation muutossuunnitelman mukaisesti kehittämisasiantuntijan nimike muutettiin kehittämispäälliköksi ja hän otti vastuulleen tehtäväalueen esihenkilötehtävät.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
-Yritysneuvontakerrat	100	115	130
-Yrityskoulutustilaisuudet	5	4	7 (omat)
-Yritysverkostotapaamiset	10	12	11
Mittarit			
-Neuvonta- ja aktivointitoimenpiteiden piirissä olleiden yritysten osallistumiskertojen yhteismäärä	400	360	410
-Oppisopimuslisäpäätökset	4	3	-
-Yritysmäärän nettomuutos	15	-	31
-Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen määrä	303 000 €	319 000 €	266 800 €
-Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta	6 %	9,7 %	8,7 %

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Koetun yritysilmapiirin parantaminen

Suomen Yrittäjät mittaa kuntabarometrissaan säännöllisesti eri kuntien koettua yritysilmapiiriä. Somerolla halutaan lähteä päättäväisesti ja pitkäjänteisesti tekemään töitä koetun yritysilmapiirin parantamiseksi.

Mittarit: Suomen Yrittäjien kuntabarometri. Muutosta seurataan valtuustokauden aikana.

Toteutuminen: Vuonna 2023 ei toteutettu Suomen Yrittäjien kuntabarometria, joka toteutuu jälleen vuonna 2024. Kuitenkin Varsinais-Suomen maakuntaennusteeseen tehdyn selvityksen perusteella hyväksi tai erinomaiseksi Someron yrittäjyysilmapiirin arvioi vuonna 2024 alussa n. 50 % vastaajista, jossa on kasvua +10 % edelliseen vastaavaan selvitykseen verrattuna. (Vastaajia 20.)

2. Sovitaan alueellisesta yhteistyöstä työllisyyden hoidossa

Työllisyyspalveluiden uudistus (TE-palvelut 2024) edellyttää, että kunta tai kunnat muodostavat yhteistoiminta-alueita, joiden väestön työllisyyspohja on vähintään 20 000 henkeä. Tästä syystä Someron on järjestettävä palvelut yhdessä muiden kuntien kanssa.

Mittarit: Sopimus tehtynä syyskuussa 2023

Toteutuminen: Toteutui. Valtuusto hyväksyi omalta osaltaan suunnitelman Salon, Someron, Kosken Tl. ja Marttilan muodostamasta työllisyysalueesta.

3. Verkkosivu-uudistuksen toteuttaminen

Somero.fi -verkkosivut uudistetaan. Ne toteutetaan toimija-riippumattomalla tavalla ja niistä tehdään Digitaalisten palvelujen tarjoamista koskevan lainsäädännön mukaisesti saavutettavat sekä eri kohderyhmiä hyvin palvelevat, nykyaikaiset sivut. Tässä yhteydessä huomioidaan myös linkitys kansallisen palvelutietovarannon kanssa.

Mittarit: Uudet sivut on otettu käyttöön

Toteutuminen: Ei toteutunut vielä vuoden 2023 loppuun mennessä. Uudet sivut otettiin käyttöön helmikuun alusta 2024.

4. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kasvun hillitseminen

Mittarit: Kustannuskehitys

Toteutuminen: Vuoteen 2022 verrattuna ei toteutunut, sillä kunnan työmarkkinatuen osuus kasvoi n. 31 000 € vuonna 2023, ja oli yhteensä noin 319 000 €. Kasvuun vaikutti osaltaan kuntouttavan työtoiminnan väheneminen sen järjestämisvastuun siirryttyä pois kunnalta.

5. Tonttimarkkinoinnin kehittäminen

Mittarit: Myydyt tontit

Toteutuminen: Toteutui. Syksyn tonttikampanjassa hyödynnettiin "30 vuotta kaupunkina" -tonttialennusta, Sanoma Mediaa (mm. Kuukauden somenosto; n. 3 300 vierailua sivustolla, n. 800 000 mainoksen näyttökertaa), Google Ads -hakusanapalvelua (n. 700 klikkausta, 14 000 näyttökertaa), tonttikylttejä ja valotaulumainoksia. Kampanja myös johti tonttivarauksiin ja -kauppoihin.

Talousluvut

320 ELINVOIMAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	111 000	0	111 000	275 671	164 671	148,35%
TOIMINTAKULUT	-1 082 900	0	-1 082 900	-1 052 423	30 477	2,81%
TOIMINTAKATE	-971 900	0	-971 900	-776 753	195 147	20,08%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-971 900	0	-971 900	-776 753	195 147	20,08%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	60	60	
TOIMINTAKULUT	-78 400	0	-78 400	-70 998	7 402	9,44%

11.3 Maaseutupalvelut

Toimielin: 30 Kaupunginhallitus

Tehtäväalue: 330 Maaseutupalvelut

Kustannuspaikat:

3711 Seudulliset maaseutupalvelut

3712 Omat maaseutupalvelut

Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö

Toiminta-ajatus

Maaseutuyksikön tehtävänä on huolehtia maaseutuyrittäjien lakisääteisten EU- ja kansallisten tukien toteuttamisesta sekä muista maaseutuelinkeinoja koskevista hallintotehtävistä Someron, Forssan ja Tammelan alueella. Lisäksi maaseutuyksikkö palvelee maatalousyrittäjiä ja muita sidosryhmiä mm. maataloustukiin, hirvi- ja petoeläinvahinkoihin, hukkakauraan sekä eläinrekisteriin liittyvissä asioissa.

Maaseututoimi tukee Someron kannattavan maatalouden edellytyksiä ja kannustaa kyliä suunnitelmalliseen omaehtoiseen kehittämiseen. Tavoitteena on elinvoimainen ja yhteisöllinen maaseutu.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Someron YTA-alueelle suoritettiin vuonna 2023 Ruokaviraston kuntatarkastus, jossa varmistettiin, että maksajaviraston siirretyt tehtävät on hoidettu sääntöjen mukaisesti ja ajallaan. Tuet on maksettu ajallaan ja viivettä ei ole ollut.

Ruokavirasto hoitaa maaseutuyksikön töiden substanssiohjauksen ja -neuvonnan, yhteydenpidossa hyödynnetään sähköpostia ja Teams-sovellusta. Ohjaus ja neuvonta on korkealuokkaista

Maaseutuyksikkö vastaa yhdessä ELY-keskusten kanssa tukiehtojen viljelijäkoulutuksesta. Vuonna 2023 järjestimme yhden läsnäolokoulutuksen Tammelassa ja yhden Somerolla, lisäksi järjestettiin yksi oma Teams-koulutus sekä tiedotettiin alueen muista koulutuksista.

Kylien omaehtoisen toiminnan tukemista jatkettiin kylärahan avulla, kylärahaa haki kahdeksan kylää.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Vuosi 2023 oli muutosten vuosi. Tukihaku muuttui täysin sähköiseksi. Lisäksi alkoi peltojen satelliittivalvonta ja matkapuhelimessa toimiva mobiilivipu otettiin osaksi tilojen ja valvontajärjestelmän välistä tiedon vaihtoa.

YTA-alueille määrättiin lisää tilojen valvontaan liittyviä tehtäviä mm. peltojen vipumobiili seurantaan liittyvien kuvatulointojen hoitaminen ja peltojen hallintaan liittyvä selvittely.

Viljelijöiden sähköiseen koulutukseen panostettiin aiempia vuosia enemmän, tässä oli apuna mm. Teams- ja Youtube-koulutusvideot, joita tekivät YTA-alueet ja ELY:t yhdessä. Ruokaviraston ohjauksessa uusista tehtävistä kuitenkin suoriuduttiin hyvin ja tehtävät saatiin hoidettu määräaikaisten puitteissa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Someron maaseutuyksikkö hoitaa Forssan, Someron ja Tammelan maaseutuhallintoa, jonka merkittävin tehtävä on valmistella maataloustuet niin, että viljelijät saavat ne oikein ja määräajassa. Maksatustehtävien hoitoon kuuluu tarkka tietoturvahallinto sekä maksajavirastosopimukseen liittyvät vuosittaiset tehtävät. Lisäksi maaseutuyksikkö hoitaa Someron kaupungin maaseutuyksikölle määräämiä tehtäviä mm. avustuksien maksatuksia, vuokrasopimuksia ym.

Kuluista merkittävimmän osan muodostaa henkilöstö, joka on mitoitettu niin että lakimääräiset tehtävät pystytään hoitamaan säädösten mukaisesti. Vuonna 2023 toimistolla ei ollut kesäapulaista.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Maaseutuyksikön päällikkö	1	1	1
Maaseutuasiamies	3	3	3
Kesäharjoittelija	0,3	0	0,3

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Maaseutuyksikön palvelut tuotettiin Ruokaviraston ohjeiden mukaisella minimiviranhaltijämäärällä (4). Vuonna 2023 pitkäaikainen maaseutuasiamies jäi eläkkeelle. Sijainen toimi hänen tilallaan vuoden loppuun saakka, jolloin valittiin uusi viranhaltija.

Kyläraha ja Ruokava-tapahtuman avustuspäärahat siirtyivät kaupunginhallituksen avustus-oudjettiin.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
-Päätukihakemusten- /aktiivitulojen määrä / v	650	610	655
-Viljelty peltopinta-ala / ha	44057	44308	44240
-Tilojen keskipinta-ala /ha	66	71,8	66,8
-Maksetut tuet (Someron YTA)	13 940 000	22 912 920	30 547 247
-Kylärahaa hakeneiden kylien määrä	7	8	7
Mittarit			
-Järjestetyt maataloustuki koulutustapahtumat /kpl	1	2	1
-Luomutilojen määrä / kpl	80	65	83

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Huolellinen ja aikataulujen mukainen asiakirjojen käsittely

Mittari: Kaikki maataloustuet maksetaan välittömästi Ruokaviraston maksatusten avautuessa.

Toteutuminen: Toteutui. Tuet on käsitelty niin, että ne on voitu maksaa välittömästi maksatusten avautuessa.

2. Viljelijöiden tukihallinnon osaamiseen parantaminen

Mittari: Järjestetään tukikoulutustapahtuma tukivuoden sekä uuden ohjelmakauden muutoksista, jos koronatilanne sen sallii.

Toteutuminen: Toteutui. Somerolla järjestettiin yksi ja Tammelassa yksi läsnäolokoulutus, lisäksi järjestettiin yksi oma Team-koulutus Ruokaviraston ja muiden YTA-alueiden järjestämien koulutusten lisäksi.

3. Kylien omaehtoisten kehittämistoimenpiteiden tukeminen

Mittari: Kylärahaa hakeneiden kylien määrä. Tukipäätökset tekee kaupunginhallitus.

Toteutuminen: Toteutui. Kylärahaa haki kahdeksan kylää.

4. Ruokava-messujen järjestäminen

Mittari: Järjestetty kaupungin taloudellisesti tukemana tapahtumana

Toteutuminen: Toteutui. Ruokava-messut järjestettiin keväällä ja syksyllä.

5. Maaseudun kehittämis- ja koulutushankkeet muiden toimijoiden kanssa

Mittari: Kehittämis- / koulutushanke järjestetty

Toteutuminen: Toteutui. Maataloustukiin liittyvää koulutusta viljelijöille järjestettiin yhdessä muiden YTA-alueiden, ELY:n ja ProAgrian kanssa. Kehittämishankkeena toteutettiin Maanmittauslaitoksen esityksestä tilusvaihdoskysely. Kyselyyn vastanneista 17 tilallisesta 13 oli halukkaita tilusvaihtoihin. (Maaseutupalveluilla on valmius toimia näissä tarvittaessa apuna.)

Talousluvut

330 MAASEUTUPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	113 700	0	113 700	128 268	14 568	12,81%
TOIMINTAKULUT	-270 550	0	-270 550	-254 345	16 205	5,99%
TOIMINTAKATE	-156 850	0	-156 850	-126 077	30 773	19,62%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-156 850	0	-156 850	-126 077	30 773	19,62%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	170	170	0,0%
TOIMINTAKULUT	-46 600	0	-46 600	-53 965	-7 365	-15,8%

11.4 Maa- ja metsätilat

<p>Toimielin: 30 Kaupunginhallitus</p> <p>Tehtäväalue: 340 Maa- ja metsätilat</p> <p>Kustannuspaikat: 3811 Maa- ja metsätilat</p> <p>Tilivelvolliset: Maaseutuyksikön päällikkö</p>			
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Kaupungin metsien hoitaminen asiantuntevasti niin, että se on tehokasta ja taloudellista, ottaen huomioon metsien moninaiskäyttömuodot, luonnonsuojelu ja työllisyysnäkökohdat.</p> <p>Kaupungin peltojen vuokraaminen maatalouskäyttöön niin, että niin peltojen arvo säilyy.</p>			
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Metsänhoitoyhdistys Salometsä hoitaa Someron kaupungin metsiä. Metsien hakkuita ohjaa kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Vuonna 2023 katkolla olevat peltojen vuokrasopimukset kilpailutetaan vuoden 2024 alussa.</p>			
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät</p> <p>Metsien hoidolle asettavat haasteita erilaiset luonnonolosuhteet, tuholaiset ja ilmasto. Haasteita ovat myös puun oston / jatkojalostuksen muuttuminen / siirtyminen muualle (ostokäytäytyminen) ja lakien ja rajoitusten muuttuminen.</p>			
<p>Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut</p> <p>Kaupungin metsien hoito on ulkoistettu metsänhoitoyhdistykselle, joka vastaa puunmyynnistä kaupunginhallituksen ohjauksessa.</p>			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Kaupungin metsien hoito on ulkoistettu Metsänhoitoyhdistys Salometsälle.	-	-	-
<p>Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa</p> <p>Ei muutoksia. Kaupungin metsien hoidosta vastaa metsänhoitoyhdistys Salometsä. Metsänhoitoyhdistyksen edustaja raportoi metsänhoitoon ja käyttöön liittyvistä asioista suoraan kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle.</p>			

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022

-Vuokrattu peltoala, ha	61,7	64,7	61,7
-Pellonvuokratulot, t €	26,7	28	28,3
-Puunmyyntitulot, t €	200	182,1	105,3
Mittarit			
-Osuus kaupungin omistamasta viljelykelpoisesta peltoalasta, %	100	100	100
-Arvio metsänmyyntipotentiaalin hyödyntämisestä tehokkaan ja taloudellisen hoidon näkökulmasta (MHY Salometsän arvio), %	100	100	100

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Kaupungin omistamien metsien tehokas ja taloudellinen hoito.

Mittari: Metsäsuunnitelman 2021-2031 mukaiset toimenpiteet toteutettu.

Toteutuminen: Toteutui. Hakkuukaudella 2023 leimattiin 4 000 m³ puuta. Hakkuista oli ensiharvennusta 3 ha, muuta harvennusta 23,4 ha ja uudistushakkuita 6,4 ha.

Metsänhoitotöitä tehtiin seuraavasti: taimikonhoitoa 28,6 ha, taimikon varhaisperkausta 55,7 ha ja ennakkoraivausta 3,3 ha. Kuusta istutettiin 4,6 ha.

2. Kaupungin kiinteistöihin kuuluvan maatalousmaan vuokraustoiminnan tehokas hoito

Mittari: Osuus kaupungin omistamasta viljelykelpoisesta peltoalasta 100 %.

Toteutuminen: Toteutui.

Talousluvut

340 MAA- JA METSÄTILAT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	228 000	0	228 000	210 093	-17 907	-7,85%
TOIMINTAKULUT	-77 600	0	-77 600	-43 857	33 743	43,48%
TOIMINTAKATE	150 400	0	150 400	166 236	15 836	10,53%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	150 400	0	150 400	166 236	15 836	10,53%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0%

12 SIVISTYSLAUTAKUNTA

12.1 Sivistystoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta**Tehtäväalue: 600 Sivistystoimen hallinto****Kustannuspaikat:**

6011 Sivistystoimen hallinto
6014 Yhteisöllisyyskoordinaattori
6015 Vammaisneuvosto
6016 Vanhusneuvosto

Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja (6011 – 6016)

Toiminta-ajatus

Sivistystoimialan visiona on osaava ja hyvinvoiva Somero. Arvoina ovat asiakaslähtöisyys, yhteistyö, hyvinvointi ja vastuullisuus.

Sivistystoimialan yhteisenä tavoitteena on tarjota laadukkaita palveluita kuntalaisille. Oman toiminnan jatkuva suunnitelmallinen kehittäminen ja tehostaminen ovat keskeisiä toiminta-periaatteita. Sivistystoimen kaikissa yksiköissä henkilökunnan pätevyysaste on korkea ja vaihtuvuus vähäinen.

Sivistystoimiston tehtävänä on huolehtia sivistystoimialan palvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä tehtävistä sekä sivistyslautakunnassa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Laadukkaat sivistyspalvelut heijastuvat myönteisesti Someron elinvoimaan.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Somerolle keväällä 2022 perustetun vastaanottokeskuksen myötä sivistystoimialan palveluissa luotiin nopealla aikataululla ukrainalaisille pakolaisille palveluita. Yhtenä toiminnan painopistealueena vuonna 2023 oli pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttaminen sivistystoimialan palveluiden piirissä. Vuoden aikana kotikunnan sai 146 ukrainalaista. Erityisesti palveluiden järjestäminen koski perusopetusta ja varhaiskasvatusta (kts. tarkemmin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelusuunnitelmat). Kaupungin ajantasaistettu kotouttamisohjelma jalkautettiin kaikille vastuualueille. Sivistystoimiala onkin merkittävässä roolissa kunnassa kotouttamisen suhteen. Toimintojen luomisessa ja kehittämisessä tehtiin yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vuoden aikana.

Oppimisympäristöselvitystyö jatkui vuoden 2023 aikana ja vei paljon hallinnon työaika. Palveluverkkopäätökset tehtiin joulukuussa kaupunginvaltuustossa viiden vuoden pitkäaikaisen prosessin jälkeen. Vuoden aikana järjestettiin useita iltakouluja ja tilaisuuksia asian tiimoilta mm. 8.2, 3.4, 6.11 ja 21.11. Vuoden 2023 aikana tarkistettiin oppilasennusteet ja pohdittiin tarkasti eri palveluverkkovaihtoehtoja niin perusopetuksen kuin varhaiskasvatuksen osalta kustannusvaikutuksineen. Finnish Consulting Group:lle (FCG) annettiin syys-

kuussa toimeksianto tehdä ajantasainen selvitys taloudellisesta näkökulmasta ja antaa tämän pohjalta ratkaisuvaihtoehdot palveluverkkoon. Selvitys valmistui marraskuun alussa, ja se esiteltiin luottamushenkilöille ja koulujen sekä varhaiskasvatuksen esihenkilöille 6.11.2023. Tilaisuuden jälkeen luottamushenkilöille oli mahdollisuus lähettää viranhaltijoille kysymyksiä selvityksestä sekä yleisesti oppimisympäristöselvitystyöstä. Kysymyksiin vastattiin 21.11.2023 järjestetyssä tilaisuudessa, johon osallistuivat myös yksiköiden esihenkilöt. Tämän jälkeen viranhaltijat valmistelivat asian päätöksentekoon ja muodostivat omat ratkaisuvaihtoehdot. Henkilöstöä tiedotettiin prosessin etenemisen eri vaiheissa.

Uutta koulukuljetusten kilpailutusta valmisteltiin syyskaudella. Valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti koululaiskuljetuksiin yhdistetään kaupungin asiointiliikenne. Sivistyslautakunta päätti asettaa kilpailutusta varten ohjausryhmän, joka kokoontui kolme kertaa loppuvuodesta ja työ jatkui alkuvuodesta 2024. Sivistysjohtaja ja toimistonhoitaja valmistelivat kilpailutusta koulukuljetusten osalta ja hallintojohtaja vastasi palveluliikenteestä. Kilpailutuksen reittien uudelleentarkastelua varten tilattiin konsulttiselvitys reittien optimoinnista, mikä osoitti, että nykyinen reitistö on varsin toimiva. Kilpailutuksen asiakirjojat hyväksyttiin sivistyslautakunnassa tammikuussa 2023. Uusi kilpailutuskausi on 2024-2025 ja 2025-2026 ol- len linjassa palveluverkkopäätöksen kanssa.

Opiskeluhuollon ja perusturvan siirtyminen hyvinvointialueen alaisuuteen vuoden 2023 alusta heijastui sivistystoimialan palveluihin. Opiskeluhuoltopalvelut (koulupsykologi ja -kuraattori) ja kouluterveydenhuolto (kouluterveydenhoitajat) yhteistyö toimi mallikkaasti kouluissa, kuten aiemminkin. Sen sijaan yhteistyö lastensuojelun kanssa muuttui merkittävästi heikompaan suuntaan. Vuosien ajan Somerolla luotiin hyviä käytänteitä ja toimintamalleja lastensuojelun kanssa ja Varhan muutoksen myötä tämä loppui. Henkilöitä on ollut vaikea tavoittaa ja asiat eivät ole sujuneet jouhevasti. Jatkossa yhteistyön kehittäminen on tärkeässä roolissa.

Sivistystoimiala osallistui aktiivisesti yhteistyöfoorumeihin hyvinvointialueen suuntaan. Sivistysjohtaja osallistuu Varsinais-Suomen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointiryhmään, kasvatuspäällikkö opiskeluhooltoryhmään ja yhteisöllisyyskoordinaattori hyvinvointikoordinaattorien ryhmään.

Sivistystoimialan hallintoon sijoitettiin vuoden 2023 aikana hyvinvointityö. Kuntien hyvinvointityön merkitys korostuu sote-uudistuksen myötä ja kuntien tulee panostaa hyvinvoinnin edistämiseen entistä enemmän. Kaupungin hyvinvointityön edistämiseksi resurssoitettiin huomattavasti enemmän kuin aiempina vuosina. Hytekoordinaattorin tehtävä muutettiin yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäväksi ja työaika lisättiin hytetyöhön 80% ajalle. Tämä on tehostanut kaupungin hyvinvointityötä, ja tätä kautta pystytään vahvistamaan myös yhteistyötä hyvinvointialueen suuntaan.

Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämisen koordinoinnista on vastannut hyte-ydintiimi yhdessä johtoryhmän kanssa. Hyte-ydintiimiin kuuluu yhteisöllisyyskoordinaattori, liikunnanohjaaja ja varhaiskasvatuspäällikkö. Yhteisöllisyyskoordinaattori on työskennellyt 60 %:n työajalla. Ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyden edistämisen yhdyshenkilönä toimivan liikunnanohjaajan työajasta hyte-työhön on määritelty 20 %. Keskeistä hyte-työssä on yhdyspintatyö Varsinais-Suomen hyvinvointialueen verkostoissa.

Vuoden 2022 hyvinvointiraportti esitettiin valtuustolle tiedoksi marraskuussa 2023. Sen valmisteluun on osallistunut hyte-ydintiimin ja johtoryhmän lisäksi myös poikkihallinnollinen hyte-tiimi, joka on muodostettu Someron kaupungin ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen viranhaltijoista ja työntekijöistä. Hyte-tiimi kokoontui vuoden aikana kahteen työpajaan. Lokakuussa järjestettiin yhdistysilta, johon osallistui noin 50 henkilöä. Tapahtuman ohjelmassa oli asiaa kylätoiminnan sekä yhdistysten ja kunnan yhteistyön kehittämistä, Leader-yleishyödyllisistä hankerahoituksista, Salon Sytyn toiminnasta ja yhteisöllisyyden edistämistä ja yhdistisyhteistyöstä Someron kaupungissa.

Yhteisöllisyyskoordinaattori toimii vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston sihteerinä. Vammaisneuvosto piti vuoden aikana kuusi kokousta, joista yksi oli yhteiskokous vanhusneuvoston kanssa. Vanhusneuvostolla oli yhteiskokouksen lisäksi kuusi muuta kokousta.

Kaupungin uusi hyvinvointisuunnitelma valmistui syksyllä 2022 ja sitä jalkautettiin toimialan vastuualueille vuoden 2023 aikana.

Koronavuodet ja maailmantilanteen nopeat muutokset koettelivat niin henkilöstön kuin palveluja käyttävien asiakkaiden ns. henkistä kriisinkestävyttä. Henkilöstön jaksamisen tukeminen on tärkeää ja on täten yhtenä painopistealueena. Uuden kaupunkistrategialuonnoksen pohja-ajatuksena on yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyden edistämisen kautta lisätään hyvinvointia niin henkilöstölle kuin asiakkaillekin. Someron kaupunki sai Keva:lta hankerahoituksen, minkä avulla kaikissa työyksiköissä toteutetaan kaksi yhteisöllisyystyöpäjä. Yhteisöllisyyden edistämiseen luodaan vastuualueilla toimintamalleja. Yhteisöllisyysteema tulee olemaan jatkossakin keskeisenä teema sivistystoimialalla tulevina vuosina.

Tilojen osalta nuorisopalvelut ja Somero-opiston kudonta joutuivat luopumaan kesäkuussa tiloistaan ja uudet tilat järjestyivät vasta marraskuussa Lummetielle. Metsätien yksikkö oli sijoitettuna Tuulihatun päiväkotiin, kunnes saatiin uudet tilat järjestymään uuden päiväkotirakennuksen, Niittykukan päiväkodin, myötä. Vuoden aikana perustettiin Leivonpesän rakenushankkeen ohjausryhmä ja työ jatkuu vuonna 2024.

Sivistystoimiala valmisteli uusien nettisivujen sisällön vuoden 2023 aikana. Palvelutietovarantoon kirjattiin myös sivistystoimialan eri vastuualueiden tietoja. Työ jatkuu vielä joiltakin osin vuoden 2024 aikana.

Rekrytointien osalta esihenkilöistä uusi vapaa-aikapäällikkö aloitti tehtävässään tammi-kuussa. Somero-opiston rehtorin tehtävä oli auki alkuvuonna ja virkaan valittu rehtori aloitti tehtävässään huhtikuussa.

Sivistysjohtaja toimi Varsinais-Suomen opetusfoorumin (sivistysjohto) puheenjohtajana yhdessä Loimaan kollegan kanssa. Foorumi on tärkeä yhteistyöelin, jossa kokousten asioiden valmistelu, esityslistan koonti ja kokousjärjestelyt kuuluvat puheenjohtajan vastuulle. Somerolla kokoukset järjestettiin kolme kertaa.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

- Kaupungin taloudelliset näkymät heikentyivät merkittävästi vuoden aikana johtuen valtionosuuksennusteista. Talousarvion 2023 laadinnan aikaan valtionosuuks- ja verotulokertymän alentuma oli -3,8 miljoonaa ja täten sivistystoimialalla jouduttiin tarkastelemaan kulu-

rakennetta ja karsimaan määrärahoja. Vuoden aikana aloitettiin tekemää talouden tasapainottamisen ohjelmaa ja sitä jatketaan vuonna 2024. Taloustilanne haastaa sivistystoimialaa tulevaisuudessa. Tulossa on myös valtionosuusuudistus.

- Haasteet tilojen suhteen jatkuivat vuonna 2023. Vuonna 2022 jouduttiin siirtämään nopealla aikataululla Metsätien yksikkö Tuulihatun päiväkotiin ja yksikkö joutui olemaan ahtaissa tiloissa siihen asti, kunnes saatiin perustettua Niittykukan päiväkoti elokuussa 2023 Nuorisopalvelut ja Somero-opiston kudonta joutuivat muuttamaan tiloistaan pois kesäkuussa ja uusiin tiloihin Lummetielle päästiin vasta marraskuussa. Tämä aiheutti merkittäviä haasteita nuorisopalveluiden palveluiden järjestämiseen sekä henkilöstön ja starttipajan asiakkaiden jaksamiseen.
- Ukrainalaisten kotoutuminen.

Keskeiset toimintatulojen ja -menojen perustelut

Hallinnossa oli varaus kolmannen toimistosihteerin palkkakuluille. Kolmas toimistotyöntekijä työskenteli 50 % sivistystoimen hallinnossa ja 50 % varhaiskasvatuksen toimistossa maaliskuulle asti. Hänen irtisanouduttua uusi toimistotyöntekijä sijoitettiin varhaiskasvatuksen toimistoon lakisääteisten, kirjaamista merkittävästi lisäävien muutosten johdosta. Henkilöstökuluja kertyi – 58.000 € ennakoitua vähemmän kolmannen hallinnon toimistotyöntekijän palkkakustannusten vähennyksen ja yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäväkokonaisuuden alkassa vasta huhtikuusta johdosta.

Asiakaspalveluiden osto ylittyi +11.000 € ennakoitun tarpeen. Se sisälsi muun muassa asiantuntijapalveluita, kuten konsulttiselvitykset palveluverkosta ja koulukuljetuskilpailutuksen hankinta- ja optimointi-asiantuntijapalveluita sekä kokousjärjestelyiden ennakoimattomat kulut (Varsinais-Suomen opetusfoorumien, sivistysjohdon puheenjohtajuus päätettiin joulukuussa 2022). Vastaavasti muut toimintakulut alittuivat – 6 600 €.

Henkilöstöresurssit / vakanssit

Vakituiset:

- Sivistysjohtaja 1 (30.3 asti 80 % + 20 % Somero-opisto)
- Toimistonhoitaja 1
- Osastonsihteerit 1
- Toimistosihteerit 0,5 (12.3.2023 asti)

Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Sivistysjohtajan tehtävä muutettiin 100 % työajalle, kun Somero-opiston rehtorin tehtäviä (ennen 20 %) hoitamaan palkattiin Somero-opistolle rehtori 1.4.2023.

Kolmas 50 % toimistosihteerit (50 % varhaiskasvatuksen hallinto) työskenteli 12.3.2023 asti. Tehtävä siirtyi 100 % työajalle varhaiskasvatustoimistoon varhaiskasvatuksen lakisääteisten tehtävien merkittävän lisääntymisen johdosta.

Hallinnon tiimiin siirtyi perusopetuksen asiantuntija (ent. projektisuunnittelija), jonka palkkavarauksena oli vuoden 2023 ajan perusopetuksen vastualueella. Vuoden 2024 talousarviossa palkkakustannukset ovat hallinnon alla.

Organisaatiomuutoksen myötä hyvinvointityön koordinointi siirtyi sivistystoimialalle. Hyvinvointikoordinaattorin tehtävä muutettiin yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäväksi ja työaika muuttui 20 %:sta 60 %:iin. Hyvinvointitiimiin kuuluu hänen lisäksi liikuntapalveluiden liikunnanohjaaja 20 % työajalla. Esihenkilönä toimi kasvatuspäällikkö.

Organisaatiomuutoksen mukaisesti vanhus- ja vammaisneuvoston hallinnollinen tuki sijoittui sivistystoimen hallintoon.

Koulupsykologi ja –kuraattori siirtyivät hyvinvointialueen alaisuuteen 1.1.2023.

Osastonsihtööri jäi opintovapaalle elokuussa 2023 ja hänelle palkattiin sijainen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

Tavoitteet

1. Kotouttamisen kehittäminen sivistystoimialalla

Somerolla aloitti toimintansa vastaanottokeskus keväällä 2022. Talousarviovuonna 2023 edistetään pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamista sivistystoimialan palveluiden piirissä.

Mittarit: kotouttamisohjelma otettu käyttöön kaikilla vastuualueilla

Toteutuminen: Toteutui. Kaikilla vastuualueilla on tarjottu palveluita vastaanottokeskuksen asiakkaille sekä Somerolta kotikunnan saaneille kotoutuminen huomioiden. Palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä kotoutumisen tukeminen on keskeistä.

2. Yhteistyömallien luominen tulevan hyvinvointialueen kanssa

Oppilashuollon ja perusturvan siirtyessä hyvinvointialueelle tulee luoda toimivia yhteistyökäytänteitä koko toimialalla. Hyvin toimivien nykyisten käytänteiden sujuvuus jatkossakin tulee turvata sekä luoda uusia toimintamalleja yhteistyöhön.

Mittarit: osallistuminen eri yhteistyöfoorumeihin, yhteistyömallit valmiina

Toteutuminen: Toteutui osittain. Varsinais-Suomen hyvinvointialue on perustanut eri yhteistyöfoorumia vuoden aikana ja niihin on osallistuttu. Sivistysjohtaja edustaa kaupunkia hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointiryhmässä, kasvatuspäällikkö alueellisessa opiskeluhoollon ryhmässä ja yhteisöllisyyskoordinaattori hyvinvointikoordinaattorien verkostossa. Alueellisen perhekeskuksen kanssa on aloitettu yhteistyö ja jatkossa yhteistyöpalaverit ovat säännöllisiä. Yhteistyössä on tehty muun muassa paikallista opiskeluhoollon suunnitelmaa. Lastensuojelun osalta tilanne muuttui merkittävästi vuoden alusta ja vanhat, hyvät yhteistyömallit eivät ole toimineet.

3. Palveluohjauksen kehittäminen

Palvelutietovarannon ajantasaistaminen edesauttaa palveluohjauksen kehittämistä sekä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Mittarit: palvelutietovaranto toimialan vastuualueilla valmis, nettisivut ajantasaistettu

Toteutuminen: Toteutui osittain. Sivistystoimiala sai omalta osaltaan kaupungin nettisivut ajantasaistettua vuoden 2023 aikana. Palvelutietovarantoon on siirretty osa sivistystoimialan tiedoista. Työ jatkuu vuoden 2024 alkupuolella.

4. Yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Yhteisöllisyyden edistämisen kautta lisätään hyvinvointia niin henkilöstölle kuin asiakkaille. Kaikille yksiköille järjestetään vuonna 2023 yhteisöllisyystyöpajat.

Kaupungin uusi hyvinvointisuunnitelma valmistuu syksyllä 2022. Hyvinvointisuunnitelmaa tullaan jalkauttamaan kaikille vastuualueille. Kaupungin hyvinvointityötä edistämään laajennetaan yhteisöllisyyskoordinaattorin työaikaa kokoaikatoimiseksi ja täten tehtäväkuva laajennetaan sekä tarkennetaan.

Mittarit: yhteisöllisyyspajat toteutettu kaikissa yksiköissä,-yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäväkuva valmis, uusi hyvinvointisuunnitelma käytössä kaikilla vastuualueilla

Toteutuminen: Toteutui. Kaikki toimialan yksiköt osallistuivat kahteen yhteisöllisyyspajaan. Yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäväkuva on valmis. Uusi hyvinvointisuunnitelma on käytössä kaikilla vastuualueilla.

Talousluvut

600 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	707	707	0
TOIMINTAKULUT	-328 000	0	-328 000	-273 246	54 754	16,69%
TOIMINTAKATE	-328 000	0	-328 000	-272 540	55 460	16,91%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUK- SET	-328 000	0	-328 000	-272 540	55 460	16,91%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	478	478	0
TOIMINTAKULUT	-49 100	0	-49 100	-59 608	-10 508	-21,4%

12.2 Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 610 Perusopetus

Kustannuspaikat:

6112 Joensuu
6113 Kirkonmäki
6114 Oinasjärvi
6117 Pitkäjärvi
6119 Yläkoulu
6120 Koulut yhteisesti

Tilivelvolliset: Rehtorit/koulunjohtajat (6112-6119), sivistysjohtaja (6120)

Toiminta-ajatus

Somerolla annetaan laadukasta perusopetusta.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Perusopetuksessa luotiin valmistavan opetuksen mallia Somerolle. Ryhmämuotoinen valmistava opetus aloitettiin ensimmäistä kertaa Somerolla keväällä 2022 vastaanottokeskukseen saapuneiden ukrainalaislasten opetusta varten ja toiminta laajeni vuoden 2023 aikana huomattavasti. Valmistavan opetuksen ryhmiä oli suurimmillaan perätä seitsemän (7) keväällä 2023. Valmistavaa opetusta varten rekrytoitiin lisää henkilöstöä. Ks. toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023 (kohta 1).

Kielen oppimisen edistäminen ja kielitietoisuuden luominen kaikissa kouluissa oli yhtenä painopistealueena. Keskeistä kielitietoisuudessa on ottaa opetuksessa huomioon selkeä kieli ja käsitteet. Asia koskettaa kaikkia opettajia omista oppiaineistaan. Opettajille järjestettiin aiheesta vesokoulutus elokuussa 2023.

Kielen oppimisen edistäminen on luonnollisesti tärkeää myös ukrainalaisille oppilaille. Pedagogisten siltojen rakentaminen nivelvaiheessa oli keskiössä. Somerolla myönnettiin valtionavustus KIEPPI-hankeeseen, jossa vahvistetaan ukrainalaisten yläkoulun oppilaiden taitoja vahvistaminen integroinnin jälkeen. Opetushallituksen myöntämän erityisavustuksen (57.600€) avulla sujuvoittamaan ukrainalaisoppilaiden siirtymistä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen 2022-2024. Avustuksella palkattiin syyslukukaudeksi 2023 S2-opettaja vahvistamaan oppilaiden suomen kielen taitoja (oppiainekohtainen kielenopetus) sekä opintojen ja kotouttamisen tukemiseen ja kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen sujuvoittamiseen. Ks. toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023 (kohta 2).

Yhtenä vuoden 2023 toiminnan painopisteenä oli koronan vaikutusten minimointi oppilaiden oppimistavoitteiden saavuttamisessa ja hyvinvoinnissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi

103 000 € erityisavustusta ”Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022 – 2024. Avustuksella palkattiin kaksi opettajaa (resurssiopettaja Joensuun kouluun ja laaja-alainen erityisopettaja Kiiruun kouluun) tasoittamaan koronasta johtuvia vaikutuksia oppimisessa ja hyvinvoinnissa sekä lisää tukea sitä eniten tarvitseville. Lisäksi avustuksella mahdollistettiin myös tukiopetustuntien lisäyksiä kouluittain kevätkaudella 2023.

Oppimisen tuen osalta luotiin ja kehitettiin edelleen arjessa yhdessä monialaisesti eri toimijoiden kanssa käytänteitä, joiden avulla oppilaat ja opiskelijat saavat tarvitsemaansa henkilökohtaisesti räätälöityä tukea oppimiseen, opiskeluun ja koulunkäyntiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oppilaan ja opiskelijan oppimisen sekä kasvun tukeminen on jatkumo varhaiskasvatuksesta toisen asteen opiskeluihin. Jotta tarvittava tuki olisi myös jatkumo, kehitetään edelleen tähän toteuttamistapoja. Lisäksi edistettiin oppilaan ja opiskelijan aktiivisen roolin tukemista etsittäessä toimivia keinoja henkilökohtaisten oppimisen esteiden lieventämiseksi tai poistamiseksi. Tärkeää oli oppilaan ja opiskelijan aktiivisen roolin tukeminen osana yhteisöä.

Poissaolojen seurannan malli otettiin käyttöön kaikissa kouluissa kevätlukukaudella 2023. Somerolla on käytössä oma malli, jonka valmistelusta vastasi pitkälti koulukuraattori. Lakisääteiseksi poissaolojen seuranta, niihin puuttuminen ja ennaltaehkäisy tuli 1.8.2023. Tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia sekä vahvistaa koulujen edellytyksiä tukea perustaitoja ja saavuttaa oppimistuloksia koulupoissaoloja vähentämällä.

Lapset puheeksi ottamisen Someron mallin jalkauttaminen kaikkiin yksiköihin. Mallin kysymyksiä hyödynnetään koulujen vuosittaisissa vanhempainvarteissa.

Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa perusopetuksessa. Koulupsykologi ja -kuraattori siirtyivät kaupungin palveluksesta hyvinvointialueelle 1.1.2023 lähtien. Varhan kanssa on luotu uusia yhteistyökäytänteitä opiskelu- ja kouluterveydenhuoltoon. Valmisteilla oli uusi opiskeluhuoltosuunnitelma, mikä valmistuu talvella 2024. Lastensuojelun ja koulujen pitkään jatkunut hyvä yhteistyö ja toimivat käytänteet muuttuivat merkittävästi Varhan muutoksen myötä sekä heijastuivat koulujen arkeen.

Opetushallitus on jatkanut vuonna 2018 aloitettua oppimisen ja osaamisen arvioinnin kehittämistyötä niin, että 1.8.2023 otettiin käyttöön 6. vuosiluokan lukuvuosi-arvioinnin uudet kriteerit. Näitä käytetään ensimmäisen kerran kuudesluokkalaisten lukuvuosi-arvioinnissa keväällä 2024. Alakouluille laadittiin kooste tärkeimmistä uudistuksen kohteista, ja sitä on käsitelty opettajainkokouksissa sekä käytetty keskustelun pohjana. Tärkeimmät uudistukset koskevat mm. sitä, että tavoitteet on avattava oppilaan näkökulmasta ja huoltajalle, arvioinnin kohteita on osin muutettu, osaamisen kuvaus on luotu arvosanoille 5, 7 ja 9 sekä arvosanaa 8 on osin muokattu.

Paikallisina perusopetuksen painopisteinä ovat yrittäjyyskasvatus ja tieto- ja viestintäteknologia. Laadukkaalla perusopetuksella lisätään kaupungin elinvoimaisuutta. Panostamalla yrittäjyyskasvatukseen edistämme mahdollista tulevaisuuden yrittäjyyttä kaupungissa ja yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa.

Yrittäjyyskasvatuksessa toteutettiin yrittäjyyskasvatuksen ehjää polkua sekä järjestettiin syyskuussa [Osaa, yritä ja onnistu](#) -yrittäjyyskasvatustapahtuma yhdessä Someron Säästöpankin,

4H-yhdistyksen, nuorisotoimen, yrittäjähdistysten ja Someron elinvoimapaalveluiden kanssa. Lisäksi yrittäjyyskasvatustiimi kutsui somevaikuttaja Pinja Sanaksenahon (Pinkku Pinsku) esitelmöimään kaikille ala- ja yläkoululaisille syyskuussa.

Vuonna 2023 valmisteltiin Edudata-palvelun (Luuppi) käyttöönottoa koulujen GDPR-tilanteen päivittämiseksi. Keväällä 2023 TVT-ryhmä kartoitti palveluiden käyttöä oppilaitoksissa, ja tämän kartoituksen perusteella syksyn 2023 aikana palveluiden käyttöpyynnöt (n. 400) vietiin Edudata-palveluun. Käyttöpyynnöistä on luotu esitykset palveluun ja niistä on saatu alustavat päätökset. Opettajille palvelua ei ole vielä tuotu, koska saadut päätökset ovat vasta alustavia. Palvelua on esitelty Joensuulla ja Kiiruulla sekä yläkoulun että lukion opettajainkokouksissa. Samalla on muistuteltu tietoturvallisen ja lainsäädännön mukaisista toiminta- ja opetustavoista. Syksyn 2023 aikana on lisäksi käyty keskustelua 1:1-laitekannasta tietohallinnon kanssa, ja kuinka laitteita tullaan viemään lähivuosina käyttöön 7.-luokkalaisista alkaen ja myöhemmin myös alakouluihin.

Q2-hankkeessa (OPH:n innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämisrahoitus) hyödynnettiin etäpedagogiikkaa Lukumummien lukupäivät -etälukuprojektin kehittämisessä yhdessä Kirkonmäen, Oinasjärven ja Pitkäjärven koulujen sekä kirjaston kanssa.

Someron harrastamisen mallin tiimoilta syyslukukaudella 2023 järjestettiin yhteensä 39 erilaista kerhoa, joista Someron liikunta- ja nuorisopalvelut järjestivät 30 kerhoa (mm. uintikerho, ponikerho, soveltavan liikunnan kerho, kokkikerho), Somero-opisto 6 kerhoa (mm. tiedepaja, askartelupaja, ja Me ja muut maailman taiteilijat) ja Someron seurakunta 3 kerhoa (mm. Olo-kolo 1-6 lk). Ohjaustunteja oli yhteensä 351,5 h, ja kerhoissa käyntejä oli yhteensä 406 (osa lapsista ja nuorista on osallistunut useampaan kuin yhteen kerhoon).

Perusopetuksen kehittämistä edistetään hanketoiminnalla, joita perusopetuksessa on vuosittain käynnissä useita. Hankkeiden ideointiin ja hakemiseen tarvitaan sekä niiden toteutuksen suunnitteluun tarvitaan resursointia. Hankkeet ovat perusopetuksessa tärkeitä, sillä niiden rahoituksen avulla voidaan palkata mm. lisää opetushenkilöstöä tukemaan oppilaiden oppimista ja edistämään hyvinvointia.

Vuonna 2023 Someron opetustoimessa oli käynnissä seuraavat hankkeet

- Learning from the Extremes: kansainvälinen koulujen digitalisaation kehittäminen maa-seutukouluissa. Hankkeella hankittiin digilaitteita Kirkonmäen ja Oinasjärven kouluille sekä kehitettiin alakoulujen 3-4 lk lukuprojektia Lukumummien lukupäivät.
- Tasa-arvohanke: perusopetuksen tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä ja laadun kehittäminen 2022-2023. Hankkeella palkattiin resurssiopettaja Joensuun kouluun ja erityisopettaja Kiiruun kouluun.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuushanke 2023-2024. Hankkeella palkattiin resurssiopettaja (syyslukukausi) Kirkonmäen kouluun jakamaan samanaikaisopetusta erilaisissa joustavissa opetusjärjestelyissä sekä tukemaan ukrainalaisoppilaiden siirtymistä perusopetukseen.
- Nivelhanke 2022 – 2024. Avustuksella palkattiin syyslukukaudeksi 2023 S2-opettaja vahvistamaan oppilaiden suomen kielen taitoja (oppiainekohtainen kielenopetus). Hankkeen tiimoilta on lisäksi osallistuttu OPH:n valtakunnalliseen KIEPPI-hankkeeseen, josta on saatu arvokasta tietoa maahanmuuttotäustaisten (ukr.) oppilaiden opetuksen tueksi.
- OPH:n Koronahankea-avustuksella palkattiin kaksi opettajaa (resurssiopettaja Joensuun kouluun ja laaja-alainen erityisopettaja Kiiruun kouluun) tasoittamaan koronasta

johtuvia vaikutuksia oppimisessa ja hyvinvoinnissa sekä lisää tukea sitä eniten tarvitseville.

- OPH:n Kansainvälisyys perusopetuksessa -hankkeella (2023-2024) on skaalattu Lukumummien lukupäivät -mallia Suomi-kouluihin (Ateena) sekä suunniteltu ja organisoitu yhteinen lukuprojekti Kirkonmäen koulun 4. lk ja kyproslaisen Kampos -Tsakistras -alakoulun kanssa.

Kaikkien koulujen henkilöstö osallistui Someron yhteisöllisyshankkeen (Keva) yhteisöllisyistyöpajoihin kaksi kertaa.

Tulevan koulupalveluverkon päätökset tehtiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2023. Asian valmistelussa pidettiin useita iltakouluja, joihin rehtorit/koulunjohtajat osallistuivat. Lisäksi asiaa käsiteltiin vuoden aikana useissa rehtorifoorumin kokouksissa. Henkilöstöä tiedotettiin etukäteen päätöksenteon aikatauluista ja päätösehdotuksista. (kts. Sivistystoimen hallinto)

Uutta koulukuljetusten kilpailutusta valmisteliin syyskaudella (kts. Sivistystoimen hallinto)

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

- Valmistava opetus ja valmistavan opetuksen oppilaiden integroinnit yleisopetukseen sekä kotoutuminen
- Lastensuojelun yhteistyön merkittävät heikennykset palvelujen siirtyessä kaupungilta hyvinvointialueelle
- Oppimisen tuen tulevat valtakunnalliset muutokset 1.8.2025
- Vaativan erityisen tuen opetuksen järjestäminen paikallisesti
- Koronan vaikutukset oppilaiden oppimisen tavoitteiden saavuttamisessa ja hyvinvoinnissa sekä koulujen yhteisöllisyydessä
- Opetuksen digitalisaatio (resursointi, osaaminen)
- Uuden opetussuunnitelman mukainen arviointi
- Oppilasmäärien lasku tulevina vuosina ja siihen vastaaminen (oppimisympäristöselvitystyön päätösten toimeenpano)
- Hankkeiden koordinointi – hankkeiden hakeminen ja käytäntöönpano

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

- Toimintatuottojen osalta valtionosuuksia ja kotikuntakorvauksia saatiin arvioitua enemmän (+114.000 €) ja vastaavasti harkinnanvaraisia valtionavustuksia saatiin arvioitua vähemmän (-99.000 €).
- Toimintakulujen osalta henkilöstökulut ylittyivät (+142.000 €) valmistavan opetuksen lisäämisen johdosta sekä OVTES:n ja KVTES:n palkankorotusten vuoksi. Lisäksi palveluiden ostot lisääntyivät (+ 56.000 €) muun muassa vaativan erityisen tuen tukipalveluiden, tulkkipalveluiden ja työnohjauksen lisääntymisen vuoksi.
-

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Resurssit / vakanssit (syyslukukausi)			
Rehtorit		2	
Koulunjohtajat		3	
Apulaisrehtori (määräaikainen)		1	
Luokanopettajat		20	
Lehtorit		21	
Erityisopettajat		3	
Erityisluokanopettajat		7	
Vakinaiset tuntiopettajat		5	
Määräaikaiset tuntiopettajat		10	
Määräaikaiset luokanopettajat		1	
Määräaikaiset valmistavan opetuksen opettajat		3	
*mikäli vakanssissa on sijainen, merkitty vakanssin alle			
* hankkeilla palkattu opettajia 7			
		24	
Koulunkäynninohjaajat (6 henkilökohtainen*)		14	
Määräaikaiset koulunkäynninohjaajat (4 henkilökohtainen*)			
*osa laskutetaan kokonaisuudessaan kotikunnilta			
		1,6	
Koulusihteeri		1,67	
Talonmiehet			
Muutokset palvelutuotantorakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
<p>Valmistavan opetuksen myötä on lukuvuodelle 2022-2023 palkattiin viisi (5) opettajaa ja kuusi (6) koulunkäynninohjaajaa, joista yksi oli henkilökohtainen ohjaaja.</p> <p>Kevätlukukaudella 2023 valmistavaa opetusta annettiin kolmessa koulussa. Joensuussa oli kolme ryhmää: 1-2 lk, 3 lk ja 4-6 lk, joissa palkattuna kolme opettajaa ja neljä ohjaajaa (joista yksi henkilökohtainen ohjaaja). Kirkonmäellä oli yksi ryhmä: 3-6 lk, palkattuna opettaja ja ohjaaja. Kiiruuella kaksi ryhmää 7-9 lk, joissa palkattuna kaksi opettajaa ja kaksi ohjaajaa.</p> <p>Suurin osa valmistavassa opetuksessa olleista oppilaista siirtyi perusopetukseen lv 2023 syksyllä. Syyslukukaudella 2023 valmistavaa opetusta annettiin kolmessa koulussa: Joensuu 1-2 lk, Kirkonmäki 3-6 lk, Kiiruu 7-9 lk, joissa oli palkattuna kolme valmistavan opetuksen opettajaa (luokanopettaja/alakoulu, erityisopettaja/yläkoulu) ja kolme ohjaajaa.</p> <p>Tasa-arvohankkeissa oli palkattuna kolme opettajaa (kaksi resurssiopettajaa/Joensuu, Kirkonmäki ja yksi erityisopettaja/Kiiruu). Kielitietoisuushankkeessa oli palkattuna erityisopettaja (Kiiruu). Koronahankkeessa oli palkattuna kaksi opettajaa (resurssiopettaja/Joensuu, erityisopettaja/Kiiruu).</p>			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Perusopetuksen oppilasmäärä	849	824	827

Mittarit			
Suoritettavuudet: Peruskoulun päättäneistä jatkopai- kan saaneet oppilaat	100%	100%	100%
Asiakastytyväisyyskysely			

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Valmistavan opetuksen Someron malli

Somerolle perustettiin vastaanottokeskus keväällä 2022. Perusopetuksen aloitti tuolloin 46 ukrainalaista oppilasta. Aiemmin Somerolla ei ole ollut ryhmämuotoista valmistavaa opetus. Tavoitteena on luoda valmistavan opetuksen paikallinen malli. Mallin luomisessa tehdään kuntayhteistyötä (esim. Laitila).

Mittarit: valmistavan opetuksen Someron malli valmis

Toteutuminen: Toteutui. Valmistavan opetuksen Someron malli 1.0 on valmis. Valmistavaa opetusta kehitetään edelleen. Valmistavan opetuksen ja opetushenkilöstön tueksi on luotu Someron valmistava opetus -nettisivut. Sivusto tarjoaa materiaaleja opettajien käyttöön ja toimii yhteisenä alustana helpottamaan yhteistyötä. Sivustolle on koottu valmistavaan opetukseen tarpeelliset lomakkeet (suomi-ukraina/venäjä), materiaalit, vuosikelloaikajana, siirtymät, osallistumis- ja todistus-pohjat ja muut ohjeet, jotta ne ovat opettajien helposti saavutettavissa. Sivusto on toteutettu Someron sisäisenä julkaisuna.

[Valmistavan opetuksen tukisivusto](#)

2. Kielen oppimisen edistämisen Someron malli

Ukrainalaisten oppilaiden taitojen vahvistaminen integroinnin jälkeen. Kielitietoisien toimintakulttuurin luominen.

Mittarit: kielen oppimisen edistämisen Someron malli valmis

Toteutuminen: Toteutui. Kielen oppimisen edistämisen Someron malliin 7.-9. lk saatiin taloudellista tukea OPH:n KIEPPI-hankkeesta, josta saatiin rahoitusta nivelopettajan palkkaukseen. Nivelopettaja on keskittynyt valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneiden oppilaiden oppiainekohtaiseen kielenopetukseen (mm. samanaikaisopetuksena), kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön ja sujuvan siirtymisen varmistamiseen. Tästä on saatu hyviä oppimistuloksia.

OPH:n valtakunnalliseen KIEPPI-yhteistyöryhmään on Somerolta osallistunut 1-2 edustajaa. Yhteistyöryhmästä on saatu vertaistukea ja -ideoita Someron kielen oppimisen edistämisen mallin kehittämiseen. Lisäksi on tehty kuntayhteistyötä toimivien käytäntöjen, mallien ja materiaalien kehittämiseksi Lohjan ja Vihdin kanssa.

Kielitietoista toimintakulttuuria on aktiivisesti kehitetty kouluissa. Syyslukukauden 2023 aluksi toteutettiin kaikkien opettajien yhteinen vesokoulutus kielitietoisuudesta. Luennoitsijoiksi kutsuttiin opettajankouluttaja Salla Sissonen ([Kielitietoinen opetus ja käytänteet](#)) sekä psykologi Annina Vartio ([Traumatisoitumisen huomioiminen kouluympäristössä](#)). Kehitystyö jatkuu edelleen.

Oppilaiden perusopetukseen siirtymiseen ja sujuvan integroitumisen tueksi on luotu opettajia varten yhteinen [Siirtyminen perusopetukseen -tukisivusto](#) materiaalien ja siirtymiin liittyvien toimintamallien jalkauttamiseksi. Sivusto on toteutettu julkisena julkaisuna.

3. Yhteisöllisyydellä hyvinvointia

Oppilaiden ja koulujen hyvinvoinnin vuosikello otetaan käyttöön kaikissa kouluissa. Yhteisöllisyystyöpajat jokaisessa työyksikössä. Työhyvinvoinnin (sosiaalinen, henkinen, fyysinen ja psykologinen) tukemiseen luodaan nettisivusto ja otetaan se käyttöön.

Mittarit: hyvinvoinnin vuosikello käytössä kaikissa kouluissa, yhteisöllisyystyöpajat toteutettu kaikissa kouluissa, työhyvinvoinnin nettisivusto luotu ja otettu käyttöön kaikissa yksiköissä

Toteutuminen: Toteutui. Hyvinvoinnin vuosikello on kehitetty koulujen hyvinvointitiimissä (ks. [HV-tiimi 2023](#)). Hyvinvointisuunnitelmaan voi tutustua täällä [Hyvinvoinnin vuosikello -suunnitelma](#). Vuosikellosta on luotu nettisivustot yhdessä koulujen kanssa. Ne on jaettu kouluille, ja niistä on tiedotettu sosiaalisessa mediassa sekä paikallislehdessä. Koulujen ja oppilaiden tuotoksiin voi tutustua koulujen hyvinvointisivustolla [Oppilaiden ja koulujen hyvinvointisivustot](#).

Opetushenkilöstön työhyvinvointisivustot on toteutettu ja jaettu kaikille opettajille.

[Sosiaalinen työhyvinvointi](#)
[Psykologinen työhyvinvointi](#)
[Fyysinen työhyvinvointi](#)
[Henkinen työhyvinvointi](#)

Sivustot on toteutettu julkisina julkaisuina.

Koulujen hyvinvointitiimin edustajia (2) oli mukana valtakunnallisessa ILOA-projektissa (Edita, OPH). Projektissa kehitettiin ja esiteltiin hyvinvoinnin vuosikelloa sekä voitiin oppia toisilta ja toimia ns. laajassa oppivassa yhteisössä.

4. Koronapandemian vaikutusten minimointi oppilaiden oppimistavoitteiden saavuttamisessa

Mittarit: tuen tarpeeseen kohdennettujen oppituntien määrä

Toteutuminen: Toteutui. Koronahankkeen avulla palkattiin kaksi opettajaa opetuksen tueksi ja jokaisella koululla pystyttiin lisäämään tukiopetustunteja (alakouluilla yhteensä 152 tuntia ja yläkouluissa 86 tuntia)

Talousluvut

610 PERUSOPETUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	924 800	0	924 800	914 969	-9 831	-1,06%
TOIMINTAKULUT	-7 484 150	0	-7 484 150	-7 701 600	-217 450	-2,91%
TOIMINTAKATE	-6 559 350	0	-6 559 350	-6 786 631	-227 281	-3,46%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 400	0	-13 400	-14 310	-910	-6,79%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-6 572 750	0	-6 572 750	-6 800 940	-228 190	-3,47%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	6 735	6 735	0
TOIMINTAKULUT	-3 326 200	0	-3 326 200	-3 307 408	18 792	0,56%

12.3 Toisen asteen koulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 620 Toisen asteen koulutus

Kustannuspaikat tai vastualueet:

6211 Someron lukio

Tilivelvolliset: Lukion rehtori (6211)

Toiminta-ajatus

Someron lukiossa annetaan laadukasta opetusta. Lukiota valmistuvat nuoret ovat itsenäisiä ja pärjäävät jatko-opinnoissaan.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Lukiota markkinoitiin somerolaisille 9.-luokkalaisille aikaisempien vuosien tapaan järjestämällä oppilaille toiminnallinen tutustumistilaisuus, osallistuttiin yläkoulun järjestämään kotiväeniltaan, lukion opinto-ohjaaja vieraili opinto-ohjauksen tunneilla kertomassa Someron lukiota sekä järjestämällä iltatilaisuuden 9.-luokkalaisille ja heidän kotiväelleen. Someron ulkopuolelle markkinoitiin myös lukiota. Vuoden 2024 alussa järjestettiin mahdollisuus osallistua lukion esittelyiltään etänä ja linkkiä jaettiin myös Someron ulkopuolelle. Etänä tilaisuuteen osallistui 13 perhettä.

Markkinoinnin kehittämisessä päästiin hyvään alkuun loppuvuodesta. Lukion esite suunniteltiin joulukuussa ja painosta se saadaan helmikuussa 2023. Someen toteutettiin lyhyt mainosvideo paikallisen lukiolaisen toteuttamana. Tulossa on lisäksi someen tarkoitettu lyhyt tilojen esittelyvideo sekä pidempi lukion esittelyvideo hänen toimestaan. Markkinoinnin kehittäminen edelleen jatkuu tulevina vuosina.

Siirtyminen uuteen opetussuunnitelmaan onnistui hyvin. Opettajat ovat osallistuneet omien ainejärjestöjensä koulutuksissa. Keväällä lukion opettajilla oli tapaaminen Kosken ja Pöytyän opettajien kanssa. Tilaisuudessa opettajat keskustelivat uuden opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta samanaineen opettajien kanssa.

Opiskelijoiden koronapandemian aikaista oppimisvajetta on paikattu tuki- ja erityisopetuksella. Hanketyöntekijä on kannustanut ja tukenut tukea tarvitsevia opiskelijoita. Korona-ajasta osalle opiskelijoista on jäänyt pelkoa sosiaalisia tilanteita kohtaan. Opiskelijoiden hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi toteutettiin esimerkiksi yökoulu ja Hyvinvointi-opintojakson erilaisia tapahtumia.

Lukion jokavuotinen karonkka toteutettiin helmikuussa.

Lukiossa jatkettiin liikuntakokeilua.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteena lukiossa on valtion rahoituksen pieneneminen, tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvu, joka lisää erityisopetuksen ja erityisjärjestelyiden tarvetta, ja yo-kokeen merkityksen kasvu pääsykokeita korvaavina kokeina.

Ennusteiden mukainen opiskelijamäärien väheneminen on uhka lukion tämän hetkisen monipuolisen opintojaksotarjonnan toteutumiselle.

Lukio-opiskelijoiden hakeutuminen Someron lähikuntien ulkopuolelta Someron lukioon edellyttää asuntotarjontaa lukiolaisille, jota tällä hetkellä ei ole tarjolla.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Toiminnan kustannuksien kattamisessa on auttanut hankerahoitus, josta on pystytty rahoittamaan osa opiskelijoiden tukemiseen opinnoissaan menevistä kuluista ja opiskelijoiden hyvinvointia tukevasta toiminnasta.

Maksuton toinen aste on lisännyt kuluja, koska opiskelijoille on hankittu kannettavat tietokoneet ja muut opiskelumateriaalit.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Vakituiset:			
-Rehtori	1	1	1
-Lehtorit	8	8	8
-Tuntiopettajat	1	1	1
Määräaikaiset:			
-Määräaikaiset tuntiopettajat (hanke)	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Opiskelijoita poistui lukiosta yhteensä 50, joista ylioppilaaksi valmistui vuoden aikana 47 ja lukio-opinnot Somerolla keskeytti 3. Uusia opiskelijoita lukiossa aloitti syksyllä 43 sekä 2 vaihto-opiskelijaa. Yksi opiskelija lähti syksyllä vuosivaihtoon ulkomaille. Henkilöstössä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Toiminnan laajuus / lukion oppilasmäärä	133	126	130
Mittarit			
Toiminnan laajuus/ Lukiolaisten määrä (kts. edellä) Henkilöstö	10	10	10
Suoritettavoitteet/ Ylioppilaiden määrä/ hylätyt Lukion keskeyttäneet	48	47/2* 3	55/1 3

*Keväällä hylätyt opiskelijat pääsivät ylioppilaiksi syksyllä 2023.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

Tavoitteet

1. Lukion markkinointi

Mainostaminen lähikuntiin ei aiheuta suuria kustannuksia. Lukion markkinointi on pitkäprosessi ja vaatii pitkäjänteistä työtä.

Mittarit: Markkinointitapahtumat ja –kanavat, lukiossa aloittavien määrä. Valtuustoaloitteen (14.11.2022) mukainen selvitys luonnonvara-alaan ja yrittäjyyteen painottuvan opetuksen käynnistämistä Someron lukiossa.

Toteutuminen: Toteutui osittain. Loppuvuodesta palkattiin koulun opiskelija tekemään lukiolle kaksi lyhyttä mainosvideota ja yksi pidempi esittelyvideo. Toinen lyhyemmistä videoista saatiin valmiiksi ja someen levitykseen loppuvuodesta. Loput videot valmistuvat vuoden 2024 alkupuolella. Lukiossa aloitti 43 opiskelijaa.

Lukion kuvataideopettaja Tanja Holmberg teki lukion esitteen.

Yhdeksäsluokkalaisten järjestettiin tutustuminen lukioon 30.11. Lukio oli mukana 9.-luokkalaisten kotiväenillassa 28.11. Varsinainen lukion ja lukio-opiskelun esittely 9.-luokkalaisten ja heidän huoltajilleen pidettiin 9.1.2024. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etänä. Linkkiä tilaisuuteen jaettiin myös lähialueiden muihin yläkouluihin.

2. Uuden opetussuunnitelman sujuva käyttöönotto

Mittarit: Lukion syksyllä 2021 ja sen jälkeen aloittaneet opiskelijat saavat uuden opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Toteutuminen: Toteutui. Kaikki lukion syksyllä 2021 ja sen jälkeen aloittaneet ovat opiskelleet LOPS21:n mukaan. Lukion omat kurssit (esim. kertauskurssit) on muutettu vastaamaan sisältöään uuden opetussuunnitelman vaatimuksia.

3. Koronapandemian aiheuttaman hyvinvointi- ja oppimisvajeen paikkaaminen ja parannetaan tätä kautta lukio-opiskelijoiden edellytyksiä jatkaa opintojaan lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisessa opetuksessa poikkeavissa oloissa ja niiden jälkeen.

Mittarit: Lisätyn oppimisen tuen ja ohjaamisen myötä opiskelijat jatkavat opintojaan.

Välitön nettokustannusvaikutus: Tähän on tähän mennessä saatu rahoitusta OPH:ta (Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi) noin 40 000 euroa, josta ensi vuodelle jää käytettäväksi noin 10 000 euroa. Lisärahoitusta uuden hankkeen kautta tullaan hakemaan ensi ja seuraavaksi vuodeksi.

Toteutuminen: Toteutui. Opetushallitukselta haettiin ja saatiin toimintaa tukevaa hankerahoitusta noin 30.000 euroa käytettäväksi hyvinvointi- ja oppimisvajeen paikkaamiseksi. Lukiossa on toiminut hankerahoituksella palkattu työntekijä 10 t/viikko. Hän on ollut mukana järjestämässä hyvinvointia lisääviä tapahtumia esim. joulukalenteria ja Hyvinvointi-opintojaksoon liittyviä tapahtumia. Hanketyöntekijä on auttanut opiskelijoita suunnittelemaan opiskeluaikataulujaan ja kannustanut

opiskelijoita opintojen suorittamiseen loppuun seuraten heidän edistymistään ja muistuttaen räs-teistä.

4. Lukiolaisten koulukyyditysten mahdollisuuksien selvittäminen

Mittarit: Vaihtoehtojen kartoitus ja kustannusarvio tehty

Toteutuminen: Toteutui. Lukiolaisten kotiosoitteita tarkasteltiin ja osoittautui, että nykyiset lukiolai-set asuvat hyvin peruskoululaisten koulukyytireittien varrella.

Talousluvut

620 TOISEN ASTEEN KOULUTUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	36 000	0	36 000	39 760	3 760	10,44%
TOIMINTAKULUT	-1 037 000	0	-1 037 000	-1 047 801	-10 801	-1,04%
TOIMINTAKATE	-1 001 000	0	-1 001 000	-1 008 042	-7 042	-0,7%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-19 400	0	-19 400	-17 231	2 169	11,18%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTAN- NUKSET	-1 020 400	0	-1 020 400	-1 025 273	-4 873	-0,48%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	387	387	0
TOIMINTAKULUT	-691 100	0	-691 100	-672 113	18 987	2,75%

12.4 Vapaa sivistystyö

Toimielin: Sivistyslautakunta

Tehtäväalue: 630 Vapaa sivistystyö

Kustannuspaikat tai vastualueet:

6311 Somero-opisto

6321 Musiikkiopisto

Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja (6311 – 6321)

Toiminta-ajatus

Somero-opistossa järjestetään mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen, oppimiseen, harrastamiseen ja oman hyvinvoinnin edistämiseen tarkoituksenmukaisissa, nykyaikaisissa oppimisympäristöissä. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1998/19980632>).

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Vuosi 2023 oli ensimmäinen vuosi, jolloin päästiin toimimaan normaalisti koronapandemian aiheuttamien rajoitusten jälkeen. Opetustuntien määrä ja opiskelijoiden määrä olivat suuriin piirtein vuoden 2022 tasolla. Opistossa toteutettiin yhteensä 214 kurssia ja 4768 opetustuntia. Opetuksesta 80 % järjestettiin Somerolla, 16 % Koskella ja 4 % verkossa.

Kehittämiskohde: Valtion rahoitusosuus pienenee vuonna 2024, minkä vuoksi sekä hintoja että kurssien keskimääräistä osallistujamäärää tulisi nostaa.

Ukrainalaisille maahanmuuttajille järjestettiin edelleen kielikoulutusta 2 kurssilla. Ukrainalaisia maahanmuuttajia on myös rohkaistu osallistumaan muille opiston kursseille, jotka toimivat paikallisen väestön kohtaamispaikkoina ja tarjoavat mahdollisuuksia kielen oppimiseen.

Harrastamisen Someron malli -koululaiskerhoja järjestettiin vuoden aikana 15 ja niille osallistui 147 lasta ja nuorta. Opetustunteja oli yhteensä 417. Someron kaupungin liikuntatoimen hallinnoima hanke rahoitetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön Harrastamisen Suomen malli -avustuksella.

Lasten ja nuorten kuvataiteen perusopetuksen päättötodistuksen sai 4 opiskelijaa ja aikuisten taiteen perusopetuksen päättötodistuksen sai 12 opiskelijaa. Taidekoulu oli esillä myös kirjastolla pidetyssä keväänäyttelyssä ja lasten oikeuksien päivän tapahtumassa Kiiruun koulukeskuksella marraskuussa 2023.

Yhteistyötä tehtiin paikallisten yhdistysten kanssa sekä vierailujen muodossa että yhdessä järjestetyissä luennoissa. Varsinais-Suomen kansalaisopistojen yhteistyötä aktivoitiin jälleen

pandemiavuosien jälkeen ja ensimmäinen tapaaminen oli Somerolla lokakuussa 2023. Tapaamisessa sovittiin sekä hankeyhteistyöstä että säännöllisistä tapaamisista noin kaksi kertaa vuodessa.

Kehittämiskohde: Kehittämishankkeet ovat ensiarvoisen tärkeitä opiston kehittymiselle. Tällä hetkellä erityisesti osaamisperusteisuus ja viestintä- ja markkinointi ovat kehittämisessä etusjalla.

Tuntiopettajille järjestettiin marraskuussa 2023 ensimmäinen yhteisöllisyystyöpaja, jossa ideointiin yhteistä tapahtumaa keväälle 2024. Osallistujat ideoivat tapoja, joilla tuntiopettajien yhteisöllisyyden tunnetta voidaan lisätä.

Kudontatila muutti marraskuussa 2023 Lummetielle uusiin tiloihin. Kudonnan opetus pääsi alkamaan pari kuukautta lukuvuoden alun jälkeen, koska tilojen muutostyöt veivät odotettua kauemmin aikaa.

Digitukea on annettu vuonna 2023 120 kertaa. Sen sijaan tietotekniikkakurssien vetovoimaisuus on edelleen vähentynyt ja niitä jouduttiin perumaan peräti 5. Kehityskulku on valtakunnallinen.

Viestintää ja markkinointia on pyritty selkeyttämään vuonna 2023, mutta työ on edelleen kesken. Asiakkaat eivät seuraa enää vain yhtä mediaa, minkä vuoksi potentiaalisten kurssilaisten tavoittaminen vaatii enemmän työtä ja taitoa käyttää useita eri kanavia.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Väestön ikääntyminen näkyy tilastoissa pikkuhiljaa kasvavana eläkeläisten osuudessa. Samoin alle 15 -vuotiaiden osuus on kasvussa. Tulevaisuuden suurin haaste on kyetä korottamaan hintoja siten, etteivät asiakkaat vähene hintojen vuoksi. Myös vähävaraisten osallistuminen pitäisi kyetä turvaamaan.

Opettajia on löytynyt edelleen kohtuullisesti, mutta tulevina vuosina eläköityvien opettajien tilalle saattaa olla hyvin vaikeaa löytää uusia tekijöitä. Pelkästään tuntiopettajana itsensä työllistäminen on haastavaa lukukausien lyhyiden ja kurssien toteutumisen epävarmuuden vuoksi.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Somero-opisto on pysynyt talousarvion asettamissa raameissa. Maksutuottoja on ollut noin 10 % arvioitua vähemmän. Inflaation vuoksi asiakkaat ovat olleet aiempaa vähemmän rahaa myös opiston kursseihin.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Vakituiset:			
-Rehtori / koulutuskoordinaattori	1	1	1
-Suunnittelijaopettaja	1	1	1
-Asiakaspalvelusihiteeri	0,5	1	0,5
Määräaikaiset:			
-Tuntiopettajat	n. 55	n. 55	n. 55
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
<p>Koulutuskoordinaattori siirtyi hoitamaan yhteisöllisyyskoordinaattorin tehtäviä vuonna 2023. Uusi kokoaikainen rehtori aloitti virassa huhtikuun 2023. Vuodeksi 2023 palkattiin määräaikainen musiikin kehittäjä-/tuntiopettaja. Vuonna 2024 oli tarkoitus perustaa ja täyttää toinen suunnittelijaopettajan tai päätoimisen musiikinopettajan vakanssi. Tämä ei kuitenkaan toteutunut joulukuussa 2023 tapahtuneiden säästötoimien vuoksi.</p>			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
- Opetustuntimäärä	5000	4768	4886
- Taiteen perusopetuksen tuntimäärä (sisältyy kokonaismäärään)	500	530	457
- Opiskelijamäärä (netto)	1400	1252	1278
- Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärä (netto)	90	109	100
Mittarit			
- Eläkeläisten osuus opiskelijoista (%)	32	33	29,2
- Työttömien osuus opiskelijoista (%)	6	3	6,7
- Alle 15-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	22	23	22,5

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Musiikin opetuksen kehittäminen

- Kuorotoiminnan periaatteiden määrittely
- Musiikin yksilöopetuksen kehittäminen osaamisperusteiseksi

Mittarit: Kuorotoiminnan periaatteiden määrittely tehty, pianonsoiton opetuksen sisällöt määritelty osaamisperusteisesti

Toteutuminen: Koko vuoden 2023 Somero-opistolla on ollut määräaikainen kelpoinen musiikinopettaja, jonka työpanos on näkynyt alueen selkeytymisessä ja paranemisessa. Opistossa on 4 kuoroa, jotka toimivat sekä opistossa että yhdistyksinä. Osaan kuoroista on pääsykoe, mikä on ristiriidassa vapaan sivistystyön periaatteen kanssa. Opisto on perustanut yhden uuden oman kuoron, joka on kaikille vapaa ja tällä hetkellä kuoroon on täynnä. Osaamisperusteisia kursseja musiikissa ei ole vielä tehty.

2. Yhteisöllisyyden edistäminen

Tuntiopettajien keskinäisen yhteisöllisyyden lisääminen osallistamalla heitä Someron kaupungin henkilökunnan yhteisöllisyshankkeeseen.

Mittarit: Vähintään kuusi hankkeeseen osallistunutta tuntiopettajaa

Toteutuminen: Tuntiopettajien yhteisöllisyystyöpaja pidettiin marraskuussa 2023 ja siihen osallistui 8 tuntiopettajaa.

3. Kotouttamistoiminnan kehittäminen

Vastaanottokeskuksen asiakkaiden tavoittaminen Somero-opiston palveluiden piiriin. Asiakkaille ja maahanmuuttajille suunnattujen kurssien kehittäminen osaamisperusteisesti.

Mittarit: Suomen kielen kurssien sisällöt määritelty osaamisperusteisesti

Toteutuminen: Somero-opisto on tavoittanut vastaanottokeskuksen asiakkaita kohtuullisen hyvin. Osaamisperusteisia kursseja ei ole tehty.

Talousluvut

630 VAPAA SIVISTYSTYÖ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	110 500	0	110 500	110 364	-136	-0,12%
TOIMINTAKULUT	-488 400	0	-488 400	-456 448	31 952	6,54%
TOIMINTAKATE	-377 900	0	-377 900	-346 084	31 816	8,42%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-377 900	0	-377 900	-346 084	31 816	8,42%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	542	542	0
TOIMINTAKULUT	-231 400	0	-231 400	-230 971	429	0,19%

12.5 Kirjastopalvelut

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 640 Kirjastopalvelut</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 6411 Kirjasto</p> <p>Tilivelvolliset: Kirjastonjohtaja (6411)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Yleisen kirjaston tehtävänä on:</p> <ol style="list-style-type: none">1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492, 6 §). <p>Kirjastopalvelut edistävät ihmisten hyvinvointia ja ennaltaehkäisevät syrjäytymistä, tukevat kaupungin HYTE-työtä sekä välillisesti vaikuttavat oppilaiden koulumenestykseen. Somerolla kirjasto toimii aktiivisesti osana Kiiruun kampusaluetta. Kiiruun koulun lisäksi kirjasto panostaa yhteistyöhön muiden koulujen, varhaiskasvatuksen sekä paikallisten yhdistysten kanssa. Somerolaisten lisäksi myös muiden lähikuntien asukkaat sekä Someron kesäasukkaat tuntevat Someron kirjaston laadukkaat palvelut.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Painopisteet: Laadukkaat kokoelmat ja palvelut; asiantunteva henkilöstö; henkilöstön digi-osaaminen; yhteistyöverkostot; lasten ja nuorten lukemisen edistäminen uuden koulujen ja kirjaston välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti.</p> <p>Kirjaston kävijämäärät nousivat edellisvuodesta 23 %. Someron kaupunginkirjastossa kävi 152 938 asiakasta vuonna 2023. Painopistealueiden tehtävät toteutuivat: kokoelmatyötä terävoitettiin, uutena otettiin käyttöön lainattavat esineet. Henkilökunta osallistui alan koulutuksiin ja yhteisenä Salon, Liedon, Taivassalon ja Sauvon kuntien kanssa alkoi lasten ja nuorten lukemista edistävä Luova lukutaito -hanke, joka jatkuu vielä vuonna 2024. Koulujen ja Someron kaupunginkirjaston välinen yhteistyösopimus valmistui ja se esiteltiin ja otettiin käyttöön.</p> <p>Kehittämistarpeet: Uuden omatoimikirjaston tunnetuksi tekeminen ja sen markkinoiminen asiakkaille nimenomaan lisäpalveluna (muuta palveluja ei karsita).</p>

Kehittämistarpeet toteutuivat: asiakkaat ottivat omatoimikirjaston tyytyväisinä vastaan ja omatoimikirjaston käyttö lisääntyi vuoden edetessä. Jokainen uusi omatoimiasiakas perehdytettiin omatoimikirjaston käyttöön. Palvelua myös markkinoitiin kirjaston verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, lehdissä sekä suullisesti asiakkaille.

Palveluiden joustavuus: nykyisten palveluaukioloaikojen lisäksi tulevat omatoimiajat, mikä lisää henkilökunnan työmäärää. Palvelutarpeet täyttävä ja muunneltava kirjastotila. Kirjastoon perustettava lainattava esinekokoelma (mm. urheiluvälineet) kaupungin HYTE-strategiaa tukemaan.

Palveluiden joustavuus lisääntyi omatoimiaikojen myötä ja aukioloajat liki tuplaantuivat, kun palveluaukioloaikojen lisäksi tulivat käyttöön omatoimiajat. Kirjaston yläkertaa ja parvigalleriaa käytettiin muunnellen erilaisiin tapahtumiin ja lukemista edistäviin käyttäjäkoulutuksiin. Tuolien siirtely ja varastointi vaatii työtä ja aikaa ja tähän voisi miettiä tulevaisuudessa työtä helpottavia ratkaisuja. Lainattava esinekokoelma perustettiin asiakkaiden toiveiden pohjalta.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteina koettiin valtion- ja kuntatalouden muutokset (rahoitus ja tehtävät); toiminta-ympäristön digitalisoituminen; työn, opiskelun ja vapaa-ajan käyttömuotojen muutosten ja informaatioteknologian kehityksen vaikutukset kirjaston käyttöön; uusien asiakkaiden (erityisesti lasten ja nuorten) sitouttaminen kirjaston käyttäjiksi, koronapandemian vaikutusten korjaaminen ja toiminnan palauttaminen epidemiaa edeltävälle tasolle.

Uuden omatoimikirjaston ottaminen muden kirjastopalveluiden lisäksi ja omatoimimahdollisuuden markkinoiminen asiakkaille.

Haasteiden kanssa tultiin toimeen vuonna 2023: uutta aineistoa tilattiin 10 % vähemmän kuin edellisenä vuonna, jottei määrärahoja olisi ylitetty. Hankinnoissa osattiin kuitenkin vastata asiakkaiden tarpeisiin, sillä lainausluvut nousivat reilut 3 %. Uutena aineistomuotona hankittiin asiakkaiden toivomia esineitä kuntoiluun, liikuntaan ja harrastamiseen. Tapahtumia ja lukutaitoa edistäviä käyttäjäkoulutuksia järjestettiin paljon, niihin osallistui 2 500 somerolaista eli neljä kertaa enemmän/asukas kuin keskivertosuomalaiskunnissa. Lisäksi omatoimiasiakkaita perehdytettiin ja omatoimi oli käytössä ensimmäisen kokonaisen vuoden. Kaiken tämän ansiosta kävijämäärä nousi edellisestä vuodesta 23 %. Someron kaupunginkirjastossa kävi 153 000 asiakasta vuonna 2023.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Samoilla määrärahoilla ja henkilöstöresursseilla tehtiin vuonna 2023 edellisvuotta parempi tulos niin lainaus- ja kävijälukujen kuin verkkokäyntienkin suhteen. Kirjastoaineisto-hankinnoissa säästettiin edellisiin vuosiin verrattuna. Taloudellisuus parani. (1,87 > 1,6).

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Resurssit / vakanssit			
- Kirjastonjohtaja	1	1	1
- Kirjastonhoitaja	2	2	2
- Kirjastovirkailija	4	4	4
- Kirjastoautokuljettajavirkailija	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Avattava omatoimikirjasto kasvatti henkilökunnan työtä, sillä palveluajat pysyivät entisinä ja sen lisäksi kirjasto oli auki omatoimikäyttäjille aamulla aikaisin, myöhään illalla ja sunnuntaisin. Näin muun muassa järjestelytyö, lainattavan aineiston määrä sekä jokaisen uuden omatoimi-asiakkaan perehdyttäminen lisäsivät työtä. Henkilöstöresurssit sen sijaan pysyivät samoina.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
- Lainaukset (1000 kpl)	135	124	120
- Fyysiset käynnit (1000 kpl)	130	153	124
- Verkkokäynnit (1000 kpl)	40	50	47
- Käyttäjäkoulutukset, näyttelyt, tapahtumat (yht.kpl)	200	235	240
Mittarit			
- Hankinnat / (asukasluku/1000)	500	476	515
- Lainaus / asukas	16	15	14
- Käynnit / asukas	14	18,5	14,5
-Taloudellisuus (henkilöstökulut+aineistokulut) / (käynnit+lainaus)	1,8	1,6	1,87

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Palveluiden joustavuuden kehittäminen

Uusi omatoimikirjasto otetaan laajamittaiseen käyttöön (ma-su 7 - 21 mahdollisuuksien mukaan). Omatoimimahdollisuuden markkinoiminen ja automatiikan opettaminen asiakkaille. Rinnalla säilytetään myös entiset palvelut ja omatoimimahdollisuus on uusi lisäpalvelu.

Mittari: Käyttöön otettu automatiikka; asiakaspalaute sekä käyttäjä- ja lainamäärien kasvu.

Toteutuminen: Toteutui

Omatoimikirjasto toimi hienosti koko vuoden: automatiikassa ei ollut ongelmia eikä häiriö- tai väärinkäytöksiä ilmennyt. Kirjaston omatoimikäyttö vaatii Somerolla sopimuksen allekirjoittamisen ja samalla asiakas perehdytetään omatoimen käyttöön ja automaatteihin. Näin asiakas sitoutuu sääntöihin ja tämä on ehkäissyt monissa kunnissa esiintynyttä ilkeävaltaa omatoimiaikana. Jokaisen asiakkaan yksilöllinen perehdyttäminen vaatii henkilökunnalta aikaa. Uusia omatoimiasiakkaita perehdytettiin 600 kappaletta. Omatoimiaukiolotunteja oli 2 265 vuonna 2023 ja omatoimiaikoina oli 3 669 kävijää.

Omatoimiajat on otettu tyytyväisinä vastaan: Somerolla on nyt myös sunnuntaisin ja iltaisin paikka, jonne voi vapaasti mennä viettämään aikaa, opiskelemaan, lukemaan lehtiä, käyttämään tietokoneita, tulostamaan ja lainaamaan aineistoa.

2. Koulujen ja kirjaston välinen yhteistyösopimus

Someron kaupunginkirjasto solmii Someron koulujen kanssa yhteistyösopimuksen, joka takaa tietyille luokka-asteille sovitun kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetuksen sekä kirjavinkkauksen. Näin oppilaille toteutuvat yhtäläiset koulusta ja opettajasta riippumattomat mahdollisuudet tiedonhaun oppimiseen ja kirjallisuuteen perehtymiseen.

Mittari: Monipuolisen lukutaidon kehittyminen somerolaisille lapsille ja nuorille sekä opiskeluissa menestyminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Tiedonhakutaitojen lisääntyminen ja eri ilmiöiden laajempi ja totuudenmukaisempi ymmärtäminen.

Toteutuminen: Toteutui

Kirjastonjohtaja esitteli vesopäivässä 8.8.2023 Kiiruun koulukeskuksessa yhteistyösopimuksen. Tämän jälkeen yhteistyösopimuksen allekirjoittivat kaikkien Someron koulujen rehtorit/vastuupettajat.

Oppilaille järjestettiin yhteistyösopimuksen sisältäviä käyttäjäkoulutuksia 64 kappaletta. Näihin monipuolisesti lukutaitoa edistäviin kirjaston järjestämiin koulutuksiin osallistui yhteensä 1 129 somerolaista alle 18 vuotiasta lasta ja nuorta. Samalla oppilaiden tiedonhakutaidot lisääntyivät.

3. Kirjaston hyvinvointivaikutusten näkyväksi tekeminen

Kirjasto tukee Someron kaupungin HYTE-työtä mahdollistamalla aktiivisen kansalaisuuden. Someron kaupunginkirjasto edesauttaa yksilön perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Kirjasto tarjoaa eri-ikäisille somerolaisille tietoa ja ymmärrystä muuttuvan maailman hahmottamiseen. Välillisesti vaikutukset näkyvät koulumenestyksenä ja jatko-opintoihin sijoittumisena.

Uutena palvelumuotona otetaan käyttöön esineiden (mm. urheiluvälineiden) lainaus. Tämä edesauttaa uusien liikuntalajien kokeilemistä ja ylläpitää somerolaisten aktiivisuutta.

Mittari: Lainalukujen ja kävijämäärien lisääntyminen. Välillisesti vaikutukset näkyvät somerolaisten koulumenestyksenä ja jatko-opintoihin sijoittumisena sekä syrjäytymisen vähenemisenä ja elämänhallinnan lisääntymisenä.

Toteutuminen: Toteutui

Kirjasto hankki lainattavia esineitä ja sijoitti ne ryhmätyöhuoneeseen. Lainattavat esineet hankittiin yleisölle järjestetyn kyselyn perusteella huomioiden esineiden soveltuvuus lainaukseen ja niiden helppo huollettavuus. Monet liikuntavälineet olivat lainattuja: kahvakuulat, hulavanteet, rantalentopallot, frisbeegolfsetit, lumikengät ja erilaiset mailat. Kaikkein varatuimpia olivat sup-laudat, joita asiakkaat pääsivät näin ilmaiseksi lainaamaan, ilman, että kallista lautaa olisi tarvinnut ostaa omaksi. Lainattavat esineet herättivät laajaa kiinnostusta, aktivoivat kokeilemaan uusia liikuntamuotoja ja ne toivat kirjastolle uusia asiakkaita.

Kirjaston kävijämäärät nousivat edellisvuodesta 23 %, lainaluvut reilut 3 %. Tapahtumissa ja lukemista ja tiedonhakua edistävässä käyttäjäkoulutuksissa kävi neljä kertaa enemmän väkeä kuin verrokkikuntien kirjastoissa. Kirjaston ilmaiset tapahtumat ovat erittäin suosittuja ja ne ehkäisevät syrjäytymistä.

4. Laadukas kirjastotoiminta

Someron kirjaston keskeiset tunnusluvut ovat olleet pitkään valtakunnallista keskitasoa paremmat. Someron kirjasto tarjoaa laadukasta palvelua ja on ollut kuntalaisten ahkerasti käyttämä palvelu. Koronapandemia on kuitenkin vaikuttanut kevästä 2020 lähtien kirjaston toimintaan mm. tapahtumakieltojen ja rajoitettujen palveluiden muodossa. Tavoitteena on kirjastonkäytön palauttaminen vähintään koronapandemiaa edeltävälle tasolle sekä uuden palvelumuodon eli omatoimikäytön menestyksekkäs markkinointi asiakkaille.

Mittari: Kirjastonkäytön kehitys ja valtakunnalliset vertailuluvut.

Toteutuminen: Toteutui

Kirjaston kävijämäärät nousivat edellisvuodesta 23 %. Someron kaupunginkirjastossa kävi 152 938 asiakasta vuonna 2023.

Someron kirjasto järjesti vuonna 2023 käyttäjäkoulutuksia, tapahtumia ja näyttelyitä yhteensä 235 kappaletta. Näihin osallistui 2 520 henkeä, mikä on 400 % enemmän kuin Suomen kirjastoissa keskimäärin/väkiluku.

Lainaukset nousivat edellisestä vuodesta reilut 3 % ollen 123 639 kappaletta. Omatoimikirjaston markkinointi asiakkaille onnistui ja uusia omatoimikirjastosopimuksia perehdytyksineen tehtiin reilut 600 kappaletta. Omatoimikävijöitä oli 3 669 henkeä ja omatoimiaukiolotunteja 2265. Aukiolotunteja, jolloin henkilökunta oli palvelemassa asiakkaita, oli edelleen yhtä paljon kuin ennen eli 2 570 tuntia. Näin yhteenlasketut aukiolotunnit kasvoivat 88 % ollen 4 835 tuntia.

Kirjastoauton lainausluvut nousivat edellisestä vuodesta ollen 14 786. Kirjastoauto seisoi henkilöstöystistä vuonna 2023 yhteensä 4 kuukautta. Samalla kirjastoauton huolto-, vakuutus- ja polttoainekustannukset nousivat rajusti. Kun jatkossa kyläkoulut mahdollisesti lakkautetaan ja oppilaat keskitetään keskustaan, tulee pohtia myös kirjastoauton korvaamista kevyemmällä ja kustannustehokkaammalla toiminnalla niin, että kaupungin jo olemassa olevalla henkilö- tai pakettiautolla käydään päiväkotij- ja senioriasiakkaiden luona. Keskustan koululaiset siirtyvät käyttämään Someron kaupunginkirjastoa.

Talousluvut

640 KIRJASTOPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	2 600	0	2 600	7 667	5 067	194,89%
TOIMINTAKULUT	-509 650	0	-509 650	-491 575	18 075	3,55%
TOIMINTAKATE	-507 050	0	-507 050	-483 907	23 143	4,56%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-507 050	0	-507 050	-483 907	23 143	4,56%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	426	426	0
TOIMINTAKULUT	-330 600	0	-330 600	-346 651	-16 051	-4,85%

12.6 Vapaa-aikapalvelut

Talousluvut

650 VAPAA-AIKAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	468 000	0	468 000	470 556	2 556	0,55%
TOIMINTAKULUT	-1 071 400	0	-1 071 400	-1 123 369	-51 969	-4,85%
TOIMINTAKATE	-603 400	0	-603 400	-652 813	-49 413	-8,19%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-2	-2	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 400	0	-13 400	-12 600	800	5,97%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-616 800	0	-616 800	-665 415	-48 615	-7,88%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	2 323	2 323	0
TOIMINTAKULUT	-1 781 800	0	-1 781 800	-1 810 568	-28 768	-1,61%

Sivistyslautakunnan vapaa-aikapalvelujen tehtäväalueen määrärahoja ja tuloarvioita seurataan neljällä eri vastuualueetasolla. Vastuualueet ovat seuraavat:

- 6500 Vapaa-aikatoimen hallinto
- 6600 Liikuntapalvelut
- 6700 Nuorisotoimi
- 6800 Kulttuuritoimi

12.6.1 Vapaa-aikatoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualue: 6600 Liikuntapalvelut

Kustannuspaikat tai vastualueet:

6511 Vapaa-aikatoimen hallinto

Tilivelvolliset: Vapaa-aikapäällikkö (6511)

Talousluvut

6500 VAPAA-AIKATOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-9 700	0	-9 700	-12 139	-2 439	-25,1%
TOIMINTAKATE	-9 700	0	-9 700	-12 139	-2 439	-25,1%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-9 700	0	-9 700	-12 139	-2 439	-25,1%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0%

12.6.2 Liikuntapalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualue: 6600 Liikuntapalvelut

Kustannuspaikat tai vastuualueet:

6612 Asiakaspalvelu ja kahvio

6613 Uimahalli

6614 Muut liikuntapalvelut

Tilivelvolliset: Vapaa-aikapääällikkö (6612 – 6614)

Toiminta-ajatus

Liikuntapalvelut vastaavat kunnan liikuntatoiminnasta luomalla somerolaisille liikuntaedellytyksiä, tukemalla seura- ja kansalaistoimintaa, kehittämällä terveyttä edistävää liikuntaa, järjestämällä vähän liikkuville ja erityisryhmille liikuntaryhmiä sekä ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Liikunnanohjaajien työnkuvien uudistaminen lisääntyneen elintapa- ja liikuntaneuvonnan, koulutuskokonaisuuksien (vertaisohjaajat, ulkoiluystävät, Someron harrastamisen mallin uudet ohjaajat jne.) ja muihin hyvinvointiin liittyvien tehtävien myötä. Työikäisten liikkumattomien tavoittaminen ja aktivoiminen liikkumaan.

Toiminnan painopisteet toteutuivat henkilöstövajeesta huolimatta hyvin. Liikuntapalveluiden henkilöstön työnkuvat käytiin läpi kattavasti ja liikunnanohjaajien työnkuvat uudistuivat. Yhden liikunnanohjaajan työnkuvaan lisättiin 20 % hyte-koordinaatiotyötä. Hänen työnkuvaansa lisättiin myös vapaa-aikapääällikön lyhyet sijaistusjaksot sekä liikunnanohjaajien tiiminvetäjäyys. Tämän myötä liikunnanohjaajan vanhoja työnkuvia piti keventää, joka tehtiin siirtämällä ohjaustyötä ja liikuntaneuvontaa liikunnanohjaaja-uimavalvojan työnkuvaan. Liikunnanohjaaja-uimavalvojan työnkuvasta poistettiin 20 % uimavalvontaa.

Liikunnanohjaajat pitivät vuoden 2023 aikana vertaisohjaajakoulutuksen sekä ulkoiluystäväkoulutuksen. Someron harrastamisen mallissa otettiin käyttöön Hellewi-ilmoittautumis- ja tilastointijärjestelmä, jonka käyttöönotto on vaatinut kouluttautumista aiheeseen.

Uimahallityöntekijän työnkuvaa on tarkasteltu sen moninaisuuden ja tehtävien vaativuuden lisääntyessä. Uimahallityöntekijä on tehnyt liikuntapalveluiden markkinointimateriaaleja ja huolehtinut some-päivityksistä. Tämän lisäksi hän on avustanut erinäisissä toimisto/tilastointitehtävissä, kuten harrastamisen mallin kyselyn raportoinnissa, uimahallin ja kuntosalin kävijämäärä vertailuissa tuotteittain sekä salivuorojen käyttöastetilastoinnissa.

Työikäisten liikkumiseen panostettiin syyskaudella pop up -ryhmien myötä, tarjoten maksuttomia liikuntakokeilumahdollisuuksia.

Liikuntaneuvontapalvelun tietoisuus on kasvanut somerolaisten keskuudessa. Lähes puolet vuoden 2023 asiakkaista otti itse yhteyttä liikuntaneuvojaan. Liikuntaneuvontapalvelua ei voitu markkinoida vuoden 2023 aikana enempää, sillä henkilöstöresurssi riitti juuri ja juuri pyörittämään asiakasvirtaa oikea-aikaisesti. Liikuntaneuvontapalvelu keräsi yhteensä 56 yksilöasiakasta, joista 21 oli työikäisiä. Vain 16 % liikuntaneuvonnan asiakkaista oli miehiä.

Kokeiluna aloitettua eläkeläisliikuntakorttia myytiin vuonna 2023 yhteensä 610 kappaletta.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Sote-muutoksen myötä lisääntyvät työtehtävät sairauksia ennaltaehkäisevän ja yleisen hyvinvoinnin osalta (elintapaneuvonta, liikuntaneuvonta). Sote-muutos lisäsi yhden liikunnanohjaajan työnkuvaan 20 % hyte-koordinaatiotyötä. Kyseinen liikunnanohjaaja kuuluu kaupungin hyte ydintiimiin sekä kaupungin ulkopuolisiin hyte-verkostoihin.

Ukrainan pakolaisten kotouttaminen liikunnan avulla on tapahtunut harrastamisen mallin kerhojen kautta ja auttamalla ukrainalaisia löytämään seuraharrastusten pariin.

Yleisten kustannuksien nousu liikuntapaikkojen käytettävyyden suhteen arvioitiin epävarmuustekijäksi suunnitelma vaiheessa. Vuosi 2023 alkoi energiasäästösuunnitelmia laskemalla ja energiasäästötoimenpiteitä kirjaamalla erityisesti uimahallin, mutta myös muiden liikuntatilojen suhteen.

Merkittävänä haasteena esiintyi repaleinen henkilöstötilanne. Vuosi aloitettiin yhdellä liikunnanohjaajalla. Kaksi uutta liikunnanohjaajaa aloittivat helmi-maaliskuussa. Uusien henkilöiden perehdytys otti aikaa, eikä missään vaiheessa vuotta päästy tilanteeseen, jossa toiminnot olisivat pyörineet vaivatta. Molemmat uudet liikunnanohjaajat irtisanoutuivat vielä saman vuoden aikana. Tämä on kuormittanut hyvin paljon liikuntapalveluiden muuta henkilöstöä. Suunnitellun ryhmäliikuntakalenterin toteutumiseksi on jouduttu hyödyntämään paikallisten yksityisten liikuntapalveluiden tarjoajien apuun.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Liikunnanohjaajien palkkakustannukset eivät kuluneet vuoden 2023 aikana suunnitellusti, koska vuosi aloitettiin ja päätettiin ilman kokonaista henkilöresurssia. Liikunnanohjaajaresursin puutteen vuoksi hyödynnettiin paikallisia yksityisiä toimijoita, joiden laskutus puolestaan ylitti suunnitellut palveluiden ostot. Kokonaisuudessaan palkkakustannukset kuluivat lähelle suunniteltua, koska vuoden aikana henkilöstön palkat nousivat KVTES:n palkankorotusten vuoksi.

Elintarvikekustannusten nousun vuoksi elintarvikekustannukset ovat lisääntyneet suunniteltua enemmän.

Kalustokustannukset ylittyivät, koska 2022 vuoden puolella tilattujen kalusteiden kustannukset siirtyivät 2023 puolelle. Kalusteisiin haettiin lisämäärärahaa ja se myönnettiin.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Vakituiset:			
- liikunnanohjaajat	2	2	2
- uimaopettaja	1	1	1
- uimavalvojat	2,5	2,3	2,5
- asiakaspalveluvastaava			
- asiakaspalvelutyöntekijä	1	1	1
- uimavalvoja/ asiakaspalvelutyöntekijä (0,6 vakituinen 0,4 lisätyönä)	1 0,6	1 1	1 0,6
Määräaikaiset:			
- hanketyöntekijä (liikuntaneuvonta/harrastamisen Suomen malli)	1	1	1
- tuntityöntekijä uimavalvoja	0,2	0,4	0,2
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Palvelurakenteeseen luotiin liikuntapalveluiden tiimivastaava. Tiimivastaavan tehtävänä on toimia liikuntatoiminnan (ohjaus, hankkeet) päivittäisten toimintaan liittyvien asioiden ratkaisijana ja yhteyshenkilönä vapaa-aikapäällikköön.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
- Viikoittaiset ohjatut liikuntaryhmät	-	30	30
- Muut liikuntapahtumat ja leirit	-	12	10
- Uimahallin aukiolopäivät	-	317	318
Mittarit			
Asiakasmäärät:			
-Uimahalli	75 000	70191	56 939
-Kuntosali	20 000	18977	11 787
-Muu ohjattu liikunta	5 000	7642	6 138
-Elintapa- ja liikuntaneuvonta	-	65	90

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Liikunnanohjaajien tiimin organisaatorakenteen uudistaminen

Liikunnanohjaajien tehtävät ovat muutoksessa. Lisääntyvä liikunta- ja elintapaneuvonta, koulutuskokonaisuudet ja muut hyvinvointiin liittyvät tehtävät vievät pääosan ohjaajien työajasta. Perusliikunnanohjausta (ohjatut liikuntaryhmät) pyritään jatkossakin toteuttamaan yhdessä seurojen ja yksityisten liikuntayritysten kanssa. Liikuntapalvelut keskittyvät vähän liikkuviin ja vesiliikuntaan, jota muut tahot eivät tarjoa. Liikunnanohjaajien aikataulutusten, yhteistyön sidosryhmien kanssa ja

muun ohjaus-, neuvonta ja koulutustyöhön jouhevan sujuvuuden turvaamiseksi perustetaan liikunnan tiiminvetäjän tehtävä, joka liitetään yhden liikunnanohjaajan työnkuvaan.

Mittarit: valmiit tehtäväkuvat

Toteutuminen: Toteutunut.

Liikunnanohjaajien ovat työnkuvat muuttuneet hieman. Yhdelle liikunnanohjaajista lisätty 20% hytekoordinaatiokokonaisuus. Saman ohjaajan tehtäväkuvaan lisätty myös vapaa-aikapäällikön sijaitaminen ja liikunnanohjaajien tiiminvetäjäys. Porrastetusti tämä vaikuttaa liikunnanohjaaja-uimavalvojan tehtäväkuvaan siirtäen hänen tehtävästään 20% uimavalvonnasta liikunnanohjaukseen. Tämä 20% näkyy ryhmäliikuntakalenterin ulkopuolella kesäleirien suunnitteluna ja ohjauksena. Liikunnanohjaajien tehtäväkuvien uudistamisen yhteydessä on tarkistettu jokaisen liikuntapalveluissa työskentelevän henkilön tehtäväkuvat ja käyty niitä läpi yhteisesti koko tiimin voimin.

2. Ukrainalaisten kotouttaminen liikunnan avulla

Liikuntaryhmiin ja muihin Someron mallin harrastusryhmiin palkataan apuohjaajia, jotta harrastaminen olisi turvallista mm. ilman yhteistä kieltä.

Mittarit: liikuntaryhmien määrä mihin kohderyhmä osallistuu

Toteutuminen: Toteutunut.

Toteutunut Someron harrastamisen mallin ryhmissä kevätkaudella apuohjaajien kautta. Syyskuudella apuohjaajille ei nähty enää samanlaista tarvetta, koska ukrainalaiset pärjäsivät hyvin ryhmän mukana. Ukrainalaisia on myös autettu löytämään seuraharrastusten pariin tarvittaessa. Harrastamisen mallissa oli neljä (4) liikuntakerhoa.

3. Työikäisten liikkumattomien aktivointi

Tehdään työikäisille suunnattuja erilaisia kampanjoita ja elintaparyhmiä. Mainostetaan liikuntaneuvontaa aktiivisesti esim. työpaikoilla.

Mittarit: Työikäisten osallistujien määrä liikunta- ja elintapaneuvonta.

Toteutuminen: Toteutunut osittain.

Työikäisille suunnattuun ryhmämuotoiseen elintapaohjaukseen ei saatu keväällä riittävästi osallistujia. Syksyllä ryhmämuotoista elintapaohjausta kokeiltiin Terveysjalkapallo-nimisen ryhmän voimin. Ajankohdallisesti ryhmä ajoittui elokuun alkuun, joka ei toiminut. Ryhmään ei saatu riittävästi osallistujia, jotta se olisi toteutunut.

Syyskauden aikana tarjottiin pop up -liikuntakokeiluja, jotka olivat maksuttomia. Maksuttomien kokeilujen kautta pyrittiin madaltamaan eri liikuntalajeihin ryhtymistä.

Someron uimahalli Loiske oli mukana SUH:in Ui elämäsi kuntoon -kampanjassa lokakuun ajan. Kampanja aktivoi erityisesti työ ja eläkeikäisiä liikkumaan uimahallissa vesijuosten, vesijumpaten ja uiden. Someron uimahalli Loiske voitti valtakunnallisen kampanjan.

Työikäisiä liikuntaneuvonta asiakkaita oli 21, joista miehiä 4 ja naisia 17.

Talousluvut

6600 LIIKUNTAPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	350 000	0	350 000	369 982	19 982	5,7%
TOIMINTAKULUT	-633 400	0	-633 400	-748 211	-114 811	-18,1%
TOIMINTAKATE	-283 400	0	-283 400	-378 228	-94 828	-33,5%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-2	-2	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-800	0	-800	0	800	100,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-284 200	0	-284 200	-378 231	-94 031	-33,1%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	1 846		
TOIMINTAKULUT	-1 512 000	0	-1 512 000	-1 529 892	-17 892	-1,2%

12.6.3 Nuorisopalvelut

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualue: 6700 Nuorisopalvelut

Kustannuspaikat:

6711 Nuorisopalvelut

6712 Nuorisovaltuusto

6713 Etsivä nuorisotyö

6714 Nuorten starttipaja

Tilivelvolliset: vapaa-aikapäällikkö (6711 – 6714)

Toiminta-ajatus

Nuorisopalvelut tarjoavat Someron nuorille (alle 29-vuotiaille) laadukkaita ja monipuolisia vapaa-ajan palveluita ja tiloja, sekä tukee nuorten kansalaistoimintaa (Nuorisolaki § 8). Syksystä 2021 Nuorisopalvelut on järjestänyt Someron harrastamisen mallin kerhoja ylä- ja alakouluikäisille (syksyllä 2022 3 kerhoa). Palvelut suunnitellaan pääosin yhdessä nuorten kanssa ja nuoria kuunnellen. Palveluita tuotetaan yhteistyössä muiden nuorille palveluita tuottavien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Nuorisovaltuusto ajaa paikallisten nuorten etuja ja tuo esiin nuorten näkemyksiä kaupungin päätöksenteossa.

Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävänä on tavoittaa 15-29 -vuotiaat Somerolaiset nuoret, jotka ovat ilman töitä tai opiskelupaikkaa, tai mahdollisesti muuten elämässään hankalassa vaiheessa. Tavoittamisen jälkeen nuoriin otetaan kontakti ja nuoren kanssa aloitetaan työskentely. Työskentelyn tavoitteen määrittelee nuori itse, tavallisimmin tavoitteet voidaan jakaa kolmeen osaan: nuoren sosiaaliseen vahvistumiseen, osallisuuden vahvistumiseen ja nuoren siirtymien sujuvoittamiseen.

Sosiaaliseen vahvistumiseen kuuluu nuoren sosiaalisten taitojen vahvistaminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja arjenhallinnan parantuminen.

Osallisuuden vahvistumiseen sisältyy nuoren lähiyhteisöjen vahvistuminen, osallisuuden lisääminen nuoren omassa elämässään ja nuoren osallisuuden lisääminen vaikuttamisen prosesseihin.

Nuoren siirtymien sujuvoittamisella tarkoitetaan esimerkiksi asunnon saamista nuorelle, nuoren pääsyä tarpeellisiin palveluihin, nuoren siirtymistä koulutukseen tai nuoren siirtymistä avoimille työmarkkinoille.

Nuorten starttipaja on tarkoitettu alle 29-vuotiaille somerolaisille, jotka ovat koulutusta tai työtä vailla. Starttipajassa jokaiselle nuorelle luodaan henkilökohtaiset tavoitteet ja polku niiden

saavuttamiseksi. Tavoitteita voivat olla esimerkiksi oman elämän- ja arjenhallinnan paraneminen, sosiaalinen vahvistuminen, koulutus- ja työmahdollisuuksien tunnistaminen sekä yhteiskunnan osana toimimisessa tarvittavien taitojen oppiminen. Sosiaalisen vahvistumisen mittarina käytetään SoVari-mittarilla kerättyä tietoa. Pajan toiminta koostuu pienryhmätoiminnasta, jossa työskennellään yhdessä ryhmänä tai yksilövalmennuksessa tarpeiden mukaan.

Starttipaja avaa tuettuja polkuja eteenpäin kohti opiskelua ja työelämää. Pajan tarjoamien palveluiden laadusta kerätään asiakkailta palautetta pajajaksojen lopussa. Asiakkaiden sosiaalisesta vahvistumisesta kerätään tietoa Sovari-mittarilla. Lisäksi pajan tarjoamien palveluiden vaikuttavuudesta kerätään tilastotietoa PAR-järjestelmän kautta. PAR järjestelmässä mm. täytetään työmaapäiväkirjaa, seurataan nuoren edistymistä sekä yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa kirjataan jatkosuunnitelmia.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Painopistealueina olivat avoimen nuorisotilatyön monipuolistaminen, mm. bänditilan käyttökoulu yhteistyön vahvistaminen ja erityisnuorisotyöntekijän rooli kouluissa sekä nuorisovaltuuston aktivoiminen ja kouluttaminen. Myös lautakuntien kouluttaminen nuorten kuulemisesta. Samoin nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeusasian edistäminen kaupunginvaltuuston kokouksiin.

Painopistealueena oli myös nuorten mielenterveyden edistäminen (ennaltaehkäisevä työ) sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten palvelut, palveluista tiedottaminen sekä toimivien yhteistyöverkostojen luominen ja ylläpitäminen.

Painopistealueiden toteutuminen on kärsinyt erittäin paljon nuorisotilojen muuton sekä henkilöstövajeen vuoksi. Syyslukukaudella kesti useamman kuukauden ennen kuin saatiin nuorisopalveluille pysyvä tila Lummetielle. Erityisen ongelmallinen tilanne oli starttipajatoiminnalle, jossa asiakasnuoret tarvitsevat pysyvyyttä, vakautta toiminnoissa. Henkilöstövajeen osalta erityisnuorisotyöntekijän työstä suuriosa on mennyt ns. perusnuorisotyöhön ja käytännön asioiden selvittämiseen ja hoitamiseen.

Somerolle haettiin ja saatiin OKM:n koulunuorisotyöhanke, jonka avulla saatiin palkattua koulunuorisotyöntekijä ja päästiin kehittämään toimintaa kouluissa. Hanke käynnistyi varsinaisesti elokuussa 2023.

Nuorisovaltuuston nuoret ovat osallistuneet kokouksiin vaihtelevasti. Osa nuorisovaltuuston nuorista on hyvin aktiivisia. Vuonna 2023 selvitettiin nuorisovaltuuston kummivaltuutettukokouksien mahdollisuutta ja marraskuussa kuntapäättäjäille järjestettiin yhteinen tilaisuus asiasta. Tämän jälkeen saatiin nimettyä kummivaltuutettut tulevan vuoden toimintaan ja nuorisovaltuuston kokouksiin.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

- Nuorisotilat: paikka, viihtyvyys ja tavoitettavuus.
SoLussa sijainneet nuorisotilat myytiin kesäkuussa 2023. Nuorisopalvelut olivat ilman omaa tilaa marraskuun loppuun saakka. Tämä vaikutti merkittävästi nuorisopalveluiden henkilöstön jaksamiseen sekä nuorisopalveluiden toimintojen tarjontaan. Nuorisotilan muuton aikana tavaroita katosi sekä tuhoutui säilytyksessä hiiren/rottien vuoksi.

- Hyvinvointialueen muutokset ovat vaikuttaneet eniten starttipajan ja etsivän toimintaan. Asiakkaiden tarvitsemat palvelut ovat siirtyneet osittain toiselle paikkakunnalle ja niissä yhteisesti asiointi vie enemmän aikaa.
- Ukrainalaisten nuorten kotouttaminen nuorisopalveluissa. Ukrainalaisille on pyritty kääntämään materiaaleja, jotta palveluihin lähestyminen helpottuisi. Osa ukrainalaisista on löytänyt nuorisotilan käyttäjiksi.
- Asiakkaiden tavoitettavuus etsivässä nuorisotyössä. Etsivä nuorisotyöntekijä vaihtui vuoden aikana ja osan vuotta palvelua oli tarjolla osa-aikaisesti. Vaihdos on voinut vaikuttaa yksittäisten asiakkaiden kohdalla vaihtelevasti. Etsivä nuorisotyöntekijä on lisännyt loppuvuodesta näkyvyyttä facebook ja instagram -tilin kautta ja hän on ollut mukana eri tapahtumissa, kuten varusmiesten kutsunnoissa ja elävä kirjastotapahtumassa.
- Starttipajan asiakkaiden vaikeat tilanteet. Asiakkaat ovat moniongelmaisia. Entistä useammalla on päihde- ja mielenterveyshaasteita. On ollut ehdottoman tärkeää, että starttipajalla on ollut kaksi ohjaaja ja tiivis yhteistyö etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Starttipajan ohjaajat joutuivat koko syksyn etsimään korvaavia tiloja ja suunnittelemaan viikko viikolta erityisohjelmaa, koska uudet nuorisotilat eivät valmistuneet ajallaan.
- Koronan tuomat vaikutukset nuorten hyvinvointiin.
- Lapsiperheiden vaikeutunut taloudellinen tilanne.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Nuorisotilojen muutto ja muutossa tuhoutuneiden välineiden hankinta toi lisäkustannuksia suunniteltuun budjettiin. Starttipaja joutui etsimään vaihtoehtoisia tiloja ja suunnittelemaan paljon retkiä syyskaudella toiminnan toteutumiseksi, joka vei suunniteltua enemmän matkakustannuksia. Elintarvikkeiden hintojen nousu näkyy tilinpäätöksessä elintarvikekustannusten ylitymänä.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Vakituiset:			
- Nuoriso-ohjaajat	1,5	0,6	1,5
- Erityisnuorisotyöntekijä	1	1	1
- Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1
- Starttipajaohjaaja	1	1	1
Määräaikainen:			
- Starttipajaohjaaja	1	1	1
- Koulunuorisotyöntekijä		1	

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Vuosi 2023 alkoi henkilöstövajeella. Nuorisopalveluilla oli pitkään vain 0,5 nuoriso-ohjaaja, jonka prosentti muutettiin 0,6 tehtävien hoidon onnistumiseksi. Tämän lisäksi hyödynnettiin koulunkäynninohjaajan apua nuortenilloissa. Uusi nuorisotyöntekijä palkattiin marraskuussa 2023.

Starttipaja toimii osittain hankerahoituksella. Hankerahoitusta on haettu kahdelle ohjaajalle. to Starttipaja aloitti yhdellä ohjaajalla vuoden 2023 alusta ja toinen ohjaaja saatiin mukaan toimintaan maaliskuussa. Toinen ohjaaja vakinaistettiin 1.1.2024.

Kouluyhteistyön kehittämiseen ja korona-vaikutusten minimointiin haetaan hankeavustusta syyskuussa 2022 työntekijän palkkaamiseksi. Talousarvioon on varattu tuottoihin hanketulot ja menoihin palkkakustannukset. Koulunuorisotyöntekijä palkattiin huhtikuussa, mutta hän irtisanoutui ensimmäisen kuukauden jälkeen. Uusi koulunuorisotyöntekijä löydettiin tehtävään elokuussa 2023 ja toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
- Ryhmätoiminta: säännöllisesti kokoontuvien koululaisryhmien ja vapaa-ajan ryhmien määrä	11	6	11
- Tapahtumat, retket ja kurssit	11	18	10
Mittarit			
- Nuorteniltojen kävijämäärät (hlö/nuorten ilta)	4 - 40	5-10	0 - 38
- Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	50	49	36
- Starttipajan asiakasmäärä	21	22	20

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Kouluyhteistyön kehittämien

Kouluyhteistyön kehittämistä varten haetaan hankerahoitusta koulunuorisotyöntekijään (syyskuu 2022).

Mittari: yhteistyössä koulujen kanssa järjestetyt tapahtumat, asiakkaiden määrä

Toteutuminen: Toteutunut.

Koulunuorisotyöhanke käynnistyi elokuussa 2023, ja toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Koulunuorisotyöntekijä on esitellyt itsensä kaikkien koulujen rehtoreille ja vierailut 2023 vuoden aikana kaikissa kouluissa. Kouluvierailujen avulla on pyritty tekemään koulunuorisotyöntekijä sekä henkilöstölle että oppilaille tutuksi sekä kartoittamaan koulukohtaisia toiveita. Koulunuorisotyöntekijä oli mukana seiskaleireillä. 7.-luokkalaisten kanssa hän oli myös kirjastotutustumisissa. Koulunuorisotyöntekijä tutustui kuutosluokkalaisiin kuullen heidän toiveitaan ja avustaen heitä välituntitoiminnan kanssa. Paljon koulunuorisotyöntekijän aikaa on kulunut uuden nuorisotilan esittelyvierailujen järjestämisessä kaikille koululuokille. Koulunuorisotyöntekijä on ollut mukana Kiiruun koululla viikoittain järjestettävässä kaakaohetkessä suunnitellen sen yhteyteen matalan kynnyksen toimintoja. Koulunuorisotyöntekijä oli myös mukaan valokarnevaaliretkelle ohjaajaksi.

Mittari: kaakaohetket yläkoululla 15 kpl, koululuokkien tutustumiset nuorisotilalla 18 luokkaa, seiskaleiri 5 päivää, muut yhteistyötoiminnot koulun kanssa 25 kpl

2. Nuorisovaltuustotoiminnan kehittäminen ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen.

Johtosäännön ja vaaliohjeistuksen uudistaminen.

Mittari: Nuorisovaltuuston kokousten määrä. Nuorten omien aloitteiden määrä ja toteutus.

Toteutuminen: Toteutui osittain.

Nuorisovaltuuston nuoret osallistuivat kokouksiin vaihtelevasti. Osa nuorisovaltuuston nuorista hyvin aktiivisia. Nuorisovaltuusto yritti järjestellä mopomiittitapahtumaa kesälle, mutta osan nuorten aktiivisuuden puutteen vuoksi tapahtuman järjestelyt venyivät ja tapahtumaa ei voitu järjestää.

Vuonna 2023 selvitettiin nuorisovaltuuston kummivaltuutettukokonaisuuden mahdollisuutta ja kuntapäätäjille järjestettiin yhteinen tilaisuus marraskuussa. Joulukuussa saatiin kummivaltuutetut nimettyä tulevan vuoden toimintaan ja nuorisovaltuuston kokouksiin. Tällä pyritään lisäämään nuorten ymmärrystä ja motivaatiota päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tämän myötä toivotaan, että nuoret tekisivät enemmän aloitteita.

Mittari: Virallisia kokouksia 4 kpl, epävirallisia 4 kpl. Aloitteiden määrä 0 kpl

3. Nuorisotilan kehittäminen - Bänditilan saaminen paremmin nuorten käyttöön ja tietoisuuteen.

Mittari: harrastajien määrä

Toteutuminen: Ei toteutunut.

Kesällä SoLun nuorisotilat myytiin ja uusiin tiloihin päästiin vasta marraskuussa 2023. Uusiin nuorisotiloihin tehtiin bänditila. Nuorteniltojen yhteydessä nuoret ovat olleet innokkaita käyttämään bänditilaa. Nuorisotilan bänditiloissa ei kuitenkaan varsinaisesti ehditty järjestämään harrastusta eikä mahdollistamaan säännöllistä harjoittelutilaa, sillä tila oli käytössä vain marraskuusta lähtien.

Talousluvut

6700 NUORISOPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	108 000	0	108 000	98 513	-9 487	-8,8%
TOIMINTAKULUT	-304 100	0	-304 100	-261 997	42 103	13,8%
TOIMINTAKATE	-196 100	0	-196 100	-163 484	32 616	16,6%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-196 100	0	-196 100	-163 484	32 616	16,6%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	477	477	
TOIMINTAKULUT	-146 100	0	-146 100	-156 968	-10 868	-7,4%

12.6.4 Kulttuuripalvelut

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Vastuualue: 6800 Kulttuuripalvelut</p> <p>Kustannuspaikat tai vastuualueet: 6811 Kulttuuripalvelut</p> <p>Tilivelvolliset: Sivistysjohtaja (6811)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Someron kulttuuritoimen alaisen toiminnan järjestämisestä huolehtii Someron Kulttuuri ry. Someron Kulttuuri ry on yhdessä Someron kaupungin kanssa perustettu yhdistys, jonka tehtävänä on edistää kulttuuriharrastusta ja tuottaa kulttuuripalveluja toiminta-alueellaan yhteistyössä jäsenyhdistystensä sekä alueen muiden toimijoiden kanssa.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <p>Toiminnan painopisteenä oli vuonna 2023 Kulttuurigallerian ja Kivimakasiinin kehittäminen. Kulttuurigallerian kehittämisessä markkinointi oli keskeisessä roolissa. Kulttuurigallerian markkinointiin käytettiin enemmän resursseja kuin aiemmin, mutta siitä huolimatta kävijämäärä laski. Kivimakasiinin näyttelyn kävijämäärä jäi myös aiempaa pienemmäksi.</p> <p>Tasokkaaseen kulttuuritarjontaan panostettiin. Kulttuuritarjontaa oli runsaasti, mutta kävijöiden tavoittelemisen oli aiempaa haastavampaa.</p> <p>Erytisryhmien tavoittaminen oli yksi vuoden painopistealusta. Seututaiteilijan avulla tavoitettiin toimintakeskuksen asiakkaat.</p> <p>Kaupunkistrategian mukaisesti kulttuuripalvelut edisti yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Paras yhteisöllinen tapahtuma vuonna 2023 oli Kiiruun talolla Kaija Parkon suunnittelema Maria Jotuni –esitys, jota esitettiin kolme kertaa joulukuussa.</p>
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät</p> <ul style="list-style-type: none">- Maailmantilanne ja koronan jatkuminen vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen sekä tätä kautta kulttuuripalveluiden käyttämiseen. Haasteena on aktivoida ihmiset uudelleen tapahtumien pariin.- Kulttuurigallerian kehittäminen edellyttää merkittävää panostusta markkinointiin, työtekijäresurssi ja kiinnostavat näyttely.- Kaupungin rahoituksen jatkuminen ja tuki tulevaisuudessa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Tasokkaiden esitysten palkkiot ovat hieman nousseet ja puolestaan yleisö ei halua maksaa tapahtumista enempää.			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
- Määräaikaisen toiminnanjohtajan työsopimus päättyy 31.3.2023 ja vakinaistettiin tuolloin - Hoitovapaalla oleva kulttuurituottaja	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
- Mahdollisesti toiminnanjohtajan tehtävän jatkuminen. Toiminnanjohtajan työsopimus vakinaistettiin maaliskuussa 2023. - Kesätyöntekijät			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Tapahtumamäärät	10	21	
Mittarit			
- Kulttuurigallerian kävijämäärä	2 000	900	1 200
- Tapahtumien kävijämäärä	800	2000	1 000

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Kulttuurigallerian ja Kivimakasiinin kehittäminen

Kulttuurigalleria aloitti toimintansa keväällä 2022. Kulttuurigallerian markkinointi on keskeistä kävijöiden tavoittamiseksi.

Mittarit: Kulttuurigallerian kävijämäärä

Toteutuminen: Vuosi 2023 ei mennyt odotusten mukaan. Kävijämäärät laskivat merkittävästi sekä Kulttuurigalleriassa että Kivimakasiinissa. Molempia markkinoitiin kuitenkin entistä enemmän.

2. Tasokkaan kulttuuritarjonnan takaaminen somerolaisille

Tavoitteena on, että Somero tunnetaan tasokkaasta kulttuuritarjonnasta asukkailleen. Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa katetaan Marja-Liisa Mäkelän perintövaroista.

Mittarit: tapahtumien kävijämäärät

Toteutuminen: Someron Kulttuuri järjesti 20 erityyppistä tapahtumaa, joissa kävi yhteensä yli 1000 henkilöä. Lisäksi lastenkulttuuria oli vuonna 2023 ennätysellisen paljon. Osa katettiin testamenttivaroista ja osa Varsinais-Suomen liiton Varsinaista Kulttuuria hankkeesta. Lastenkulttuuri tavoitti myös reilusti yli 1000 lasta.

3. Yhteisöllisyyden edistäminen

Aktivoida ja tukea kulttuurin jäsenyhdistyksiä.

Mittarit: yhdistysten järjestämät tapahtumat

Toteutuminen: Yhdistykset järjestivät runsaasti tapahtumia, kesäteatteria, tansseja, tanssiharjoituksia, kuorokonsertteja ja yhteislaulutilaisuuksia, valokuvanäyttelyyn, taidekurssin ja yhteisöllisen taidepäivän, Somero-seuran näyttelyt ja juhlanäytelmä.

Talousluvut

6800 KULTTUURIPALVELUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	10 000	0	10 000	2 061	-7 939	-79,4%
TOIMINTAKULUT	-124 200	0	-124 200	-101 022	23 178	18,7%
TOIMINTAKATE	-114 200	0	-114 200	-98 961	15 239	1,3%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 600	0	-12 600	-12 600	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-126 800	0	-126 800	-111 561	15 239	12,0%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-123 700	0	-123 700	-123 708	-8	0,0%

12.7 Varhaiskasvatus

<p>Toimielin: Sivistyslautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 6900 Varhaiskasvatus</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 6911 Päivähoitotoimisto 6921 Leivonpesä 6922 Leppäkerttu 6923 Sammalniitty 6924 Tuulihattu 6925 Tervapääsky 6951 Perhepäivähoito 6960 Avoin päiväkot 6961 Kerhotoiminta</p> <p>Tilivelvolliset: Kasvatuspäällikkö (6911 – 6961)</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Lakisääteisten ja laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti huomioiden myös avoimet varhaiskasvatuspalvelut.</p>
<p>Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen</p> <ul style="list-style-type: none">- Pedagogista toimintaa ja oppimisympäristöjä on kehitetty eri yksiköissä vahvistamalla ja tukemalla tiimien sisäistä toimintaa lasten kanssa -> mm. <i>tiimipalaverien rakenteen ohjaus ja tiimimistio</i>.- Henkilöstön työhyvinvointi ylläpidetään aktiivisella arjen kohtaamisella, yhteisöllisyydellä esim. <i>yhteisöllisyyspajat, ea-koulutus, epassi ja tyhy-toiminnalla</i>.- Digipedagogiikan ja teknologian tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen -> henkilöstön tvt-taitoja vahvistetaan koulutuksella ja sisäisellä neuvonnalla sekä opastuksella mm. <i>kehittämisspäivien koulutus, yksikköpalaverit</i>.- Lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistetaan ja toimintatapoja muokataan esim. <i>Pedaneet-yhteistyöalusta</i>. huoltajat pääsevät paremmin osallisiksi lapsen päivästä sekä lapsi pääsee jakamaan toimintaansa aikuisille.- Ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen ja palveluohjaus tapahtuu matalalla kynnyksellä arjen kohtaamisissa perheiden kanssa kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä esim. Avoimella päiväkodilla ohjaus muihin varhaiskasvatuspalveluihin esim. <i>Vasu-keskustelut</i> (+ huoli kysymykset)- Lasten liikunnan kehittäminen edelleen ja yhteistyömuotojen jatkaminen kaupungin liikuntapalvelujen kanssa toteutettiin (mm. <i>arkiseikkailu, liikuntapuisto, motoriikka kerhot</i>)
<p>Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät</p> <ul style="list-style-type: none">- Ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys (etenkin esi- ja varhaiskasvatuksen opettajat), saatavuus ja pysyvyys, huomioiden myös sijaisten saatavuus- Vaihtelevaan ja muuttuvaan varhaiskasvatustarpeeseen vastaaminen

- Maahanmuuttajien vaikutukset palvelurakenteeseen
- Palvelukentän rakenteen mahdolliset muutokset lähivuosina myös koskien tilaratkaisuja
- Opetuksen ja kasvatuksen digitalisaation vahvistaminen osana esiopetusta ja varhaiskasvatusta ja henkilöstön tvt-taitojen (tieto- ja viestintäteknologia taidot) kehittyminen

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksumuutokset 1.3.2023. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia (1503/2016) on muutettu 1.3.2023 siten, että asiakasmaksuja alennetaan korottamalla maksujen perusteena olevia tuloaroja 33 prosenttia. Muutoksen johdosta kuntien maksutuottojen Kuntaliitto arvioi alenevan noin 29 % verrattuna vuoden 2021 asiakasmaksutuottoihin.

Toimintamenojen muutoksia aiheutti yksi uusi perustettu alle 3-vuotiaiden ryhmä Tuulihatun päiväkotiin. Uuden kolme ryhmäisen esiopetusyksikön vuokraaminen ja kalustaminen (moduulipäiväkoti Niittykukka).

Toimintatuloihin Valtion erityisavustus turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseksi vuonna 2023 (159 983,00 euroa)

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Resurssit / vakanssit			
Henkilöstö tehtävälueittain			
- kasvatuspäällikkö	1	1	1
- päiväkodinjohtaja	2	2	2
- osastosihteeri	1	2	1,5
- toimistosihteeri	0,5	-	-
- varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	1	1,5
- varhaiskasvatuksen opettaja/sosionomi	21	21	21
- varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja kiertävät hoitajat	33	31	34+3
- varhaiskasvatuksen erityisohjaaja	5	5	4+2
- varhaiskasvatuksen resurssiohjaaja (hanke)	1	1	1+2
- henkilökohtainen avustaja (toisen kunnan resursoima)	2	2	-
- perhepäivähoitaja, joista - vakituisia (työssä)	14	10 (9)	11
- määräaikaisia	-		1
Määräaikaiset päiväkodissa (Lamminniemen ryhmä)			
- varhaiskasvatuksen opettajista	1	1	1
- varhaiskasvatuksen lastenhoitajista	2	2	2

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Hallinnon töiden lisääntyttyä on määräaikainen toimistosihteeri 0,5 aloittanut tammikuussa 2022 ja työsuhte kestää 2023 loppuun. Tarve toimistosihteerille on pysyvä ja vuodesta 2024 tarve on kokopäiväinen johtuen lainvelvoittamasta varhaiskasvatuksen ohjelmistojen, kirjaimien ja tilastoinnin kasvusta.

Lamminniemen päivähoito yksikkö oli suunniteltu päättyväksi heinäkuussa 2022. Yksikön toiminta on suunniteltu jatkuvan edelleen heinäkuun 2024 loppuun asti lapsimäärän kasvusta johtuen.

Metsätien esiopetusyksikköön on tehty nopealla aikataululla laajennus kesällä 2022. Laajennus oli tarpeellinen kasvaneen lapsimäärän sijoittamiseksi. Metsätien yksikkö on toiminnassa elokuusta 2022 alkaen ja toiminta oli suunniteltu jatkuvan vuoden 2024 toukokuun loppuun asti. Metsätien yksikkö jouduttiin sulkemaan nopeasti loppu vuodesta 2022 siellä ilmenneiden sisäilma ongelmien vuoksi. Keväällä ja kesällä Leivontie 14 tontille rakennettiin vuokrattu moduulipäiväkoti Niittykukka. Yksikkö toimii kokopäiväisenä varhaiskasvatus yksikkönä, jossa annetaan perusopetuslain mukaista esiopetusta sekä täydentävää varhaiskasvatusta.

Henkilöstön lisäys on jo toimintavuoden 2022 syksyn osalta Lamminniemessä 3 henkilön ja Metsätiellä 4,5 henkilön palkkakustannukset ja tiloista sekä välineistä aiheutuvat toimintamenot. Nämä muutokset huomioidaan jo 2022 lisätalousarviossa sekä on sisällytetty vuoden 2023 talousarvioon.

Avoimen päiväkodin toiminta on käynnistynyt syksystä 2019 ja toiminta on löytänyt oman asiakaskunnan. Avoimessa päiväkodissa on toiminut kaksi kerhoryhmää syksystä 2021 alkaen lapsille, jotka eivät käytä varhaiskasvatuksen muita palveluita. Kerhotoiminnasta peritään pieni lukukausimaksu (40 €). Toiminta on suunnitelmallista, ohjattua ja monipuolista. Tämä antaa perheille mahdollisuuden yhteisöllisyyteen, verkostoitumiseen ja vertaistukeen. Toimintaa jatketaan edelleen toistaiseksi.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Päiväkotihoido			
- lapsia	161	227	172
- läsnäolopäiviä	35 737	45 400	35 778
Perhepäivähoito			
- lapsia	51	31	39
- läsnäolopäiviä (sis. varahoidonpäivät)	8 922	6 665	8 244
Esiopetus			
- lapsia	73	74	80
- läsnäolopäivät	13 140	13 320	12 425
Kotihoidon tuen hakijat			
- lapsia	72	72	52
	106	106	68
Osittaista/joustavaa hoitorahaa hakeneet			
- lapsia	12	12	14
	12	12	15
Kotihoidontuen kuntalisää hakeneet			
- lapsia	60	59	34
	90	76	54
Yksityisenhoitontuen hakijat			
- lapsia	2	2	1
	2	2	1

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Someron varhaiskasvatussuunnitelman päivitystyö

Varhaiskasvatus laki on muuttunut 1.8 koskien lapsen tukea ja varhaiskasvatussuunnitelmaa on päivitetty tältä osin ja hyväksytty sivistyslautakunnassa 22.6.2022 (§ 55). Muutoksen myötä on aiheellista tarkastella ja päivittää koko Someron varhaiskasvatussuunnitelma.

Mittarit: Someron varhaiskasvatussuunnitelma on uudistettu ja päivitetty toimintavuoden aikana.

Toteutuminen: Toteutunut. Varhaiskasvatussuunnitelma päivitetty huomioiden 1.6.2023 voimaan tullut lainmukainen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen varhaiskasvatuksessa.

2. Lapsi- ja perhepalveluiden mukainen varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ennaltaehkäisyä painottaen

Avoimessa päiväkodissa tuetaan vanhemmuutta ja lapsen osallisuutta sekä tuetaan lasten vertais-toimintaa. Avoimessa päiväkodissa järjestetään lasten kerhotoimintaa niille lapsille, jotka muuten eivät osallistu varhaiskasvatukseen.

Mittarit: Avoimen päiväkodin kävijämäärä ja kerhoihin osallistuvien määrä.

Toteutuminen: Toteutunut. Avoimen päiväkodin kävijämäärä on kuukausittain 25 – 40 perhettä. Avoimen varhaiskasvatuksen keskiviikon ja torstain kerhot pienille lapsille ovat olleet toimintakauden aikana täynnä.

3. Kasvatus- ja opetusteknologian käytön ja taitojen lisääminen varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan

Varhaiskasvatuksen TVT-toiminta mahdollistaa yhteisöllisyyttä ja edistää osallisuutta. Laitteistoa hyödynnetään leikin ja kokeilun kautta oppimiseen. Varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa ja antaa tuen henkilökunnalle tieto- ja viestintätekniikan toteuttamiseen.

Mittarit: TVT-laitteiden ja käyttäjien sekä toteutuneiden koulutuksen määrän arvioiminen

Toteutuminen: Toteutunut. Varhaiskasvatuksen ja huoltajien välisen sähköisen yhteistyöpalvelun Pedanet- työkalun käyttöönotto, koulutus sekä sisäinen koulutus (n. 80 hlö) lisäksi älytauluja (86”) 3kpl, 4kpl (65”) ja 25 kpl iPadeja.

4. Perhepäivähoitajien kulukorvauksen noston vaikutus perhepäivähoitajan työhön

Perhepäivähoitajat raportoivat sovitusti kulukorvausten vaikutuksista.

Mittarit: Selvitys tehty / ei tehty

Toteutuminen: Selvitys tehty. Kustannuskorvausten nostolla pystytty kompensoimaan elintarvikekustannusten nousu sekä mahdollistettu laadukas ”terveyttä ja iloa ruuasta- varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (valtion ravitsemusneuvottelukunnan julkaisu 2018) mukainen ruoka.

5. Somerolisän korottaminen 1.8.2023 alkaen

Mittarit: Toteutunut

Toteutuminen: Kesken. Sivistyslautakunta on kokouksessaan 26.9.2023 talousarvioesityksessä ehdottanut Somerolisän määrärahan lisäämistä ja myöntämisperusteiden muuttamista määrärahan mukaiseksi.

Talousluvut

660 VARHAISKASVATUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	365 300	0	365 300	575 699	210 399	57,6%
TOIMINTAKULUT	-5 273 150	0	-5 273 150	-4 676 875	596 275	11,31%
TOIMINTAKATE	-4 907 850	0	-4 907 850	-4 101 176	806 674	16,44%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 000	0	-5 000	-5 033	-33	-0,65%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-4 912 850	0	-4 912 850	-4 106 209	806 641	16,42%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	8 142	8 142	0
TOIMINTAKULUT	-1 569 000	0	-1 569 000	-1 503 500	65 500	4,17%

13 TEKNINEN LAUTAKUNTA

13.1 Tekninen hallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta			
Tehtäväalue: 800 Tekninen hallinto			
Kustannuspaikat tai vastualueet: 8011 Tekninen hallinto			
Tilivelvolliset: tekninen johtaja (8011)			
Toiminta-ajatus			
<p>Tekniseen hallintoon kuuluu toimihenkilöiden palkkoja ja erilaisia asiantuntijapalveluja. Aikaisemmin tekniseen hallintoon kuulunut tietohallinto muutettiin omaksi tehtäväalueeksi.</p> <p>Teknisen hallinnon tehtävänä on hallinnollisten palvelujen tuottaminen teknisen toimen palvelujen ja asiakaspalvelun toiminnan varmistamiseksi.</p>			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Tietohallinnon muutos omaksi tehtäväalueeksi saatiin käyntiin vuodenvaihteen 2022 - 2023 jälkeen.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
Teknisen hallinnon aikaisempina haasteina olleet henkilöresurssikysymykset on saatu ratkaistua toimialajohtajan viranhoidon osalta vuoden 2023 loppupuolella ja henkilöresurssien puolesta toiminta tasapainottuu.			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Toimintatulot ovat vähäisiä.			
Toimintamenoissa henkilöstökulut ovat suurin menoerä. Toimintamenot ovat muutoin varsin vähäisiä ja koostuvat suhteellisen pienistä määristä, mutta palvelujen ostoissa merkittävimpänä kuluna ovat asiantuntijapalvelut, johon 25.000 € määrärahaa käytettiin vuoden 2023 osalta alle 8.000 €.			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
KP 8011			
Tekninen johtaja	1	1	1
Tilakeskuksen päällikkö	1	1	1
Maanrakennustöiden työnjohtaja	1	1	
Maanrakennusmestari	1	1	1
Projekti-insinööri	1	1	1
Toimistos sihteeri	1	1	1
Vastaava mestari	1	1	1

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Tietohallinto muutettu vuoden 2023 alusta alkaen omaksi tehtäväalueeksi teknisen toimialan alle ja samalla henkilöstö siirtyi sen alle.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Tekninen hallinto

Teknisen hallinnon sähköisen asiakirjojen hallinnan kehittäminen ja saattaminen ajan tasalle sekä sopimusten hallinnan käyttöönotto.

Mittarit: Sähköinen asiakirjojen hallinta päivitetty ja ajantasaistettu. Sopimusten hallinnan ohjelmisto käyttöön otettu ja sopimukset siirretty sopimustenhallintaohjelmaan.

Toteutuminen: Toteutunut osittain. Sopimusten hallinta otettiin käyttöön ja uudet sopimukset laitettu sopimustenhallintaohjelmistoon, osa vanhoista sopimuksista siirretty sopimustenhallintaan. Sähköisen asiakirjahallinnan ajantasaistaminen jäi toteutumatta 95 %:sti, syynä resurssipula.

Talousluvut

800 TEKINEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	2 600	0	2 600	5 494	2 894	111,31%
TOIMINTAKULUT	-513 000	0	-513 000	-483 444	29 556	5,76%
TOIMINTAKATE	-510 400	0	-510 400	-477 950	32 450	6,36%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-510 400	0	-510 400	-477 950	32 450	6,36%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	453	453	0
TOIMINTAKULUT	-85 000	0	-85 000	-94 618	-9 618	-11,32%

13.2 Tilahallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: 810 Tilahallinto

Kustannuspaikat tai vastualueet:

8111 Tilakeskuksen hallinto

8121 Kiinteistöjen kunnossapito

8131 Siivous

8141 Ruokahuolto

8151 Laskutettavat työt

Tilivelvolliset: Tilakeskuksen päällikkö (8111 - 8151)

Toiminta-ajatus

Tilahallinnon tulosityksikköinä toimivat kiinteistöjen ylläpito ja vuokraus, tilakeskuksen hallinto, ruokahuolto- ja siivouspalvelut sekä rakennuttamispalvelut. Toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan Someron kaupungin ilmasto-ohjelma sekä kiinteistöstrategia.

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Tilahallinnon toiminta-ajatuksena on järjestää kaupungin toimielinten käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat tontteineen kilpailukykyiseen hintaan ja huolehtia kaupungin rakennusomaisuuden arvon säilyvyydestä ja tuottavuudesta.

Kartoitetaan olemassa olevien kiinteistöjen muutosmahdollisuuksia esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

Toiminta-ajatustaan tilahallinto toteuttaa ostamalla, myymällä, rakennuttamalla ja vuokraamalla kiinteistöjä ja huoneistoja tilantarpeiden tyydyttämiseksi mahdollisuuksiensa mukaan. Tilojen hankinta nykyisen tilanteen mukaan painottuu olemassa olevien omien tilojen uudistamiseen ja saneeraamiseen korjausvelkaselvityksen pohjalta niin, että kyetään toteuttamaan muun toimialan palvelun tuottajalle mahdollisimman toimivat alakohtaiset tilaratkaisut ja vuokratuista tiloista pyritään luopumaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi tilahallinto tuottaa erillispalveluina ruoka- ja siivouspalveluja.

Ruokahuolto

Ruokapalvelujen toiminta on lailla säädettyä. Ruoan tarjoamisen tarkoituksena on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja tarjota eri asiakasryhmille ravitsevaa ja mieltävää ruokaa. Ruokakasvatus on olennainen osa päiväkotijä ja kouluikäisten ruokapalveluissa. Laadukkailla ruokapalveluilla on tärkeä merkitys asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden, arjessa jaksamisen ja elämysten luomisessa. Ruokapalveluiden valttina ja vetoimatekijänä Somerolla on turvallisten, kotimaisten ja lähiruokapainotteisten elintarvikkeiden ja raaka-aineiden käyttö.

Siivouspalvelut

Siivouspalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda omalta osaltaan toimintaedellytykset kaupungin tiloissa työskenteleville ja toimiville asiakkaille. Siivouspalvelut ylläpitävät ja parantavat tilojen puhtaus- ja hygieniatasoa vaikuttaen terveyteen, hyvinvointiin sekä toimintaympäristön viihtyvyyteen.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Tilahallinto

1. Huolehtia omistajan intressistä kaupungin omistamissa, sekä kaupungin omistukseen tulevilla kiinteistöissä niin, että ne säilyttävät arvonsa teknisesti ja toiminnallisesti sekä ovat turvallisia käyttää.
2. Luoda järjestelmä, jonka avulla hallitaan kiinteistöomaisuutta ja sen käyttöä sekä vuokrausta niin, että kaupunginvaltuuston/-hallituksen asettama tuottovaatimus saavutetaan.
3. Luoda kannustava sisäinen vuokrausjärjestelmä, joka tuo esiin kiinteistöjen todelliset käyttökustannukset ja samalla ohjaa vuokralaisia tilojen tarkoituksenmukaiseen ja taloudelliseen käyttöön.
4. Huolehtia ammattitaitoisen kiinteistöhoitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla kiinteistöjen hoitoon liittyvistä tehtävistä.
5. Huolehtia ammattitaitoisen kunnossapitohenkilöstön ja palveluyrittäjien avulla rakennusten kunnossapitotöistä, joilla rakennuksista poistetaan vikoja ja kuluneisuutta.
6. Tuottaa ammattitaitoisen ruokapalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti terveellistä, maukasta ja vaihtelevaa ruokaa ottaen huomioon asiakasryhmien erityistarpeet.
7. Tuottaa ammattitaitoisen siivouspalveluhenkilöstön avulla taloudellisesti laadukkaita siivouspalveluita siten, että kiinteistöjen kunto säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään ja puhtaustaso vastaa toimintojen edellyttämää tasoa.
8. Keskittää tilakeskukseen johtamis- ja osaamisresurssit huolehtimaan kaikesta kiinteistöomaisuuteen liittyvistä kysymyksistä; hankeselvitykset, suunnittelu, rakennuttaminen, isännöinti, vuokraus sekä ruoka- ja siivouspalvelu.
9. Vuokra-asunnot ja asuinalueet tehdään sosiaalisesti heterogeenisiksi ja asuinympäristöt viihtyisiksi sekä lapsiystävällisiksi mm. varaamalla pihoihin riittävän laajat viheralueet ja leikkipaikat. Asukkaiden omatoimisuutta asuinympäristön kehittämisessä tuetaan mm. huolehtimalla siitä, että asuntoalueille tulevat riittävät tilat yhteisiä toimintoja varten.
10. Uusiutuvan energian käytön lisääminen kaikessa peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeissa.

Ruokahuolto

11. Kotimaisten ja lähiruokaraaka-aineiden käyttämisen jatkaminen ja ruokaturvasta huolehtiminen.
12. Kaupungin koulu- ja päiväkotiruokailujen yhtenäistäminen HVA-uudistuksen jälkeen. Ruokapalvelujen sujuvan toiminnan ylläpitäminen muutostilanteessa ja sen jälkeen.
13. Tuotehinnoittelun tekeminen selkeämmäksi ja avoimemmaksi sekä palvelutuotteiden tilaaminen yksinkertaisemmaksi ja toimivaksi.

Siivouspalvelut

14. Toiminnan painopistealueena on toimiminen yhteistyössä eri toimialojen kanssa toimialakohtaisten vaatimusten mukaisesti, laadukkaasti, mutta taloudellisesti. Toimitilamuutokset sekä usean kohteen siirtyminen Hyvinvointialueelle tuovat mukanaan myös muutoksia siivouspalveluihin.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Tilahallinto ja kiinteistöjen kunnossapito

Kiinteistöjen kasvava korjausvelka yhdessä kiristyvän taloustilanteen kanssa. Someron kaupungin, tilahallinnon vastuualueelle siirtyneiden tilojen käyttöasteiden tehostaminen. Lisäksi olemassa olevien kiinteistöjen, jotka eivät enää palvele käyttäjiään, kokonaistaloudellinen realisointi sekä aiheeseen liittyvien avustumahdollisuuksien kartoittaminen.

SOTE-kiinteistöjen vuokraaminen hyvinvointialueelle ja kiinteistön ylläpidon toimintojen yhteensovittaminen hyvinvointialueen kanssa.

Ruokahuolto

Haasteita on tuonut kotoväestön lapsilukumäärän pieneneminen mutta toisaalta olemme saaneet uusia asiakkaita Somerolle muuttaneista sotaa paossa olevista ukrainalaisista lapsiperheistä. Työskentelemme edelleen sinnikkäästi uusien työntekijöiden ja sijaisten saamiseksi, jotta voisimme tarjota keskeytymättömästi tasaista palvelun laatua.

Elintarvikkeiden nopea hinnannousu luo paineita ruokalistasuunnitteluun ja hankintoihin. Muita epävarmuustekijöitä voi tulla kiristyvistä maailmantilanteista, energiansaannista ja ruokaturvan heikkenemisestä.

Siivouspalvelut

Työntekijöiden ikääntyminen ja pätevän motivoituneen työvoiman saaminen on haasteellista. Työskentelemme edelleen sinnikkäästi uusien työntekijöiden ja sijaisten saamiseksi, jotta voisimme tarjota keskeytymättömästi tasaista palvelunlaatua.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Vuokratulot: Varsinais-Suomen hyvinvointialue n. 2,5M€ ja Salon kaupunki n. 21.500€.

Merkittävimmät ulkoiset toimintamenot: rakennusten kunnossa- ja ylläpidon eri menokohtia.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
KP 8121 Kiinteistöjen kunnossapito			
- Kiinteistönhuoltaja	1	1	1
- Kirvesmies	1	0	1
- Metallimies	1	1	1
- Maalari, vanhempi	1	1	1
- Sähköasentaja, vanhempi	1	1	1
KP 8131 Siivous			
- Siivoustyönjohtaja	1	1	1
- Laitoshuoltaja	7 kokoaik. 2 osa-aikaista	7 2	7 2
- Ravitsemustyöntekijä-siivooja	5 kokoaik. 3 osa-aikaista	6 3	5 2

KP 8141 Ruokahuolto			
- Ruokahuolto	9 kokoaik. 9 osa-aikaista	8 10	9 9

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Tilapalvelut

Tilapalveluiden sähköasentaja irtisanoutui tehtävästään joulukuussa 2023, uuden rekrytointi on käynnissä.

Rakennuttamispalvelut

Rakennuttamispalvelut ja hankesuunnittelut hoidetaan samalla organisaatiolla sekä tarvittaessa ostopalveluna. Palkkakustannukset kohdennetaan lähes kokonaan investointikohteille, joten ne eivät rasita käyttötalousmenoja. Kustannusarviot hoidetaan osittain omana työnä kohteen laajuudesta riippuen, eli laajemmissa kohteissa rajallisten resurssien vuoksi käytetään ostopalvelua. Erikoissuunnittelu ja -urakointi hoidetaan vain ostopalveluina.

Ruokahuolto

Hakuun 2 yhdistelmätyöntekijää ruoka- ja siivouspalveluihin yhteisesti avuksi Joensuun koulun keittiölle ja Tervapääskyn päiväkodin ruoka- ja siivouspalveluiden tarpeeseen sekä lomitusta varten. Pidemmän ajan mahdolliset muutokset liittyvät lähinnä oppimisympäristöselvitykseen ja mahdolliseen lapsimäärien vähenemiseen kunnassa.

Siivouspalvelut

Hakuun 2 yhdistelmätyöntekijää ruoka- ja siivouspalveluihin yhteisesti avuksi Joensuun koulun keittiölle ja Tervapääskyn päiväkodin ruoka- ja siivouspalveluiden tarpeeseen sekä lomitusta varten. Pidemmän ajan mahdolliset muutokset liittyvät lähinnä oppimisympäristöselvitykseen.

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Mittarit			
<u>Ruokahuolto</u>			
- Kouluaterian keskim. hinta / oppilas (€)	3,70	3,76	3,36
- Kouluvälipalan keskim. hinta / oppilas (€)	1,60	2,04	2,21
- Perusturvan aterian hinta / henkilö (€)	0	0	4,04
- Lähiruokaostot %-osuus	20	17	18,95
- Kotimaisten elintarvikkeiden %-osuus	90	81	87,90

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

Kiinteistöjen kunnossapito

1. Päivitetään kiinteistöstrategia siten, että se sisältää tavoitteet ja toimenpiteet niiden toteuttamiseksi, kuten kiinteistöjen salkutuksen ja PTS-suunnitelmat.

Mittarit: PTS-suunnitelmat valmiit, suunnitelmien tekemiseen tarvitaan valmis oppimisympäristöselvitys.

Toteutuminen: Kiinteistöstrategiatyötä tehtiin vuosi 2023 yhdessä Finpro Oy:n kanssa. Kiinteistöstrategian esittely tehdään maaliskuun 2024 teknisessä lautakunnassa, jonka jälkeen strategia tehdään lopulliseen muotoon. Kiinteistöstrategian eteneminen siirtyi oppimisympäristöselvityksen vuoksi.

PTS-suunnitelmat tehdään valituille kohteille kiinteistöstrategian valmistumisen jälkeen, jossa huomioidaan oppimisympäristöselvityksen mukaiset tulevaisuuden tilaratkaisut.

Siivous

2. Henkilöstön työhyvinvoinnin lisääminen yhteisillä koulutuksilla poissaolojen minimissä pysymiseksi

Toteutuminen: Henkilöstölle järjestetty yhteensä 7 kpl työhyvinvointiin liittyviä koulutuksia (harjoituksia) vuoden 2023 aikana.

Ruokahuolto

3. Kotimaisten elintarvikkeiden osuus ostoista 90 %

Mittarit: %-osuus ostoista, saadaan toimittajien ostotilastoista

Toteutuminen: Toteutuma 81 %. Elintarvikkeissa käytetään kotimaista lihaa, maitotaloustuotteita, leipää, kalaa, kananmunia, vihanneksia, juureksia ja kasviksia.

4. Lähiruokaelintarvikkeiden osuus ostoista 20 %

Mittarit: %-osuus ostoista, saadaan lähiruokatoimittajien laskuista ja Keskon ostotilastoista.

Toteutuminen: Toteuma 17 %. Osa lähiruokatoimittajista on lopettanut toimintansa, näiden korvaamisessa on ollut haasteita, mutta korvaavat tuotteet/toimittajat kuitenkin kotimaisia.

5. Selvitetään kouluvälipalan vaihtoehtomallit kustannuksineen ja mittareineen

Mittari: Selvitys laadittu.

Toteutuminen: Toteutunut, selvitys on laadittu, esitelty valtuustoseminaarissa syksyllä 2023. Varsinainen välipalakeilu tehdään maaliskuun 2024 Kiiruun koululla.

Talousluvut

810 TILAHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	3 986 100	0	3 986 100	3 286 568	-699 532	-17,55%
TOIMINTAKULUT	-6 213 100	0	-6 213 100	-6 474 653	-261 553	-4,21%
TOIMINTAKATE	-2 227 000	0	-2 227 000	-3 188 085	-961 085	-43,16%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	25	25	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 858 000	0	-1 858 000	-1 871 837	-13 837	-0,74%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-4 085 000	0	-4 085 000	-5 059 898	-974 898	-23,87%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	6 903 900	0	6 903 900	6 915 935	12 035	0,17%
TOIMINTAKULUT	-290 300	0	-290 300	-295 792	-5 492	-1,89%

13.3 Liikennealueet ja yleiset alueet

Toimielin: Tekninen lautakunta

Tehtäväalue: Liikennealueet ja yleiset alueet

Kustannuspaikat tai vastuualueet:

8211 Katujen kunnossapito

8212 Ulkovaistutus

8311 Puistot ja leikkipaikat

8411 Torit ja muut yl. alueet

8511 Jätehuolto

Tilivelvolliset: Tekninen johtaja (8211 – 8511)

Toiminta-ajatus

Katujen kunnossapidossa huolehditaan katuverkoston rakenteellisesta kunnosta, talvi- ja kesäkunnossapidosta ja pyritään siten parantamaan liikenneturvallisuutta.

Katuvalaistuksessa ylläpidetään ja uusitaan olemassa olevaa katuvaloverkkoa sekä rakennetaan uutta.

Puistoalueilla tarjotaan kaupungin asukkaille mahdollisuuksia ulkoiluun ja lisätään viihtyvyyttä asuinalueilla.

Leikkipaikoilla lisätään puistojen käyttöastetta ja tarjotaan kasvaville lapsille virikkeitä fyysiseen aktiviteettiin.

Tori tarjoaa paikan paikallisten tapahtumien pitopaikkana sekä toimii säännöllisenä myyntipaikkana pientuottajille.

Muut yleiset alueet (esim. matonpesupaikat, pulkkamäet) tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden omatoimiseen aktiviteettiin.

Jätehuollossa vanhojen kaatopaikkojen sekä maankaatopaikkojen näytteidenotot ja tilan seuranta.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Katujen osalta lisätään liikenneturvallisuutta ylläpitämällä ja rakentamalla kevytväyliä. Liikenteelle vaaralliseksi todettujen, erityisesti risteysalueiden, turvallisuutta pyritään parantamaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Vuoden 2023 aikana valmistui Leivontien kevytväylä ja Takalantiestä muutettiin ajorata kaavamukaisesti kevytväyläksi. Turuntien kevytväylän rakentaminen käynnistyi loppuvuodesta 2023. Joensuuntien ja kt 52 risteysalueen liikenneympyrän suunnitelmat sekä kaupungintalon liittymän risteysalueen levennyksen suunnitelmat valmistuivat.

Puistojen ja kiinteistöjen piha-alueiden kohentamiseen varataan kesäajalle lisäresursseja.

Kesäajaksi saatiin yksi kesätyöntekijä lisää.

Katuvaloverkoston kohdalla tullaan edelleen poistamaan vanhoja elohopeavalaisimia ja uusissa rakennuskohteissa käytetään energiatehokkaampia ja toimintavarmempia ratkaisuja (LED-teknologia).

Vanhoja linjoja uusittiin ja samalla vaihdettiin valaisimia elohopeasta LED:hin mm. seuraavissa kohteissa: Hämeen Härkä-, Mäki-, Joensuun-, Holman-, It.kehä- ja Antintie alueilla.

Kulttuuri ry:n kautta ja sen avustuksella lisätään erilaisten tapahtumien organisointia torilla.

Torille tuli yksi uusi tapahtuma (Street Food Festival) ja Someron Tapahtuma Trion järjestämä torin myyntitapahtuma lisääntyi kevään tapahtumasta myös syksyyn. Nämä tapahtumat tulivat suoraan ulkopuolisen järjestäjän toimesta. Muutoin tapahtumien lisääntyminen torilla Kulttuuri ry:n kautta ei tapahtunut.

Keskusta-alueen kehittämiseen ja vetovoimaisuuden lisäämiseen panostetaan tulevina vuosina ml. puistoalueet.

Lasten liikuntapuisto Leivonpesän ja Tuulihatun päiväkodin läheisyyteen valmistui keväällä 2023.

Skeittiparkki torille valmistui syksyllä 2023.

Leikkivälineitä uusitaan pienissä erissä jatkuvasti, jolloin vältytään kertainvestoinneilta.

Leikkivälineitä uusittiin n. 10 000 €. Leikkivälineitä uusittiin mm. Pääskyn- ja paloaseman vie-reisessä leikkikentillä. Rahaa oli varattu 30 000 €. Täältä osin ei kaikkea määrärahaa käytetty.

Hylättyjen autojen siirtokustannusten kattamiseksi on käytössä taksa. Taksa ollut käytössä vuodesta 2018 alkaen.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kaupungin alueella on tiestöä, jonka rakennekerrokset on rakennettu 40 – 50 vuotta tai jopa sitä vanhemman ajan liikennemäärien ja ajoneuvopainojen mukaan. Kaava-alueen teistä ja kevyen liikenteen väylistä on teetetty kuntotutkimukset ja selvitetty korjausvelka, joiden perusteella pyritään vuosittaisella peruskorjauksella pitämään korjausvelka hallittavissa.

Elohopealamppuja ei enää valmisteta ja niitä on korvattu ja korvataan Led-teknologialla.

Valaisimia on 2015 kpl. Elohopea valaisimet ovat yleensä puutolpissa. Tolppien kunto on niin huono, että pelkkä valaisimen vaihto ei riitä vaan myös tolpat joudutaan uusimaan.

Valaisimia uusimman tarkistuslaskennan perusteella 2 015 kpl. Näistä Led:jä n. 920 kpl (46 %), monimetalli n. 220 kpl (11 %), suurpainenatriumeja n. 250 kpl (12 %) ja elohopea n. 625 kpl (31 %).

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Liikenne- ja yleiset alueiden suurimman kustannuspaikan muodostavat teiden kunnossapito, puistot ja ulkovalaistus.

Kunnossapidon kustannukset ylittyivät palveluiden ja materiaalien ostojen osalta. Näistä palveluiden ostojen osalta suurimmat kustannukset muodostuvat aurauksesta, lumen ajosta ja hiekoituksesta. Materiaalien osalta suurimmat kustannukset muodostuvat hiekoitusmateriaalista.

Ulkovalaistus kohdalla kustannukset alittuivat. Suurimmat menoerät olivat sähkö ja sen siirto.

Puistojen osalta kustannukset ylittyivät palveluiden ostojen ja palkkojen osalta. Palveluiden ostojen kasvu liittyy asemaakaava-alueilla tehtyjen puistoalueiden raivausten kasvuun, myrskytuulen aiheuttamien kaatuneiden puiden poistamisiin ja puiden poistamisiin puistojen puolelta yksityisten omistamien asunrakennusten läheltä. Yhden yksittäisen suuren erän muodosti Lasten liikuntapuisto tapahtunut ilkivalta tapaus (n. 10 000 €).

Torit ja muut yleiset alueet osalta kustannukset ylittyivät. Suurimmat ylitykset tapahtuivat materiaalien osalta. Näissä kustannuksissa suurimmat olivat kaikkien ulkoreittien opasteiden materiaalien hankinta, tekonurmikentän asfalttireunan muuttamien tekonurmeksi, keskusurheilukentän nurmikon hoitohiekka ja sahanpuru Pitkjärven pururadalle.

Jätehuollon ja hulevesiviemäroinnin osalta kustannukset alittuivat.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
KP 8121 Katujen kunnossapito - Kunnallistekniikan ammattityöntekijä	1	1	1
KP 8311 Puistot ja leikkiapaikat - Puistotyöntekijä	1	1	1
- Puutarhatyöntekijä	1	1	1
- Ulkoaluetyöntekijä	1	1	1
KP 8411 Torit ja muut yl. alueet - Uinninvalvoja-liikuntapaikkojen hoitaja	0,5	0,5	0,5

Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa

Puisto-osastolla on eläköitymässä yksi tai kaksi henkilöä vuoden 2023 kuluessa. Näiden henkilöiden tilalle palkattavien, vastaavia töitä tekevien henkilöiden palkkaus. Palkattu puisto-osastolle yksi kokopäivätoiminen puutarhatyöntekijä.

Vuoden 2023 aikana ei eläköitynyt ketään, joten vastaavia töitä tekeviä ei tarvinnut palkata. Kokopäivätoiminen puutarhatyöntekijä palkattu vuonna 2022.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Alustavien suunnitelmien pohjalta laaditaan tarkemmat suunnitelmat liikennealueiden turvallisuuden parantamiseksi, laaditaan aikataulu niiden toteuttamiseksi, esitetään rahat budjettiin niiden toteuttamiseksi sekä töiden toteuttaminen em. perusteella.

Mittarit: Suunnitelmat ja aikataulu, töiden toteutus hyväksytyin määrärahan puitteissa.

Toteutuminen: Toteutunut.

2. Huolehditaan puistojen siisteydestä, sekä leikkipaikkojen turvallisuusasiat huomioidaan (leikkivälineiden turvatarkastukset).

Mittarit: Leikkipaikkojen vuositarkastusten kirjallinen seloste sekä säännöllisesti tehtävien tarkastusten tarkastus/kuittauslista.

Toteutuminen: Toteutunut.

Talousluvut

820 LIIKENNEALUEET JA YLEISET ALUE	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	6 600	0	6 600	9 436	2 836	42,97%
TOIMINTAKULUT	-704 700	0	-704 700	-792 174	-87 474	-12,41%
TOIMINTAKATE	-698 100	0	-698 100	-782 738	-84 638	-12,12%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-601 200	0	-601 200	-741 078	-139 878	-23,27%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-1 299 300	0	-1 299 300	-1 523 816	-224 516	-17,28%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	127	127	0
TOIMINTAKULUT	-82 000	0	-82 000	-92 819	-10 819	-13,19%

13.4 Vesihuolto (hulevesi)

<p>Toimielin: Tekninen lautakunta</p> <p>Tehtäväalue: 830 Vesihuolto</p> <p>Kustannuspaikat tai vastualueet: 8712 Vesihuolto</p> <p>Tilivelvolliset: Tekninen johtaja</p>
<p>Toiminta-ajatus</p> <p>Vesihuoltolaitos perii kunnalta vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä (lakimuutos 1.9.2014).</p> <p>1.1.2018 alkaen huleveden hallinta on siirtynyt kaupungin vastuulle Someron Vesihuolto Oy:ltä lakimuutoksen 1.9.2014 myötä. Someron Vesihuolto Oy ylläpitää hulevesijärjestelmää asema-kaava-alueella erillisen operointisopimuksen mukaisesti. Yleisellä hulevesimaksulla katetaan hulevesijärjestelmän käyttö-, kunnossapito- ja investointikustannukset.</p>

Talousluvut

830 VESIHUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	167 000	0	167 000	167 181	181	0,11%
TOIMINTAKULUT	-48 400	0	-48 400	-47 160	1 240	2,56%
TOIMINTAKATE	118 600	0	118 600	120 021	1 421	1,2%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-109 100	0	-109 100	-134 452	-25 352	-23,24%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	9 500	0	9 500	-14 431	-23 931	-251,9%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-200	0	-200	-46	154	77,0%

13.5 Tietohallinto

Toimielin: Tekninen lautakunta			
Tehtäväalue: 850 Tietohallinto			
Kustannuspaikat tai vastualueet: 8911 Tietohallinto			
Tilivelvolliset: tietohallintopäällikkö			
Toiminta-ajatus			
Tietohallinnon tehtävänä on välittää, tuottaa ja ylläpitää tietotekniikkaan liittyviä palveluja Someron kaupungin eri toimialoille.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Pyritään riittäväillä keinoilla ja resursseilla varmistamaan tietohallinnon, sekä toimittajien ylläpitämille palveluille paras mahdollinen käytettävyyssaste (yli 95 %). Esimerkiksi nostamalla sopimusten SLA-tasoja.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
Taloudellisia ja toiminnallisia haasteita muodostavat ohjelmistojen ylläpito- ja tukikustannusten nousu, laitehankintojen kasvu, toimialojen uudet ohjelmistot ja sähköisen asiointin hankkeet, sekä valtionohjauksessa olevien hankkeiden ja projektien myötä syntyvät uudet velvoitteet ja toimintamallit. Tietohallinnon tuottamien palveluiden käytettävyyteen liittyvät haasteet kasvavat laitteiden lukumäärän lisääntyessä. Kasvaviin resurssi- ja kapasiteettivaatimuksiin tulee varautua taloudellisesti. Nämä seikat vaikuttavat sekä suoraan että välillisesti tuleviin kustannuksiin.			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Työasemien kuukausikustannusten nousu johtui kiinteistä kustannuksista, jotka jakautuivat perusturva siirtymisen jälkeen pienemmälle kokonaiskonemäärälle. Tällaisia ovat esim valokuituyhteydet ja kiinteät lisenssimaksut (kuntalicenssointi).			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
- Tietohallintopäällikkö	1	1	1
- IT-asiantuntija	1	1	1
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Konekannan voimakkaan kasvun vuoksi tietohallintoon pyritään saamaan harjoittelijoita erityisesti konekannan uusimisen ja päivittämisen asennuksien nopeuttamiseksi.			

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Työasemien lukumäärä lautakunnittain (kpl):			
<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin hallitus Sivistyslautakunta (ei sisällä oppilaskoneita) <ul style="list-style-type: none"> Lukio (Windows / Ipad) Perusopetus (Windows / Chrome / Ipad) Varhaiskasvatus (Ipad) Tekninen lautakunta Ympäristölautakunta *) Lukion ja perusopetuksen Ipadit jaettu 50:50 suhteessa Yläkoulu / lukio (taideaineet)	21 180 100/30 30/470/180 90 35 12	23 234 119/30 30/475/185 92 40 7	21 185 100/30 30/480/190 95 34 12
Mittarit			
Kustannus / työasema lautakunnittain (€):	€ / kk	€ / kk	€ / kk
<ul style="list-style-type: none"> Kaupunginhallitus Sivistyslautakunta (ei sisällä oppilaskoneita) Sivistyslautakunta (oppilaskoneet) Tekninen lautakunta Ympäristölautakunta *) Työasemien kustannukset saattavat muuttua huomattavastikin perusturvan HVA:lle siirtymisen jälkeen.	271 199 200 213 183	410 322 215 380 621	325 221 210 239 206

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Lisätään koneiden käytön mittareita ja laajennetaan mittausta myös käyttäjämääriin perustuvien ohjelmistolisenssien käyttöasteiden selvittämiseen.

Toteutuminen: Toteutui osittain, mitattujen tietojen perusteella pystyttiin kartoittamaan käytössä olevien koneiden määrä, mutta kyseisellä hetkellä käynnissä olevan koneen tarpeellisuuden mittaaminen on tuonut mittaamiseen haasteensa.

Talousluvut

850 TIETOHALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	2 300	0	2 300	600 791	598 491	26 021,33%
TOIMINTAKULUT	-1 272 100	0	-1 272 100	-989 804	282 296	22,19%
TOIMINTAKATE	-1 269 800	0	-1 269 800	-389 013	880 787	69,36%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	-2 961	-2 961	
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-1 269 800	0	-1 269 800	-391 974	877 826	69,13%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	1 271 800	0	1 271 800	1 236 908	-34 892	-2,74%
TOIMINTAKULUT	-30 300	0	-30 300	-30 393	-93	-0,31%

14 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

14.1 Ympäristötoimen hallinto

Toimielin: Ympäristölautakunta			
Tehtäväalue: Ympäristötoimen hallinto			
Kustannuspaikat: 9011 Ympäristötoimen hallinto			
Tilivelvolliset: Tekninen johtaja			
Toiminta-ajatus			
Ympäristötoimen yleishallinnollisten palvelujen ja avustavien tehtävien tuottaminen. Lisäksi tehtäviin kuuluu rakennusvalvonnan asiakaspalvelujen ja ympäristötoimen avustavien tehtävien tuottaminen sekä rakennus selvitysprojektin toteuttaminen.			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
Rakennustoimiston tehtävänä on toteuttaa palveluja ulkoisille asiakkaille ja sisäisille toimijoille. Rakennus selvitysprojektin tehtävänä on kaupungin rakennus- ja huoneistorekisterin ajantasaistaminen sekä yhtenäistäminen Digi- ja väestötietoviraston ja verottajan tietojen kanssa.			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
Rakennus selvitysprojektin haasteena on haja-asutusalueella etäisyydet ja vaihteleva rakennuskanta.			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
Suurimpana menona ovat henkilöstömenot (TP2022 noin 100.000 €), mutta vuoden 2023 osalta näkyvissä ympäristötoimen hallinnon resurssivaje. Esimerkiksi palvelujen ostoja tai materiaalihankintoja on perinteisesti melko vähän. Ympäristötoimen hallinnossa ei ole toimintaan liittyviä tuloja.			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Toimistos sihteeri 100 % Paikkatietosuunnittelija 70 % Tekninen johtaja 15 %	1,85 / 2		
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Rakennuskannan tarkistukset (kiinteistöt, kpl) Digi- ja väestötietoviraston rekisteriin viettävät korjaukset (kpl)	- -	770	

Mittarit			
Toiminnan arvioidut vaikutukset kiinteistöverotulojen kehitykseen (tavoitteet tässä vaiheessa täysin alustavia arvioita)	+25 000 € vs. edellinen vuosi		

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Kaupungin rakennusrekisteritietojen ajantasaistaminen kiinteistörekisterikylien mukaisesti edeten kaava-alueittain.

Mittarit: Tarkistetun rakennuskannan lukumäärä.

Toteutuminen: Rakennusrekisteritietojen ajantasaistaminen kiinteistörekisterikylien mukaisesti etenee Somerniemen alueella.

Rakennuskannan tarkistukset (kiinteistöt 770 kpl).

Talousluvut

900 YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-114 800	0	-114 800	-114 445	355	0,31%
TOIMINTAKATE	-114 800	0	-114 800	-114 445	355	0,31%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-114 800	0	-114 800	-114 445	355	0,31%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-12 700	0	-12 700	-28 028	-15 328	-120,69%

14.2 Tietoimi

Toimielin: Ympäristölautakunta			
Tehtäväalue: Tietoimi			
Kustannuspaikka: 9111 Tietoimi			
Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja			
Toiminta-ajatus			
<p>Tietoimessa valmistellaan järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustushakemukset sekä seurataan yksityistieverkon kuntoa ja annetaan tiekunnille ja yksityisteiden käyttäjille yksityisteihin liittyvää ohjausta ja neuvontaa.</p> <p>Yksityistielaki 560/2018 ohjaa tietoimen ja tiekuntien toimintaa. Lain tarkoituksena on turvata asutuksen, elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnallisten tarpeiden edellyttämät kulkuyhteydet kiinteistöille, jotka eivät sijaitse maantie- tai katuverkolla, sekä turvata yksityistieverkon ylläpito ja kehittäminen osana liikennejärjestelmää. Lain tarkoituksena on myös taata yksityisteitä koskevissa asioissa asianosaisten oikeusturva ja tieosakkaiden yhdenvertainen kohtelu.</p>			
Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen			
<p>Tietoimen painopiste on kunnossapito- ja perusparannusavustuksien käsittelyssä, maksatuk- sessa sekä valvonnassa.</p>			
Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät			
<p>Tietoimen haasteena on omalta osaltaan vastata riittävästi tiekuntien ohjaus- ja neuvontatarpeeseen.</p>			
Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut			
<u>Menot:</u> Kunnossapitoavustukset noin 190 000 euroa ja perusparannusavustukset noin 4 000 euroa.			
<u>Tulot:</u> Ei laskutettavaa toimintaa.			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Rakennustarkastaja 15 %	0,15 / 1	0,15 / 1	0,15 / 1
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Avustettavat yksityistiekilometrit (km)	516	516	516

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Järjestäytyneiden yksityisteiden kunnossapitoavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi voimassa olevien avustusperiaatteiden mukaisesti.

Mittarit: maksetut avustukset

Toteutuminen: Toteutunut

Kunnossapitoavustukset on maksettu avustusperiaatteiden mukaisesti. Kunnossapitoavustuksia maksettiin vuonna 2023 n. 190 000 euroa.

2. Täydellisenä jätetyt perusparannusavustushakemukset valmistellaan päätettäväksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Mittarit: maksetut avustukset

Toteutuminen: Toteutunut

Perusparannusavustushakemukset on käsitelty kahden kuukauden kuluessa saapumisesta. Perusparannusavustuksia maksettiin vuonna 2023 n. 4 000 euroa

3. Seurataan yksityistieverkon kuntoa pääosin vuotuisin tarkastuksin sekä tarvittaessa ilmoitusten perusteella.

Mittarit: tehdyt tarkastukset

Toteutuminen: Toteutunut

Perusparannusavustuskohteet on tarkastettu ennen avustuspäätöstä ja tiestön yleistä kuntoa on seurattu rakennusvalvonnan katselmuksien yhteydessä. Ilmoituksia tiestön kunnosta ei ole tullut.

Talousluvut

910 TIETOIMI	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-240 800	0	-240 800	-204 443	36 357	15,1%
TOIMINTAKATE	-240 800	0	-240 800	-204 443	36 357	15,1%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-240 800	0	-240 800	-204 443	36 357	15,1%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-300	0	-300	-31	269	89,8%

14.3 Rakennusvalvonta

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikka: 9211 Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonnan tavoitteena on turvata hyvän ja viihtyisän rakennetun ympäristön säilyminen sekä edistää hyvää rakennustapaa ja ympäristöönsä sopivan rakennuskannan syntymistä.

Rakennusvalvonnan toimintaa säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki, asetukset ja kunnan rakennusjärjestys. Rakennetun ympäristön ja maiseman suojelua koskevat myös esimerkiksi rakennussuojelulaki ja luonnonsuojelulaki.

Somerolla rakennusvalvontaviranomaisena toimii kaupungin ympäristölautakunta. Sen alaisena toimii rakennusvalvontatoimisto.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Rakennusvalvonnan toiminnan painopiste on maankäyttö- ja rakennuslain määräämissä viranomaistehtävissä, kuten lupa- ja valvontatehtävissä toimiminen. Käytännössä tämä toteutuu rakennuslupien asiallisena ja lainsäädännön mukaisena käsittelynä sekä asiakkaiden yleisenä neuvontana ja valvontana rakennuslupa-asioihin liittyvissä asioissa.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Haasteena on muuttuva lainsäädäntö. Valtioneuvosto hyväksyi 15.9.2022 esitykset rakentamislaki, maankäyttö- ja rakennuslain muutokseksi sekä laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä. Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025.

Organisaatiosta puuttuu erityislainsäädännön lakimies, josta johtuen päätöksentekoon liittyvä juridiikka jää kokonaisuudessaan rakennusvalvonnan selvitettäväksi.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Menot:

Menot toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti. Palvelujen ostoihin oli budjetoitu 16 200 euroa, josta käytettiin 3 400 euroa.

Tulot:

Tulot koostuvat pääosin lupamaksuista. Tulot ovat siten riippuvaisia haettujen lupien määrästä ja laajuudesta. Talousarviossa maksutuotoksi oli arvioitu 49 000 euroa, josta toteutui 41 800 euroa. Lupahakemuksien määräksi oli arvioitu 220 kpl, josta toteutui 196 kpl.

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Rakennustarkastaja 85 %	0,85 / 1	0,85 / 1	0,85 / 1
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Hakemukset, kpl	220	196	223
Mittarit			
Lupien keskimääräinen käsittelyaika, pv	25	25	25

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

- 1. Rakennuslupahakemukset käsitellään neljän viikon aikana siitä, kun hakemus on täydellisenä liiteasiakirjoineen jätetty rakennustoimistoon ja pyydyt katselmukset suoritetaan viikon kuluessa katselmuksen tilaamisesta lukien.**

Mittarit: toteutuneet käsittelyajat

Toteutuminen: Toteutunut

Lupien keskimääräinen käsittelyaika on 25 päivää: Keskiarvossa on mukana yksittäisiä täydennystä tai muutoksia vaativia lupahakemuksia, joiden täydennystä on jouduttu odottamaan pidempiä aikoja.

- 2. Rakentamisen yleistä ohjausta ja neuvontaa annetaan kahtena päivänä viikossa osan päivästä.**

Toteutuminen: Toteutuu

Ohjausta ja neuvontaa annetaan päivittäin.

- 3. Rakennusjärjestyksen päivitys**

Mittari: Tehty ja hyväksytty.

Toteutuminen: Toteutumatta

Rakentamislain voimaantulo on siirretty yhdellä vuodella eteenpäin, laki tulee voimaan 1.1.2025. Rakennusjärjestys päivitetään uuden lain mukaiseksi, joten myös rakennusjärjestyksen päivitys on siirretty seuraavalle vuodelle.

Talousluvut

920 RAKENNUSVALVONTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	49 000	0	49 000	43 495	-5 505	-
TOIMINTAKULUT	-78 700	0	-78 700	-66 413	12 287	11,24%
TOIMINTAKATE	-29 700	0	-29 700	-22 919	6 781	22,83%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0	-17	-17	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 900	0	-3 900	-3 895	5	0,12%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-33 600	0	-33 600	-26 831	6 769	20,15%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	2 152	2 152	0
TOIMINTAKULUT	-27 200	0	-27 200	-29 361	-2 161	-7,95%

14.4 Ympäristönsuojelu

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Ympäristönsuojelu

Kustannuspaikat:

9311 Ympäristönsuojelu

9312 Projektit

Tilivelvolliset: Ympäristönsuojelusihteri

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakunta toimii kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, jonka tehtävänä on huolehtia eri lainsäädännöissä sille määrätystä tehtävistä. Lisäksi sen tulee mm. huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, ympäristön tilan seurannasta ja siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista ja ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valituksesta ja koulutuksesta. Sen tulee osallistua ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen, antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita muille viranomaisille ja edistää yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Ympäristönsuojelun lainsäädännössä määrätty lupa- ja valvontatehtävät ovat toiminnan ensisijaisena painopisteenä. Vuonna 2023 tehtyjen lupapäätösten ja tarkastusten määrät on esitetty alla olevassa taulukossa. Näiden lisäksi ympäristölautakunnassa on käsitelty yksi rekisteröinti-ilmoitus, yksi tilapäistä melua ja ääntä aiheuttavaa toimintaa koskeva ilmoitus, yksi ilmoitus jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta ja kaksi ilmoitusta jätteen hyötykäytöstä maarakentamisessa. Ympäristönsuojelusihteri on tehnyt viisi viranhaltijapäätöstä koskien käytöstä poistetun kemikaalisäiliön jättämistä maaperään ja yhden päätöksen koskien vakuuden vapauttamista. Lisäksi ympäristölautakunta on antanut lausuntoja ja valmistellut päätöksen luontoratkaisujen vauhdittamisesta tehtyyn valtuustoaloitteeseen. Lautakunnan jäsenistä ja viranhaltijoista koostuva ryhmä on tehnyt ympäristökatselmuksen Someron keskustassa ja sen lähialueilla 26.4.2023. Katselmuksen perusteella ympäristölautakunta päätti kehotuksen lähettämisestä neljälle kohteelle.

Ympäristönsuojelusihteri on osallistunut muun muassa Somerniemen susireviirityöryhmän, susiLIFE-hankkeen, Valonian luonto- ja vesiryhmän, Valonian ohjausryhmän, Paimionjoki-yhdistyksen hallituksen (läsnäolo-oikeus), jätehuoltoviranomaisen ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vesihuollon yhteistyöverkoston tapaamisiin/kokouksiin.

Ympäristönsuojelusihteri toimi viransijaisena/virkaa toimittavana pääosan vuodesta 2023. Vakituinen ympäristönsuojelusihteri irtisanoutui 1.9.2023 alkaen. Hänen tilalleen valittiin uusi vakituinen ympäristönsuojelusihteri lokakuussa.

Someron kaupunki osallistui vuonna 2023 Ylen järjestämään Miljoona roskapussia -kampanjaan, jonka puitteissa järjestettiin yhteistyössä eri toimialojen kanssa Someron siivouspäivä 6.5.2023.

Ilmasto-ohjelman päivittäminen oli yhtenä tavoitteena vuodelle 2023. Ilmasto-ohjelman laatimiseksi perustettiin työryhmä, jossa oli kaupungin eri toimialojen työntekijöitä, luottamushenkilöitä, alueellisen jäteyhtiön ja vesihuolto- ja lämpölaitoksen edustajat sekä Valonian asiantuntijajäsen. Työryhmä kokoontui yhteensä neljä kertaa v.2022-2023. Ilmasto-ohjelma vuosille 2024-2030 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.9.2023 § 40. Ohjelman toteutumisen seuranta toteutetaan ohjelmakauden alettua. Ilmasto-ohjelmaa päivitetään tarvittaessa.

Ympäristölautakunta on 26.10.2022 § 90 tehnyt päätöksen osallistua kaksivuotiseen Varsinais-Suomen Helmikunnat II -hankkeeseen, jossa Someron alueella kartoitetaan huomionarvoisia pienvesiä ja valittuihin pienvesikohteisiin laaditaan kunnostus- ja suojelusuunnitelmat. Hanke on käynnissä 1.4.2023-31.10.2024. Hankkeen omarahoitusosuus (3 000 €) katetaan virkatyöllä. Vuonna 2023 hankkeessa toteutettiin pienvesien kartoitusta Valonian toimesta. Someron alueelta kartoitettiin yhteensä 11 aluetta, joissa oli lähteitä, lampia, puroja ja suoluontotyyppejä.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Merkittävimmät haasteet liittyvät ympäristönsuojelun laajaan asiakokonaisuuteen ja siten runsaslukuisen lainsäädännön ja ohjeistusten hallintaan. Ajantasaisen tiedon saamiseksi ja esimerkiksi mahdollisten alueellisten toimintatapojen laatimiseksi osallistutaan erilaisiin koulutuksiin, kokouksiin ja yhteistyöryhmiin. Yhteistyötä tehdään niin kaupungin sisällä eri toimialojen kesken kuin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Menot:

Toimintakuluihin käytettiin kokonaisuudessaan noin 26 000 € budjetoitua vähemmän. Palveluiden ostoihin käytettiin yhteensä noin 17 000 € budjetoitua vähemmän. Yksittäisiä suurimpia tilikohtaisia poikkeamia olivat asiantuntijapalveluiden ostot, josta jäi käyttämättä noin 13 000 €, koulutuspalvelut, josta jäi käyttämättä 2 000 € ja painatukset/ilmoitukset, josta jäi käyttämättä noin 1 600 €. Myös aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoihin käytettiin noin 3 500 € budjetoitua vähemmän ja muihin toimintakuluihin käytettiin noin 4 600 € budjetoitua vähemmän.

Yksittäisinä suurimpina menokohtina ovat Varsinais-Suomen liiton/Valonian osallistumismaksu 6 000 € ja Paimionjoki-yhdistyksen jäsenmaksu 16 330 €.

Tulot:

Tulot koostuvat maksutuotoista, joita ovat pääasiassa lupamaksut, maa-ainesottajien vuosittaiset valvontamaksut ja määräaikaistarkastusten maksut. Maksutuotot ovat siten riippuvaisia muun muassa haettujen lupien määrästä. Vuonna 2023 maksutuotot ylittivät talousarvion ollen yhteensä noin 12 300 € (TA 4 500 €).

Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Ympäristönsuojelusihteri	1	1	1

Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Ympäristölupapäätökset, lupamääräysten tarkistaminen ja ilmoituspäätökset, kpl	2	2	2
Maa-aines- ja ympäristölupapäätökset (yhteisluvut), kpl	2	0	1
Valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset, kpl	16	11	9
Tarkastuskäynnit muissa kohteissa, kpl	60	13	30
Mittarit			
Ympäristölupien keskimääräinen käsittelyaika, kk	6	3	5
Yhteisluvien keskimääräinen käsittelyaika, kk	8	-	10

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Ympäristölupahakemukset käsitellään kuuden kuukauden ja yhteislupahakemukset kahdeksan kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä.

Mittarit: Hakemusten toteutunut käsittelyaika.

Toteutuminen: Toteutunut.

Vuoden 2023 aikana on käsitelty yksi ympäristöluvan muuttamista koskeva hakemus, jonka käsittelyaika oli noin kolme kuukautta. Lokakuussa 2023 on tullut käsittelyyn toinen ympäristöluvan muuttamista koskeva hakemus, joka käsiteltiin tammikuussa 2024 ja lupahakemuksen käsittelyaika oli alle neljä kuukautta.

Lisäksi vuonna 2023 annettiin yksi ilmoituspäätös. Tässä ilmoitusmenettelyssä käsittelyaika oli noin kaksi kuukautta (ilmoitusmenettelyssä ilmoituksen enimmäiskäsittelyaika tulee ympäristönsuojelusta ollen 120 vuorokautta).

Yhteislupahakemuksia ei vuonna 2023 ole ollut käsittelyssä.

2. Toteutetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa tekemällä tarkastuskäynnit valvontaohjelman mukaisissa kohteissa.

Mittarit: Toteutuneet tarkastuskäynnit.

Toteutuminen: Toteutunut.

Vuodelle 2023 valvontaohjelmaan valituista 16:sta kohteesta neljä oli lopettanut toimintansa ja yhden osalta todettiin, ettei se ole enää lupavelvollinen. Näissä viidessä kohteessa ei siten ollut enää tarpeellista tehdä tarkastusta. Tarkastus toteutettiin kaikissa loppuissa 11:ssä kohteessa valvontaohjelman mukaisesti.

3. Edistetään ilmasto-ohjelman päivittämistä ja ilmasto-ohjelman tavoitteiden toteutumista.

Mittarit: Ilmasto-ohjelman päivitystyön valmistuminen ja ohjelman tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Toteutuminen: Toteutunut.

Ilmasto-ohjelma vuosille 2024-2030 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.9.2023 § 40. Toteutuksen seuranta toteutetaan ohjelmakauden alettua.

Talousluvut

930 YMPÄRISTÖNSUOJELU	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	4 800	0	4 800	13 086	8 286	172,64%
TOIMINTAKULUT	-110 700	0	-110 700	-84 009	26 691	24,11%
TOIMINTAKATE	-105 900	0	-105 900	-70 922	34 978	33,03%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-105 900	0	-105 900	-70 922	34 978	33,03%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-12 600	0	-12 600	-14 708	-2 108	-16,73%

14.5 Yhdyskuntasuunnittelu

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: Yhdyskuntasuunnittelu

Kustannuspaikat:

9411 Kaavoitus

9412 Mittaus ja kiinteistötoimi

9413 Pohjakartta

9414 Maa-ainesvalvonta

Tilivelvolliset: Maankäyttöinsinööri

Toiminta-ajatus

Kaavoitus

Kaavoituksessa tuotetaan toimivaa, taloudellista ja ympäristöön sopivaa yhdyskuntarakenteen suunnittelua Someron kaupungin, sekä maankäyttösopimukseen perustuvien järjestelyin myös yksityisten maanomistajien tarpeisiin. Lisäksi annetaan kaavoitukseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta sekä hoidetaan kaavoitukseen liittyviä viranomaistehtäviä.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Mittaus- ja kiinteistötoimessa tuotetaan ja ylläpidetään kartta- ja paikkatietoaineistoja sekä toimitetaan edellä mainittuja aineistoja kaupungin oman organisaation ohella muidenkin tarpeisiin. Lisäksi toimitaan kaupungin edunvalvojana Maanmittauslaitoksen suorittamissa maanmittaustoimituksissa sekä annetaan yleistä neuvontaa ja ohjausta kiinteistöjen maankäyttöön liittyvissä kysymyksissä.

Pohjakartta

Ylläpidetään kaavan pohjakarttaa.

Maa-ainesvalvonta

Maa-ainesvalvontaan sisältyvät erilaiset maa-aineslain mukaiset maa-ainesten ottoon liittyvät viranomaistehtävät, kuten lupien ja ilmoitusten käsittely ja valmistelu sekä ainesten oton valvonta. Lupiin liittyvää valvontaa suoritetaan ensisijaisesti vuotuisin tarkastuskierroksin. Muuta maa-ainesten ottamiseen liittyvää valvontaa suoritetaan saatujen ilmoitusten ja muiden maastokäyntien yhteydessä tehtävien havaintojen perusteella.

Toiminta ja toiminnan painopistealueiden toteutuminen

Kaavoitus

Toiminnan painopisteenä on talousarviossa useille vuosille jaksottuva keskustaajaman osayleiskaavoitushanke, johon kaavoituksen pääasialliset resurssit lähtökohtaisesti pyritään suuntaamaan, elleivät akuutimmat työt, kuten kiireelliset asemakaavatyöt sekä lupa-asiat (suunnittelutarve- ja poikkeamishakemusten valmistelu ja neuvonta) muuta edellytä. Vuonna

2023 oli kaavatöistä ensisijaisin kuitenkin Joensuuntien ja kantatie 52:n risteysalueen asema-kaavamuutos, jota on pyritty viemään eteenpäin samanaikaisesti ELY-keskuksen johtaman tiesuunnittelun rinnalla. Kaavaprosessin edetessä on ilmennyt välttämätöntä tarvetta lisäselvityksille mm. rakennuskannan inventoinnin sekä hankkeen maisema-, melu- ja ilmastovaikutusten osalta, mikä on lisännyt huomattavasti kyseiseen kaavatyöhön varattua aikaa. Hanke on menossa vielä ehdotusvaiheen toiseen käsittelyyn ennen hyväksymiskäsittelyä.

Loppuvuodesta painopiste on ollut suunnittelutarveratkaisuhakemusten käsittelyn ja päätösvalmistelun ohella uusiin asioihin perehtymisessä. Rakentamisen lainsäädännön kokonaisuudistus on jo hyväksytty ja tulee voimaan 1.1.2025. Alueiden käyttöä (kaavoitusta) koskeva uudistaminen on pääosin vielä kesken. Samaan aikaan kun erityisesti suurten aurinkovoimaloiden rakentaminen on voimakkaassa kasvussa, valtakunnallinen ohjeistus kyseisten hankkeiden luvitukseen, kaavoitukseen sekä niihin liittyviin hallinnollisiin menettelyihin ja vaikutusarviointeihin (ympäristö) puuttuu. Valtiovalta haluaa omalta osaltaan varmistaa, että aurinkoenergiapuistojen sääntely- ja lupaprosessit ovat yhtenäisiä, joustavia ja ennustettavia koko maassa. Ympäristöministeriön kokooman ohjausryhmän johdolla valmistellaan opasaineistoa. Ohjausryhmän toimikausi päättyy huhtikuussa 2024, joten jo valmisteltavana olevien lupahakemusten valmistelun suhteen (Somerolla lupahakemukset jätetty joulukuussa 2023) tilanne on haastava.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Jatkuvasti ylläpidettävä, nykyaikainen mittauskalusto ja sen monipuolisen käytön hallitseva ammattihenkilöstö mahdollistavat maastomittausten tuottamisen tehokkaasti. Mittaustoimen tulevaisuuden haasteet liittyvät olemassa olevien kaupungin tuottamien kartta-aineiston päivittämiseen ja ylläpitämiseen, kaupungin ulkopuolelta tulevien velvoitteiden ja tehtävien hoitamiseen, sekä tarvittavien resurssien ohjaamiseen mainittuihin tehtäviin.

Rakennuslupiin liittyvien valvontakäyntien hoitaminen on kustannuspaikan ensisijainen painopistealue. Viime vuonna näitä suoritteita tehtiin 25 kpl, joista rakennuksen paikan merkitsemisiä 14 kpl ja sijaintikatselmuksia 9 kpl. Määrät vastaavat pitkälti viime vuosien kehitystä. Kaupungin muista omista tarpeista (mm. infrahankkeiden suunnitelmamittaukset sekä maanmittaustoimitusten valmistelu ja kaupungin edunvalvonta) on toistaiseksi suoriuduttu vielä hyvin, mikäli vain aikataulu mittauksen suhteen on ollut vähänkään joustava. Maanmittaustoimituksiin liittyviin kaupungin toimenpiteisiin on erityisesti kahden viime vuoden aikana jouduttu käyttämään maankäyttöinsinöörin työaikaa huomattavan paljon, mikä on osaltaan verottanut hänen työpanostaan tehtäväalueen muilta osa-alueilta.

Pohjakartta

Pohjakartan jatkuva vuosittainen ylläpito pyritään turvaamaan varaamalla kustannuspaikalle palveluhankintaa varten vuosittainen määräraha sen varalta, että omaa, ammattitaitoista henkilöresurssia ei olisi mahdollisesti käytettävissä. Melko vähäisistä päivitystarpeista on toistaiseksi suoriuduttu omin henkilöresurssien.

Maa-ainesvalvonta

Lähitulevaisuudessa korostunevat valmistelu- ja valvontatyöt, jotka liittyvät muutamien vanhojen ottoalueiden maisemointilupiin. Vuonna 2023 ei uusia maa-aineslupa-asioita tullut vireille ja tehtäväalueen vastuulla olevia, olemassa olevia lupakohteitakin on niin vähän, että välitön resurssintarve kustannuspaikalle on jäänyt alhaiseksi.

Merkittävimmät haasteet ja epävarmuustekijät

Kaavoitus

Suurimmat haasteet kohdistuvat asemakaavojen ajanmukaisuuteen. Kunnan on lain mukaan jatkuvasti suoritettava asemakaavojen ajanmukaisuuden arviointia ja tarvittaessa kunnan on ryhdyttävä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi, mikäli kaava on merkittävältä osalta toteuttamatta. Asemakaavan uudistamistarve perustuu ensisijaisesti siihen, ohjaako asemakaava riittävästi ja tarkoituksenmukaisesti yhdyskunnan kehittämistä ja rakentamisen ohjausta. Tarkasteltaviin kysymyksiin kuuluu myös se, miten mahdollisesti muuttuneet olosuhteet ja tieto vaikuttavat kaavan mukaisen rakentamisen toteuttamismahdollisuuksiin voimassa olevan kaavan mukaisesti. Epävarmuus tulevasta on ehkä se suurin haaste, koska edellä olevaan viitaten laadittavan kaavan pitäisi yhtäältä ohjata alueen käyttöä riittävästi useiden vuosien ajan, mutta toisaalta liian rajoittavakaan se ei aluevaraustensa ja kaavamääräystensä osalta saisi olla.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Paineita kohdistuu voimassa olevissa asemakaavoissa sellaisten yhteiseen käyttöön osoitettujen alueiden lunastamiseen, jotka ovat yksityisomistuksessa. Tämä koskee erityisesti katualueita. Tarvittavien toimenpiteiden aiheuttama työmäärä sekä niiden edellyttämät taloudelliset ja henkilöresurssit huomioiden asian kuntoon saattaminen kestää vielä vuosia. Henkilöresurssien varaamisen osalta tarve ei rajoitu ainoastaan kaupungin organisaatioon, vaan kohdistuu myös valtion maanmittaushallintoon.

Maa-ainesvalvonta

Muutamissa lupakohteissa päättyneen ottotoiminnan sekä ympäristötoimen sisäisten tehtäväjärjestelyjen seurauksena on tehtäväalueen vastuulla olevien maa-aineslupakohteiden määrä vähentynyt aikaisemmasta merkittävästi. Haasteet liittyvät enimmäkseen vanhentuvien tai vanhentuneiden lupien päivittämiseen sekä sellaisten vanhojen ennallistamattomien ottoalueiden osalta, joissa potentiaalisen irrotettavan aineksen määrä suhteessa maisemoinnissa tarvittavaan ainekseen on vähäinen.

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Menot:

Toimintakuluihin käytettiin noin 168 700 euroa budjetoitua vähemmän. Siitä on kaavoituksen osuus noin 95 000 euroa. Valtaosa oli varattu keskustaajaman yleiskaavahankkeen kuluihin ja osa muihin pienempiin hankkeisiin. Mittaus- ja kiinteistötoimen määräaikaisen henkilöstön palkkakuluihin varattuja menoja jäi käyttämättä noin 19 500 euroa, joka oli tarkoitettu sellaisiin välttämättömiin projektiluonteisiin hankkeisiin, joita ei vakihenkilöstöllä saada tehtyä. Valtion palvelujen hankinnat (lähinnä maanmittaustoimituksiin liittyvät palvelut) määräytyvät tehtäväalueesta riippumattomista syistä (kaupunkitekniikan tarpeet vs. Maanmittauslaitoksen aikataulut), joten kyseisten menojen ennakointi on vaikeaa. Näihin palveluihin varattuja määrärahoja jäi noin 10 000 euroa ja ICT-palveluihin varattuja noin 13 700 euroa käyttämättä. Loput käyttämättä jääneet määrärahat koostuvat useammista lähteistä. Näistä suurimpia tilikohtaisia kuluja olivat painatukset ja ilmoitukset (noin 11 700 €) sekä majoituspalvelut (2 500 €), matkustuspalvelut (noin 2 100 €) ja koulutuspalvelut (3 100 €).

Tulot:			
Tulot koostuvat myynti- ja maksutuotoista. Tehtäväalueen myyntituotot tulevat yleensä kartta-aineistojen tai mittauspalveluiden myynnistä kaupungin ulkopuolelle sekä maankäyttösopimuskorvauksista. Maksutuotot koostuvat rakennus- ja maa-ainesvalvonnan lupa- ja valvontamaksuista. Tehtäväalueen tulot jäivät noin 4 200 euroa arvioitua pienemmiksi, koska uusia maa-aineslupahakemuksia ei ollut käsittelyssä, eikä myöskään veloitettavia työ- tai maankäytösopimusten korvauksia. Rakennuslupiin sisältyvistä valvontakäynneistä kertyi tuloja likimain arvioidun mukaisesti.			
Henkilöresurssit / vakanssit	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Maankäyttöinsinööri 100 % Paikkatietosuunnittelija 30 % Kartoittaja 20 %	1,5 / 2	1,5 / 2	1,5 / 2
Muutokset palvelurakenteissa ja henkilöstöresursseissa			
Maakuntahallinnon uudistuksen myötä tehtäväalueen käyttöön vapautunee noin yksi henkilötyöpäivä kuukaudessa.			
Tehtäväalueen keskeisimmät suoritteet	TA 2023	Tilinpäätös	
		2023	2022
Kaavoitetut uudet rakennuspaikat, kpl	-	-	-
Valmisteltavat kirjaamisasiat (lainhuudot jne.), kpl	10	15	9
Rakennusvalvontamittaukset, kpl	25	24	30
Voimassa olevat maa-ainesluvut, kpl*	6	4	4
Mittarit			
Kaupungin vapaa kaavatonttivaranto**			
- omakotitontit, kpl	30	33	15
- rivitalotontit, kpl	8	8	8
- kerrostalotontit, kpl	-	-	-
- teollisuustontit, kpl	12	11	12
Vireillä olevat maa-aineslupahakemukset 31.12., kpl (vain lyhyen aikavälin seuranta)	5	-	-

* Lukumäärään sisältyvät yhdyskuntasuunnittelun tehtäväalueen vastuulla olevat luvat, jotka ovat olleet edes osan vuotta vireillä.

** Kaikki myytävät kohteet eivät ole kaavassa. Omakotitonttien luvuissa eivät ole mukana kaupungin tonttimyynnissä olevat Jakkulan ja Mäyrämäen määräalat Somerniemellä. Teollisuustonttien luvuissa ovat mukana myös liiketontit.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2023

1. Tavanomaista rakentamista koskevat suunnittelutarveratkaisuhakemukset valmistellaan päätettäväksi kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kaikki hakemuksen käsittelyssä tarvittavat asiakirjat liitteineen on jätetty kaupungille.

Mittarit: Hakemusten toteutunut käsittelyaika (kk), alkaen siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu luvan valmistelijalle.

Toteutuminen: Toteutunut noin puolessa kuukaudessa (½ kk).

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksia tuli valmisteltavaksi 2 kpl. Molemmat hakemukset jätettiin lopulta joulukuussa, vaikka hakijoita ohjeistettiin jo lokakuusta lähtien. Hankkeina ne ovat mittakaavaltaan hyvin erilaiset. Ensimmäisessä on kyse pienehkön vapaa-ajan asunnon rakentamisesta yleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Hakija on täydentänyt hakemustaan tammikuun puolivälissä kaksi kertaa ja asia on valmisteltu toimielimen käsiteltäväksi tammikuun lopussa 2024. Toisessa hankkeessa on kyse suuralaisen teollisuuslaitoksen (aurinkovoimala) rakentamisesta. Tällaisessa hankkeessa jo pelkästään asianmukaisiin kuulemis- ja lausuntomenettelyihin kuluu aikaa vähintään 1 kk, koska viranomaisille on varattava riittävästi lausumisaikaa (tarvittaessa jopa 2 kk). Kyseisen hakemuksen osalta tavoitteen toteutumisen arviointi on vuoden 2024 tilinpäätöksen asia.

2. Keskustajaman osayleiskaavoituksen eteneminen.

Mittarit: Yleiskaavaehdotuksen valmistaminen toimielinkäsittelyyn.

Toteutuminen: Ei toteutunut.

Hankkeen eteenpäinvienti edellyttää infraverkoston (erityisesti liikenteen osalta) laaja-alaista kokonaistarkastelua tiiviissä yhteistyössä teknisen johtajan kanssa. Yleiskaavan laadintaan tarvittava mittava taloudellinen ja muu resursointi huomioiden, hanke oli järkevää keskeyttää toimialan johdon henkilövaihdosten aiheuttamien sijaisjärjestelyjen ajaksi ja käyttää hankkeeseen varattu henkilöresurssi kaupungin infrastruktuurihankkeiden (erityisesti Kaislarannan alue, Turuntien klv, Joensuuntien ja kantatie 52:n kiertoliittymän suunnittelu) toteuttamiseen liittyvien akuuttien asioiden hoitamiseen.

3. Rakennusvalvontaviranomaisen mittaustarpeet täytetään.

Mittari: Rakennuspaikan sijainnin merkinnän keskimääräinen käsittelyaika (vrk).

Toteutuminen: Toteutunut keskimäärin kahdessa vuorokaudessa.

4. Maa-aineslupahakemukset valmistellaan päätettäväksi yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu.

Mittarit: Hakemusten toteutunut käsittelyaika (kk), alkaen siitä, kun tarvittavin tiedoin varustettu hakemus on toimitettu luvan valmistelijalle.

Toteutuminen: Maa-aineslupahakemuksia ei ole vuonna 2023 tullut käsiteltäväksi.

Talousluvut

940 YHDYSKUNTASUUNNITTELU	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	7 400	0	7 400	3 178	-4 222	-57,05%
TOIMINTAKULUT	-286 800	0	-286 800	-118 388	168 412	58,72%
TOIMINTAKATE	-279 400	0	-279 400	-115 210	164 190	58,77%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 500	0	-6 500	-11 928	-5 428	-83,51%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUKSET	-285 900	0	-285 900	-127 138	158 762	55,53%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	169	169	0
TOIMINTAKULUT	-46 600	0	-46 600	-54 126	-7 526	-16,15%

14.6 Ympäristöterveydenhuolto

Toimielin: Ympäristölautakunta

Tehtäväalue: 950 Ympäristöterveydenhuolto

Kustannuspaikat:

9511 Terveysvalvonta

9512 Eläinlääkintähuolto

9513 Löytöeläinkotitoiminta

Tilivelvolliset: ympäristönsuojelusihteri (9511, 9512, 9513)

Toiminta-ajatus

Terveysvalvontolain (1326/2010) 21 §:n mukaisten ympäristöterveydenhuollon tehtävien ja lääkelain (395/1987) 54 a, c ja d §:n mukaisten tehtävien hoitamisesta on tehty yhteistoimintasopimus, jonka mukaan vastuukuntana/palveluiden tuottajana toimii Salon kaupunki. Sopimus on tullut voimaan 1.1.2023 hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa.

Lain eläinten hyvinvoinnista (693/2023) 26 §:n mukaan kunnalla tulee olla sen alueella irrallaan tavattujen ja kiinni otettujen koirien ja kissojen sekä muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten (*löytöeläimet*) tilapäisen hoidon järjestämistä varten talteenottoaika. Löytöeläinten hoidon järjestämisestä on tehty sopimus Löytöeläinkoti Omatassun kanssa. Sopimus on tullut voimaan 1.5.2021.

Toiminta

Uusi pieneläinpäivystyssopimus astui voimaan 1.9.2023 (Evidensia Vettori, Raisio).

Keskeiset toimintamenojen ja -tulojen perustelut

Terveysvalvonnan kuukausittainen arviolaskutus vuonna 2023 on ollut 8 437 €/kk ja eläinlääkintähuollon 13 187 €/kk.

Löytöeläinkotitoiminnan palvelujen ostoon on käytetty noin 6 000 euroa budjetoitua vähemmän. Kulut koostuvat kuukausimaksusta (12,00 €/vrk), eläinten hoitomaksuista, kilometrikorvauksista sekä eläinlääkäripalveluista.

Talousluvut

950 YMPÄRISTÖTERVEYDEN- HUOLTO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk- %
ULKOISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	-324 200	0	-324 200	-254 920	69 280	21,37%
TOIMINTAKATE	-324 200	0	-324 200	-254 920	69 280	21,37%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	0	0	0,0%
TEHTÄVÄN KOKONAISKUSTANNUK- SET	-324 200	0	-324 200	-254 920	69 280	21,37%
SISÄISET						
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0,0%
TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0,0%

15 Käyttötalouden toteutuminen

Edellä esitetyistä valtuuston hyväksymien tehtäväalueiden toteutumisvertailuista ilmenevät talousarvioon varatut määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuminen sekä poikkeama toteutumisesta. Alkuperäinen talousarvio ja siihen hyväksytyt muutokset on esitetty erikseen. Määrärahan ylitys talousarviosta on esitetty -merkillä ja alitus ilman etumerkkiä.

Sisäiset menot ovat tilahallinnon laskuttamia sisäisiä vuokria, ateria- ja siivouspalveluiden ostoja, atk-kustannusten ja taloushallintopalvelujen jakoja sekä kopiointimenoja ja muita lautakuntien välisiä palvelujen ostoja. Sisäiset tulot taas ovat vastaavasti laskuttavan yksikön palvelujen myyntituloja.

Poistot talousarvioon verrattuna näkyvät suoraan ao. tulosalueen kohdalta. Poistojen ylitykset johtuvat uusista investoinneista, niitä ei ole perusteltu. Vain ulkoisten menojen ylitykset ja tulojen alitukset on perusteltu.

Seuraavassa on esitetty perustelut olennaisista menojen ylityksistä ja tulojen alituksista valtuuston hyväksymien tehtäväalueiden (sisältää talousarvion muutokset) tasolla.

Keskusvaalilautakunta

Tulojen alitus n. 800 euroa ja menojen alitus n. 15 300 euroa. Tulot toteutuivat arvioitua pienempinä. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta (n. 7 400 euroa), palvelujen ostojen toteutumisesta (n. 4 900 euroa) ja muiden toimintakulujen toteutumisesta (n. 2 000 euroa) arvioitua pienempänä.

Tarkastuslautakunta

Menojen alitus n. 6 500 euroa. Menojen alitus johtuu pääosin siitä, että palvelujen ostot toteutuivat arvioitua pienempinä.

Kaupunginhallitus

Hallinto

Tulojen ylitys n. 33 200 euroa ja menojen ylitys n. 27 300 euroa. Menojen ylitys johtuu sote-uudistuksesta johtuvista jälkikäteislaskutuksista sekä vuoteen 2022 kohdistuneista perusturvan kustannuksista, jotka on kirjattu kaupunginhallituksen kustannuspaikalle toimintokoodilla 4400 ja joita aiheutui yhteensä 109 284 euroa.

Elinvoimapalvelut

Tulojen ylitys n. 164 700 euroa ja menojen alitus n. 30 500 euroa. Tulojen ylitys johtuu ELY-keskuksen maksamista maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen tarkoitetuista kotikuntakorvauksista, jotka kirjautuivat elinvoimapalveluiden tehtäväalueelle. Menojen alitus johtuu pääosin siitä, että palvelujen ostot toteutuivat arvioitua pienempinä.

Maaseutupalvelut

Tulojen ylitys n. 14 600 euroa ja menojen alitus n. 16 200 euroa. Menojen alitus johtui pääosin henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen toteutumisesta arvioitua pienempinä.

Sivistyslautakunta

Sivistystoimen hallinto	Menojen alitus n. 54 800 euroa. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Perusopetus	Tulojen alitus n. 9 800 euroa ja menojen ylitys n. 217 500 euroa. Tulojen alitus johtuu valtionavustusten arvioitua pienemmästä tulosta. Vastaavasti myyntituottoja saatiin arvioitua enemmän johtuen (mm. sijoitettujen oppilaiden laskutus). Menojen ylitys johtuu pääosin henkilöstökulujen (valmistava opetus) ja perusopetuksen kuljetuskustannusten (+ 70.000 €) toteutumisesta arvioitua suurempina.
Toisen asteen koulutus	Tulojen ylitys n. 3 800 euroa ja menojen ylitys n. 10 800 euroa. Tulojen ylitys johtuu valtionavustusten arvioitua suuremmasta tulosta. Menojen ylitys johtuu henkilöstökustannuksista.
Varhaiskasvatus	Tulojen ylitys n. 210 400 euroa ja menojen alitus 596 300 euroa. Tulojen ylitys johtuu arvioitua suuremmista avustusten ja tukien määrästä (mm. erityisavustuksesta varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen turvattomista oloista tulleille lapsille). Ostopalveluiden tuotto Somerolle sijoitettujen lasten osalta oli huomattavasti arvioitua korkeampi. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta huomattavasti arvioitua pienempänä. Rekrytoinneista huolimatta pätevää varhaiskasvatuksen henkilöstöä ei saatu haettua määrää mm. vaje kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa sekä perhepäivähoidossa ja sijaistarpeissa muutoksia. Rakennusten ja tilojen vuokratkustannukset (mm. Niittykukka) toteutuivat arvioitua pienempänä. Kotihoidon tuki, Somerolisä ja hoitoraha toteutuivat arvioitua pienempänä. Lisäksi aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa sekä palveluiden ostoissa alitusta johtuen varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen useista muutoksista vuoden aikana.
Vapaa sivistystyö	Menojen alitus n. 32 000 euroa. Menojen alitus johtuu henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Kirjastopalvelut	Tulojen ylitys n. 5 100 euroa ja menojen alitus n. 18 100 euroa. Tulot, kirjastomaksut, toteutuivat arvioitua suurempina ja menojen alitus johtui pääosin palvelujen ostojen ja aineistojen hankintakulujen toteutumisesta arvioitua vähäisempinä.
Vapaa-aikapalvelut	Tulojen ylitys n. 2 600 euroa ja menojen ylitys n. 52 000 euroa. Menojen ylitys johtuu pääosin liikuntapalveluiden sijaisrekrytointien toteutumisesta palvelujen ostoina, ICT-palveluista, uimahallin kahvion elintarvikekustannusten noususta ja kalustokustannuksista.

Tekninen lautakunta

Tekninen hallinto	Tulojen ylitys n. 2 900 euroa ja menojen alitus n. 29 600 euroa. Alitus johtui pääosin henkilöstökulujen toteutumisesta arvioitua pienempänä.
Tilahallinto	Tulojen alitus n. 699 500 euroa. Tulojen alitus johtui pääosin vuokratulojen toteutumisesta arvioitua vähäisempänä. Menojen ylitys n. 261 600 euroa johtui pääosin kasvaneista palvelujen ostoista.
Liikennealueet ja yl.alueet	Tulojen ylitys n. 2 800 euroa ja menojen ylitys n. 87 500 euroa. Menojen ylitys johtui pääosin siitä, että palvelujen ostot toteutuivat arvioitua suurempana sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot toteutuivat arvioitua suurempana.
Hulevesihuolto	Menojen alitus n. 1 200 euroa.
Tietohallinto	Tulojen ylitys n. 593 800 euroa ja menojen alitus n. 282 300 euroa. Tulojen ylitys johtuu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen maksamien koneiden ja laitteiden vuokrien toteutumisesta arvioitua suurempana. Menojen alitus johtuu pääosin palvelujen ostojen toteutumisesta arvioitua pienempänä.

Ympäristölautakunta

Ympäristötoimen hallinto	Palvelujen ostot alittuivat noin 7 200 euroa sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot alittuivat noin 500 euroa. Lähinnä asiantuntijapalvelujen, ICT-palvelujen sekä painatusten, ilmoitusten ja markkinoinnin ostot sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kulut toteutuivat arvioitua pienempinä.
Tietoimi	Toimintakulut alittuivat noin 36 400 euroa. Perusparannusavustuksiin varattua rahaa jäi käyttämättä noin 26 700 euroa, koska perusparannuskohteiden määrä vaihtelee vuosittain. Palvelujen ostot alittuivat noin 6 200 euroa ja muut toimintakulut noin 2 600 euroa. Ulkopuolisia palveluita on käytetty ennakoitua vähemmän.
Rakennusvalvonta	Toimintatuotot alittuivat noin 5 500 euroa, lupatuloissa on normaalia vuosittaista vaihtelua. Toimintakulut alittuivat n. 12 300 euroa, alitus johtuu pääosin palvelujen ostoista, jotka toteutuivat arvioitua pienempinä. Talousarviossa oli varauduttu lainsäädännön muutoksista aiheutuviin kustannuksiin. Muutokset etenevät kuitenkin ennakoitua hitaammin ja kustannukset kohdistuvat todennäköisesti seuraaville vuosille.
Ympäristönsuojelu	Tulojen ylitys (n. 8 300 euroa), johtuu ennakoitua suuremmasta lupapäätösten ja muiden maksullisten päätösten määrästä. Lupapäätösten ja muiden maksullisten päätösten vuosittaisessa määrässä on vaihtelua riippuen yritysten ja yksityisten tarpeista.

Toimintakulujen alitus on kokonaisuudessaan n. 26 700 euroa.

Palvelujen ostojen alitus (n. 17 900 euroa) johtuu pääosin siitä, että asiantuntijapalveluiden käyttötarve on ollut arvioitua vähäisempää. Yhteistoimintaosuuksiin on budjetoitu 6 000 euroa ja se on toteutunut talousarvion mukaisena (V-S liitto/Valonia).

Tarvikkeiden ja aineistojen hankinnan alitus (n. 3 500 euroa), johtuu pääosin siitä, että muun muassa vaatteiston ja kaluston hankkiminen tai uusiminen ei ole ollut ajankohtaista.

Muiden toimintakulujen alitus (n. 4 700 euroa), johtuu siitä, että muita toimintakuluja on ollut arvioitua vähemmän.

Yhdyskuntasuunnittelu

Tulojen alitus oli n. 4 200 euroa talousarviossa arvioidusta.

Toimintakulujen osalta alitus on ollut n. 168 400 euroa, mikä koostuu palkkakulujen alituksesta n. 19 600 euroa, palvelujen oston alituksesta n. 139 500 euroa sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden alituksesta n. 8 500 euroa ja muiden toimintakulujen alituksesta n. 900 euroa.

Muut toimintakulut ovat jääneet budjetoitua alhaisemmiksi, koska lähinnä kirjallisuuden, vaatteiston ja tietyn kaluston hankkimista tai uusimista ei ole vielä katsottu ajankohtaiseksi.

10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	17 500	0	17 500	16 738	-762	-4,36%	95,64%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-38 100	0	-38 100	-22 762	15 338	40,26%	59,74%
TOIMINTAKATE	-20 600	0	-20 600	-6 024	14 576	70,76%	29,24%

20 TARKASTUSLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 300	0	-23 300	-16 813	6 487	27,84%	72,16%
TOIMINTAKATE	-23 300	0	-23 300	-16 813	6 487	27,84%	72,16%

30 KAUPUNGINHALLITUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	692 400	0	692 400	886 881	194 481	28,09%	128,09%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 315 500	-50 000	-3 365 500	-3 312 347	53 153	1,58%	98,42%
TOIMINTAKATE	-2 623 100	-50 000	-2 673 100	-2 425 466	247 634	9,26%	90,74%

60 SIVISTYSLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 907 200	0	1 907 200	2 119 722	212 522	11,14%	111,14%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-16 191 750	0	-16 191 750	-15 770 914	420 836	2,6%	97,4%
TOIMINTAKATE	-14 284 550	0	-14 284 550	-13 651 192	633 358	4,43%	95,57%

80 TEKNINEN LAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 164 600	0	4 164 600	4 069 469	-95 131	-2,28%	97,72%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-8 751 300	0	-8 751 300	-8 787 235	-35 935	-0,41%	100,41%
TOIMINTAKATE	-4 586 700	0	-4 586 700	-4 717 766	-131 066	-2,86%	102,86%

90 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	61 200	0	61 200	59 759	-1 441	-2,35%	97,65%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 156 000	0	-1 156 000	-842 619	313 381	27,11%	72,89%
TOIMINTAKATE	-1 094 800	0	-1 094 800	-782 859	311 941	28,49%	71,51%

RAPORTTI YHTEENSÄ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 842 900	0	6 842 900	7 152 570	309 670	4,53%	104,53%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-29 475 950	-50 000	-29 525 950	-28 752 689	773 261	2,62%	97,38%
TOIMINTAKATE	-22 633 050	-50 000	-22 683 050	-21 600 120	1 082 930	4,77%	95,23%

15.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot olivat n. 7,2 milj. euroa. Toimintatuottojen toteutumisprosentti oli 104,5 %. Tuotot olivat lähes 3,0 milj. euroa (-29,6 %) edellisvuotta pienemmät. Talousarviomuutoksia toimintatuottoihin ei tehty vuoden 2023 aikana.

Myyntituottoja kertyi n. 2,1 milj. euroa, joka oli lähes 1,1 milj. euroa (-35,1 %) vähemmän, kuin edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana. Maksutuottoja kertyi 0,5 milj. euroa, joka oli 3,3 milj. euroa (-88 %) vähemmän, kuin edellisenä vuotena. Tuet ja avustukset olivat 0,8 milj. euroa ja muut toimintatuotot n. 3,8 milj. euroa. Tukiin ja avustuksiin on kirjattu mm. työllistettävistä saatu palkkatuki, valtionkorvaus kuntouttavaan työtoimintaan, Kelan työterveyshuollon korvaus sekä erilaisia hanketukia. Muut toimintatuotot kasvoivat n. 2,1 milj. euroa (26,7 %) viime vuodesta. Muihin tuottoihin kirjataan pääasiassa vuokratuottoja. Tämän lisäksi muita tuloja ovat kertaluonteiset muihin tulolajeihin kuulumattomat tulot.

Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut olivat v. 2023 talousarviossa noin 29,48 milj. euroa. Talousarviomuutoksia toimintakuluihin hyväksyttiin vuoden aikana yhteensä 50 000 euroa, joiden jälkeen ulkoisten toimintakulut olivat n. 29,53 milj. euroa vuoden 2023 talousarviossa.

Ulkoisten toimintakulujen toteutuma oli noin 28,8 milj. euroa, joka n. 0,8 milj. euroa vähemmän, kuin talousarviossa oli arvioitu. Ulkoiset toimintakulut vähenivät edellisestä vuodesta noin 40 milj. euroa (-58,1 %).

Ulkoisista toimintakuluista henkilöstökulujen toteutuma oli n. 16,8 milj. euroa (vuonna 2022 29,7 milj. euroa). Henkilöstökulujen toteutuma oli 96,1 % ja ne alittivat talousarvion noin 0,7 milj. eurolla.

Varsinaiset palkkamenot olivat noin 13,4 milj. euroa ja ne vähenivät edellisestä vuodesta noin 10,5 milj. euroa. Palkoista on vähennetty sairausvakuutuskorvaukset ja tapaturmakorvaukset. Näiden tulojen osuus oli vuonna 2023 yhteensä 213 304 euroa ja 428 101 euroa vuonna 2022. Henkilösivukulujen toteutuma oli noin 3,4 milj. euroa ja ne pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna lähes 2,5 milj. euroa.

Palvelujen ostojen toteutuma oli 6,2 milj. euroa ja ne ylittivät 4,3 % talousarviomäärärahan. Suurimmat menot ovat asiakaspalveluiden ostot n. 0,3 milj. euroa, muut yhteistoimintaosuudet n. 0,4 milj. euroa, rakentamis- ja kunnossapitopalvelut n. 1,5 milj. euroa, puhtaanapito- ja pesulapalvelut 0,6 milj. euroa, ICT-palvelut n. 0,9 milj. euroa ja matkustus- ja kuljetuspalvelut n. 1,1 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat noin 3,4 milj. euroa, avustukset noin 1,3 milj. euroa ja muut toimintakulut noin 1 milj. euroa, jotka ovat suurimmaksi osaksi vuokratuloja.

Toimintakate

Talousarviossa toimintakate oli noin 22,63 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen n. 22,68 milj. euroa. Tilinpäätöksessä toimintakate oli 21,6 milj. euroa ja se jäi noin 1,08 milj. euroa alle talousarvion. Vuoden 2022 toimintakate oli noin 58,5 milj. euroa.

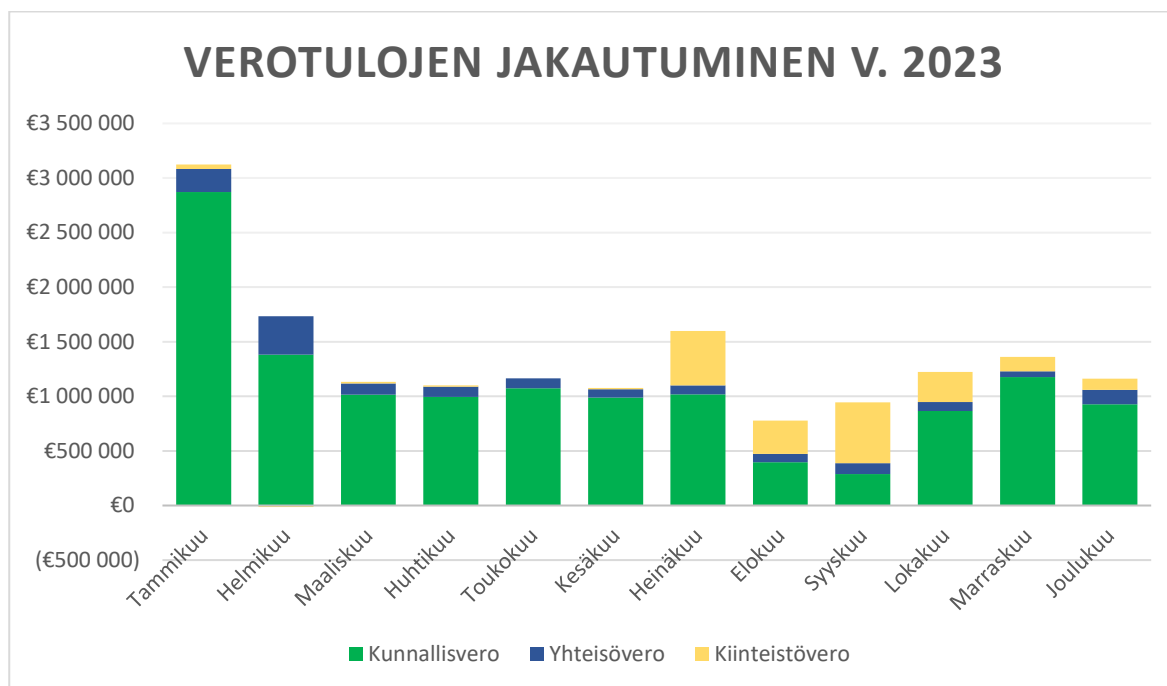
Verotulot

Verotuloja oli budjetoitu 15,7 milj. euroa ja niitä kertyi noin 16,4 milj. euroa. Vuonna 2022 verotulot olivat noin 31,3 milj. euroa. Verotulot vähenivät edellisestä vuodesta noin 14,9 milj. euroa.

Tuloverojen toteutuma oli noin 13 milj. euroa ja vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 14 milj. euroa. Yhteisöveron tuotto oli noin 1,45 milj. euroa, joka oli noin 0,9 milj. edellisvuotta vähemmän. Kiinteistövero kertyi noin 1,9 milj. euroa, joka oli noin 0,03 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

VEROTULOT 2023	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%
Kunnan tulovero	12 225 000	0	12 225 000	13 000 608	775 608	6,3 %
Kiinteistövero	1 873 000	0	1 873 000	1 936 746	63 746	3,4 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 589 000	0	1 589 000	1 452 488	-136 512	-8,6 %
YHTEENSÄ	15 687 000	0	15 687 000	16 389 843	702 843	4,5 %

Alla olevassa taulukossa on esitetty verotulojen jakautuminen kuukausittain:

Verovuodelta maksuunpantu veroja valmistuneen verotuksen mukaan:

Verovuosi	Tulovero-%	Verotettava tulo, milj. €	Muutos-%
2012	18,50	21,9	4,5 %
2013	19,00	22,8	4,1 %
2014	19,50	23,9	4,9 %
2015	19,50	23,8	-0,4 %
2016	19,50	23,9	0,6 %
2017	19,50	23,2	-3,4 %
2018	20,00	24,1	4,2 %
2019	20,00	27,5	3,0 %

2020	20,50	28,9	5,1 %
2021	20,50	29,3	1,4 %
2022	20,50	26,96	-8,2 %
2023	7,86	13,0	-48,2 %

Kiinteistöveroprosentit

Verovuosi	Yleinen	Vakit. asuin- rakennus	Muu rakennus
2012	0,60 %	0,32 %	0,90 %
2013	0,70 %	0,32 %	0,90 %
2014	0,70 %	0,32 %	0,90 %
2015	0,80 %	0,37 %	0,90 %
2016	0,80 %	0,37 %	0,90 %
2017	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2018	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2019	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2020	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2021	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2022	0,93 %	0,41 %	0,93 %
2023	0,93 %	0,41 %	0,93 %

Voimalaitokset ja rakennelmat 3,10 % ja yleishyödyllinen yhteisö 0 % vuonna 2023.

Valtionosuudet

Someron kaupungin vuoden 2023 talousarviossa valtionosuuksia ennakoitiin saatavan n. 10,57 milj. euroa. Lopullinen kertymä oli n. 10,64 milj. euroa. Ylitystä oli vain noin 62 500 euroa. Vuonna 2022 valtionosuuksien kertymä oli yhteensä n. 30,1 milj. euroa. Kaikkiaan valtionosuudet vähenivät edellisestä vuodesta noin 19,5 milj. euroa.

Valtionosuudet (euroa)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1.12.2023	Poikkeama
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	4 377 200	0	4 377 200	4 449 834	72 634
5502 Verotul.perust.valt.os.tasaus	4 193 300	0	4 193 300	4 177 982	-15 318
5701 Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	196 100	0	196 100	168 262	-27 838
5890 Verotulomenetysten korvaus	1 807 400	0	1 807 400	1 840 449	33 049
Yhteensä	10 574 000	0	10 574 000	10 636 527	62 527

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuottoja kertyi noin 1 370 euroa. Muita rahoitustuottoja saatiin 154 356 euroa, joista osinkotuottoja oli noin 117 987 euroa ja muita rahoitustuottoja noin 36 369 euroa. Osinkotuotoista Someron Lämpö Oy maksoi 31 820 euroa, Someron Vesihuolto Oy 30 878,10 euroa ja Someron Talkkari Oy 8 280 euroa. Lisäksi osinkotuottoja saatiin mm. Lounealta 9 369 euroa, Säästöpankkien keskuspankilta 14 300 euroa, Metsäliiton osuuskunnasta 702 euroa ja Kuntarahoitukselta 17 300 euroa. Lainojen korkoja maksettiin noin 374 819 euroa.

Vuosikate

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä vuosikate oli n. 5,2 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli n. 3 milj. euroa.

Poistot ja arvonalentumiset

Käyttöomaisuuden poistot olivat yhteensä noin 2,9 milj. euroa.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden ylijäämä on noin 2,3 milj. euroa.

15.2 Talousarvion tuloslaskelman toteutumisvertailu v. 2023

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2023 (Sisäiset ja ulkoiset)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	5 506 300	0	5 506 300	5 942 437	436 137	7,92%	107,92%
MAKSUTUOTOT	576 800	0	576 800	454 273	-122 527	-21,24%	78,76%
TUET JA AVUSTUKSET	745 500	0	745 500	890 657	145 157	19,47%	119,47%
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 971 500	0	8 971 500	8 881 521	-89 979	-1,0%	99,0%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	15 800 100	0	15 800 100	16 168 888	368 788	2,33%	102,33%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-17 462 900	0	-17 462 900	-16 779 110	683 790	3,92%	96,08%
PALKAT JA PALKKIOT	-14 014 000	0	-14 014 000	-13 369 207	644 793	4,6%	95,4%
HENKILÖSIVUKULUT	-3 448 900	0	-3 448 900	-3 409 903	38 997	1,13%	98,87%
ELÄKEKULUT	-2 908 800	0	-2 908 800	-2 785 246	123 554	4,25%	95,75%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-540 100	0	-540 100	-624 657	-84 557	-15,66%	115,66%
PALVELUJEN OSTOT	-9 834 300	0	-9 834 300	-10 145 682	-311 382	-3,17%	103,17%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 152 900	-153 000	-3 305 900	-3 363 517	-57 617	-1,74%	101,74%
AVUSTUKSET	-1 334 500	-50 000	-1 384 500	-1 314 701	69 799	5,04%	94,96%
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 648 550	153 000	-6 495 550	-6 165 997	329 553	5,07%	94,93%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-38 433 150	-50 000	-38 483 150	-37 769 007	714 143	1,86%	98,14%
TOIMINTAKATE	-22 633 050	-50 000	-22 683 050	-21 600 120	1 082 930	4,77%	95,23%
VEROTULOT	15 687 000	0	15 687 000	16 389 843	702 843	4,48%	104,48%
VALTIONOSUUDET	10 574 000	0	10 574 000	10 636 527	62 527	0,59%	100,59%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	1 000	0	1 000	1 370	370	36,95%	136,95%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	130 400	0	130 400	154 356	23 956	18,37%	118,37%
KORKOKULUT	-225 000	0	-225 000	-374 819	-149 819	-66,59%	166,59%
MUUT RAHOITUSKULUT	-19 000	0	-19 000	-13 613	5 387	28,35%	71,65%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-112 600	0	-112 600	-232 706	-120 106	-106,67%	206,67%
VUOSIKATE	3 515 350	-50 000	3 465 350	5 193 544	1 728 194	49,87%	149,87%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 679 200	0	-2 679 200	-2 864 598	-185 398	-6,92%	106,92%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-2 679 200	0	-2 679 200	-2 864 598	-185 398	-6,92%	106,92%
TILIKAUDEN TULOS	836 150	-50 000	786 150	2 328 945	1 542 795	196,25%	296,25%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	836 150	-50 000	786 150	2 328 945	1 542 795	196,25%	296,25%

Tuloslaskelman toteutumisvertailu sisältää sekä ulkoiset että sisäiset erät.

16 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointeihin oli talousarviossa varattu n. 14,2 milj. euroa. Lisämäärärahoja hyväksyttiin n. 1,1 milj. euroa, jonka jälkeen talousarviomäärärahat olivat yhteensä n. 15,3 milj. euroa.

Kiinteä omaisuus ja osakkeet

Maa-alueiden ja rakennusten myyntiin oli talousarviossa varattu 50 000 euroa ja lisämäärärahoja hyväksyttiin 300 000 euroa, jonka jälkeen talousarviomäärärahat olivat yhteensä 350 000 euroa. Ostoihin käytettiin yhteensä n. 303 000 euroa. Maa-alueiden myynneistä saatiin tuloja n. 2 300 euroa.

Osakkeiden ostoon oli varattu 10 000 euroa, mutta ostoja ei tehty vuoden 2023 aikana.

Irtain omaisuus

Tietokoneohjelmien hankintoihin oli varattu 120 000 euroa. Määrärahojen käyttö oli n. 20 000 euroa, joka käytettiin asianhallintaohjelman päivittämiseen.

Koneisiin ja kalusteisiin oli talousarviossa varattu 150 000 euroa. Lisämäärärahoja myönnettiin 16 200 euroa, jonka jälkeen määrärahat olivat 166 200 euroa. Määrärahojen käyttö oli n. 92 400 euroa, joka koostui seuraavista hankinnoista: lukion oppivelvollisuuden digitalisaatioon liittyvät hankinnat n. 28 900 euroa, esiopetuksen digitalisaatioon liittyvät hankinnat n. 31 100 euroa ja VRS-mittauskaluston uusimiseen liittyvät hankinnat n. 32 500 euroa.

Talonrakennus

Talousarviossa oli varattu 9 475 000 euroa talonrakennusinvestointeihin. Määrärahojen käyttö oli n. 5 200 000 euroa, joista suurin menoerä oli palvelutalo Uuden Tervaskannon rakentaminen n. 4 800 000 euroa ja johon kaupunki sai rahoitusosuuksia n. 2 156 000 euroa.

Aurinkovoimaenergian rakentamiseen käytettiin n. 60 700 euroa, uimahallin ikkunoiden lämpölasien uusimiseen ja liukumäen portaisiin n. 19 000 euroa, Leivonpesän päiväkodin suunnittelukustannuksiin n. 11 400 euroa, monitoimihallin katsomon porras- ja lavahissiin n. 28 000 euroa, vuokra-asuntojen kunnostuksiin n. 41 500 euroa, Terveyskeskuksen paloilmoinlaitteen uusimiseen n. 109 900 euroa, Kiiruuntalon vesikaton ja rakennusten ulkopintojen uusimiseen n. 55 000 euroa sekä keskuskeittiön kiinteän varavoiman hankkimiseen n. 61 900 euroa. Kiinteistöjen muihin korjauksiin käytettiin n. 36 400 euroa. Kiirun väistötilojen myynnistä saatiin n. 388 400 euroa.

Julkisen käyttöomaisuuden rakentaminen

Talousarviossa oli varattu julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen 4 401 000 euroa. Lisämäärärahaa myönnettiin 678 000 euroa Antintien alueen kunnallistekniikan rakentamiseen ja 95 000 euroa Lamminiemen hulevesiverkoston rakentamiseen, yhteensä lisämäärärahoja myönnettiin 773 000 euroa.

Suurin investointi oli Urheilukentän saneeraus 1 082 000 euroa, johon kaupunki sai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä avustuksia yhteensä 342 000 euroa.

Antintien alueen kunnallistekniikan rakentamiseen käytettiin n. 870 500 euroa, kaavateiden kestopäällysteisiin käytettiin n. 72 300 euroa, kaavateiden rakentamiseen n. 154 400 euroa, katuvalaistukseen n. 109 200 euroa, kevyenliikenteen väylien parantamiseen n. 152 300 euroa, keskustaajaman liikenneturvallisuuden parantamiseen 120 800 euroa, Mäkelän alueen kunnallistekniikan pa-

rantamiseen n. 87 400 euroa, puistojen rakentamiseen n.10 400 euroa, Joensuuntien liikenneympyrän rakentamiseen n. 25 700 euroa ja jäähallin ulkokaukalon valaistuksen parantamiseen n. 10 000 euroa.

Hulevesiverkoston perusparannukseen ja laajennukseen n. 32 600 euroa, johon saatiin tuloja n. 41 500 euroa. Lasten liikennepuiston rakentamiseen käytettiin n. 75 000 euroa ja johon saatiin Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämiä avustuksia n. 19 100 euroa. Skeittiparkin rakentamiseen käytettiin n. 84 500 euroa ja johon saatiin Etelä-Suomen aluehallintokeskuksen myöntämiä avustuksia n. 38 000 euroa. Rinnetien-Pääskytien hulevesilinjan rakentamiseen käytettiin 173 500 euroa ja saatiin tuloja 6 000 Someron Lämpö Oy:ltä.

Osakkeet ja osuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
120 KI / Osakkeet ja osuudet								
9100 Osakkeet	40 000	0	40 000	0	-40 000	-100,0%	0,0%	1 280 581
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,0%	0,0%	1 280 581
Pysyvien vastaavien myynnit	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,0%	0,0%	1 280 581
120 KI / Osakkeet ja osuudet yhteensä	40 000	0	40 000	0	-40 000	-100,0%	0,0%	1 280 581
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,0%	0,0%	1 280 581
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,0%	0,0%	1 280 581

Maa- ja vesialueet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
110 KI / Maa- ja vesialueet								
9000 Maa-alueet	15 000	-300 000	-285 000	-300 712	-15 712	-5,51%	105,51%	-93 956
Menot	-50 000	-300 000	-350 000	-303 051	46 949	13,41%	86,59%	-176 356
Tulot	65 000	0	65 000	2 339	-62 661	-96,4%	3,6%	82 400
Pysyvien vastaavien myynnit	65 000	0	65 000	2 339	-62 661	-96,4%	3,6%	82 400
110 KI / Maa- ja vesialueet yhteensä	15 000	-300 000	-285 000	-300 712	-15 712	-5,51%	105,51%	-93 956
Menot	-50 000	-300 000	-350 000	-303 051	46 949	13,41%	86,59%	-176 356
Tulot	65 000	0	65 000	2 339	-62 661	-96,4%	3,6%	82 400
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0			0
Pysyvien vastaavien myynnit	65 000	0	65 000	2 339	-62 661	-96,4%	3,6%	82 400

Tietokoneohjelmistot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
Tietokoneohjelmistot								
101 KI / Tietokoneohjelmistot								
9233 Varhaiskasvatusjärjestelmän päivitys (VESA)	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9234 Kuntatoimisto, asianhallintajärjestelmän päivitys	-20 000	0	-20 000	-19 865	135	0,68%	99,32%	-15 000
Menot	-20 000	0	-20 000	-19 865	135	0,68%	99,32%	-15 000
Tulot	0	0	0	0	0			0
9238 Kaupungin www-sivuston uusiminen	-40 000	0	-40 000	0	40 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-40 000	0	-40 000	0	40 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9240 Kiinteistöautomaatio-ohjelmiston päivitys	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
101 KI / Tietokoneohjelmistot yhteensä	-120 000	0	-120 000	-19 865	100 135	83,45%	16,55%	-15 000
Menot	-120 000	0	-120 000	-19 865	100 135	83,45%	16,55%	-15 000
Tulot	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0	0	0	0

Koneet ja kalusto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
116 KI / Koneet ja kalusto								
9221 Oppivelvollisuuden laajentaminen lukio	-50 000	0	-50 000	-28 856	21 144	42,29%	57,71%	-26 134
Menot	-50 000	0	-50 000	-28 856	21 144	42,29%	57,71%	-26 134
Tulot	0	0	0	0	0			0
9228 Perusopetuksen digitalisaatio	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	-44 721
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	-44 721
Tulot	0	0	0	0	0			0
9232 Irtaim. hankinta/liikuntapalve	0	-16 200	-16 200	0	16 200	100,0%	0,0%	0
Menot	0	-16 200	-16 200	0	16 200	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9237 Esiopetuksen digitalisaatio	-40 000	0	-40 000	-31 052	8 948	22,37%	77,63%	0
Menot	-40 000	0	-40 000	-31 052	8 948	22,37%	77,63%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9239 VRS-mittauskaluston uusiminen	-35 000	0	-35 000	-32 520	2 480	7,09%	92,91%	0
Menot	-35 000	0	-35 000	-32 520	2 480	7,09%	92,91%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
116 KI / Koneet ja kalusto yhteensä	-150 000	-16 200	-166 200	-92 428	73 772	44,39%	55,61%	-83 684
Menot	-150 000	-16 200	-166 200	-92 428	73 772	44,39%	55,61%	-93 717
Tulot	0	0	0	0	0	0	0	10 034
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0	10 034
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0	0	0	0

Rakennukset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
111 Ki / Rakennukset								
9508 Kiinteistöjen esteettömyyskorjaukset	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9510 Kiintöjen muut korjaukset	-120 000	0	-120 000	-36 395	83 605	69,67%	30,33%	0
Menot	-120 000	0	-120 000	-36 395	83 605	69,67%	30,33%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9511 Urheilukentän huoltorakennus	-203 000	0	-203 000	0	203 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-290 000	0	-290 000	0	290 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	87 000	0	87 000	0	-87 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	87 000	0	87 000	0	-87 000	-100,0%	0,0%	0
9512 Urheilukentän katsomo	-336 000	0	-336 000	0	336 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-480 000	0	-480 000	0	480 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	144 000	0	144 000	0	-144 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	144 000	0	144 000	0	-144 000	-100,0%	0,0%	0
9524 Aurinkovoima-/energia	-150 000	0	-150 000	-60 672	89 328	59,55%	40,45%	0
Menot	-150 000	0	-150 000	-60 672	89 328	59,55%	40,45%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9527 Uimahalli	-20 000	0	-20 000	-11 786	8 214	41,07%	58,93%	-67 875
Menot	-20 000	0	-20 000	-19 046	954	4,77%	95,23%	-96 915
Tulot	0	0	0	7 260	7 260			29 040
Rahoitusosuudet	0	0	0	7 260	7 260			29 040
9529 Palvelutalo Uusi Tervaskanto	-4 438 000	0	-4 438 000	-2 613 016	1 824 984	41,12%	58,88%	-278 854
Menot	-7 600 000	0	-7 600 000	-4 769 058	2 830 942	37,25%	62,75%	-278 854
Tulot	3 162 000	0	3 162 000	2 156 042	-1 005 958	-31,81%	68,19%	0
Rahoitusosuudet	3 162 000	0	3 162 000	2 156 042	-1 005 958	-31,81%	68,19%	0
9530 Leivonpesän päiväkot	-300 000	0	-300 000	-11 425	288 575	96,19%	3,81%	-12 854
Menot	-300 000	0	-300 000	-11 425	288 575	96,19%	3,81%	-12 854
Tulot	0	0	0	0	0			0
9531 Oppimisympäristöselvityksen muk. tilasuunnitelu	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9532 Monitoimihalli, katsomo	-70 000	0	-70 000	-27 930	42 070	60,1%	39,9%	0
Menot	-70 000	0	-70 000	-27 930	42 070	60,1%	39,9%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9540 Vuokra-asuntojen kunnostukset	-60 000	0	-60 000	-41 519	18 481	30,8%	69,2%	-16 997
Menot	-60 000	0	-60 000	-41 519	18 481	30,8%	69,2%	-16 997
Tulot	0	0	0	0	0			0
9542 Kiinteistöautomaatiojärjestelmän uusiminen	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9545 Terveyskeskuksen paloilm.uusim., keittiön	-120 000	0	-120 000	-109 914	10 086	8,41%	91,6%	0
Menot	-120 000	0	-120 000	-109 914	10 086	8,41%	91,6%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9547 Kiiruu talo, vesikatto, ulkopinnat	-95 000	0	-95 000	-55 035	39 965	42,07%	57,93%	0
Menot	-95 000	0	-95 000	-55 035	39 965	42,07%	57,93%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9548 Urheilukenttä huoltorak., sos.tilat,	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9549 Kiinteä varavoima, keskuskeittiö	-70 000	0	-70 000	-61 913	8 087	11,55%	88,45%	0
Menot	-70 000	0	-70 000	-61 913	8 087	11,55%	88,45%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9550 Väistötilojen myynti, Kiiruun	0	0	0	388 438	388 438			0
Menot	0	0	0	0	0			0
Tulot	0	0	0	388 438	388 438			0
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	388 438	388 438			0
111 Ki / Rakennukset yhteensä	-6 082 000	0	-6 082 000	-2 641 166	3 440 834	56,57%	43,43%	-1 492 926
Menot	-9 475 000	0	-9 475 000	-5 192 906	4 282 094	45,19%	54,81%	-1 526 421
Tulot	3 393 000	0	3 393 000	2 551 740	-841 260	-24,79%	75,21%	33 494
Rahoitusosuudet	3 393 000	0	3 393 000	2 163 302	-1 229 698	-36,24%	63,76%	33 494
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	388 438	388 438	0	0	0

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait.								
9505 Urheilukenttä (saneeraus)	-744 500	0	-744 500	-739 546	4 954	0,67%	99,33%	-285 753
Menot	-1 100 000	0	-1 100 000	-1 081 546	18 454	1,68%	98,32%	-285 753
Tulot	355 500	0	355 500	342 000	-13 500	-3,8%	96,2%	0
Rahoitusosuudet	355 500	0	355 500	342 000	-13 500	-3,8%	96,2%	0
9506 Urheilukenttä ja muut keskustan liikunta-alueet	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9700 Kaavateiden kestöpäällystys	-90 000	0	-90 000	-72 277	17 723	19,69%	80,31%	-97 719
Menot	-90 000	0	-90 000	-72 277	17 723	19,69%	80,31%	-97 719
Tulot	0	0	0	0	0			0
9701 Kaavateiden rakentaminen	-250 000	0	-250 000	-154 449	95 551	38,22%	61,78%	-259 860
Menot	-250 000	0	-250 000	-154 449	95 551	38,22%	61,78%	-259 860
Tulot	0	0	0	0	0			0
9702 Katuvalaistus	-220 000	0	-220 000	-109 180	110 820	50,37%	49,63%	-37 390
Menot	-220 000	0	-220 000	-109 180	110 820	50,37%	49,63%	-37 390
Tulot	0	0	0	0	0			0
9703 Kevyenliikenteen väylät	-596 000	0	-596 000	-152 346	443 654	74,44%	25,56%	0
Menot	-720 000	0	-720 000	-152 346	567 654	78,84%	21,16%	0
Tulot	124 000	0	124 000	0	-124 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	124 000	0	124 000	0	-124 000	-100,0%	0,0%	0
9705 Keskustaajaman liikenneturval. parantaminen	-120 000	0	-120 000	-120 848	-848	-0,71%	100,71%	-14 795
Menot	-120 000	0	-120 000	-120 848	-848	-0,71%	100,71%	-14 795
Tulot	0	0	0	0	0			0
9706 Mäkelän alueen kunnallistekniikka	-257 000	0	-257 000	-87 365	169 635	66,01%	33,99%	0
Menot	-355 000	0	-355 000	-87 365	267 635	75,39%	24,61%	0
Tulot	98 000	0	98 000	0	-98 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	98 000	0	98 000	0	-98 000	-100,0%	0,0%	0
9707 Hulevesiverkosto	11 000	0	11 000	8 848	-2 152	-19,57%	80,43%	-1 937 249
Menot	-110 000	0	-110 000	-32 645	77 355	70,32%	29,68%	-1 937 249
Tulot	121 000	0	121 000	41 493	-79 507	-65,71%	34,29%	0
Rahoitusosuudet	121 000	0	121 000	41 493	-79 507	-65,71%	34,29%	0
9708 Puistojen rakentaminen	-30 000	0	-30 000	-10 360	19 640	65,47%	34,53%	-10 298
Menot	-30 000	0	-30 000	-10 360	19 640	65,47%	34,53%	-10 298
Tulot	0	0	0	0	0			0
9711 Lasten liikuntapuisto	50 000	0	50 000	-55 889	-105 889	-211,78%	-111,78%	-124
Menot	-150 000	0	-150 000	-75 021	74 979	49,99%	50,01%	-172 452
Tulot	200 000	0	200 000	19 132	-180 868	-90,43%	9,57%	172 328
Rahoitusosuudet	200 000	0	200 000	19 132	-180 868	-90,43%	9,57%	172 328
9712 Skeittiparkki	-84 000	0	-84 000	-46 473	37 527	44,67%	55,33%	-2 600
Menot	-120 000	0	-120 000	-84 497	35 503	29,59%	70,41%	-2 600
Tulot	36 000	0	36 000	38 024	2 024	5,62%	105,62%	0
Rahoitusosuudet	36 000	0	36 000	38 024	2 024	5,62%	105,62%	0
9714 Keskustaajan kehittäminen, silta	-35 000	0	-35 000	0	35 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-35 000	0	-35 000	0	35 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9717 Antintien alueen kunnallistekniikka	-315 000	-678 000	-993 000	-870 518	122 482	12,33%	87,67%	-1 906
Menot	-420 000	-678 000	-1 098 000	-870 518	227 482	20,72%	79,28%	-1 906
Tulot	105 000	0	105 000	0	-105 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	105 000	0	105 000	0	-105 000	-100,0%	0,0%	0
9720 Havuharjun alueen liikuntapaikat	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9721 Ki52 Joensuuntien liikennepyörä	-35 000	0	-35 000	-25 671	9 329	26,65%	73,35%	-23 067
Menot	-70 000	0	-70 000	-25 671	44 329	63,33%	36,67%	-23 067
Tulot	35 000	0	35 000	0	-35 000	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	35 000	0	35 000	0	-35 000	-100,0%	0,0%	0
9722 Paimionjoen vesirakennustyöt	-37 500	0	-37 500	0	37 500	100,0%	0,0%	0
Menot	-150 000	0	-150 000	0	150 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	112 500	0	112 500	0	-112 500	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	112 500	0	112 500	0	-112 500	-100,0%	0,0%	0
9723 Uimapaikka (Elonpelto)	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9724 Venelaiturien lisääminen	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	0	25 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9729 Tori, valaistuksen uusiminen	-35 000	0	-35 000	0	35 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-35 000	0	-35 000	0	35 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9730 Jäähalli, ulkokaukukalon valaisimet	-25 000	0	-25 000	-9 972	15 028	60,11%	39,89%	0
Menot	-25 000	0	-25 000	-9 972	15 028	60,11%	39,89%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9731 Rinnetie-Pääskytie hulevesilinjan rakentaminen	-200 000	0	-200 000	-167 506	32 494	16,25%	83,75%	0
Menot	-200 000	0	-200 000	-173 504	26 496	13,25%	86,75%	0
Tulot	0	0	0	5 998	5 998			0
Rahoitusosuudet	0	0	0	5 998	5 998			0
9732 Keskusta-alue kohdevalaistus	-8 000	0	-8 000	0	8 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-8 000	0	-8 000	0	8 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9733 Kalastuslaituri Kohnmäki	-6 500	0	-6 500	0	6 500	100,0%	0,0%	0
Menot	-8 000	0	-8 000	0	8 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	1 500	0	1 500	0	-1 500	-100,0%	0,0%	0
Rahoitusosuudet	1 500	0	1 500	0	-1 500	-100,0%	0,0%	0
9734 Laminniemen hulevesiverkosto	-80 000	-95 000	-175 000	-165 309	9 691	5,54%	94,46%	0
Menot	-80 000	-95 000	-175 000	-165 309	9 691	5,54%	94,46%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
9735 Vesistöjen virkistyskäyttö	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0%	0,0%	0
Tulot	0	0	0	0	0			0
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-3 212 500	-773 000	-3 985 500	-2 778 861	1 206 639	30,28%	69,72%	-2 784 974
Menot	-4 401 000	-773 000	-5 174 000	-3 225 507	1 948 493	37,66%	62,34%	-2 957 302
Tulot	1 188 500	0	1 188 500	446 647	-741 853	-62,42%	37,58%	172 328
Rahoitusosuudet	1 188 500	0	1 188 500	446 647	-741 853	-62,42%	37,58%	172 328
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0	0	0	0

Investoinnit yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
Raportti yhteensä	-9 509 500	-1 089 200	-10 598 700	-5 833 031	4 765 669	44,96%	55,04%	-3 189 959
Menot	-14 206 000	-1 089 200	-15 295 200	-8 833 756	6 461 444	42,24%	57,76%	-4 768 796
Tulot	4 696 500	0	4 696 500	3 000 726	-1 695 774	-36,11%	63,89%	1 578 837
Rahoitusosuudet	4 581 500	0	4 581 500	2 609 949	-1 971 551	-43,03%	56,97%	215 856
Pysyvien vastaavien myynnit	115 000	0	115 000	390 777	275 777	239,81%	339,81%	1 362 981

17 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman ensimmäinen luku on tuloslaskelmasta siirtyvä vuosikate noin 5,2 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserät sisältävät maa-alueiden ja osakkeiden luovutusvoitot ja –tappiot myyntivoittoja sekä kaluston myyntivoittoja yhteensä noin 0,4 milj. euroa.

Investointeihin oli varattu noin 15,3 milj. euroa. Investointien käyttö oli noin 8,8 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot ovat maa-alueiden ja osakkeiden myyntituloja oli noin 23 200 euroa.

Antolainojen lisäyksiä oli noin 92 500 euroa ja vähennyksiä noin 20 500 euroa. Vähennyksiin on kirjattu Ktö Oy Jukolantien antolainan lyhennykset 5 496 euroa, Jäähallin lyhennys 10 000 euroa ja Someron Vanhaintuki ry:n lyhennys 5 000 euroa.

Vuoden 2023 aikana nostettiin pitkäaikaista lainaan noin 1,9 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin n. 2,15 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhdistäminen osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilivuoden aikana.

Kassavarat vähenivät vuoden aikana noin 2,3 milj. euroa. Kassavaroja oli vuoden lopussa yhteensä noin 4,2 milj. euroa.

17.1 Yhteenvedo määrärahojen toteutumisesta

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muu- tokset	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta	38	0	38	23	15	18	0	18	17	-1
Vaalit	38	0	38	23	15	18	0	18	17	-1
Tarkastuslautakunta	23	0	23	17	6	0	0	0	0	0
Tilintarkastus	23	0	23	17	6	0	0	0	0	0
Kaupunginhallitus	3 316	50	3 366	3 312	53	692	0	692	887	194
Hallinto	1 884	50	1 934	1 962	-27	240	0	240	273	33
Elinvoimapaalvelut	1 083	0	1 083	1 052	30	111	0	111	276	165
Maatalouspalvelut	271	0	271	254	16	114	0	114	128	15
Maa- ja metsätilat	78	0	78	44	34	228	0	228	210	-18
Sivistyslautakunta	16 192	0	16 192	15 771	421	1 907	0	1 907	2 120	213
Sivistystoimen hallinto	328	0	328	273	55	0	0	0	1	1
Peruskoulutus	7 484	0	7 484	7 702	-217	925	0	925	915	-10
Toisen asteen koulutus	1 037	0	1 037	1 048	-11	36	0	36	40	4
Vapaa sivistystyö	488	0	488	456	32	111	0	111	110	0
Kirjastotoimi	510	0	510	492	18	3	0	3	8	5
Vapaa-aikatoimi	1 071	0	1 071	1 123	-52	468	0	468	471	3
Varhaiskasvatus	5 273	0	5 273	4 677	596	365	0	365	576	210
Tekninen lautakunta	8 751	0	8 751	8 787	-36	4 165	0	4 165	4 069	-95
Tekninen hallinto	513	0	513	483	30	3	0	3	5	3
Tilahallinto	6 213	0	6 213	6 475	-262	3 986	0	3 986	3 287	-700
Liikennealueet ja yleiset alueet	705	0	705	792	-87	7	0	7	9	3
Vesihuolto	48	0	48	47	1	167	0	167	167	0
Tietohallinto	1 272	0	1 272	990	282	2	0	2	601	598
Ympäristölautakunta	1 156	0	1 156	843	313	61	0	61	60	-1
Ympäristötoimen hallinto	115	0	115	114	0	0	0	0	0	0
Tietoimi	241	0	241	204	36	0	0	0	0	0
Rakennusvalvonta	79	0	79	66	12	49	0	49	43	-6
Ympäristönsuojelu	111	0	111	84	27	5	0	5	13	8
Yhdyskuntasuunnittelu	287	0	287	118	168	7	0	7	3	-4
Ympäristöterveydenhuolto	324	0	324	255	69	0	0	0	0	0
KÄYTTÖTALOUSOSA YHT.	29 476	50	29 526	28 753	773	6 843	0	6 843	7 153	310
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						15 687	0	15 687	16 390	703
Valtionosuudet						10 574	0	10 574	10 637	63
Korkotulot	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
Muut rahoitustulot						130	0	130	154	24
Korkomenot	225	0	225	375	-150					
Muut rahoitusmenot	19	0	19	14	5					
TULOSLASKELMAOSA YHT.	244	0	244	389	-145	26 392	0	26 392	27 182	790

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talousarvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talousarvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
INVESTOINTIOSA										
Kaupunginhallitus	60	300	360	303	57	115	0	115	2	-113
Kiinteä omaisuus (maa-alueet)	50	300	350	303	47	65	0	65	2	-63
Kiinteä omaisuus (rakennukset)	0		0	0	0	0		0	0	0
Osakkeet	10	0	10	0	10	50	0	50	0	-50
Tietokoneohjelmistot	120	0	120	20	100	0	0	0	0	0
VESA, varhaiskasv. järj. päiv.	30		30	0	30					
Kuntatoimisto, asianhall. päiv	20		20	20	0					
www-sivuston uusinta	40		40	0	40					
Kiinteistöaut.ohjelmiston päiv.	30		30	0	30					
Tekninen lautakunta	13 876	773	14 649	8 419	6 230	4 582	0	4 582	2 998	-1 584
Talonrakennus:	9 475	0	9 475	5 193	4 282	3 393	0	3 393	2 551	-842
Kiinteis. esteettömyyskorj.	20		20	0	20					
Kiint. muut korjaukset	120		120	36	84					
Urheilukentän huoltorakennus	290		290	0	290	87		87	0	-87
Urheilukentän katsomo	480		480	0	480	144		144	0	-144
Aurinkovoima/-energia	150		150	61	89					
Uimahalli	20		20	19	1	0		0	7	7
Uusi palvelutalo	7 600		7 600	4 769	2 831	3 162		3 162	2 156	-1 006
Leivonpesän päiväkot	300		300	11	289					
Oppimisymp. selvitystyön tilaus	30		30	0	30					
Monitoimihalli, katsomo	70		70	28	42					
Vuokra-asunnot, kunnostukset	60		60	42	18					
Kiinteistöautom.järj. uusiminen	30		30	0	30					
Terveysk. paloilm.uusim. ja no	120		120	110	10					
Kiiruu talo, vesikatto, ulkopinnat	95		95	55	40					
Urheiluk. hankesuunnit.huoltorak.	20		20	0	20					
Kiinteä varavoima, keskuskeittiö	70		70	62	8					
Väistötilojen myynti, Kiiruun	0		0	0	0	0		0	388	388
Julkinen käyttöomaisuus	4 401	773	5 174	3 226	1 948	1 189	0	1 189	447	-742
Urheilukenttä (saneeraus)	1 100		1 100	1 082	18	356		356	342	-14
Urheilukentän muut liikuntake.	30		30	0	30					
Kaavateiden kestopäällystys	90		90	72	18					
Kaavateiden rakentaminen	250		250	154	96					
Katuvalaistus	220		220	109	111					
Kevyenliikenteen väylät	720		720	152	568	124		124	0	-124
Keskustaajaman liikenneturv.parrant.	120		120	121	-1					
Mäkelän alueen kunnallistek.	355		355	87	268	98		98	0	-98
Hulevesiverkosto	110		110	33	77	121		121	41	-80
Puistojen rakentaminen	30		30	10	20					
Lasten liikuntapuisto	150		150	75	75	200		200	19	-181
Skeittiparkki	120		120	84	36	36		36	38	2

	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alkup. talousarvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talousarvio	TA:n muut.	TA muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Keskustaaj. silta kehittäminen	35		35		35					
Antintien alueen kunnallistek.	420	678	1 098	871	227	105		105		-105
Havuharjun al. liikunt. paik.	10		10		10					
Kt52 Jonesuunt. liikenneympyrä	70		70	26	44	35		35		-35
Paimionjoen vesirakennustyöt	150		150		150	113		113		-113
Uimapaikka (Elonpelto)	30		30		30					
Venelaiturien lisääminen	25		25		25					
Tori, valaistuksen uusim.	35		35		35					
Jäähalli, ulkokauk.valaisimet	25		25	10	15					
Rinnet.-Pääskyt.hulevesilinja	200		200	174	26				6	6
Keskusta-alue kohdevalaistus	8		8		8					
Kalastuslaituri Kohnamäki	8		8		8	2		2		-2
Hulevesiverk. Lammin	80	95	175	165	10					
Vesistöjen virkistyskäyttö	10		10		10					
Koneet ja kalusto	150	16	166	92	74	0	0	0	0	0
Oppivelvollis.laaj.lukio	50		50	29	21					
Digilisaatio perusopetus	25		25		25					
Irtaim.hankinta/liikuntapalvelu		16	16		16					
Esiopetuksen digitalisaatio	40		40	31	9					
VRS-mittauskaluston uusiminen	35		35	33	2					
INVESTOINTIOSA YHT.	14 206	1 089	15 295	8 834	6 461	4 697	0	4 697	3 000	-1 696
RAHOITUSOSA										
Satunnaiset kulut	0		0	0	0					
Tulorahoituksen korj.erät	0		0	0	0	0		0	368	368
Antolainasaam. lisäykset	0		0	92	-92					
Antolainasaam. vähenn.						21		21	20	0
Pitkäaik. lainojen väh.	2 224		2 224	2 151	73					
Pitkäaik. lainojen lisäys						4 000		4 000	1 940	-2 060
Lyhytaikaisten lainojen muutos						0		0	0	0
Oman pääoman muutokset	0		0		0	0		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0		0	1 398	-1 398					
RAHOITUSOSA YHT.	2 224	0	2 224	3 641	-1 417	4 021	0	4 021	2 328	-1 692
YHTEENSÄ	46 150	1 139	47 289	41 617	5 672	41 953	0	41 953	39 663	-2 288

18 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA 1-12/2023 Ulkoiset erät

1-12 / 2023

1-12 / 2022

TOIMINTATUOTOT

MYYNTITUOTOT	2 094 212,48		3 225 800,78	
MAKSUTUOTOT	451 829,20		3 737 991,22	
TUET JA AVUSTUKSET	834 067,45		1 534 671,99	
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 772 460,74	7 152 569,87	1 664 041,49	10 162 505,48

TOIMINTAKULUT

HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-13 369 207,01		-23 829 109,34	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-2 785 245,95		-4 998 436,93	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-624 657,44		-877 655,34	
PALVELUJEN OSTOT	-6 241 031,45		-30 163 825,72	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 362 973,43		-4 473 536,54	
AVUSTUKSET	-1 314 700,51		-3 364 247,03	
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 054 873,70	-28 752 689,49	-995 945,23	-68 702 756,13

TOIMINTAKATE

-21 600 119,62

-58 540 250,65

VEROTULOT		16 389 842,51		31 282 211,55
VALTIONOSUUDET		10 636 527,00		30 110 091,00

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

KORKOTUOTOT	1 369,50		1 380,19	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	154 356,48		214 096,97	
KORKOKULUT	-374 818,86		-74 081,30	
MUUT RAHOITUSKULUT	-13 613,09	-232 705,97	-5 842,61	135 553,25

VUOSIKATE

5 193 543,92

2 987 605,15

POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT		-2 864 598,48		-3 051 762,11
SATUNNAISET ERÄT				
SATUNNAISET TUOTOT		0,00		2 721 941,64

TILIKAUDEN TULOS

2 328 945,44

2 657 784,68

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

2 328 945,44

2 657 784,68

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2023 (Ulkoiset erät)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	1 657 900,00	0,00	1 657 900,00	2 094 212,48	436 312,48	26,32%	126,32%
3140 Muut myyntituotot	1 657 900,00	0,00	1 657 900,00	2 094 212,48	436 312,48	26,32%	126,32%
MAKSUTUOTOT	576 800,00	0,00	576 800,00	451 829,20	-124 970,80	-21,67%	78,33%
3257 Päivähoitomaksut	295 800,00	0,00	295 800,00	185 852,35	-109 947,65	-37,17%	62,83%
3275 Muut opetus- ja kultt.toimen ma	141 000,00	0,00	141 000,00	122 256,50	-18 743,50	-13,29%	86,71%
3285 Rakennusvalvonta- ja -tarkastu	45 000,00	0,00	45 000,00	41 141,00	-3 859,00	-8,58%	91,42%
3287 Muut yhdyskuntapalvel. maksut	12 700,00	0,00	12 700,00	16 215,03	3 515,03	27,68%	127,68%
3294 Muut palvelumaksut	82 300,00	0,00	82 300,00	86 364,32	4 064,32	4,94%	104,94%
TUET JA AVUSTUKSET	745 500,00	0,00	745 500,00	834 067,45	88 567,45	11,88%	111,88%
3300 Työllistämistuki	110 000,00	0,00	110 000,00	113 623,40	3 623,40	3,29%	103,29%
3330 Muut tuet ja avustukset	635 500,00	0,00	635 500,00	720 444,05	84 944,05	13,37%	113,37%
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 862 700,00	0,00	3 862 700,00	3 772 460,74	-90 239,26	-2,34%	97,66%
3410 Asuntojen vuokrat	452 300,00	0,00	452 300,00	290 747,62	-161 552,38	-35,72%	64,28%
3420 Muiden rakennusten vuokrat	3 231 300,00	0,00	3 231 300,00	2 737 187,93	-494 112,07	-15,29%	84,71%
3430 Maa- ja vesialueiden vuokrat	75 000,00	0,00	75 000,00	71 880,36	-3 119,64	-4,16%	95,84%
3450 Koneiden ja laitteiden vuokrat	0,00	0,00	0,00	596 684,23	596 684,23		
3460 Muut vuokratuotot	2 100,00	0,00	2 100,00	3 821,39	1 721,39	81,97%	181,97%
3530 Muut tuotot	102 000,00	0,00	102 000,00	72 139,21	-29 860,79	-29,28%	70,72%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 842 900,00	0,00	6 842 900,00	7 152 569,87	309 669,87	4,53%	104,53%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-17 462 900,00	0,00	-17 462 900,00	-16 779 110,40	683 789,60	3,92%	96,08%
PALKAT JA PALKKIOT	-14 014 000,00	0,00	-14 014 000,00	-13 369 207,01	644 792,99	4,6%	95,4%
4001 Kokouspalkkiot	-134 500,00	0,00	-134 500,00	-125 574,74	8 925,26	6,64%	93,36%
4002 Vakinaisten palkat	-11 253 100,00	0,00	-11 253 100,00	-10 890 826,28	362 273,72	3,22%	96,78%
4004 Sijaisten palkat	-589 000,00	0,00	-589 000,00	-795 846,37	-206 846,37	-35,12%	135,12%
4005 Erilliskorvaukset	-105 000,00	0,00	-105 000,00	-109 350,87	-4 350,87	-4,14%	104,14%
4006 Työllistettyjen palkat	-190 200,00	0,00	-190 200,00	-231 030,32	-40 830,32	-21,47%	121,47%
4010 Asiantuntijapalkkiot	0,00	0,00	0,00	-4 800,00	-4 800,00		
4011 Määräaikaiset palkat	-1 268 500,00	0,00	-1 268 500,00	-978 788,34	289 711,66	22,84%	77,16%
4012 Tuntipalkat	-473 700,00	0,00	-473 700,00	-301 478,86	172 221,14	36,36%	63,64%
4060 Jaksotetut palkat ja palkkiot	0,00	0,00	0,00	-144 814,73	-144 814,73		
4230 Sairausvakuutuskorvaukset	0,00	0,00	0,00	203 834,68	203 834,68		
4240 Tapaturmakorvaukset	0,00	0,00	0,00	9 468,82	9 468,82		
HENKILÖSIVUKULUT	-3 448 900,00	0,00	-3 448 900,00	-3 409 903,39	38 996,61	1,13%	98,87%
ELÄKEKULUT	-2 908 800,00	0,00	-2 908 800,00	-2 785 245,95	123 554,05	4,25%	95,75%
4100 KuEL-palkkaperust.eläkemaksu	-2 430 400,00	0,00	-2 430 400,00	-1 889 906,94	540 493,06	22,24%	77,76%
4103 V AEL-maksut	0,00	0,00	0,00	-383 274,35	-383 274,35		
4106 Tasausmaksu, Keva	-473 100,00	0,00	-473 100,00	-512 064,66	-38 964,66	-8,24%	108,24%
4110 Muut työeläkemaksut	-5 300,00	0,00	-5 300,00	0,00	5 300,00	100,0%	0,0%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-540 100,00	0,00	-540 100,00	-624 657,44	-84 557,44	-15,66%	115,66%
4151 Työnantajan sosiaalivak.maksut	-221 400,00	0,00	-221 400,00	-201 716,36	19 683,64	8,89%	91,11%
4160 Työttömyysvakuutusmaksut	-284 600,00	0,00	-284 600,00	-229 747,07	54 852,93	19,27%	80,73%
4170 Tapaturmavakuutusmaksut	-26 500,00	0,00	-26 500,00	-162 984,35	-136 484,35	-515,04%	615,04%
4180 Muut sosiaalivakuutusmaksut	-7 600,00	0,00	-7 600,00	-8 225,29	-625,29	-8,23%	108,23%
4190 Jaksotetut sos.vak.maksut	0,00	0,00	0,00	-21 984,37	-21 984,37		

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2023 (Ulkoiset erät)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
PALVELUJEN OSTOT	-5 985 900,00	0,00	-5 985 900,00	-6 241 031,45	-255 131,45	-4,26%	104,26%
4300 Asiakaspalvelujen ostot	-508 900,00	0,00	-508 900,00	-344 115,14	164 784,86	32,38%	67,62%
4315 Palveluseteli	0,00	0,00	0,00	-18 711,56	-18 711,56		
4330 Perhehoitopalkkiot	0,00	0,00	0,00	-1 110,90	-1 110,90		
4340 Asiantuntijapalvelut	-478 250,00	0,00	-478 250,00	-262 402,00	215 848,00	45,13%	54,87%
4341 Toimistopalvelut	-174 500,00	0,00	-174 500,00	-205 598,61	-31 098,61	-17,82%	117,82%
4342 ICT-palvelut	-1 072 950,00	0,00	-1 072 950,00	-859 473,91	213 476,09	19,9%	80,1%
4344 Rahhoitus- ja pankkipalvelut	-10 200,00	0,00	-10 200,00	-28 884,62	-18 684,62	-183,18%	283,18%
4346 Työvoiman vuokraus	0,00	0,00	0,00	-312,50	-312,50		
4350 Painatukset, ilmoitukset, markk.	-153 700,00	0,00	-153 700,00	-111 032,11	42 667,89	27,76%	72,24%
4360 Posti- ja kuriiripalvelut	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-17 772,41	2 227,59	11,14%	88,86%
4370 Vakuuksukset	-102 900,00	0,00	-102 900,00	-210 622,09	-107 722,09	-104,69%	204,69%
4380 Puht.pito- ja pesulapalvelut	-490 950,00	0,00	-490 950,00	-555 906,59	-64 956,59	-13,23%	113,23%
4390 Rakenn. ja alueiden rakentamis	-992 950,00	0,00	-992 950,00	-1 488 256,19	-495 306,19	-49,88%	149,88%
4400 Koneiden, kaluston ja laitteid	-75 150,00	0,00	-75 150,00	-72 877,30	2 272,70	3,02%	96,98%
4410 Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	-56 100,00	0,00	-56 100,00	-66 490,87	-10 390,87	-18,52%	118,52%
4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-1 140 300,00	0,00	-1 140 300,00	-1 108 853,14	31 446,86	2,76%	97,24%
4430 Sosiaali- ja terveyspalvelut	-700,00	0,00	-700,00	-237 254,95	-236 554,95	-33 793,56%	33 893,56%
4434 Perhepäivähoidon kulukorv.	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-546,80	14 453,20	96,35%	3,65%
4440 Koulutus- ja kulttuuripalvelut	-172 850,00	0,00	-172 850,00	-137 267,72	35 582,28	20,59%	79,41%
4450 Osuus verotuskustannuksiin	-90 000,00	0,00	-90 000,00	-86 801,14	3 198,86	3,55%	96,45%
4460 Muut yhteistoimintaosuudet	-421 450,00	0,00	-421 450,00	-369 284,09	52 165,91	12,38%	87,62%
4470 Muut palvelut	-8 250,00	0,00	-8 250,00	-57 084,06	-48 834,06	-591,93%	691,93%
4473 Työkalukorvaukset	-800,00	0,00	-800,00	-372,75	427,25	53,41%	46,59%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 152 900,00	-153 000,00	-3 305 900,00	-3 362 973,43	-57 073,43	-1,73%	101,73%
4500 Toimisto- ja koulutarvikkeet	-96 800,00	0,00	-96 800,00	-84 548,86	12 251,14	12,66%	87,34%
4510 Kirjallisuus	-304 400,00	0,00	-304 400,00	-292 967,52	11 432,48	3,76%	96,24%
4520 Elintarvikkeet	-458 900,00	0,00	-458 900,00	-405 743,39	53 156,61	11,58%	88,42%
4530 Vaatteisto	-38 750,00	0,00	-38 750,00	-41 102,66	-2 352,66	-6,07%	106,07%
4533 Lääkkeet	-3 800,00	0,00	-3 800,00	-1 267,73	2 532,27	66,64%	33,36%
4536 Hoitotarvikkeet	-300,00	0,00	-300,00	-1 083,71	-783,71	-261,24%	361,24%
4550 Siivous- ja puhdistusaineet	-56 150,00	0,00	-56 150,00	-50 215,70	5 934,30	10,57%	89,43%
4560 Poltto- ja voiteluaineet	-12 700,00	0,00	-12 700,00	-9 320,57	3 379,43	26,61%	73,39%
4568 Lämmitys	-752 000,00	0,00	-752 000,00	-846 301,29	-94 301,29	-12,54%	112,54%
4569 Sähkö ja kaasu	-775 900,00	-153 000,00	-928 900,00	-953 190,43	-24 290,43	-2,61%	102,61%
4570 Vesi	-54 800,00	0,00	-54 800,00	-63 091,05	-8 291,05	-15,13%	115,13%
4580 Kalusto	-283 100,00	0,00	-283 100,00	-211 229,94	71 870,06	25,39%	74,61%
4590 Rakennusmateriaali	-227 300,00	0,00	-227 300,00	-302 686,48	-75 386,48	-33,17%	133,17%
4600 Muu materiaali	-88 000,00	0,00	-88 000,00	-100 224,10	-12 224,10	-13,89%	113,89%
AVUSTUKSET	-1 334 500,00	-50 000,00	-1 384 500,00	-1 314 700,51	69 799,49	5,04%	94,96%
4712 Lasten kotihoidon tuki	-350 000,00	0,00	-350 000,00	-328 109,02	21 890,98	6,25%	93,75%
4713 Lasten kotihoidontuen kuntalisä	-95 000,00	0,00	-95 000,00	-72 300,00	22 700,00	23,89%	76,11%
4714 Yksityisen hoidon tuki	-8 000,00	0,00	-8 000,00	-5 084,98	2 915,02	36,44%	63,56%
4727 Vammaisille annetut avustukset	0,00	0,00	0,00	-928,34	-928,34		
4739 Muut avustukset kotitalouksille	0,00	0,00	0,00	-8 965,10	-8 965,10		
4742 Avustukset yhteisöille	-578 500,00	-50 000,00	-628 500,00	-580 202,16	48 297,84	7,68%	92,32%
4745 Työmarkkinatuen kuntaosuus	-303 000,00	0,00	-303 000,00	-319 110,91	-16 110,91	-5,32%	105,32%

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2023 (Ulkoiset erät)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 539 750,00	153 000,00	-1 386 750,00	-1 054 873,70	331 876,30	23,93%	76,07%
4820 Rakennusten ja huoneist. vuokrat	-1 108 000,00	153 000,00	-955 000,00	-370 763,13	584 236,87	61,18%	38,82%
4840 Koneiden ja laitteiden vuokrat	-71 650,00	0,00	-71 650,00	-81 550,43	-9 900,43	-13,82%	113,82%
4860 Muut vuokrat	-78 000,00	0,00	-78 000,00	-80 026,20	-2 026,20	-2,6%	102,6%
4900 Väälliset verot	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-24 504,46	-9 504,46	-63,36%	163,36%
4920 Pysyv.vast.hyöd.luov.tappiot	0,00	0,00	0,00	-367 568,82	-367 568,82		
4921 Luottotapp. toim.tuotoista(rms)	-15 400,00	0,00	-15 400,00	-22 280,76	-6 880,76	-44,68%	144,68%
4940 Muut toimintakulut	-251 700,00	0,00	-251 700,00	-108 179,90	143 520,10	57,02%	42,98%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-29 475 950,00	-50 000,00	-29 525 950,00	-28 752 689,49	773 260,51	2,62%	97,38%
TOIMINTAKATE	-22 633 050,00	-50 000,00	-22 683 050,00	-21 600 119,62	1 082 930,38	4,77%	95,23%
VEROTULOT	15 687 000,00	0,00	15 687 000,00	16 389 842,51	702 842,51	4,48%	104,48%
5000 Kunnan tulovero	12 225 000,00	0,00	12 225 000,00	13 000 607,61	775 607,61	6,34%	106,34%
5100 Kiinteistövero	1 873 000,00	0,00	1 873 000,00	1 936 746,48	63 746,48	3,4%	103,4%
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	1 589 000,00	0,00	1 589 000,00	1 452 488,42	-136 511,58	-8,59%	91,41%
VALTIONOSUDET	10 574 000,00	0,00	10 574 000,00	10 636 527,00	62 527,00	0,59%	100,59%
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	4 377 200,00	0,00	4 377 200,00	4 449 834,00	72 634,00	1,66%	101,66%
5502 Verotul.perust.valt.os.tasaus	4 193 300,00	0,00	4 193 300,00	4 177 982,00	-15 318,00	-0,37%	99,63%
5701 Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	196 100,00	0,00	196 100,00	168 262,00	-27 838,00	-14,2%	85,8%
5890 Verotulomenetysten korvaus	1 807 400,00	0,00	1 807 400,00	1 840 449,00	33 049,00	1,83%	101,83%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	1 000,00	0,00	1 000,00	1 369,50	369,50	36,95%	136,95%
6040 Korkotuotot antolainoista	1 000,00	0,00	1 000,00	1 271,61	271,61	27,16%	127,16%
6050 Muut korkotuotot	0,00	0,00	0,00	97,89	97,89		
MUUT RAHOITUSTUOTOT	130 400,00	0,00	130 400,00	154 356,48	23 956,48	18,37%	118,37%
6100 Osinkotuotot ja osuuspääomien	95 000,00	0,00	95 000,00	117 987,41	22 987,41	24,2%	124,2%
6120 Verotilitysten korot ja korotu	0,00	0,00	0,00	-1,45	-1,45		
6130 Viivästyskorot	7 000,00	0,00	7 000,00	4 968,51	-2 031,49	-29,02%	70,98%
6170 Muut rahoitustuotot	28 400,00	0,00	28 400,00	270,25	-28 129,75	-99,05%	0,95%
6176 Takausprovisiot	0,00	0,00	0,00	31 131,76	31 131,76		
KORKOKULUT	-225 000,00	0,00	-225 000,00	-374 818,86	-149 818,86	-66,59%	166,59%
6210 Korkokulut lain. Ulkopuolisilta	-225 000,00	0,00	-225 000,00	-374 818,86	-149 818,86	-66,59%	166,59%
MUUT RAHOITUSKULUT	-19 000,00	0,00	-19 000,00	-13 613,09	5 386,91	28,35%	71,65%
6310 Verotilitysten korot	0,00	0,00	0,00	72,81	72,81		
6320 Viivästyskorot ja korotukset	-4 000,00	0,00	-4 000,00	-2 252,95	1 747,05	43,68%	56,32%
6350 Luottoprovisiot	0,00	0,00	0,00	-2 931,06	-2 931,06		
6380 Muut rahoituskulut	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-8 501,89	6 498,11	43,32%	56,68%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-112 600,00	0,00	-112 600,00	-232 705,97	-120 105,97	-106,67%	206,67%
VUOSIKATE	3 515 350,00	-50 000,00	3 465 350,00	5 193 543,92	1 728 193,92	49,87%	149,87%

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2023 (Ulkoiset erät)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 679 200,00	0,00	-2 679 200,00	-2 864 598,48	-185 398,48	-6,92%	106,92%
7110 Poistot tietokoneohjelmista	-71 100,00	0,00	-71 100,00	-64 076,35	7 023,65	9,88%	90,12%
7130 Poistot rakennuksista	-1 826 500,00	0,00	-1 826 500,00	-1 840 073,36	-13 573,36	-0,74%	100,74%
7140 Poistot kiint.rakenteista ja l	-716 800,00	0,00	-716 800,00	-881 456,01	-164 656,01	-22,97%	122,97%
7150 Poistot koneista ja kalustosta	-64 800,00	0,00	-64 800,00	-78 992,76	-14 192,76	-21,9%	121,9%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-2 679 200,00	0,00	-2 679 200,00	-2 864 598,48	-185 398,48	-6,92%	106,92%
TILIKAUDEN TULOS	836 150,00	-50 000,00	786 150,00	2 328 945,44	1 542 795,44	196,25%	296,25%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	836 150,00	-50 000,00	786 150,00	2 328 945,44	1 542 795,44	196,25%	296,25%

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2023
2023
2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA

VUOSIKATE	5 193 543,92		2 987 605,15	
SATUNNAISET ERÄT	0,00		2 721 941,64	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	367 568,82	5 561 112,74	-2 728 027,80	2 981 518,99

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

INVESTOINTIMENOT	-8 833 756,47		-4 768 796,03	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	2 609 949,02		215 856,00	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	23 207,94	-6 200 599,51	4 091 008,88	-461 931,15

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA
-639 486,77
2 519 587,84
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-92 483,10		0,00	
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	20 496,00	-71 987,10	20 496,00	20 496,00

LAINAKANNAN MUUTOKSET

PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	1 940 438,00		0,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-2 150 946,60	-210 508,60	-2 317 915,73	-2 317 915,73

MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET

TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄ- OMIEN MUUTOKSET	-11 707,45		-428 690,24	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-5 346,71		948,40	
SAAMISTEN MUUTOS	730 687,35		-463 090,00	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-2 111 649,03	-1 398 015,84	1 286 530,59	395 698,75

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA
-1 680 511,54
-1 901 720,98
RAHAVAROJEN MUUTOS
-2 319 998,31
617 866,86

RAHAVARAT 31.12.	4 210 728,23		6 530 726,54	
RAHAVARAT 1.1.	6 530 726,54	-2 319 998,31	5 912 859,68	617 866,86

TASE

TASE 1-12/2023	12/2023	12/2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	31 903,96	85 733,39
AINEETTOMAT OIKEUDET	31 903,96	85 733,39
AINEELLISET HYÖDYKKEET	63 025 910,33	60 062 444,76
MAA- JA VESIALUEET	6 964 193,11	6 663 481,20
RAKENNUKSET	42 927 408,38	44 910 407,70
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	6 540 604,53	5 365 134,57
KONEET JA KALUSTO	206 076,35	215 319,68
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	69 705,56	69 705,56
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	6 317 922,40	2 838 396,05
SIJOITUKSET	10 170 450,89	14 084 619,45
OSAKKEET JA OSUUDET	9 199 752,21	13 185 907,87
MUUT LAINASAAMISET	723 515,27	744 011,27
MUUT SAAMISET	247 183,41	154 700,31
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	73 228 265,18	74 232 797,60
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	502 286,19	498 106,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	502 286,19	498 106,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	13 967,48	8 620,77
AINEET JA TARVIKKEET	13 967,48	8 620,77
SAAMISET	3 316 994,54	4 047 681,89
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 048 924,00	1 046 284,00
MUUT SAAMISET	1 048 924,00	1 046 284,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	2 268 070,54	3 001 397,89
MYYNTISAAMISET	808 906,28	1 488 406,88
MUUT SAAMISET	1 405 869,89	667 121,59
SIIRTOSAAMISET	53 294,37	845 869,42
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 210 728,23	6 530 726,54
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 541 690,25	10 587 029,20
VASTAAVAA YHTEENSÄ	81 272 241,62	85 317 933,18

TASE

TASE 1-12/2023	12/2023	12/2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	25 789 906,13	27 946 987,54
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	34 370 139,14	31 764 186,10
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 328 945,44	2 657 784,68
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	62 488 990,71	62 368 958,32
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0,00	0,00
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 090 286,95	1 097 814,59
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 090 286,95	1 097 814,59
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	10 940 004,19	10 794 083,96
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	10 839 082,34	10 673 636,62
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	100 921,85	120 447,34
LYHYTAIKAINEN	6 752 959,77	11 057 076,31
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	1 774 992,28	2 123 757,28
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	20 439,37	28 103,20
SAADUT ENNAKOT	247 203,52	448 743,00
LYHYTAIKAISET OSTOVELAT	2 024 172,43	2 954 925,36
MUUT VELAT	277 968,03	507 472,88
SIIRTOVELAT	2 408 184,14	4 994 074,59
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	17 692 963,96	21 851 160,27
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	81 272 241,62	85 317 933,18

KONSERNITULOSLASKELMA (ULKOISET)

KONSERNITULOSLASKELMA (ulkoiset)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	€	€
Toimintatuotot	12 174 819,62	35 968 658,53
Toimintakulut	-34 974 489,51	-94 473 576,51
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	-14 418,92
TOIMINTAKATE	-22 799 669,89	-58 519 336,90
Verotulot	16 356 455,92	31 208 404,36
Valtionosuudet	13 044 647,94	32 393 727,45
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	74 785,95	6 891,21
Muut rahoitustuotot	69 347,82	443 206,57
Korkokulut	-503 090,92	-268 396,26
Muut rahoituskulut	-131 602,86	-56 214,33
VUOSIKATE	6 110 873,96	5 208 282,10
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 043 413,98	-5 426 719,55
Omistuksen eliminointierot	0,00	-80 000,00
Arvonalentumiset	-1 009,13	-2 408,62
Satunnaiset erät	-4 500,00	
Tilikauden tulos	2 061 950,85	-300 846,07
Tilinpäätössiirrot	0,00	
Tilikauden verot	-4 430,90	-52 576,52
Laskennalliset verot	2 225,40	-37 750,42
Vähemmistöosuudet	-20,22	-4 348,13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 059 725,13	-395 521,14

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ULKOISET)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 110 873,96	5 208 282,10
Satunnaiset erät	-4 500,00	
Tilikauden verot	-4 430,90	-52 576,52
Tulorahoituksen korjaukset	365 986,51	173,84
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 684 584,22	-11 691 247,14
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 609 949,02	347 332,79
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	24 862,19	270 596,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 581 843,44	-5 917 438,13
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-92 483,10	
Antolainasaamisten vähennykset	15 000,00	20 496,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 940 438,00	11 868 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 791 073,46	-4 028 427,94
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	706 033,06
Oman pääoman muutokset	26 961,73	-67 339,42
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14 076,83	-427 241,37
Vaihto-omaisuuden muutos	-52 241,05	-12 358,62
Saamisten muutokset	296 959,86	-106 311,78
Korottomien velkojen muutokset	-1 941 199,57	1 566 628,43
Rahoituksen rahavirta	-2 611 714,42	9 519 478,36
Rahavarojen muutos	-4 193 557,86	3 602 040,23
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	9 423 901,02	15 887 402,51
Rahavarat 01.01.	-13 617 458,88	-12 285 362,28
	-4 193 557,86	3 602 040,23

KONSERNITASE VASTAAVAA	31.12.2023 €	31.12.2022 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	84 259 116,95	95 323 548,15
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	<i>158 946,23</i>	<i>224 551,66</i>
Aineettomat oikeudet	158 946,23	199 914,38
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	24 637,28
Ennakkomaksut	0,00	0,00
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>	<i>81 684 517,42</i>	<i>92 320 466,62</i>
Maa- ja vesialueet	7 481 856,08	7 411 654,18
Rakennukset	50 917 134,47	65 046 393,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 311 961,31	10 033 110,38
Koneet ja kalusto	3 562 281,99	5 263 889,49
Muut aineelliset hyödykkeet	87 992,63	143 574,13
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	8 323 290,94	4 421 844,87
<i>Sijoitukset</i>	<i>2 415 653,30</i>	<i>2 778 529,87</i>
Osakkuusyhteisöosuudet	3,14	242 738,63
Muut osakkeet ja osuudet	1 756 328,14	1 827 158,02
Muut lainasaamiset	657 371,83	672 371,83
Muut saamiset	1 950,19	36 261,39
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	860 248,73	839 256,71
Valtion toimeksiannot	111 196,65	88 689,90
Lahjoitusrahastojen varat	503 038,69	528 702,07
Muut toimeksiantojen varat	246 013,39	221 864,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 842 827,53	23 642 796,69
<i>Vaihto-omaisuus</i>	<i>427 934,21</i>	<i>656 770,39</i>
Aineet ja tarvikkeet	218 875,74	502 735,25
Keskeneräiset tuotteet	28 977,17	21 935,83
Muu vaihto-omaisuus	180 081,30	132 099,31
Ennakkomaksut	0,00	0,00
<i>Saamiset</i>	<i>4 990 992,30</i>	<i>7 098 623,81</i>
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	<i>2 640,68</i>	<i>593 213,00</i>
Myyntisaamiset	0,00	592 882,62
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	2 640,68	330,38
Siirtosaamiset	0,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	<i>4 988 351,62</i>	<i>6 505 410,81</i>
Myyntisaamiset	1 674 317,01	2 681 340,86
Lainasaamiset	1 509 731,98	1 501 528,17
Laskennalliset verosaamiset	6 781,98	0,00
Muut saamiset	1 704 311,79	1 178 069,19
Siirtosaamiset	93 208,86	1 144 472,59
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	<i>1 125 797,15</i>	<i>824 044,46</i>
Osakkeet ja osuudet	1 048 797,15	824 044,46
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	77 000,00	0,00
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>	<i>8 298 103,87</i>	<i>15 063 358,03</i>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	99 962 193,21	119 805 601,55

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
	€	€
OMA PÄÄOMA	71 173 863,20	69 225 932,22
Peruspääoma	25 789 906,13	27 946 987,53
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	7 850,00	8 775,03
Arvonkorotusrahasto	52 449,64	52 449,64
Muut omat rahastot	2 894 589,85	3 083 192,42
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	40 369 342,45	38 530 048,74
Tilikauden yli-/alijäämä	2 059 725,13	-395 521,14
VÄHEMMISTÖOSUUDET	109 482,46	124 599,84
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	799 926,53
Eläkevaraukset	0,00	2 569,60
Muut pakolliset varaukset	0,00	797 356,93
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 452 564,40	1 445 653,19
Valtion toimeksiannot	111 605,35	89 219,63
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 094 676,74	1 132 126,91
Muut toimeksiantojen pääomat	246 282,31	224 306,65
VIERAS PÄÄOMA	27 226 283,15	48 209 489,77
Pitkäaikainen	18 784 353,81	29 109 503,70
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	16 819 521,33	27 112 761,51
Joukkovelkakirjalainat	0,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 784 742,92	27 062 143,74
Lainat julkisyhteisöiltä	34 778,41	48 807,90
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	1 809,87
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 964 832,48	1 996 742,19
Saadut ennakot	9 202,65	9 202,65
Muut velat	1 955 629,83	1 987 539,54
Lyhytaikainen	8 441 929,34	19 099 986,07
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 360 943,27	4 346 762,97
Joukkovelkakirjalainat	0,00	
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 340 503,90	4 318 659,77
Lainat julkisyhteisöiltä	20 439,37	28 103,20
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	6 080 986,07	14 753 223,10
Saadut ennakot	270 568,64	546 000,56
Ostovelat	2 215 268,57	4 607 480,61
Muut velat	647 436,45	1 240 155,89
Siirtovelat	2 819 086,24	8 228 734,47
Laskennalliset verovelat	128 626,17	130 851,57
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	99 962 193,21	119 805 601,55

19 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

19.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetiedot on numeroitu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista antaman yleisohjeen mukaisesti. Mikäli yleisohjeen mukaiseen liitetietoon ei tule mitään tietoja ei kyseistä liitetietoa esitetä. Kaupungilla ei ole ilmoitettavaa seuraavien liitetietojen osalta: 2, 3, 10, 16, 17, 26, 28, 31, 35, 36, 37, 46.

1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menojäämäpalkkoja 47.823,00 €. Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin lisäyksenä 188.947,74 €. Lomapalkkavelan määräksi muodostui 1.637.170,38 €.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa *Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet*.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Kaupunginviraston toimistotarvikevarasto on merkitty taseeseen hankintahinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenojen vähennykseksi.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on 16.5.2022 antanut lausunnon 128 hyvinvointialueille siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa.

Lausunnon mukaan kunnista hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuus- ja pääomat kirjataan alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Tilinavaukseen kirjaamisen tarkoituksena on, että peruspääomaa vastaan kirjattavia omaisuus- ja pääomaerien siirtoja ei esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa eikä rahoituslaskelmassa. Muut kirjaukset esitetään vuoden 2023 liiketapahtumina, ja ne voivat vaikuttaa vuoden 2023 tulokseen.

Voimaanpanolain perusteella tehtävät omaisuuden ja pääomien siirtoja koskevat kirjaukset eivät ole luonteeltaan kirjanpitoperiaatteiden muutoksia tai aikaisempien vuosien virheiden oikaisuja, joten kuntien tilinpäätöksessä 2023 vertailuvuotena olevan edellisen tilikauden päättävään taseeseen 2022 ei tehdä oikaisuja vaan tarvittavat tiedot annetaan liitetiedoissa.

Vuoden 2023 tilinavauksen yhteydessä alkusaldojen muutoksina kunnan taseessa on kirjattu lausunnon mukaisesti seuraavasti:

Hyvinvointialueelle siirtyvä irtain omaisuus tietokoneohjelmistot (24.617,85 €), kuljetusvälineet (2.800,69 €) ja koneet ja kalusto (31.377,53 €), yhteensä 58.796,07 €. Siirto kirjattu peruspääomaa vastaan.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenosuus (3.648.106,96 €) ja Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän jäsenosuus (93 777,55 €), yhteensä kuntayhtymien jäsenosuudet 3 741 884,51 €. Siirto kirjattu peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvät osakkeet ja osuudet Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy (258 394,98 €), Oy Vasso Ab (500 €) ja 2M-It (2 000 €), yhteensä 260.894,98 €. Siirto kirjattu peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka (1 887 870,32 €) siirtyneen henkilöstön osalta peruspääomaa vastaan.

Kaupungin tilinpäätöksessä 31.12.2022 siirtyvä lomapalkkavelka hyvinvointialueelle oli 1 836 038,68 €. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston pöytäkirjan 15.2.2023 mukaan hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka Someron osalta on 1 887 870,32 €. Lomapalkkavelan eroksi tulee 51 831,64 €. Ero muodostui eri sivukulu-prosentin käytöstä. Lomapalkkavelan ero 51 831,64 € on kirjattu kaupungin edellisten tilikausien ylijäämää vastaan.

Lisäksi hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 139/2023 mukaan kunnan osuus sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvasta ns. vapaaehtoisen kuntayhtymän peruspääoman muutoksesta kirjataan jäsenkunnan kirjanpitoon vuodelle 2023 kuntayhtymäosuuden arvon ja kunnan peruspääoman muutokseksi.

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän kuntayhtymäosuuden arvon muutos on 16 623,83 €. Muutos on kirjattu peruspääoman muutoksena sekä vuoden 2023 aloittavaan taseeseen.

Peruspääoman vähennykset yhteensä 4.061.575,56 € ja lisäykset yhteensä 1.904.494,15 €.

Kirjaukset on toteutettu tase-erien välisinä siirtoina.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Vuoden 2022 työtaturmavakuutusmaksun tasoitusmaksu 129.810,82 euroa on kirjattu vuoden 2023 tilinpäätöstietoihin.

19.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä lukuun ottamatta osakkuusyhteisöä Someron Jäähalli Oy:tä. Kunnan omistusosuus on 30,0 %, joten sitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätöksessä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Poistojen oikaisua ei ole enää tehty, kun tytäryhtiöt kirjaavat omassa kirjanpidossaan hyödykkeen hankintamenon vaikutusaikanaan poistoina kuluksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain (616/2021, jatkossa voimaantulolain) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä. Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat myös siihen, mitkä yhteisöt yhdistellään kuntakonsernien konsernitilinpäätöksiin, ja siten konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin. Voimaantulolain 20 §:n mukaan erikoissairaanhoidon lain 7 §:ssä mainittujen sairaanhoitopiirien kuntayhtymät sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1997) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut erityishuoltopiirit siirretään varoiteen ja velkoiteen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1.1.2023.

Kaupungin aloittavassa konsernitaseessa 1.1.2023 ei ole yhdistelty Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymää, Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymää, Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:tä ja Kiinteistö Oy Someron Lamminniemeä.

Kaupungin konsernitilinpäätöksessä 31.12.2022 edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) oli 38.530.048,74 € ja tilikauden yli-/alijäämä oli -395.521,14 €.

Konsernin taseen 1.1.2023 edellisten tilikausien ylijäämä on 40.298.263,80 €.

Muutos on 2.163.736,20 €.

Laskelma ed. tilik. yli-/alijäämän muutoksesta

	31.12.2022	eliminoinnit
V-S sairaanhoitopiiri	717 608,61	-1 277,05
V-S erityishuoltopiiri	1 500,87	-28 733,22
Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy	463 697,86	
Ktö Lamminniemi	18 874,34	
	1 201 681,68	-30 010,27
Yhteensä	1 231 691,95	

Laskelma tilikauden yli-/alijäämä muutoksesta

	31.12.2022	eliminoinnit
V-S sairaanhoitopiiri	-572 335,38	6 970,00
V-S erityishuoltopiiri	10 270,98	-1 401,56
Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy	73 447,82	-2 721 941,64
Ktö Lamminniemi	-162 270,01	-80 000,00
	-650 886,59	-2 796 373,20
Yhteensä	-3 447 259,79	

Someron kaupunki, korjaus edellisten tilikausien ylijäämään 1.1.2023

-51 831,64

Muutos edellisten tilikausien ylijäämään yhteensä

2 163 736,20

Vuoden 2023 tilinavauksen yhteydessä alkusaldojen muutoksina kunnan taseessa on kirjattu seuraavasti, jotka vaikuttavat konsernin 1.1.2023 aloittavaan taseeseen.

Hyvinvointialueelle siirtyvä irtain omaisuus, yhteensä 58.796,07 €. Siirto kirjattu peruspääomaa vastaan.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenosuus (3.648.106,96 €) ja Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymän jäsenosuus (93.777,55 €), yhteensä kuntayhtymien jäsenosuudet 3.741.884,51 €. Siirto kirjattu peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvät osakkeet ja osuudet, yhteensä 260.894,98 €. Siirto kirjattu peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka (1.887.870,32 €) siirtyneen henkilöstön osalta peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueen ja Someron lomapalkkaero 51.831,64 € on kirjattu kaupungin edellisten tilikausien ylijäämää vastaan.

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän kuntayhtymäosuuden arvon muutos on 16 623,83 €. Muutos on kirjattu peruspääoman muutoksena.

Kaupungin peruspääoman vähennykset yhteensä 4.061.575,56 € ja lisäykset yhteensä 1.904.494,15 €. Muutos on 2.157.081,41 €

Kaupungin tytäryhtiö Kiinteistö Oy Lamminniemen Satumaa sulautui Kiinteistö Oy Somerasuntoihin 31.12.2023.

Konsernin rahoituslaskelman rahavarat 1.1.2023 erottaa 2.269.943,63 €.

19.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtävälueittain:

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	1 044 024	444 257	903 619	303 670
Sosiaali- ja terveyspalvelut		27 574 571		6 475 270
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 704 955	2 512 650	2 119 722	1 885 529
Yhdyskuntapalvelut	3 201 166	2 562 230	59 759	75 339
Muut palvelut *	5 224 675	2 874 951	4 069 469	1 422 697
*) josta tilojen ym. vuokratuotot			3 065 691	846 409
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	12 174 819	35 968 659	7 152 569	10 162 505

7) Verotulojen erittely

	2023	2022
Kunnan tulovero	13 000 608	26 961 579
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 452 488	2 350 320
Kiinteistövero	1 936 747	1 970 313
<i>Verotulot yhteensä</i>	16 389 843	31 282 212

8) Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 449 834	17 275 066	4 449 834	17 275 066
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 177 982	6 827 630	4 177 982	6 827 630
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet.	168 262	84 654	168 262	84 654
Yksikköhintarahojitus	2 408 121	2 283 636		
Verotulojen maks. lykkäysten kompensatio				
Verotulomenetysten korvaus	1 840 449	5 922 741	1 840 449	5 922 741
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	13 044 648	32 393 727	10 636 527	30 110 091

9) Palvelujen ostojen erittely

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	363 938	21 140 527
Muiden palvelujen ostot	5 877 094	9 023 299
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	6 241 032	30 163 826

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Käyttöomaisuuslaji	Poisto- menetelmä	Poistoaika (vuotta)
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	Tasapoisto	3
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5
Liikearvo	Tasapoisto	5
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3
Muut	Tasapoisto	3
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30
Talousrakennukset	Tasapoisto	20
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	30
Asuinrakennukset	Tasapoisto	40
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %/20 v
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	25 %/10 v
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	20 %/30 v
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	10 %/40 v
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %/20 v
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	22 %/10 v
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %/20 v
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitos- koneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %/20 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %/20 v
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	25 %/10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	25 %/10 v
Koneet ja kalusto		
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5
Sairaala-, terveydenhuolto yms. laitteet	Tasapoisto	5
Atk-laitteet	Tasapoisto	5
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta vuosina 2022 – 2026

	TP 2022	TP 2023	Taloussuunnitelma		
			2024	2025	2026
Poistonalaiset investoinnit	4 592 440	8 833 756	12 905 700	5 402 400	5 911 000
Rahoitusosuudet	215 856	2 609 949	3 872 200	168 600	210 400
Investointien omahankintameno	4 376 584	6 223 807	9 033 500	5 233 800	5 700 600
Suunnitelman mukaiset poistot	3 051 762	2 864 598	2 602 800	2 553 300	2 453 900
Viiden vuoden keskiarvo:					
Suunnitelman mukaiset poistot		2 705 272			
Poistonalaisten investointien omahankintameno		6 443 658			
Ero		-3 408 386			
Poikkeama-%		- 56 %			

Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin -126,00 %
 Jos eroa verrataan investointeihin: -55,75 %
 Eli sumupoistot ovat investoinneista: 44,25 %

Selvitys poikkeaman syistä:

Tulevana vuonna on suunnitelmassa isoja investointeja talonrakennukseen n. 9,3 milj. euroa sekä julkisen käyttöomaisuuden rakentamiseen 3,2 milj. euroa.

12) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu (ky)1.1.		2 517	0	0
Lisäykset		53		
Vähennykset				
Eläkevastuu (ky) 31.12.		2 570		
Potilasvahinkovakuutus (ky) 1.1.		814 220	0	0
Lisäykset		654		
Vähennykset		-17 517		
Potilasvahinkovakuutus (ky) 31.12.		797 357	0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				34 603
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.				34 603

**13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot
(Tulorahoituksen korjaukset)**

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0	16 442	0	13 739
Rakennusten luovutusvoitot				
Osakkeiden luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	0	6 548		
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	0	22 990	0	13 739
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	48		48	5 131
Rakennusten luovutustappiot	367 521		367 521	
Osakkeiden luovutustappiot	0	2 522	0	2 522
Muut luovutustappiot	0	1 223		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	367 569	8 876	367 569	7 653

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
<i>Satunnaiset tuotot</i>				
<i>Ktö Oy Lamminniemen osakkeiden myynti</i>				2 721 942
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	0	0	0	2 721 942
<i>Satunnaiset kulut</i>				
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	4 500			

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2023	2022
Osinkotuotot		
Someron Lämpö Oy:ltä	31 820	2 236
Someron Vesihuolto Oy:ltä	30 878	7 018
Someron Talkkari	8 280	1 150
Muilta	47 009	48 971
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0	41 103
Muut rahoitustuotot, ylijäämän palautus ky:ltä		102 459
<i>Yhteensä</i>	117 987	202 937

19.4 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	7 411 654	7 326 571	6 663 481	6 569 525
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	7481 856	7 411 654	6 964 193	6 663 481
Rakennukset				
Arvo 1.1.	65 046 394	62 744 321	44 910 408	45 170 366
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	50 917 134	65 046 394	42 927 408	44 910 408
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12.</i>	<i>58 398 991</i>	<i>72 458 048</i>	<i>49 891 601</i>	<i>51 573 889</i>

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet
Poistamaton hankintameno 1.1.	85 733	Poistamaton hankintameno 1.1.	6 663 481
Lisäykset tilikauden aikana	19 865	Lisäykset tilikauden aikana	303 051
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	Rahoitusosuudet tilikaudella	0
Vähennykset (hva-siirtoesineiden jään.arvo)	-24 618	Vähennykset tilikauden aikana	-2 339
Siirrot erien välillä	15 000	Siirrot erien välillä	0
Tilikauden poisto	-64 076	Tilikauden poisto	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	31 904	Poistamaton hankintameno 31.12.	6 964 193

Aineelliset hyödykkeet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat
Poistamaton hankintameno 1.1.	44 910 408	5 365 135	215 320	69 706	2 838 396
Lisäykset tilikauden aikana	138 405	2 158 809	103 928	0	6 109 699
Rahoitusosuudet tilikaudella	7260	405 154		0	2 197 535
Vähennykset tilikauden aikana	-388 438	0		0	0
Vähennykset (hva-siirtoesineiden jään.arvo)			-34 178	0	
Siirrot erien välillä	114 366	303 271	0	0	-432 638
Tilikauden poisto	-1 840 073	-881 456	-78 994	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	42 927 408	6 540 605	206 076	69 706	6 317 922

Maa- ja vesialueiden erittely	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	259 495	216 865	242 807	212 255
Muut maa- ja vesialueet	7 222 361	7 194 789	6 721 386	6 451 226
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>7 481 856</i>	<i>7 411 654</i>	<i>6 964 193</i>	<i>6 663 481</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Tytäryhteisöt	Ky-osuudet menot	Muut osakkuudet ja osuudet
Hankintameno 1.1.	6 723 252	4 671 145	1 791 512
Lisäykset (vapaaehtoisen ky-osuuden arvon muutos)		16 624	
Vähennykset (hyvä siirtoesineiden jäännösarvo)	-258 395	-3 741 885	-2 500
Siirrot erien välillä	0	0	0
Hankintameno 31.12.	6 464 857	945 884	1 789 012

Muut lainasaamiset	Tytäryhteisöt	Muut yhteisöt menot
Hankintameno 1.1.	71 639	672 372
Lisäykset	0	0
Vähennykset	-5 496	-15 000
Siirrot erien välillä	0	
Hankintameno 31.12.	66 143	657 372

Muut saamiset tytäryhteisöiltä	
Hankintameno 1.1.	154 700
Vähennykset	
Lisäykset	92 483
Siirrot erien välillä	0
Hankintameno 31.12.	247 183

20 - 22) Omistukset muissa yhteisöissä

				Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
	Kotipaikka	Kaup. omistus-osuus	Kons. Omistus-osuus	Omasta pääomasta	Vie-raasta pääomasta	Tilikau-den voitosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
Someron Lämpö Oy	Somero	100 %	100 %	3 391	3 545	-134
Someron Vesihuolto	Somero	99,9 %	99,9 %	6 022	6 117	-150
Someron Talkkari Oy	Somero	99,14 %	99,14 %	372	71	17
Ktö Oy Somerasunnot	Somero	100 %	100 %	2 477	1 375	-
Ktö Oy Jukolantie	Somero	100 %	100,0 %	972	45	16
As Oy Aurinkopuisto	Somero	57,1 %	57,1 %	213	226	-
Kuntayhtymät						
Forssan seudun hyvinvointi ky	Forssa	0,226324 %	0,226324 %	51	2	1
Lounais-Hämeen amm. koulutuksen ky	Forssa	15,7 %	15,7 %	3 107	412	80
Salon seudun koulutus ky	Salo	1,54 %	1,54 %	498	88	-6
V-S Liitto	Turku	1,83 %	1,83 %	43	32	-
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Someron Jäähalli Oy	Somero	30 %	30 %			

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		108 841		65 166
Muut saamiset	1 046 284		1 046 284	
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		510		21 076
Muut saamiset				600 776
Siirtosaamiset		0		
Saamiset yhteensä	1 046 284	109 351	1 046 284	687 018

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset</i>				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0		
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Tulojäämät				
Siirtyvä korot				
Vakuutusmaksusaamiset	15 012	11 243		
Koulutuskorvaus Työttömyysvak. rahastolta	1 352	8 413		11 243
Hyvityslasku kuntayhtymiltä		547 360		559 673
Kelan korvaus työterveysluollosta	809	86 042		216 448
Hankerahoitukset	24 084	304 735	8 883	
Jäsenkuntalaskutus				
Valtionosuussaamiset	0	690		17 403
Muut tulojäämät	51 952	145 791	44 412	
Valtionavustus, Covid-19				
Rakennusprojekti, T-sairaala				
V-S sairaanhoitop. peruspääoman korko		40 199		41 103
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	93 209	1 144 473	53 294	845 870

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	27 947	27 947	27 947	27 947
Lisäykset	1 904		1 904	0
Vähennykset	4 061		4 061	0
Peruspääoma 31.12.	25 790	27 947	25 790	27 947
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	8	9	-	-
Arvonkorotusrahasto 1.1.	52	52	0	0
Lisäykset			0	0
Vähennykset			0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	52	52	0	0
Muut omat rahastot 1.1.	2 895	3 107	0	0
Siirrot rahastoon			0	0
Siirrot rahastosta			0	0
Muut omat rahastot 31.12.	2 895	3 083	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	40 298	36 794	34 370	31 764
Siirto rahastoon/rahastosta				
Edellisen tilikauden oikaisut				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	40 369	38 527	34 370	31 764
Tilikauden yli-/ alijäämä 31.12.	2 060	-396	2 329	2 658
<i>Oma pääoma yhteensä (1000 €)</i>	71 174	69 225	62 489	62 369

Kaupungin peruspääoman muutos 1.1.2023:

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto on 16.5.2022 antanut lausunnon 128 hyvinvointialueille siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa.

Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka 1 887 870,32 € on kirjattu peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvät kuntayhtymien jäsenosuudet ja irtain omaisuus vähennettiin kunnan taseen omaisuuseristä. Siirto kirjattiin yhteensä 3 741 884,51 € kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvä irtain omaisuus yhteensä 58 796,07 € kirjattiin peruspääomaa vastaan.

Hyvinvointialueelle siirtyvät osakkeet ja osuudet yhteensä 260 894,98 € kirjattiin peruspääomaa vastaan.

Lausunnon 139/2023 mukaan vapaaehtoisen kuntayhtymäosuuden arvon muutos 16 623,83 € on kirjattu peruspääoman muutoksena.

Kunnan peruspääoman muutos 1.1.2023 on 2 157 081,41 €.

Kaupungin tilinpäätöksessä 31.12.2022 siirtyvä lomapalkkavelka hyvinvointialueelle oli 1 836 038,68 €. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston pöytäkirjan 15.2.2023 mukaan hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka Someron osalta on 1 887 870,32 €. Lomapalkkavelan eroksi tulee 51 831,64 €. Ero muodostuu eri sivukulu-prosentin käytöstä. Lomapalkkavelan ero 51 831,64 € on kirjattu kaupungin edellisten tilikausien ylijäämää vastaan. Kirjaukset on toteutettu tase-erien välisinä siirtoina.

Kaupungin konsernitilinpäätöksessä 31.12.2022 edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) oli 38.530.048,74 € ja tilikauden yli-/alijäämä oli -395.521,14 €. Konsernin taseen 1.1.2023 edellisten tilikausien ylijäämä on 40.298.263,80 €. Muutos on 2.163.736,20 €.

Konsernissa 31.12.2022 muut omat rahastojen saldo oli 3.083.192,42 €. Konsernin taseen 1.1.2023 muut omat rahastot saldo on 2.894.629,10. Muutos on 188.563,32 €.

27) Pitkäaikaiset velat

Erittely veloista, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä olevat velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2029 tai sen jälkeen.

Pitkäaikaiset velat	2023	2022
Lainat julkisyhteisöiltä	19 164	46 523
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 608 702	4 368 982
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	4 627 866	4 415 504

Pitkäaikaisen vuokra-asumisen perusparannuslainat ovat ns. vuosimaksulainoja, joilla ei ole etukäteen määrättyä kiinteää korko- ja lyhennyssuunnitelmaa. Tästä johtuen valtion lainojen lyhennykset on arvioitu.

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset	0	2 570	0	0
Potilasvahinkovakuutusvastuu (ky)	0	797 357	0	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	0	799 927	0	0

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2023		2022	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	380 411	0	542 700
Siirtovelat		0		
Velat kuntayhtymille	0		0	
Ostovelat		1 598		280 740
Siirtovelat		0		34 603
<i>Velat yhteensä</i>		382 009		858 043

32) Muut velat

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muiden pitkäaikaisten velkojen erittely				
Muut velat				
Liittymismaksut (palautuskelpoiset)	1 868 360	1 833 407	0	0
Muut velat	87 270	154 133	0	0
<i>Muut pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	1 955 630	1 987 540	0	0

33) Siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Hankkeiden tuloennakot	111 081	74 754		
Korkojaksotus	38 224	67 020	35 525	19 390
Lomapalkkajaksotus	1 833 115	5 629 349	1 637 170	3 284 261
Työnantajan maksut	109 640	259 964	77 002	114 793
Keva	322 345	587 017	322 345	587 017
Covid-avustukset				
Valtionosuudet	71 411	111 450		111 450
Alijäämän kattaminen		36 221		34 603
Muut palkkojen ja henkilösiv. jaksotukset	70 726	160 466	47 823	106 098
Erilliskorvaukset		133 356		53 507
Kertakorvaus koronapotilaiden hoitoon osallistuneelle henkilöstölle		137 046		110 856
Peruspääoman korko		40 820		
Muut menoajämät	262 458	989 539	216 908	572 100
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	2 819 087	8 228 734	2 408 185	4 994 075

19.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lainat julkisyhteisöiltä			0	0
Lainat rahoituslaitoksilta	0	48 621	0	0
<i>Annetut kiinnitykset yhteensä</i>	0	48 621	0	0

38) Vuokravastuut

Leasingvastuiden yhteismäärä	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	78 316	346 535	12 021	201 612
Myöhemmin maksettavat	146 650	782 370	22 837	523 244
<i>Leasingvastuut yhteensä</i>	224 966	1 128 905	34 858	724 856

Vuokravastuiden yhteismäärä (uusi)	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	1 000 045	2 835 614	822 673	199 292
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	76 568	327 383	38 012	24 679

39-40) Vastuusitoumukset

<i>Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta: (jäljellä oleva pääoma)</i>	Kaupunki	
	2023	2022
Kiinteistö Oy Somerasunnot	1 033 172	1 198 613
Someron Lämpö Oy	1 667 857	1 989 286
Someron Vesihuolto Oy	3 439 656	3 500 000
Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy	0	4 012 000
	6 140 685	10 699 899

<i>Takaukset muiden puolesta (jäljellä oleva pääoma)</i>	Kaupunki	
	2023	2022
Someron Vanhaintuki	352 145	371 624
Somero-Seura ry	12 656	17 714
	364 801	389 338
Konserni		
	2023	2022
Ktö Oy Malminselkä (V-S erityishuoltop.)	0	5 399
Takaukset muiden puolesta yhteensä	364 801	394 737

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.

	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	69 900 657	64 827 204
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	55 643	37 489

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Kaupunki	
	2023	2022
Arvonlisäveron palautusvastuu ⁽¹⁾	2 337 758	2 648 850
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	202 557	261 503

Järjestelyn luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni	
	2023	2022
Sopimusvastuut 31.12.		
- V-S shp:n muut sopimusvastuut		13 707
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus		674
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>		
Johdannais sopimukset (V-S shp ja Salon seudun koulutusky)		
- Koronvaihtosopimus		1 628 000
Jäljellä oleva nimellispääoma		127 040
Markkina-arvo		
Arvonlisäveron palautusvastuut ⁽¹⁾	2 584 110	2 917 573
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ⁽²⁾	202 557	261 503

- 1) Arvonlisäverolain mukaan uudisrakentamis- tai perusparantamismenoista vähennyksenä tai palautuksena käsiteltyyn arvonlisäveroon on liittynyt 1.1.2008 alkaen kymmenen vuoden oikaisuvelvollisuus, jos kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu palautukseen tai vähennykseen oikeuttamattomaksi.
- 2) Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Vastuu voimassa 15 vuotta.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt:

Reklamaatio / Kiinteistö Oy Lamminniemen osakekauppa

Someron kaupungin omistuksesta 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointikeskuksen omistukseen siirtynyt Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy (jatkossa myös "LHK") on tehnyt asiamiehensä välityksellä Someron kaupungille 20.10.2023 päivätyn reklamaation koskien 28.2.2022 tehtyä osakekauppaa, jossa LHK osti Someron kaupungilta Kiinteistö Oy Someron Lamminniemen osakekannan 4 000 000 eurolla.

Reklamaatioasiakirjassa Lamminniemen hyvinvointikeskus Oy vaatii:

- että KOY:n osakkeiden kauppa puretaan tai että KOY:n osakkeiden kauppa julistetaan pätemättömäksi;
- että (toissijaisesti) Someron kaupunki maksaa Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle hinnanalennuksena neljä miljoonaa (4.000.000) euroa; ja
- että Someron kaupunki maksaa Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle täysimääräiset korvaukset asiassa aiheutuneista/aiheutuvista vahingoista ja kustannuksista (vahinkojen ja kustannusten tarkka määrä ei vielä ole selvillä).

Someron kaupunki vastaa osakekaupan purkuilmoitukseen, että viitaten kaupungin 30.11.2023 toimittamaan vastineeseen Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:lle, Someron kaupunki ei suostu osakekaupan purkuun, ei hyväksy esitettyjä perusteita osakekaupan purun edellytykset täyttävinä ja kiistää Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy:n oikeuden purkaa osakekauppa.

19.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. toimialoittain

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023		2022	
	Vakin.	Määräaik.	Vakin.	Määräaik.
Hallinto- ja taloustoimi	15	11	14	2
Perusturvatoimi	0	0	235	82
Sivistystoimi	191	83	190	65
Tekninen toimi	49	3	65	7
Yhteensä	255	97	504	156
Joista osa-aikaisia	28	35	60	39

Henkilöstön lukumäärä lasketaan Kunnallisen työmarkkinalaitoksen henkilöstöraporttisuosituksen mukaan. Henkilöstön lukumäärä sisältää kaikki päätoimisessa palvelussuhteessa 31.12. olleet vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt henkilöt. Määräaikaisiin sisältyvät myös sijaiset.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2023		2022	
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	16 779 110		29 705 202	
Henkilöstökuluja aktivoitu taseeseen (inv.)	3 596		4 036	
Henkilöstökulut yhteensä	16 782 706		29 709 238	

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilömaksut	2023	2022
Keskustapuolue Somero ry	3 882	4 452
Someron Kokoomus ry	2 301	2 869
Someron Työväenyhdistys ry	2 873	3 429
Vasemmistoliitto ry	98	137
Someron Perussuomalaiset ry	3 329	4 290
Salon Seudun Vihreät	0	26
Härkätien Kokoomus ry	37	48
<i>Yhteensä</i>	12 520	15 251

45) Tilintarkastajan palkkiot

BDO Auditor Oy	2023	2022
Tilintarkastuspalkkiot	11 187	11 828
Muut palkkiot	1 685	1 217
<i>Palkkiot yhteensä</i>	12 872	13 046

19.7 Muut liitetiedot

1. Merkittävimpien perintönä tai testamentilla saatujen varojen käyttö

1. Lahja Oksanen (kuollut 2015) ja Arvo Oksanen (kuollut 2000) testamenttasivat koko omaisuutensa ”Someron kaupungin päivähoidon lasten hyväksi”. Omaisuus koostui lähinnä pankkitalletuksista ja kiinteästä omaisuudesta. Kiinteistöjen arvo perukirjassa oli n. 200 000 euroa. Rahavaroja kaupunki sai n. 230 000 euroa. Varoista on maksettu vuoden 2016 aikana vielä kiinteistöjen ylläpitomenoja ja irtaimiston huutokauppailmoitukset. Irtaimistoa on myyty huutokaupalla yhteensä n. 9 100 eurolla. Lisäksi varoista on maksettu väliaikaisen ryhmäperhepäivähoitoyksikön tilakustannuksia n. 3 200 euroa.

Sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 22.11.2016 § 94, että testamenttiasian käsittelyä jatketaan kunnes omaisuuden realisointi on edennyt. Kiinteistöt on realisoitu vuonna 2017 ja niistä on saatu 231 100 euroa. Omaisuuden myynnistä saatavat varat kohdennetaan kokonaisuudessaan varhaiskasvatukseen käyttöön. Tilillä oli varoja vuoden lopussa n. 460 000 euroa.

Varojen käytön suunnitteluun on perustettu työryhmä, johon kuuluu varhaiskasvatuksen esimiehet, yksi työntekijä jokaisesta päiväkodista, kaksi työntekijää Tuulihatun ja Leivonpesän päiväkodeista sekä perhepäivähoidosta kaksi edustajaa sekä sivistyslautakunnan edustaja. Sivistysjohtaja toimii puheenjohtajana. Työryhmä on koontunut henkilökunnan, lasten ja vanhempien ideoita testamenttivarojen käytöstä. Työryhmä on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2018 aikana. Tarkoituksena oli laatia pitkän aikavälin suunnitelma varojen käytöstä ja viedä se lautakunnan käsittelyyn lokakuussa 2018. Työryhmän kokoontuminen toteutui kuitenkin vasta marraskuun lopussa, ja sivistyslautakunta hyväksyi suunnitelman 22.1.2019. Suunnitelma sisälsi mm. lasten liikuntapuiston rakentamisen, sijoittamisen lasten liikuntaan ja kulttuuriin (8 000 €/vuosi), retkiin (3 000 €/vuosi), leluja ja välineitä sekä materiaalia (4 000 €/vuosi tarpeen mukaan). Suunnitelmaan oli kirjattu myös varojen sijoittaminen.

Vuoden 2019 aikana hankittiin 5 kpl Hygio –otsonointikaappeja päiväkotiyksiköihin (yht. 25 640 euroa). Varhaiskasvatuksen lapsille hankittiin myös pyöräilykypäriä 50 kpl (yht. 653 euroa). Sivistyslautakunnassa hyväksytty lasten liikuntapuiston rakentaminen siirtyi kaupunginhallituksen käsittelyssä vuoteen 2022, mutta testamenttivaroista kustannettiin suunnittelutyö asiantuntijapalkkioineen ja matkakuluineen yht. 2 895 euroa. Varoja oli vuoden 2019 lopussa käyttämättä n. 430 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana varhaiskasvatuksessa järjestettiin päiväkotien päiväretkiä mm. hoivamaatila Alkumaahan ja seikkailupuisto Hiidenlinnaan. Lisäksi maksettiin vuonna 2019 hankittujen Hygio –otsonointikaappien ylläpitokustannuksia. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 422 740 euroa.

Vuoden 2022 aikana hankittiin eri päiväkoteihin mm. desinfiointikaappeja, toimisto- ja koulutarvikkeita, kiipeilyteline, pelejä ja askartelutarvikkeita, hyllyjä, koukkuja ja ruokailuvälineitä. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 263 266 euroa.

Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuksessa järjestettiin esikouluikäisille elokuvaesitys, jonka kustannukset olivat noin 480 euroa. Lasten liikuntapuiston rakentamiseen testamenttivaroja käytettiin noin 6.300 euroa. Vuoden lopussa varoja oli käyttämättä n. 256 289,40 euroa.

2. Kaupunki teki vuonna 2010 valtiokonttorille anomuksen perillisittä kuolleen yläasteen lehtori Marja-Liisa Mäkelän omaisuuden luovuttamisesta kaupungille. Varoja oli käytettävissä kaikkiaan

n. 340 000 euroa. Kaupunki ilmoitti hakemuksessaan käyttävänsä omaisuuden stipendirahastojen perustamiseen, lapsille ja nuorille tarkoitetun ohjatun musiikki- ja teatteriharrastuksen järjestämiseen, bänditilan hankkimiseen nuorille, kulttuuritapahtumien järjestämiseen sekä vanhusten kuntouttavan päivätoiminnan käynnistämiseen. Kaupunginhallitus päätti 25.2.2013 käyttää 100 000 euroa stipendirahaston perustamiseen. Loppuosan käytöstä tehdään erilliset päätökset. Rahastoa on käytetty n. 8 500 euroa lukion infotaulun ja ylläpitojärjestelmän hankintaan. Käyttövaroja oli vuoden 2017 lopussa n.230 300 euroa. Käyttövarojen käytön suunnittelu on sisällytetty sivistystoimialan talousarvion 2018 toiminnallisiin tavoitteisiin kulttuuritoimessa ja nuorisotoimessa.

Bänditilasta on tehty investointiesitys yhdessä starttipajan ja suuremman nuorten iltatilan kanssa. Bänditilaa on suunniteltu perustettavaksi ns. SoLuun. Kulttuuri ry on järjestänyt testamenttivaroin lasten kulttuuritapahtumia ja yhteistyössä Somero-opiston kanssa lasten ja nuorten teatteri- ja sirkuskurssitoimintaa (4 430 euroa). Käyttövaroja oli vuoden 2018 lopussa n. 226 000 euroa.

Vuoden 2019 aikana varoja on käytetty nuorten bänditilan soittimiin ja tarvikkeisiin, lasten ja nuorten kulttuuritapahtumiin sekä teatteri-ilmaisun opetukseen. Nuorisotoimi aloitti bänditilatoiminnan ns. Solun rakennuksessa alkusyksystä 2019. Someron Kulttuuri ry ja kirjasto järjestivät lapsille ja nuorille lukuisia kulttuuritapahtumia Kiiruun talolla, kirjastossa ja muualla. Osa tapahtumista oli avoimia ja osa suunnattu päiväkotij- ja koululaisryhmille. Somero-opisto ja Someron Kulttuuri ry järjestivät lapsille ja nuorille teatteri-ilmaisun opetusta. toisen opettajan palkka maksettiin perintövaroista. Vuoden 2019 lopussa varoja oli käyttämättä n. 211 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana varoja on käytetty lasten- ja nuorten kulttuuritapahtumiin. Varoja käytettiin kirjastoon lasten- ja nuorten osaston hankintoihin. Vuoden 2020 lopussa määrärahoja oli käyttämättä 199 080 euroa.

Vuoden 2022 aikana varoja on käytetty lasten- ja nuortentapahtumiin ja hankittu yläkoululle draaman valinnaiskurssin rekvisiittoja ja lukuhaastekampanjan palkintorahoihin. Vuoden 2022 lopussa määrärahoja oli käyttämättä 185 947 euroa.

Vuoden 2023 aikana varoja on käytetty lastenkulttuuriin noin 2 572 euroa ja yläkoulun draamankurssiin 198 euroa. Vuoden lopussa määrärahoja oli käyttämättä 183 418,05 euroa.

3. Valtioneuvosto on luovuttanut Someron kaupungille Matti Sallisen valtiolle mennyttä omaisuutta käytettäväksi ennaltaehkäisevään lastensuojelutyöhön. Varoilla palkattiin neuvolaan perhetyöntekijä ja perhepalveluihin lapsiperheiden kodinhoitaja. Rahaa oli käytettävissä vuoden 2018 lopussa n. 377 600 euroa. Vuoden 2019 käyttö oli n. 71 300 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 306 300 euroa. Vuoden 2020 käyttö oli n. 60 700 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 245 550 euroa. Vuoden 2021 käyttö oli 111 227 euroa ja rahaa oli vuoden lopussa n. 134 325 euroa. Vuoden 2022 käyttö oli n. 88 595 euroa ja rahaa vuoden lopussa oli 45 730 euroa.

Matti Sallisen rahaston hallinta on siirtynyt vuonna 2023 sivistyslautakunnan alaisuuteen. Vuoden 2023 aikana varoja on käytetty Kiiruun koulun Valo-luokan retkikuljetukseen, Heureka pääsylippuihin ja Forssan museon opastukseen. Vuoden 2023 lopussa käyttövaroja oli noin 43 973,38 euroa.

19.8 Kilpailuille markkinoille suuntautuvan myynnin eriyttäminen

Kilpailuille markkinoille suuntautuvan myynnin eriyttäminen

Kilpailulain 30 d §:ssä edellytetään eriyttämään kunnan taloudellinen toiminta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Tällaiseksi toiminnaksi on tunnistettu Someron uimahallin kahviotoiminta sekä kiinteistöjen vuokraustoiminta.

Someron uimahalli Loiske kahvio, eriytetty tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Vuosi 2023 euroa
LIIVEVAIHTO	66 524,23
MATERIAALIT JA PALVELUT	-56 644,75
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-50 110,80
PALVELUJEN OSTOT	-6 533,95
HENKILÖSTÖKULUT	-51 360,85
PALKAT JA PALKKIOT	-41 345,59
HENKILÖSIVUKULUT	-10 015,26
ELÄKEKULUT	-9038,81
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-976,45
LIIEKEYLI/ALIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	-41 481,37
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-41 481,37
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2,29
MUUT RAHOITUSTUOTOT	-0,17
MUUT RAHOITUSKULUT	-2,12
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-41 483,66

Kiinteistöjen vuokraustoiminnan eriytetty tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Vuosi 2023 euroa
LIIKEVAIHTO	179 958,91
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	22 708,99
MATERIAALIT JA PALVELUT	-212 339,01
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-158 808,36
PALVELUJEN OSTOT	-53 530,65
HENKILÖSTÖKULUT	-9 446,60
PALKAT JA PALKKIOT	-8 439,48
HENKILÖSIVUKULUT	-1 007,12
ELÄKEKULUT	-793,42
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-213,70
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-70 555,13
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-70 555,13
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-50 593,79
LIIEKEYLI/ALIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	-140 266,63
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-140 266,63

Eriytettävät kohteet: Nuppulinna, Jauhetalo tehdas, Jukolan liikehuoneistot, Teollisuushalli, Iso-Valkean rantasauna, Poikkipuoliaisten rantasauna

20 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUSSIVU

Somero, 2. huhtikuuta 2024

KAUPUNGINHALLITUS

Jutta Varjus
Puheenjohtaja

Minna Alitalo
varajäsen

Antti Kotti
varajäsen

Tero Pirttilä
jäsen

Taina Ruuhilehto
jäsen

Matias Mäkinen
jäsen

Janne Nurmi
jäsen

Kalle Malin
jäsen

Mikko Virtanen
jäsen

Sami Suikkanen
kaupunginjohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Somerolla _____ 2024

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Mark Lassfolk
JHT, HT -tilintarkastaja